T.C
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KADIN ÇALIŞMALARI
BİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

DÜZENSİZ GÖÇ VE FUHUŞ AMAÇLI KADIN TİCARETİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ ve İSVEÇ MODELİ ÜZERİNE TARTIŞMALAR

Nezihat BAKAR
2501080098

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Serpil Çakır

İstanbul – 2010

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜDÜRLÜĞÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüz **KADIN ÇALIŞMALARI** Bilim Dalında **2501080098** numaralı **NEZİHAT BAKAR' ın** hazırladığı **"DÜZENSİZ GÖÇ VE FUHUŞ AMAÇLI KADIN TİCARETİ:TÜRKİYE ÖRNEĞİ VE İSVEÇ MODELİ ÜZERİNE TARTIŞMALAR"** konulu **YÜKSEK LİSANS/** ~~DOKTORA TEZİ~~ ile ilgili **TEZ SAVUNMA SINAVI,** Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin 15.Maddesi uyarınca **13.07.2010 SALI** günü saat **11.00'de** yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin .....kabul'.....'ne* ~~OYBİRLİĞİ~~ **/OYÇOKLUĞUYLA** karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	KANAATİ(*)	İMZA
DOÇ.DR.SERPİL ÇAKIR	kabul	
DOÇ.DR.İNCİ KERESTECİOĞLU	Kabul	
DOÇ.DR.SEVGİ UÇAN ÇUBUKÇU	Kabul	
DOÇ.DR.FİRDEVS GÜMÜŞOĞLU	Kabul	
YRD.DOÇ.DR.SEVGİ USTA ~~SAYIM~~	Düzeltme	

Adres: Besim Ömerpaşa Caddesi Kaptan-ı Derya Sokağı 34452 Beyazıt/İstanbul
Tel: 0212 440 00 00 / 14219-14220-14221-14222-14226-14227-14243
Fax: 0212 440 03 40 e-mail: sbe@istanbul.edu.tr

ÖZET

Son yirmi yılda uluslararası göç alanında eskisine göre farklı özelliklere sahip yeni eğilimler ortaya çıkmıştır. Soğuk savaşın sona ermesi, komünist rejimin çökmesi, etnik savaşlar gibi sosyal, politik, kültürel ve ekonomik değişiklikler Avrupa'da yeni göç hareketliliklerini beraberinde getirmiştir. Türkiye gibi göç veren ülke olarak bilinen bazı ülkeler göç almaya başlamışlardır. Göçün kadınlaşması uluslararası göçte meydana gelen diğer yeni eğilimlerdendir. Türkiye, çevre ülkelerdeki siyasi ve ekonomik gelişmelere bağlı olarak göç almaya başlamıştır. Sovyetler Birliği'nin çöküşü ile birlikte Doğu Avrupa ve eski Sovyet Ülkelerinden çok sayıda kadın turist olarak Türkiye'ye giriş yapmıştır. Türkiye'ye yönelik uluslararası göçün kadınlaşması 1990'larda bavul ticareti ile başlamış ve seks/eğlence sektörü, ev içi hizmet ve bakım hizmeti gibi diğer sektörlerdeki artışla kendini göstermiştir. Daha iyi bir iş ve yaşam koşullarına sahip olabilmek için göç eden kadınlar, bu süreçte cinsel hizmete yönelik erkek talebini karşılayan seks sektörüne kadın sağlayan tacirlerin tuzaklarına düşmektedir. Tam rakam bilinmemekle birlikte her yıl bir milyon kadın ve kız çocuğun fuhuş amaçlı ticareti yapılmaktadır. Devletlerin artan derecede sınırlayıcı göç politikaları kadın göçmenleri farklı stratejiler aramaya itmekte ve kadınları tacirlerin sömüsüne açık hale getirmektedir. Diğer taraftan kapitalizmle birlikte farklı tezahürler altında kendini gösteren ataerki toplumsal cinsiyet eşitsizliğini yeniden üretmekte ve kadının ezilen aşağı konumunu devam ettirmektedir. Fuhuş sektörü, ataerkinin kadın bedeni ve cinselliği üzerinden iktidarını güçlendirdiği alanlardan bir tanesidir. Fuhuş amaçlı kadın ticareti, erkeklerin cinsel hizmetlere olan talebini karşılayan fuhuş sektörüne kadın tedarik etmektedir. Kadın ticareti ile mücadelede cinsel hizmetlerin satın alınmasını yasaklayan İsveç Modeli, fuhuş sektörünün varlığını, fuhuş amaçlı kadın ticaretinin temel nedenlerden biri olarak kabul eder. Fuhuşu bitirmeyi amaçlayan bu model temel olarak fuhuşa yönelik erkek talebinin bitirilmesine ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ortadan kaldırılmasına odaklanmaktadır. Cinsel hizmetlerin satın alınmasını yasaklayan bu modelin, toplumsal cinsiyet ve gelir dağılımı eşitsizliğinin çok yüksek; yabancı fuhuşun yasak olmasına karşın çok yaygın olduğu Türkiye'de uygulanması mümkün olabilir mi ?

ABSTRACT

Over past two decades there has emerged a new trend in international area of migration which has a character distinguishes it from earlier. Changes in social, political, cultural and economic activities such as the end of the Cold War and collapse of communist regime as well as the ethnic wars resulted in the new mobility in Europe. Some countries traditionally known country of emigration have become country of immigration. For instance Turkey has become country of destination and of transit. Feminization of migration is another new trend which has emerged in international area of migration. After the disintegration of Soviet Union many women from Eastern Europe and Soviet Countries entered Turkey on tourist visa. Feminization of International migration into Turkey has started with the suitcase trade in the '90s, and then spread into other informal sectors such as sex, entertainment, domestic work and child care. Women migrating in order to attain better job and life conditions for themselves and their families may fall into the hands of traffickers providing prostitutes for the sex sector. Globally, every year about a million women and girls are trafficked. Increased restrictions and the growing obstacles on labour migration, associated with the involvement of migrants in informal economy have contributed to encourage irregular migration. Different forms of patriarchy encourage gender inequality and the maintenance of women's subordination. The sex sector is one of those where patriarchy maintain power over body and sexuality of women. The Swedish model of combating trafficking in women by criminalizing the buying of sexual services regards the existence of the sex sector as the primary reason for trafficking in women. This model aims to end men's demand for purchase of sex and thereby to reduce gender inequality as well as empowering women. Is that possible to implement Swedish Model in Turkey?

ÖNSÖZ

Herşeyden önce yaşadığı travmatik hayatıyla bu çalışmanın konusunu fuhuş amaçlı kadın ticareti olarak seçmeme vesile olan Alise'e teşekkür etmek isterim. Çok değerli görüş ve yorumları ve yönlendirmeleri ile bu araştırmaya önemli katkılarda bulunan tez danışmanım Doç. Dr. Serpil Çakır'a, araştırmanın başından itibaren ikinci danışmanım olarak kabul ettiğim, değerli yorumlarını ve yönlendirmelerini esirgemeyen, Araştırma için İsveç'e gitmemde önemli çaba ve destekleri olan Prof. Dr. Sema Erder'e, araştırma konusunun ilk şekillenmesinde fikirlerini benimle paylaşan ve derslerini takip etmeme izin veren Prof. Dr. Ahmet İçduygu'ya, yine yönlendirmelerinden dolayı Koç Üniversitesi Göç Merkezi Mirekoç'tan Ayşen Karaçay'a, İsveç'te misafir araştırmacı öğrenci olarak beni ağırlayan ve çalışmam konusunda desteklerini esirgemeyen Linköping Üniversitesi; Göç, Etnisite ve Toplum araştırmaları merkezi REMESO direktörü Prof. Dr. Carl-Ulrik Schierup ve direktör yardımcısı Prof. Dr. Alexandra Alund, araştırma koordinatörü Erik Berggren ve Dr. Anna Bredström'e, İsveç'te tanışma fırsatı yakaladığım ve değerli vakitlerini ve görüşlerini benimle paylaşan Floransa Üniversitesinden Prof. Dr. Giovanna Campani'ye, tez çalışmama katkılarından dolayı İsveç ve Türkiye'deki sivil toplum kuruluşlarına ve burada ismini sayamadığım akademisyenlere; yaşamı farklı bir perspektiften, feminist bakış açısıyla görmemi sağlayan İstanbul Üniversitesi Kadın Çalışmaları Bölümü'nden çok değerli ve sevgili Hocalarıma ve yardımlarından dolayı Dr. Berrin Oktay'a teşekkürlerimi borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **iii**
ABSTRACT ..... **iv**
ÖNSÖZ ..... **v**
İÇİNDEKİLER ..... **vii**
TABLO LİSTESİ ..... **x**
KISALTMALAR ..... **xi**

GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM
KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.Düzensiz Göç ve Fuhuş Amaçlı Kadın Ticareti..... 13
1.1.Düzensiz Göç Hareketleri …..... 13
1.2.Düzensiz Göçün Kadınlaşması 15
1.3. Fuhuş Amaçlı Kadın Ticareti …..... 16
1.4. Fuhuş Sektörü …..... 21
2. Eril İktidarın Eril Şiddeti Olarak Fuhuş Amaçlı Kadın Ticareti..... 23
2.1. Cinselliğin Kurgulanması..... 26
2.2. Fuhuş ve Kadına Ticaretine Yönelik Erkek Talebi..... 33
2.3.Kadın Cinselliğinin Kontrol ve Sömürüsü Olarak Fuhuş ve Kadın Ticareti..... 36
3. Fuhuş Amaçlı Kadın Ticaretine Yönelik Feminist Yaklaşımlar..... 40

İKİNCİ BÖLÜM
TÜRKİYE'YE YÖNELİK DÜZENSİZ GÖÇ VE FUHUŞ AMAÇLI KADIN TİCARETİ

1. Türkiye'ye Yönelik Düzensiz Göç.....44
1.1. Döngüsel Göçün Ortaya Çıkması ve Bavul Ticareti.....48
1.2. Türkiye'ye Yönelik Düzensiz Göçün Kadınlaşması.....50
1.2.1. Kadınların Çalıştıkları İş Alanları ve Enformel Sektör.....51
1.2.2. Kadınların Göç Kararını Almasında Etkili Faktörler.....53
1.3. Türkiye'ye yönelik Fuhuş Amaçlı Göç.....54
2. Türkiye'de Fuhuş Amaçlı Kadın Ticareti.....56
2.1. Türkiye'de Fuhuş Amaçlı Kadın Ticaretinde Mevcut Durum.....59
2.2. Türkiye'de Fuhuş Amaçlı Kadın Ticareti ile Mücadele.....64
2.2.1. Yasal Düzenlemeler ve Uygulamadaki Sorunlar.....65
2.2.2. İdari Düzenlemeler.....68
2.2.3. Sivil Toplum Kuruluşlarının Çalışmaları.....70
2.2.4. Uluslararası Düzeyde İşbirliği Anlaşmaları.....75
2.3. Türkiye'de Fuhuş Amaçlı Kadın Ticaretinde Mağdur Tespitinde Sorunlar.....76

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
FUHUŞ AMAÇLI KADIN TİCARETİ İLE MÜCADELEDE İSVEÇ MODELİ VE TARTIŞMALAR

1. İsveç'te Fuhuş Amaçlı Kadın Ticareti.....84
2. Fuhuş Amaçlı Kadn Ticareti İle Mücadelede İsveç Modeli.....85
2.1. Cinsel Hizmetlerin Satın Alınmasını Yasaklayan Yasanın Çıkış Süreci.....87
2.2. Yasal Düzenlemeler ve İlerleyici Politikalar.....91
2.3. Uygulamadaki Sonuçlar.....94

3. İsveç Modeli'nin Türkiye'ye Uygulanabilirliği Tartışmaları.....98
3.1. Türkiye'de Fuhuş Sektörü.....98
3.2. Türkiye'de Fuhuş Amaçlı Kadın Ticaretine Yönelik Feminist Bakışlar.....101
3.3. Türkiye'de Fuhuşun Yasaklanması Konusunda Tartışmalar.....104

SONUÇ ve ÖNERİLER.....112
KAYNAKÇA 119
EKLER
EK I. STK'larla Yapılan Görüşmeler.....133
İKGV Yetkilisi İle Yapılan Görüşme.....133
Mor Çatı Vakfı Yetkili İle Yapılan Görüşme.....149
Kadın Kapısı Yetkilisi İle Yapılan Görüşme.....157
Ek II. Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İnsan Ticareinin Özellikel Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Palermo Protokolü.....167
EK II. Genel Kadınlar ve Genelevlerin Tabi Olacakları Hükümler ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü.....178

TABLOLAR

Tablo 1: Uluslararası Göç Örgütü Zorunlu İş Gücü Raporu.....13

Tablo 2: 1995 – 2008 Yılları Arasında Kolluk Güçleri Tarafından Tutuklanan DüzensizGöçmen Sayısı 39

Tablo 3: 2004 – 2010 Yılları Arasında Ulaşılan Kadın Ticareti Mağdurları.....52

Tablo 4: 2004 – 2010 Yılları Arasında IOM Türkiye Tarafından Yardım Edilen Kadın Ticareti Mağdurlarının Geldikleri Ülkere Göre Dağılımı.....53

Tablo 5: 2009 Yılı IOM Tarafından Yardım Edilen Kadın Ticareti Mağdurlarının İstismar Şekli.....55

Tablo 6: 2009 Yılı IOM Tarafından Yardım Edilen Kadın Ticareti Mağdurları Yaş Profili.....55

Tablo 7: 2009 Yılı IOM Tarafından Yardım Edilen Kadın Ticareti Mağdurları Tespit Edildiği Şehirler.....56

Tablo 8: İsveç'te Fahişe Olarak Çalışan Kadın Sayısı Tahmini Rakamları.....72

Tablo 9: Cinsel Hizmetleri Satın Alma Suçunu İşleyenlerin Sayısı.....72

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
BM	Birleşmiş Milletler
CYBE	Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar
HIV / AIDS	İnsan İmnun Yetmezliği Virüsü / Edinsel İmnun Yetmezliği Sendromu
İKGV	İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı
ICMPD	Uluslararası Göç Politikası Geliştirme Merkezi
ILO	Uluslararası İş Organizasyonu
IOM	Uluslararası Göç Organizasyonu
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
SIDA	İsveç Uluslararası Kalkınma Ajansı
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCK	Türk Ceza Kanunu
NCID	İsveç Ulusal Soruşturma Merkezi

GİRİŞ

"On sekizime yeni basmıştım. Çocuk esirgeme kurumunda kalamıyordum artık. Annemi en son üç sene önce gördüm. Beni evden atmıştı. Babamı hiç tanımadım; kim olduğunu dahi bilmiyorum. Bir kadınla karşılaştım. Fahişe olarak çalışmayı teklif etti. Kabul ettim. Beni Yunanistana götürdü. Yunanistan'a gitmemizle pasaportuma el konulup bir eve kapatıldım. Tek kuruş ödenmeden, köle gibi çalıştırıldım iki sene boyunca. Günde 30-50 arasında müşteri görüyordum. Bazen kondom veya doğum kontrol hapı kullanmamıza izin verilmiyordu..Hamile kaldım..altı aylık hamileyken kolumdan zorla götürülüp kürtaj yaptırıldım. Ardından Frankfurt'a getirildim. Müşteri sayısı azalmıştı. Yine tek kuruş ödenmiyordu. En sonunda bir müşterinin yardımıyla kaçabildim ve polise gittim. Konuşmam için tercüman getirdiklerinde, anadilimde konuşamıyordum. Doktorlar bunun, yaşadığım travmanın bir sonucu olduğunu söylediler.[1]"

Kadın ticareti yeni bir olgu değildir. Kadın ticareti kavramının en erken tanımı "yalan, aldatma veya zorlama yollarla kendini seks endüstrisinde bulan 'masum kadın'ı 'fahişe'den ayırmak için kullanılmıştır. 'Kadın ticareti' veya diğer adıyla 'Beyaz kölelik' on dokuzuncu yüzyıl sonlarında hakkında sıkça konuşulan önemli bir konu olmuştur. Beyaz köleliğin uluslararası alanda sesini duyurması 1895'de Paris'te gerçekleştirilen bir konferans ile başlar ve 1899'da Londra ve Budapeşt'teki konferanslarla devam eder. Kadın ticareti alanındaki bu hareketlilik Avrupalı kadınların iş veya evlilik teklifi ile kandırıldığı ve evlerinden uzaklarda genelevlerde çalıştırıldıklarının rapor edilmesi ile kendini göstermiştir. 1895 ile 1949 yılları arasında kadın ve kız çocuklarının cinsel sömürüden korunmasını esas alan yedi uluslararası anlaşma yapılmıştır[2].

1970'lerde Güney Doğu Asya'dan kadınlar tacirler tarafından Batı Avrupa'ya getirilip seks piyasasında çalıştırılmaktaydılar. Kadın ticaretinin daha belirgin ve güçlü bir şekilde uluslararası arenada ses bulması ve kamuoyunun ilgisini çekmesi ise 1990'larda tacirlerin ellerine düşen Doğu Avrupa ve Eski Sovyet Birliği vatandaşı kadınların sayısındaki artışla birlikte kendini göstermiştir. Dünyada ve özellikle

1. Görüşme Almanya Kadın Sığınma Evi'nde Kadın Ticareti Mağduru ile 2 Ağustos 2010 Tarihinde yapılmıştır.
2. J. Bindman, J. Doezema; Redefining prostitution as sex work on the international agenda, **Anti Slavery International and Network of Sex Work Projects,** London, UK, 1997, p.2 (Çevirimiçi) http://www.walnet.org/csis/papers/redefining.html 28.04.2010

Avrupa'da son yirmi yılda kadın ticaretine karşı duyulan endişe belirgin bir şekilde artmıştır. Bazı araştırmacılara göre bu endişenin temelinde 'Fortress Europe' düşüncesi yatmaktadır[3]. Devletler, kadın ticaretini, göç, organize suç ve ekonomik bağlamda hem ulusal hem de uluslararası alanda bir tehdit olarak algılamakta; bu alanlar dışında kadın ticaretinin, cinsiyet boyutunu görmezden gelerek, çözüm noktasında politikalar üretmede yetersiz kalmaktadır [4].

Türkiye'nin, kadın ticaretini bir sorun olarak görmesi ve yasal düzenlemelere gitmesi, Amerika Birleşik Devletleri'nin Türkiye'yi İnsan ticareti ile mücadele raporu listesinde (HTR)[5], önleyici çalışmalar yapmayan ülkeler arasına koymasının neticesinde gerçekleşmiştir. Bu suretle Türkiye, kendinden istenen yasal düzenlemeleri yapmış ve insan ticareti ile mücadeleyi, politikaları arasına koymuştur. Uluslararası alandaki kadın ticaretiyle mücadele politikalarının bir parçası olarak, Türkiye'nin yürütüğü mücadele planı, kadın ticaretinin cinsiyet boyutunu görmeyerek, önleyici çalışmalardan ziyade mağduru kurtarıcı bir anlayışla, mağdurların kurtarılmasını ve ülkelerine geri gönderilmesini içermektedir.

Türkiye, kadın ticaretiyle mücadele kapsamında, yasal anlamda önemli adımlar atmış olmakla birlikte uygulamada bu adımlar, özellikle fuhuş amaçlı kadın ticaretini önleyici çalışmalar ve mağdur tespiti açısından yetersiz kalmaktadır. Özellikle kayıtdışı işleyen yabancı fuhuş sektörünün, görmezden gelinmesi ve kendi haline bırakılması, göçmen kadınların savunmasızlığını ve dolayısıyla da mağduriyetlerini arttırmaktadır. Öte yandan, algılamadaki yanlışlıklar, mağdur tespitinin sağlıklı yürütülmesini engellemekte; 'zaten fuhuş yapmak için geliyorlar' anlayışı, fuhuş operasyonlarında yakalanan yabancı seks işçilerinin, kadın ticareti mağduru olup olmadığına bakılmaksızın, sınırdışı edilmelerine yol açmaktadır. Sınır dışı edilenler arasında, mağdurların da olduğu bilinmektedir[6].

Bu çalışmanın temel sorusu, Fuhuş Amaçlı Kadın Ticareti ile mücadelede bir çözüm modeli olarak sunulan İsveç modeli, Türkiye'ye uygulanabilirliğini

3. Laura Agustín; "Migrants in the Mistress's House: Other Voices in the "Trafficking" Debate" in **Social Politics,** Sweden, 2005; 12, p.3
4. Zehra Tosun, "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelenin Ötekisi, Kadın Ticaretiyle Mücadele"; Hayat Kadınları özel sayısı, **Amargi Feminist Dergi**
5. http://www.state.gov/g/tip/rls/tiprpt/index.htm
6. İKGV Yetkilisi Muhtar Çokar ile 12.09.2009 Tarihinde Yapılan Görüşme

sorgulamaktır. Bu bağlamda, uluslararası göçte ortaya çıkan yeni eğilimlerin bir parçası olarak Türkiye'ye yönelik kadınlaşan düzensiz göç ve fuhuş amaçlı kadın ticaretini yasal ve eylemsel düzlemde analiz etmeyi; ardından, fuhuş amaçlı kadın ticareti ile mücadelede bir çözüm modeli olarak sunulan İsveç Modeli'ni ve İsveç'in model üzerine deneyimlerini, araştırmayı; ve son olarak da Türkiye ve İsveç'te çeşitli sivil toplum örgütleriyle görüşmeler yapmayı ve bu yolla İsveç modelinin Türkiye'ye uygulanabilirliğini ve dolayısıyla model bağlamında Türkiye'de bir tabu olan fuhuş, cinsel hizmetlere yönelik erkek talebi ve cinsellik kavramlarını feminist bir bakış açısıyla sorgulamayı hedeflemektedir.

Kadın ticareti yeni bir olgu değildir. Özellikle son yirmi yılda uluslararası göçün kadınlaşması ile birlikte artan oranda katılaşan göç politikaları, kadınları göç etmede farklı stratejilere ve çeşitli aracılara başvurmaya itmektedir. Yasadışılığa işaret eden düzensiz göç, göçmen kadınların başvurdukları bu stratejilerden bir tanesidir. Türkiye'ye yönelik göçün kadınlaşması, Doğu Avrupa ve eski Sovyet ülkelerinde komünist rejiminin yıkılması ve seyahat kıstlamaların kalkmasıyla birlikte bavul ticareti ile başlamış, seks/eğlence ve ev içi hizmet gibi diğer sektörlerde kadın emeğindeki artışla kendini göstermiştir. Esnek vize uygulamaları sayesinde, Türkiye'ye turist vizesi altında görece rahat giriş yapan ve uluslararası networkler içerisinde hareket eden kadınlar enformel piyasada iş bulabilmektedir. Göçmen kadınların bazıları, özellikle fuhuş sektörüne kadın tedarik eden tacirlerin tuzağına düşmekte ve fuhuş sektörü başta olmak üzere zorla çalıştırılmaktadır.

Türkiye, kadın ticareti konusunda hem hedef hem de transit bir ülke konumundadır. Erder-Kaşka'nın 'Düzensiz Göç ve Kadın Ticareti[7]' araştırmasında, Türkiye'de kadın ticaretinin, iddia edildiği kadar büyük boyutlarda olmadığı ortaya çıkmıştır. Türkiye'de karşılaşılan kadın ticareti vakalarının, küçük gruplardan oluştuğu; uluslararası büyük organize insan ticareti grupları ile aralarında bir bağlantı olmadığı ifade edilmektedir[8].

7. Sema Erder, Selmin Kaşka: **Düzensiz Göç ve Kadın Ticareti: Türkiye Örneği** , IOM, İstanbul. 2003

8. Ahmet Içduygu, A.Toktas, "How Do Smuggling and Trafficking Operate via Irregular Border-Crossings in the Middle East, Evidence from Fieldwork in Turkey," **International Migration** 40, no. 6, 2000, p.27

Fuhuş amaçlı kadın ticaretinde; göç yaklaşımı, ekonomi yaklaşımı ve feminist yaklaşım olmak üzere üç farklı yaklaşım mevcuttur. Göç yaklaşımı, kadın ticaretini küresel göç hareketi içerisinde değerlendirirken, Ekonomi yaklaşımı, arz talep dengesi içerisinde değerlendirmektedir. Fuhuş amaçlı kadın ticaretine yönelik feminist yaklaşımlar; fuhuş sektörünün yasaklanması veya yasallaştırılması tartışmaları üzerinden bir perspektif, sunmaktadır.

1970'lerden itibaren üzerinde konuşulmaya ve politikalar üretilmeye başlanan fuhuş, feministlerin kendi aralarında; seks işçiliği taraftarı feminizm ve radikal feminizm olmak üzere iki farklı teori ürettikleri bir alanı oluşturmaktadır[9]. Fuhuşun yasaklanmasını savunan radikal feministler, fuhuşu kadına yönelik bir şiddet olarak kabul etmektedir. Buna göre fuhuş sektörü, ataerkil sistem tarafından üretilen ve sistemin devamını sağlayan bir kurum niteliği taşımaktadır. Seks işçiliği taraftarı feminist yaklaşım ise, fuhuşu, kadının özgürleşebilmesi adına bir güçlenme stratejisi olarak görmekte ve fuhuşun bir iş kolu olarak tanınması gerekliliği üzerine odaklanmaktadır[10]. Fuhuşun yasallaştırılmasını ve bir meslek olarak tanınmasını talep eden seks işçiliği taraftarı feministler, fuhuşa yönelik yasaklayıcı politikaların, fuhuşu yer altına ittiğini ve kadını savunmasız hale getirdiğini ifade etmektedirler. Bunun yanında bir grup seks işçisi kendi özgür iradeleri ile seks işçisi olarak, çalıştıklarını ifade etmekte ve radikal feministleri, fuhuş sektöründe çalışan kadınların iradesini görmezden gelerek, fuhuşu yasaklayıcı politikalar ürettikleri yönünde eleştirmektedir.

Türkiye'deki fuhuşla ilgili tartışmalara bakıldığında, konu üzerinde bir suskunluğun hakim olduğu gözlemlenmektedir. Çok yaygın olmasına karşın fuhuş, adeta herkesin bildiği ama üzerinde konuşmadığı bir konudur. Bu konuda yapılan araştırma çok az olmakla birlikte feministler de, bu konuda pasif bir tutum sergilemektedirler. Feministlerin bu konudaki eylemsizliği, Türkiye'de feminist hareketin temel çıkış noktasının, 'kadına yönelik şiddet' olduğu şeklinde açıklanabilir. Öte yandan Türkiye'de Feminist Hareketin, fuhuş sektöründe çalışan

9. Barbara Sullivan, "Rethinking Prostitution and Consent" in Barbara Caine and Rosemary Pringle, eds. Transitions. **New Australian Feminisms,** Allen and Unwin, 1995. pp.184
10. Kathy Miriam, "Stopping the Trafficking in Women: Power, Agency and Abolition in Feminist Debate", **Journal of Social Philosophy**, Volume 36 Issue 1, 2005, pp. 1-17

kadınlarla ilgili yargı kararlarındaki ihlaller konusunda destek olduğu gözlemlenmektedir. 1980'li yılların sonunda, fuhuşu meslek edinen kadının, tecavüze uğraması durumunda, tecavüzcüye ceza indirimi getiren, TCK'nın 438. maddesinin değiştirilmesi amacıyla, ses getiren bir kampanya yürüterek, ilgili maddenin iptalini sağlamıştır. Bu kazanım 80 sonrası Feminist hareketin, ilk büyük kazanımı olarak ifade edilir[11]. İkinci olarak; yabancı uyruklu seks işçisinin, tecavüz iddiası ile ilgili davada, yargının, 'yabancı uyruklu kadınların Türkiye'ye ne amaçla geldikleri bilinen bir gerçek' gerekçesiyle tecavüz iddiasını reddetmesi üzerine Kadın Dayanışma Vakfı, ilgili mahkemeyi eleştirmiştir[12].

Ayrıca, fuhuşun kendi içerisindeki zor, karmaşık ve sorunlu yapısı, üzerinde düşünmek yerine, konuyu hiç açmamaya itiyor olabilir. Örneğin Mor Çatı Vakfı'ndan G.Kanat ile yapılan görüşmede, sorulardan bir tanesi de 'feminist kesimin, fuhuş üzerindeki suskunluğu' olmuştur. Ancak konuşmanın yönü, belki kendiliğinden ve belki de alışıldık olduğu üzere başka bir yöne kaydırılmak suretiyle aynı 'suskunluk'[13], devam ettirilmiştir. Fuhuşun yasaklanmasını ve özellikle İsveç Modeli'nin uygulabilirliğini destekleyen, feminist aktivist Handan Koç'un, Bianet'te yayınlanmış bir yazısı bulunmaktadır.[14]

Türkiye'de, halk sağlığı alanında faaliyet gösteren ve fuhuş sektöründe çalışan seks işçilerini AIDS/HIV hakkında bilgilendirmelerde bulunan IKGV[15] bünyesinde kurulan Kadın Kapısı[16], seks işçilerinin bir araya geldiği, seks işçilerini cinsel yolla bulaşan hastalıklar konusunda bilgilendiren, yasal ve psikolojik destek veren tek sivil toplum örgütüdür. Kadın Kapısı dışında, fuhuşu öncelikli çalışma konusu yapan başka bir sivil toplum örgütü mevcut değildir. Kadın kapısı ayrım

11.Ayrıntılı bilgi için bkz: (Çevirimiçi) http://bianet.org/kadin/siyaset/66-ilk-yasal-kazanim (13.04.2010)

12. Ayrıntılı bilgi için bkz: (Çevirimiçi) http://bianet.org/bianet/toplumsal-cinsiyet/103583-mahkemenin-tecavuz-karari-kadin-haklarini-17-yil-geriye-goturuyor (12.05.2010)

13. "Suskunluk. Evet herkeste...Tabi kadınların bile, bunu yorumlayışı farklı: 'Tabi, fuhuş olacak ki benim de kocam başka bir yere gitmeyecek gibi' ya da 'çocuğa gelmeyecek gibi' zaman zaman böyle şeyler röportajlar da çıkmakta. Tecavüz oranları artmayacak gibi. Böyle şeyler çıkabiliyor." (G.Kanat ile 17 Nisan 2010 Tarihinde Yapılan görüşmeden)

14. Ayrıntılı Bilgi için bkz: (Çevirimiçi) http://bianet.org/bianet/bianet/70371-fuhus-isvecte-yasak-turkiyede-serbest (14.14.2010)

15. Ayrıntılı Bilgi için bkz: İKGV Yetkilisi Muhtar Çokar ile 12.09.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme

16. Ayrıntılı Bilgi için bkz: Kadın Kapısı Yetkilisi Şevval Kılıç ile 11.04.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme

gözetmediğini belirtmesine karşın, şimdiye kadar yabancı seks işçileri ile ilgili herhangi bir çalışmaya gitmemiştir. Ayrıca, çalıştıkları seks işçilerin çoğunluğu, trans bireylerden oluşmaktadır.

Çalışmanın son bölümünde, fuhuş amaçlı kadın ticareti ile mücadelede fuhuşa yönelik yasaklayıcı uygulamaları içeren İsveç Modeli'nin analizi ve konu üzerine çalışan çeşitli STK'larla bu modelin Türkiye'ye uygulanabilirliğinin tartışılması hedeflenmektedir. Bu modele göre, fuhuş, kadına yönelik şiddet içermekte olup, toplumsal cinsiyet eşitliğinin önünde büyük bir engel teşkil etmektedir. Bu nedenle İsveç modeli, cinsel hizmetlerin satın alınmasını kadına uygulanan bir şiddet olarak görmekte ve cezai fiil olarak tanımlamaktadır. Cinsel hizmetleri satın almak, altı ay hapis cezası veya para cezasını öngörmektedir. Türkiye'de konuyla ilgili çalışmalar yürüten STK'lar ile, 'Kadın ticareti ile mücadelede cinsel hizmetlerin satın alınmasını yasaklayan İsveç Modelinin Türkiye'ye uygulanabilirliği' tartışılacaktır. Buna göre Türkiye'de kısmen yasal olan fuhuş, yasaklanabilir mi? Türkiye'nin mevcut yerel ve yabancı fuhuş piyasası göz önüne alındığında, fuhuş ve kadın ticareti konusunda nasıl bir politika oluşturulabilir? sorularına cevaplar aranacaktır.

Araştırmanın yöntemi, ulusal ve uluslararası literatür, gazete taramaları ve konuyla ilgili çalışan sivil toplum örgütleriyle derinlemesine yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden oluşan saha çalışmasını içermektedir. Uluslararası göçün kadınlaşması ve kadın ticareti ile ilgili uluslararası alanda geniş bir literatür bulunmakla birlikte Türkiye'deki ilgili literatür çok sınırlıdır. Teorik çerçevenin geliştirilmesinde uluslararası göç literatürü, Türkiye'deki durumla ilgili olarak sınırlı sayıdaki mevcut literatür taranmıştır. Ayrıca düzensiz göçmen kadınlar, fuhuş amaçlı kadın ticareti, fuhuş sektörü, yabancı fuhuş, fuhuş politikaları ile ilgili gazeteler taranmıştır. Kadın ticareti mağdurlarına ulaşmak sınırlayıcı statükocu anlayışından dolayı mümkün olmamıştır. Gerek devlet, gerekse sivil toplum örgütlerindeki işleyişin şeffaf olmaması ve Türkiye'deki akademik çalışmalara gerekli önemin verilmemesi, saha araştırma çalışmalarını zorlaştırmaktadır.

Çalışmanın saha alanı, niteliksel araştırma tekniklerini içermekte olup;

konunun, ayrıntılı ve derinlemesine bir biçimde kavranabilmesi amacıyla, derinlemesine yarı yapılandırılmış görüşmelerden oluşmaktadır. Veri toplama, açık uçlu soruların sorulması ve cevapların, izin verildiği ölçüde ses kayıt cihazına kaydedilmesi veya not tutulması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Görüşmecilerin bulunması, kar topu yöntemiyle gerçekleştirilmiş; konuyla ilgili çalışan STK sayısı az olduğu için, özellikle feminist kanatta, görüşmeci bulmada sıkıntı yaşanmıştır. Feminist STK'lardan Mor Çatı, konuyla ilgili çalışmadıklarını belirtmişse de; Gülsün Kanat, konuyla ilgili görüşme için randevu vermiştir. Konuyu çalışan başka birilerinin olup olmadığı sorulduğunda, Aslı Zengin ve ikinci bir kişinin ismi, iletişim olarak da mail adresleri verilmiş. Aslı Zengin'e ulaşılmış, ancak İkinci kişiye, Handan Koç'a ulaşmak mümkün olmamıştır. Görüşme öncesinde, Gülsün Kanat'a, İsveç Modeli'ni anlatan bir yazı gönderilmiş ve görüşmenin temel sorusu hakkında bilgi verilmiştir. İkinci olarak Amargi Kadın Akademisi, şu an bu konuyu çalışan birilerinin olmadığını söyleyip, Mor Çatı'nın yönlendirdiği Aslı Zengin'e yönlendirme yapmıştır.

Görüşmeler için, mail veya telefon vasıtası ile randevu alınmış. Görüşme başlamadan önce, tez konusu ve İsveç Modeli'nin ne olduğu ile ilgili bilgi verilmiştir. Görüşme öncesinde, görüşmenin genel hattını belirleyecek temel sorular hazırlanmış, görüşmede bu soruların, cevaplanmasına önem verilmiştir. Açıklamalar, bazen soruların her birinin, sorulmasına gerek kalmadan, kendiliğinden cevaplanmıştır. Kimi zamanlar da ise sorulara verilen yanıtlar, yeni soruları doğurmuştur. Görüşmeler, en az bir saat, en fazla bir saat yirmi dakika sürmüştür.

Alan araştırması çerçevesinde, Türkiye ve İsveç'te olmak üzere toplam altı sivil toplum örgütü ve çeşitli akademisyenlerle görüşmeler yapılmıştır. Çalışmanın başlangıç aşamasında, konuyla ilgili çalışmalar yürüten Koç Üniversitesi MİREKOÇ Göç Merkezi direktörü Prof. Dr. Ahmet İçduygu, Bahçeşehir Üniversitesinden Prof. Dr. Sema Erder, Uluslararası Göç Örgütü (IOM) sorumlusu Helen Nillson ve İnsan Kaynağını Geliştime Vakfı (İKGV) sorumlusu Muhtar Çokar ile ilk ağızdan bilgiler almak amacıyla görüşmeler yapılmıştır.

Alan araştırmasının ikinci aşamasında Prof. Dr. Sema Erder'in vasıtasıyla ve

Göç, Etnsite ve Toplum Araştırmaları Merkezi REMESO'nun davetiyle misafir araştırmacı öğrenci olarak, İsveç'teki Linköping üniversitesine gidilmiş ve ayrıca "International Migration, Ethnicity and Gender: Intersectional Perspectives on Labour, Power and Citizenship" adlı kursa katılım gerçekleştirilmiştir. 2010 Ocak-Şubat aylarında İsveç'te ilgili literatür taraması yapılmış, ilgili gazeteler taranmış, konuyla ilgili çalışan sivil toplum örgütlerinin çalışmalarına bakılmıştır. Konuyla ilgili çeşitli akademisyenlerle yazışmalar yapılmış ve Stockholm'de Baltic Fem sorumlusu Lars Back, Helamanniskan'dan Örjan Wallin ve İsveç Ulusal Suç Önleme Komitesi (Brottsförebyggande rådet, Brå) 2008 Organize Suç İnsan Ticareti raporu hazırlayıcılarından Cecillia Englund ile İsveç deneyimi hakkında görüşmeler yapılmıştır. Yine İsveç'te, İtalya Florans Üniversitesi'nden Kadın ticareti üzerine çalışmalar yürüten Prof.Dr. Giovanni Campani ile karşılıklı fikir alışverişinde bulunulmuştur.

2010 Nisan-Mayıs aylarında Türkiye'de İsveç Modelinin uygulanabilirliğini tartışmak amacıyla, sivil toplum örgütleriyle görüşmeler yapılmıştır. Türkiye'de hem kadın ticareti hem de fuhuş üzerine çalışan çok az sivil toplum örgütü mevcuttur. Fuhuşla ilgili olarak İsveç modeli üzerine tartışmak için seks işçilerine destek amaçlı çalışan KADIN KAPISI ve kadına yönelik şiddet üzerine çalışan MOR Çatı ve seks işçilerine uygulanan devlet şiddeti üzerine araştırma yapan Aslı Zengin ile görüşmeler yapılmıştır. Ayrıca İstanbul Emniyet Müdürlüğü, Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticaretiyle Mücadele Birimi'nden görüşme için randevu alınmış. Ancak sorumlu amirden birimin, fuhuş amaçlı kadın ticaretiyle ilgili tecrübesi hakkında bilgi alınmak hedeflenmekteyken, sorular yanıtsız bırakılıp görüşme başka bir tarihe ertlenmiş ve tekrar görüşme imkanı olmamıştır[17].

Bu konuyu seçmeye; daha önce tez konusu olarak düşündüğüm

17. Görüşme için sabah saat 10:00'a randevu verilmiş ve yarım saatlik bir görüşme yapılacağı söylenmiştir. Görüşme yirmi dakika geç başlatılmış ve on dakika kadar sürmüştür. Amir, odaya girer girmez ne öğrenilmek istenildiğiyle ilgili soru sormuş, ancak yarı yapılandırlmış şekilde konuyu açacak ve devamını sağlayacak soruları da yanıtsız bırakmıştır. İlginç bir şekilde, ara ara karşısında açık duran TV'den futbol sonuçlarını ve haberlere bakmıştır. Soruların hiç birisine cevap vermemesi, 'kadın ticaretiyle ilgisi olmayan bambaşka bir birime mi geldim' izlenimi uyandırmıştır üzerimde. En sonunda ise, haftaya tekrar görüşmeye çağıralacağım söylenip, soruları bırakmam istenerek, görüşme sonlandırılmıştır. Böylesi bir görüşme yönteminin faydalı olamayacağını hissetmemden dolayı tekrar görüşme talep edilmemiştir.

'Almanya'daki göçmen kadınlar'ı araştırırken, yaptığım ön görüşmelerde karar verdim. 2009 yazında, iki ay için, Almanya'da Frankfurt'ta bir kadın sığınma evinde yaptığım staj süresince, bir kadın ticareti mağduru ile karşılaştım. Tacirlerin eline düşen ve travmatik bir üç yıl geçiren Alise[18], 3.üncü yılın sonunda önce Yunanistan, ardından da Frankfurt'ta müşterilere satılmış, Frankfurttaki bir yıl sonunda ise, bir müşterinin yardımı ile tacirlerin ellerinden kaçıp, polise sığınabilmişti. Karakolda ise, kadın ticareti mağduru olduğunu kanıtlamak zorunda kalmıştır. Alise, geçirdiği travmatik üç yılın ardından, ana dilini konuşamaz vaziyete gelmiş, polisin çağırmış olduğu tercümanla, ana dilinde konuşamayınca; doktorların koymuş olduğu 'Yaşadığı travmadan dolayı, ana dilini unutmuştur.' teşhisinin ardından, mağdur olduğunu ancak inandırabilmiştir.

Kadın tacirlerinin eline düşmeden önceki yaşamına bakıldığında, Alise'in zor bir çocukluk dönemi geçirdiği gözlemlenmektedir. Babasının kim olduğunu dahi bilmeyen Alise'in anlattıklarına göre annesi, babasından para koparabilmek, yaşamını güvence altına alabilmek için, çocuk sahibi olmak istemiştir. Ancak baba, doğumdan önce anneyi terketmiştir. Annesi ve daha sonra annesinin sevgilileri tarafından fiziksel ve psikolojik şiddete maruz kalan Alise, dönem dönem evdeki şiddetten kaçıp, sokakta yaşamak zorunda kalmış, polis tarafından bir çok kez annesine teslim edilmiştir. Ancak, son olayda annesi tarafından hırsızlığa zorlandığı için, çocuk esirgeme kurumuna yerleştirilmiştir. Bu kez ise, yaşadığı sorunlara son bulmadığı gibi, kurum çalışanlardan birinin taciz ve tecavüzüne uğramıştır. 18 yaşına geldiğinde ise, yurtta daha fazla kalmasına izin verilmediğinden, sokakta yaşamaya zorlanmıştır. Yaşamını devam ettirebilmek için, para kazanmak zorunda olduğu bu dönemde karşısına kendisinin, fahişe olarak çalışabileceğini teklif eden bir kadın çıkmıştır. Teklifi kabul etmesinin ardından Yunanistan'a götürülmüştür. Hikayenin bundan sonrası, diğer mağdurlarda olduğu gibi aynı: seks köleliği. Alise kendisine tek kuruş ödenmeden günde 30-50 kişiye satılır. Korunması engellendiği bir süreçte hamile kalır. 6 aylık hamileyken de kolundan zorla götürülerek, kürtaj yaptırılır. 6 aylık bebeğinin, zorla bedeninden sökülüp alınması Alise için, yaşamının en

18. Mağdura, kimliğini saklı tutmak amacıyla, Alise ismi verilmiştir.

travmatik olayı olur. Yunanistan'daki iki senenin ardından, Frankfurt'a getirilir. Burada müşteri sayısı daha azdır. Bir senenin sonunda, bir müşterinin yardımı ile tacirlerden kaçıp, polise sığınabilir.

Alise'in, kadın sığınma evine getirilmesi ile, yasal süreç başlatılır. Alise, tacirin yakalanması için polisle işbirliğine gider ve kendisine yapılan zulüm ve işkence ve ayrıca da emeğinin karşılığını almak üzere, kadın tacirlerine tazminat davası açar. Diğer taraftan yasal sürecin yanında, ihtiyaçları doğrultusunda oluşturulan programla, Alise'in, yaşama adapte olabilmesi için, kadın sığınma evi gözetiminde, travma terapisine başlanılır. Dil kursuna başlayan Alise'in isteği doğrultusunda, çeşitli etkinliklere katılımı sağlanır. Kendisine, çalışabilecek duruma geldiğinde, iş bulma kurumuna başvurabilecekleri mesajı verilir. Alise'e, kendisini çıkmak için hazır hissedene kadar, kadın sığınma evinde kalma imkanı tanınır.

Fuhuş ve Kadın ticaretinin araştırılması, en son aşamada insan hakları ihlalini içermesinden dolayı, hakkında araştırma yapılması duygusal anlamda zor bir alandır. Ancak Alise, onca travmatik deneyime karşın, yeni bir hayata kavuşmak için, cesaret göstererek tacirlerin elinden kaçmayı başarabilmiştir. Çalışmamda Alise'in bu cesareti, beni çok motive etti. Araştırma boyunca, çok zorlandığım anlarda, bu bilgi ve cesaretten güç aldım. Ancak, yine de dinlenmesi bile oldukça zor olan, bu deneyimleri araştırırken, sorunları çözmek için bütün sorumluluğu üzerime almışcasına hissetmekten de kendimi alamadım. Araştırmam sırasında bir çözüm olarak, İsveç modeli karşıma çıktı. Daha sonra, bu model, Türkiye'ye uygulanabilir mi? Nasıl uygulanabilir? Fuhuş yasaklanabilir mi? gibi sorular sordum. İsveç Modeli'nin, Türkiye için, iyi bir model olabileceğine kanaatine vardım. Ancak, daha sonra Türkiye'deki STK'larla yapmış olduğum görüşmeler, zihnimde kurguladığım planı yerle bir etti. Çok büyük bir hayal kırıklığı yaşadığımı hatırlıyorum. İki taraf da karşıt görüşlere sahip, ve iki taraf da birbirini, diğerinin iradesini tanımadığı için eleştirmekteydi. Benim için ise, seks işçilerinin iradesini gözetmeden, atılacak adımlar elbette ki eksik kalacaktı.

Konuyla ilgili şu sorulara yanıt aradım: fuhuş nedir? Fuhuş, kadına yönelik bir şiddet midir? Neden ve nasıl vardır? Kadınların güçlendirilmesi ile arz bitecekse,

kadınların güçlendirilmesi nasıl sağlanabilir? Erkekler, neden cinsel hizmetleri satın alır? Cinsel davranışları, belirleyen ve şekillendiren unsurlar nelerdir? Talep, bitirilebilir mi, nasıl? Fuhuş yasaklanırsa, gerçekten de tecavüz oranların da artma olabilir mi? Fuhuş, ahlaki midir değil midir? Ahlak dedikleri, neye göre, hangi ahlak? Fuhuşu ne sonlandırabilir? Cinsel özgürlük, fuhuşu sonlandırmadığına göre, fuhuşa iten şey, en temelde psikolojiyle de alakalı olmalı mıdır?

Toplum içerisinde fuhuşu satın almayı teşvik eden bir öğrenme vardı. Fuhuş, erkek olmakla ve namuslu ve namussuz kadın olmakla alakalıydı. Namussuz kadın, cinselliğin yaşandığı, arzu nesnesi; namuslu kadın ise, çocukları doğuran, soyu devam ettirendi. Bütün bu, iki yüzlü yapıyı daha yakından görmek, cinsellik üzerinden nasıl bir erkeklik ve kadınlık inşa edildiğini görmek, kendi adıma oldukça sancılı bir süreç oldu.

BİRİNCİ BÖLÜM
KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1. Düzensiz Göç ve Fuhuş Amaçlı Kadın Ticareti

Bu bölümde uluslararası göç alanında ortaya çıkan yeni eğilimlerden bahsedilecek, düzensiz göç, düzensiz göçün kadınlaşması, fuhuş amaçlı kadın ticareti gibi olguların kavramsal çerçevesi çizilecektir.

1.1.Düzensiz Göç Hareketleri

Son yirmi yılda uluslararası göç alanında daha önceki eğilimlerden farklı karaktere sahip yeni eğilimler ortaya çıkmıştır[19]. Soğuk savaşın sona ermesi, komunist rejimin çökmesi ve etnik savaşlar gibi sosyal, politik, kültürel ve ekonomik gelişmeler Avrupa'da ve dünyada yeni göç hareketleri ile sonuçlanmıştır. Politik çöküşler, ekonomik gerileme ve ekonomik yeniden yapılanmada yaşanan zorluklar, gelişmekte olan ülkelerdeki büyük ölçüde potensiyel nüfus hareketlerinin artmasına neden olmuştur[20]. Geleneksel olarak göç veren durumundaki bazı ülkeler göç almaya başlamıştır.

Düzensiz göç ve kadınlaşan göç uluslararası göçte ortaya çıkan yeni eğilimlerden bir tanesidir. Düzensiz göç hareketleri, ülkelerin kendi yasalarına bağlı olarak farklı yasadışılık türlerini içermektedir[21]. Yasadışı göç, kaçak göç gibi farklı biçimlerde kullanılmakta olan düzensiz göç kavramı bir suç olmaktan ziyade yasadışılığa işaret eder[22]. Düzensiz göçmenlerin düzensizlikleri farklı nedenlerden kaynaklanabilmekle birlikte genel olarak farklı düzensiz göçmen gruplarını içeren üç temel yasadışılık türü mevcuttur[23]. 1) Yasadışı sınır geçme; 2) Yasadışı ikamet; 3) Yasadışı çalışma.

Küreselleşme ile birlikte değişen dünya düzeni, Batı Ülkelerin fakir ülkelere

---

19. Khalid Koser, Helma Lutz: **The New Migration in Europe. Social Constructions and Social Realities**. Basingstoke und London: MacMillan, 1998 p. 23
20. Sema Erder; 'Global Flows of Huddles: The Case of Turkey', **Migration and labour in Europe : views from Turkey and Sweden. /**ed. Emrehan Zeybekoğlu, Bo Johansson, Marmara University Research Center for International Relations (MURCIR) ; Swedish National Institute for Working Life, Istanbul, 2003, p.153
21. Sema Erder, Selmin Kaşka: **Düzensiz Göç ve Kadın Ticareti: Türkiye Örneği** , IOM, İstanbul. 2003, s. 15
22. Ayşe Üstübici, "Türkiye'ye yönelik Kadın Göçü: Seks işçileri ve Ev İçi Hizmetlilerin. Kişisel Güvenlik Sorunlarını İlişkilendirmek"
(Çevirimiçi) http//www.umut.org.tr/HukukunGencleri/.../AysenUstu_bici.pdf 28.01.2010
23. Erder-Kaşka, **Düzensiz Göç ve Kadın Ticareti; Türkiye Örneği** , s.17

olan sömürüsü, eşit olmayan gelir dağılımı, savaşlar, iç çatışmalar, yaşanan zulümler, insan hakları ihlalleri gibi faktörler insanları yerinden etmekte ve göçe zorlamaktadır. Unat'a göre uluslararası göçün küresel boyutta kitlelerin göçüne dönüşmesinde en belirleyici etken küreselleşmenin ekonomik boyutudur.

> "Küreselleşme ile birlikte 'küresel kaynak arama' denilen süreçte uluslararası alanda ortaya çıkan toplumsal yapının derinliklerine kadar nüfuz eden ekonomik yapıdaki aynı zamanda yasal göç, illegal göç, sığınmacı hareketleri, insan ticareti gibi göçün her türlü çeşidine yol açmış bulunmaktadır[24]."

Bununla birlikte devletlerin düzensiz göçe olan yaklaşımları, göçü tehdit olarak algılayıp güvenlik stratejileri üzerine politika oluşturmayı hedeflediğinden göç nedenlerini analiz etme ve çözüm üretmekten uzaktırlar. Bu tarz devlet temelli bir yaklaşım ise kişileri yasal yollarla geçilmesi zor sınırlardan, yasadışı bir şekilde geçmelerini bir anlamda teşvik emektedir[25]. Düzensiz göçteki gün geçtikçe katılaşan sınırlama ve engellemeler enformel ekonomideki göçmenlere olan taleple bir araya gelerek düzensiz göçü cesaretlendirmektedir[26].

Daha iyi yaşam koşullarına sahip olmayı arzulayan göçmenler, katı sınır politikaları ve kontrollerini aşıp gelişmiş ülkelere ulaşabilmek için farklı stratejilere başvurmaktadırlar. İnsan kaçakçılığı bu yolla ortaya çıkmış stratejilerden bir tanesidir. Diğer taraftan düzensiz göç ve enformel istihdamdaki büyüyen artış, enformel endüstrisinin globalleşmesine de kapı aralamakatadır[27].'

> "Sınırlayıcı politikalar ters etki yapmakta; fortess Avrupa'ya girmenin yollarından biri haline dönüşen insan kaçakçılığı gibi yasal olmayan pratikleri teşvik etmekte ve düzensiz göçmenlere iş imkanı sunarak enformel ekonominin gelişiminin temel taşını oluşturmaktadır. Düzensiz göçün farklı şekilleri arasında örneğin, cinsel sömürü

---

24. Nermin Abadan-Unat, **Bitmeyen Göç: Konuk İşçilikten Ulus-ötesi Yurttaşlığa** , İstanbul Bilgi Universitesi Yay., İstanbul, 2002, s.15

25 Üstübici, **A.e.** s.2

26. Giovanna Campani, "Irregular Migration and trafficking: Controversial Concepts and Changing Contexts in Southern Europe", in Berggren, Erik, Branka Likic-Brboric, Gulay Toksöz and Nicos Trimikliniotis (eds), **Irregular Migration, Informal Labour and Community: A Challenge for Europe**, Maastricht: Shaker Publishing, Sweden, 2007 p.67

27**.** Erder-Kaşka, **Düzensiz Göç ve Kadın Ticareti; Türkiye Örneği,** s.18

amaçlı insan ticareti ve iş sömürüsü can alıcı bir konu haline dönüşmüştür [28]."

İnsan kaçakçılığı ve insan ticareti yeni bir olgu olmamakla birlikte son yıllarda bütün dünyada büyük bir artış göstermektedir. Avrupa'da insan ticaretinin gelişimi hem hedef hem de kaynak ülkelerdeki farklı nedenlerden kaynaklanmaktadır. Hedef ülkede İnsan ticaretini uyaran faktörlerin en önde gelenleri sınırlayıcı göç politikaları ve artan oranda büyüyen enformel ekonomidir.

1.2. Düzensiz Göçün Kadınlaşması

Dünya üzerinde göç eden nüfusun yarısını kadınlar oluşturmaktadır. İkinci dünya savaşı sonrası ülkelerin toparlanma dönemlerinde gerçekleşen emek göçlerinde kadınlar önce aile birleşimi çerçevesinde göç hareketine katılmışlardır. Küreselleşme ile birlikte emek piyasasındaki iş bölümlerinde yapısal değişiklikler ortaya çıkmıştır. İşgücünün kadınlardan oluşan yapısı yaşanan en belirgin yapısal değişikliklerden bir tanesi olmuştur [29].

Uluslararası alanda kadın göçünü teşvik ve motive eden faktörler, hedef ve kaynak ülke olmak üzere analiz edilmesi gerekmektedir. Düzensiz göçün hedef ülkedeki çekici motivasyonunu enformel ekonominin büyümesine paralel olarak ucuz kadın işgücüne olan talep oluşturmaktadır. Kaynak ülkelerdeki göç motivasyonunu oluşturan en temel faktörler; dezavantajlı bir grubu oluşturan kadınlar sınıfının giderek fakirleşmesi ve cinsiyetçi politikalar nedeniyle yaşanan insan hakları ihlalleridir. Dezavantajlı grup olarak savaşlarda, iç çatışmalarda tecavüz ve tacize uğrayan kadınlar, ekonomik krizlerde ilk olarak işten çıkarılmaktadır.

Küreselleşme ile birlikte gelişmiş ülkelerde özellikle eğlence sektörü, turizm, ev içi hizmet gibi cinsiyetleşmiş işlerde kadınlara olan talep artmıştır. Kadınlar, kalifiye olmayan işlerde, evde yaptıkları gibi çocuk bakımı, yaşlı bakımı, ev içi

28. Campani, **"Irregular Migration and trafficking: Controversial Concepts and Changing Contexts in Southern Europe",** s.69

29. Belkıs Kümbetoğlu, "Gizli İşçiler: Kadınlar ve bir alan araştırması", **Farklı feminizmler açısından Kadın Araştırmalarında Yöntem** içinde, Der. Serpil Çakır, Necla Akgökçe, Sel Yay. İstanbul, 1996, s. 53

hizmet; yiyecek-içecek sektöründe bulaşıkçı, temizlikçi, eğlence sektörü, fuhuş sektörü, otel gibi alanlarda çalıştırılmaktadırlar.

Ev içi hizmet ve seks/eğlence sektörü enformel ekonomide kadın emeğine ihtiyaç duyulan en büyük iki sektörü oluşturmaktadır. Ev içi hizmet sektörü, kadınların iş gücüne katılımın artmasıyla birlikte değişen aile yapısı ve yaşlanan nüfusun artması sonucu aranan bir çalışma piyasası haline gelmiştir. Diğer taraftan 'mal sektörü' olarak seks piyasasının veya seks endüstrisinin gelişimi kadın işgücüne yönelik talebi arttırmıştır[30].

1.3. Fuhuş Amaçlı Kadın Ticareti

Kadın Ticareti yeni değil aksine uzun geçmişe sahip bir olgudur. Bugün kadın ticareti kapitalist küresel bir ekonomi tarafından teşvik edilmektedir[31]. Ticareti yapılan kadın sayısı net olarak bilinmemekle birlikte her yıl bir milyon kadın ve çocuğun fuhuş amaçlı ticareti yapılmaktadır. Avrupa Birliği'nin uygulamış olduğu sınırlayıcı göç politikaları ve Doğu Avrupa'daki ekonomik geçiş, kadınları daha iyi bir yaşam aramak için sınırları aşmaya, göç etmeye itmektedir. Bununla birlikte düzensiz göçmen olarak hedef ülkelerde yaşama koşulları, yasal haklardan yoksun olmak, göçmen kadınları sömürüye daha açık bırakacak şekilde savunmasız kılmaktadır. Göç sürecinde kadınlar kendilerini cinsel hizmetlere olan talebin devasa boyutlara ulaştığı fuhuş sektöründe bulabilmektedir. Campani'nin ifade etmiş olduğu gibi kadınları göç etmiş oldukları ülkelerdeki kötü yaşam koşullarında çalışmaya iten içinde bulundukları umutsuz durumlarıdır.

> "Doğu Avrupa'lı kızlar fahişe olmayı Doğu Avrupalı kızlardan daha çok sevmiyorlar; ancak kendilerini umutsuz bir durumda buluyorlar[32]."

Köleliğin modern biçimi olarak adlandırılan kadın ticareti bütün dünyada artan

30. Campani, **"Irregular Migration and trafficking: Controversial Concepts and Changing Contexts in Southern Europe"**, s.67
31. G.Campani, 'Trafficking for sexual exploitation and the sex business in the new context of international migration: The case of Italy', **South European Society and Politics**, 1998, p.235
32. G. Campani, 'Trafficking for sexual exploitation in southern Europe: realities and policies', in Zavratnik Zimic, **Women and trafficking,** Peace Institute Ed., Politike, Ljubljana, 2004, s. 33

oranda büyüyen bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Göç yolunda insanlar iyi bir iş ve daha iyi bir yaşam vaatleri ile kandırılmakta ve köle gibi yaşamaya mahkum edilmektedirler. Kimilerinin pasaportlarına el konulmakta, tehdit edilmekte ve şiddetin çeşitli biçimlerine maruz bırakılmaktadırlar. Özellikle kadınlar ve çocuklar zorla seks sektöründe çalıştırılmaktadırlar.

Devletin güvenliğinin bireyin güvenliğinden önde geldiği ulus-devlet merkezli anlayışın, göçü zorlaştırdığı noktada[33], daha iyi bir yaşam ümidi taşıyan bireyler, sınırları aşabilmek için insan kaçakçıları gibi aracılara yasal olmayan yollara başvurabilmektedirler. İnsan Kaçakçıları, göç etmek isteyen insanların belli bir ücret karşılığında başka bir ülkeye ulaşımını sağlamaktadır. Hedef ülkeye ulaşılmasının ardından ücretin peşin ödendiği durumlarda hiç bir bağ kalmazken; borçlanma yoluyla ulaşımın sağlanması durumunda ise, kişi borcu karşılığında çok zor şartlarda çalıştırılmakta ve sömürüye maruz kalabilmektedir.

Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İnsan Ticaretinin, Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına ilişkin Palermo Protokolü 3. maddedinin a fıkrasında insan ticareti aşağıdaki gibi tanımlanmıştır:

> "İnsan ticareti", kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir. İstismar terimi, asgari olarak, başkalarının fuhuşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içerecektir. [34]"

Buna göre İnsan Ticaretinde, kişinin kendi iradesi dışında, zorlama veya kandırma yoluyla bir yerden bir yere götürülmesi ve çalıştırılması söz konusudur. Çoğunlukla kişiler, çeşitli vaatlerle kandırılır, bir iş, kazanç, daha iyi yaşam koşulları vb.. Ancak

33. Üstübici, **A. e.** s.6
34. BM Palermo Protokolü
(Çevirimiçi) www.undp.ro/governance/.../docs/Turkey_UN_Protocol_THB.doc 10.01.2010

hedef ülkeye varıldığında karşılaşılan şartlar vaadedilenden çok daha farklıdır. Çoğunlukla kişinin pasaportuna el konulmakta, kişi bir yere kapatılıp hiç bir ücret verilmeksizin kölelik şartlarında zorla çalıştırılmaktadır. Böylesi bir durumda kişi can güvenliğinden yoksundur, kendisi ve hatta ailesi tehdit ve korku altındadır. Palermo Protokolü'nün 3. maddesinin b fıkrasına göre mağdurun istismara razı olup olmaması durumu değiştirmezken c fıkarasına göre 18 yaş altı çocukların istismar amaçlı temini bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması 'insan ticareti' olarak kabul edilmektedir.

IOM'un zorunlu iş gücü raporuna göre (Tablo 1), 2.5 milyon insanın, insan ticareti mağduru olarak zorunlu işlerde (cinsel sömürü de dahil) çalıştırıldığı tahmin edilmektedir. Mağdurların çoğunluğu **18-24 yaş** aralığında tahminen her yıl **1.2 milyon çocuk** insan ticareti mağduru olmakta, mağdurların **%43'ü zorunlu ticari seks sömürüsüne** maruz kalmakta bu oranın **%98'i kadın ve kız çocukları** oluşturmaktadır. Mağdurların **%32'si zorunlu ekonomik sömürüye** maruz kalmakta bu oranın **% 56'sı kadın ve kız çocukları**ndan oluşmaktadır. Tacirlerin %52'si erkek, %42'si kadın ve %6'sı kadın ve erkekten oluşmakta olup vakaların %54'ünde mağdurları bulan kişi yabancıyken %46'sı tanıdıklar oluşturmaktadır.

Kadın ticareti ve fuhuşla ilintili göç, kadın sömürüsünü içeren devasa bir organize suç teşkil eden bir ticaretle bağlantılı olarak gelişmektedir [35]. Doğudan Batı Avrupa'ya doğru gerçekleşen kadın ticareti ve fuhuş bağlantılı göç, Berlin Duvarı'nın yıkılmasından itibaren iki faktörün sonucu olarak ortaya çıkmıştır [36]. Doğu Avrupa sınırlarının kalkması ve eski komunist ülkerlerdeki fakirlik. Berlin duvarının yıkılmasından önce, kadın ticareti mağdurları, Güney Doğu Asya ve Latin Amerika'dan getirilmekteydi.

35. Nilüfer Narlı, **"Trafficking in Persons in South East Europe - a Threat to Human Security",** Publishers: National Defence Academy and Bureau for Security Policy at the Austrian Ministry of Defence in cooperation with Center for Strategic Research, Ministry of Foreign Affairs Turkey; Bahçeşehir University Istanbul and PfP Consortium of Defence Academies and Security Studies. Vienna and Istanbul, 2006, p.17

36. Vicenzo Musacchio, "Migration, Prostitution and Traffic in Women: An Overview" en **German Law Journal**, Vol. 05, no 09., Germany, 2000, p.21

Tablo 1: Uluslararası Göç Örgütü Zorunlu İş Gücü Raporu

Toplam İnsan Ticareti Mağduru	**2.5 milyon** insan
Zorunlu ticari seks sömürüsü	**%43** bu oranın **%98'i kadın ve kız çocuklarından** oluşmakta
Zorunlu ekonomik sömürüsü	**%32** bu oranın **% 56'sı kadın ve kız çocuklarından** oluşmakta
Tacirlerin Cinsiyeti	**Kadın**: **% 42** **Erkek**: **% 52** **Birlikte**: **% 6**
Mağdurları Bulan Kişiler	**Tanıdık**: **% 46** **Yabancı**: **% 54**

Kaynak: IOM, Forced Labour Statistics Factsheet 2007 [37]

37 . IOM, Forced Labour Statistics Factsheet 2007,
(Çevirimiçi) www.unglobalcompact.org/docs/news.../HumanTraffic_Info.pdf 20.01.2010.

Zengin ile fakir arasındaki uçurum, daha iyi yaşam koşullarına sahip olma imkanından yoksun olma, işsizlik, kadınları daha savunmasız hale getirmekte; ekonomik ve sosyal eşitsizlik ve imkansızlıklar yasal olmayan göçü teşvik eder niteliktedir. Fuhuş amaçlı kadın ticareti bağlantılı göçün temel nedenleri kaynak ülkelerdeki kadınların fakirleşmesi ve sosyal dışlanma ile açıklanabilir. İşsizlik, eğitim imkanlarından yoksun olma, erkeklere göre kadınları daha çok etkilemektedir. Fakir ülkerlerdeki insanların göç etmesinin önüne konulan katı sınırlamalar, yasal olmayan yollardan göç etmek için kadınları networkler kurmaya itmektedir. Göçmen kadınlar ise enformel sektörde çalışmaya zorlanmakta ki bu onları sömürü ve şiddete karşı daha savunmasız yapmaktadır. Enformel sektörde oturma ve çalışma izni olmaksızın çalışan kadınları işverenlerine karşı bağımlı da kılmaktadır [38].

Küreselleşmeyle birlikte kitlelerin hareketine dönüşen göç içerisinde fuhuş amaçlı kadın ticaretinin dinamikleri arz ve talep temelinde ekonomik olarak analiz edilmektedir. Buna göre kadın ticaretinin ekonomik dinamikleri üç anahtar unsura sahiptir; yüksek işveren talebi, yüksek tüketici talebi (verilen hizmet ve üretime karşı), 'kolay hedefe' olan aşırı arz [39].

İş piyasasındaki gibi kadın ticaretinde de arz ve talep ilişkisi söz konusudur. İnsan tacirler bir mal olarak gördükleri mağdurları üzerinde bütünüyle sahip oldukları bir kontrol ele geçirirler. Tacirler, yasal olmayan bir zorlama ve sömürü ile mağdurlar üzerinde kontrol kurarak onları kendi tedarik ettikleri kayıtdışı ekonomi veya seks hizmetlerinde çalışmaya mecbur hale getirirler [40]. İnsan Ticareti mağdurları çoğunlukla bu marketlerin temel ihtiyaclarını karşılamaktadırlar; mevcut piyasaya göre daha ucuzdurlar ve yasal olmayan konumları onları savunmasız kıldığı için sömürüye daha açık durumdadırlar.

İnsan Ticareti mağdurlarına yönelik işveren talebi (tacir) ve tüketicinin talebi olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İşveren veya tacir aynı zamanda mağdurun

38. Vicenzo Musacchio, **A.e.**, s.29
39. Kearney-Fischer, Keneddy A.; "Economics of Human Trafficking in the European Union", p.1 (Çevirimiçi) http://www.ase.tufts.edu/.../Kennedy%20KearneyFischer%20Journal%20Submission.pdf 25.02.2010
40. J. Apap, P. Cullen, and F. Medved. "Counteracting Human Trafficking: Protecting the Victims of Trafficking." **Centre for European Policy Studies**, n.d:6. Brussels; Aktaran Kearney-Fischer, Keneddy A.; 'Economics of Human Trafficking in the European Union', p.6

kendisinin, hizmetinin ve emeğinin tüketicisidirler. Bununla birlikte işverenler genellikle kurban ve tüketici arasında bir bağlantıymış ve tüketicinin talebini karşılıyormuş gibi davranırlar. Tacir ve mağdurun tüketicisi aynı kişi olmak zorunda değildir. İnsanları bu işe karıştıran bazen pezevenk, taşeron, taşıyıcı veya tacir olabilir. Bu kimseler, insanları tehditler ederek pasaport veya dokümanlarına al koyup hareketlerini kısıtlayarak yaşamları üzerinde kontrol kurup insan ticareti tuzağına düşürmektedirler. Tuzağa düşürdükleri kimselerde aradıkları belli nitelikler vardır. Bu nitelikler ekonomik piyasada olduğu gibi, tüketicinin talebine göre şekillenir. Fuhuş veya ev içi hizmet alanındaki bazen birbirini tamamlayan niteliklerdir bunlar[41].

Kadın ticaretinin temelinde yatan diğer ekonomik güç 'arz'dır. Arzın rolünü açıklamada ise Eski Sovyet Ülkelerindeki ekonomik çöküntü ve fakirlikle birlikte insanların Batı Avrupa ülkelerine gitmek üzere insan ticareti mağdurlarının tuzağına düşmeleri örnek verilebilir. Kadın ticaretinin ekonomik analizi yaklaşımına göre İşveren açısından düşük riskli-yüksek kazançlı bir iş olan insan ticareti, yüksek riskli-düşük kazançlı bir eyleme dönüşmedikçe devam edecektir. İşveren talebi ve tüketici talebi düşürülmeli ve potansiyel kurbanların arzı da sınırlandırılmaldır.

1.4. Fuhuş Sektörü

Türk Ceza Kanunu'nda fuhuşun tanımı, "kazanç amacıyla, bir kimsenin, vücudu üzerinde başkalarının cinsel davranışlarda bulunmasına katlanması" şeklindedir. Türk Dil Kurumu (TDK) sözlüğünde 'fuhuş' "içinde bulunulan toplumun kurallarına uymayan bir biçimde bir veya birkaç kişiyle para karşılığında cinsel ilişkide bulunma" olarak tanımlanmaktadır. TDK sözlüğünde 'fahişe' hayat kadını, fahişelik ise, hayat kadınlığı olarak geçmektedir. Buna göre hayat kadını, fahişeliğin ne olduğuna değil, fahişeliğin eş anlamı olan diğer bir türkçe kelimeye işaret etmektedir. TDK'da fahişe ve fahişeliğin ne olduğuna dair tanıma yer verilmemesi, bu çalışma boyunca karşılaşılan fuhuş üzerindeki suskunluk ibarelerinden biri olarak

41.Kevin Bales, **Understanding Global Slavery: A Reader**. Berkeley, CA: University of California Press, 2005).p.158; Aktaran Kearney-Fischer, Keneddy A.; Economics of Human Trafficking in the European Union, p.11

okunabilir.

Fahişelik, kimi araştırmacı ve aktivistlere göre en eski mesleklerden biriyken kimi araştırmacılara göre fahişeliğin en eski bir meslek olduğu bir mitten ibarettir [42]. Fahişeliğin eski bir meslek olduğu çoğunlukla fahişeliğe meşru bir zemin hazırlama çabasında olanların kullandığı bir ifadedir. Ancak böylesi bir söylem bugün, eskiye göre farklı dinamikleri bünyesinde barındıran fahişeliği meşrulaştırmada yetersiz kalacaktır. Günümüzde kapitalist küresel ekonominin, şekillendirdiği fuhuş sektörün[43] farklı bir boyuta ulaşmıştır. 1979'lerden itibaren büyüyüp gelişen ve devasa boyutlarda gelir getiren seks endüstrisinin önemli bir bölümünü fuhuş sektörü oluşturmaktadır. Sargun, fuhuş sektörünün yükselişe geçmesinin temel nedenlerini şöyle ifade eder;

> "Yerli ve küresel fuhuş sektörü, kapitalist küreselleşmenin getirdiği eşitsiz gelişme, gelir dağılımındaki adaletsizlik ve yoksulluğun üzerinde yükseliyor. Dünyanın en yoksul kesiminin yüzde 70'ini oluşturan kadınlar, çok defa iş bulmaları için gerekli mesleki beceriler ve örgün eğitimden yoksunlar. Yoğun işsizliğin yaşandığı bölgelerde, cinsiyet hiyerarşisi nedeniyle işe alınması en son düşünülenler kadınlar olduğu halde, bir ekonomik krizde de ilk işten çıkarılan yine onlar. [44]"

Kapitalist küresel ekonomi içerisinde hızlı bir şekilde büyüyen fuhuş sektörü uluslararası göçün kadınlaşmasının bir parçası olarak göçmen kadınların çalıştığı sektörlerin başında gelmektedir. Cinsiyetçi ve cinsiyetlendirilmiş bir eşitsizlik hiyerarşisi içerisinde fuhuş sektörü, toplum içerisinde sınıfsal olarak en alt tabakada bulunan kadınları içerisinde çekmektedir.

Fuhuş sektöründe, gönüllü ve zorlama olmak üzere cinsel hizmetlerin satılması iki farklı yolla gerçekleşmektedir. Birincisinde kendi iradeleri ile gönüllü olarak çalışan fahişeler müşterilerini kendisi bulacak şekilde tek başına çalışmaktadır. İkincisinde fahişe ile müşteri arasında fahişeyi pazarlayıp müşteriyi bulan bir aracı mevcuttur. Kazanılan para, aracı ile fahişe arasında paylaşılır. Fuhuş

---

42. Giovanni Campani, Genere, etnia e classe. **Migrazioni al femminile tra esclusione e identità** , ETS, Pise, 2000, p.65
43. Campani,**Trafficking for sexual exploitation in southern Europe:realities and policies,** s.77
44. Ayşe Sargun, 'Pornografiye ve Seks Endüstrisine Hayır', 14.10.2006 (Çevirimiçi) http://eski.bianet.org/2006/10/13/86376.htm 25.05.2010

sektöründe zorla çalıştırılan kadınların çoğunluğunu, daha iyi bir iş bulma ümidiyle göç hareketine katılan, ancak tacirlerin tuzaklarına düşmüş göçmen kadınlar oluşturmaktadır. Tayland gibi bazı uzak doğu ülkelerinde kadın ve kız çocuklarının, aileleri tarafından seks kölesi olarak çalıştırılmak üzere tacirlere satıldığı bilinmektedir[45]. Fuhuş sektörü Almanya, Hollanda gibi bazı ülkerde yasal olarak bir iş kolu olarak kabul görürken İsveç, Norveç gibi İskandinav ülkelerinde cinsel hizmetleri satın almak cezalandırılmakta; İtalya gibi kimi ülkeler de ise fuhuşla ilgili ne yasaklayıcı ne de yasallaştırıcı hiçbir tutum bulunmamaktadır.

2. Eril İktidarın Eril Şiddeti Olarak Fuhuş Amaçlı Kadın Ticareti

Fuhuş amaçlı kadın ticareti, egemen, eril iktidarın bir şiddeti olarak karşımıza çıkmaktadır. Eril olarak nitelendirilen bu şiddet, toplumsal cinsiyet, cinsellik ve fuhuş arasındaki ilişki üzerinde yükselmektedir. Dolayısıyla bu ilişkinin analiz edilmesi gerekmektedir. Feminist Kuram'a göre cinsellik, basit şekliyle karşılıklı bir ilişki, duygu, his ve davranış ortamı değil; toplumsal yaşamın bütününü etkileyen yaygın bir boyuttur. Buna paralel olarak da toplumsal cinsiyet ortaya çıkar ve oluşturulur. Dolayısıyla toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin cinsel dinamiklerine bakılmaksızın yapılacak bir analiz kadının deneyimlediği gerçekliği yansıtmaktan uzak kalacaktır. Toplumsal cinsiyet ve cinselliğe dayalı feminist cinsellik kuramı, toplumda erkeklerin, kadınlar üzerindeki iktidarına işaret eder. Mackinnon'a göre eril iktidar cinseldir ve özellikle erkekler tarafından cinselleştirimiş bir hiyerarşi niteliği taşır. Buna göre eril cinsel rol, daha az güçlü olan üzerinde bir baskı kurma hareketi, cinsel uyarıcı ve cinselliğin kendisi olarak, saldırgan bir müdahale şeklinde tezahür eder[46].

Mackinnon'a göre, feminist cinsellik kuramı, erkeklerin kadınlar üzerindeki toplumsal hiyerarşisine işaret ederek, cinselliği toplumsal cinsiyet eşitsizliği kuramı içerisine yerleştirir. Cinsellik, eril iktidar tarafından toplumsal düzeyde oluşturulmuş bir unsur, erkekler tarafından tanımlanmış, kadınlara zorla kabul ettirilmiş, toplumsal

45. Dennis Altman, **Küresel Seks**, çev. S.Çağlayan, Kitap Yayınevi, İstanbul, 2003, s.15
46. Catherina A. Mackinnon, **Feminist Bir Devlet Kuramına Doğru**, Metis Yay. İstanbul, 2003, s.45

cinsiyet kavramını belirleyen bir unsurdur. Egemenliğin ve bastırılmışlığın cinselliği, kadının ezilmişliğinin temel belirleyicisidir. Egemen olan eril, bastırılmış olan ise dişil olana işaret eder ve kadını, cinsel kullanım aracı olarak kurgular. Cinsellik, toplumsal haliyle kişiyi insandan daha aşaği bir şeye, bir nesneye indirgeyen temel bir motivasyona sahiptir. Toplumsal iktidar dağılımı cinsiyete göre erkek egemen oluşunu belirleyen cinselliktir. Eril olanın egemen olduğu cinselleştirilmiş bir hiyerarşi içerisinde kadın bastırılmış, ikincil, aşağı ve ezilen bir konumlanışa sahiptir.

Berktay, tarihsel ezilmesi açısından dişinin beden ile ilişkilendirilmesinin, üreme süreçlerine dayandırıldığını vurgular. Denetim kuran erkek bedeni karşısında kadın bedeni, gizemli ve denetlenmesi gereken bir olgudur. Erkeklerin aksine kadınlar, bedenleriyle belirlenir ve biyolojik olarak aşağı bir konuma mahkum edilirler[47]. Kadının biyolojik olarak aşağı konumlanmasının toplum içerisindeki yansıması, yaşamın her alanında karşımıza çıkan kadın ile erkek arasındaki eşitsizliktir.

Türk Dil Kurumun'da ataerki kelimesi 'soyda temel olarak babayı alan ve ailede çocukları baba soyuna mal eden topluluk düzeni şeklinde tanımlanmıştır. Webster'de ataerkinin tanımı;

> 'Kabilede ya da ailede atanın (babanın) hem ev içinde hem de dini işlerde üstünlüğü, karının veya karılarının ve çocukların ataya yasal bağımılılığı ve soyun erkek evlatlarla sürmesi ile ayırt edilen toplumsal örgüntlenmedir. [48]"

Bu tanıma göre aterki, erkek üstünlüğünün kutsandığı ve kadın ve çocukların bu üstünlüğe uymak zorunda kaldığı toplumsal bir örgütlenmedir. Bu örgütlenmede soy erkek çocuklar üzerinden devam ettirilir. Toplumsal pratiğe bakıldığında erkek çocuklar okula gönderilirken kız çocuklarına anne yanında ev kadını olmak için gerekli olan maharetler öğretilir. Kız çocuk evlendiğinde aileden terkederken erkek

47. Fatmagül Berktay, "Feminist Teorinin Önemli Bir Alanı: Cinsellik", Feminizm Özel Sayısı İçersinde, **Cogito Dergisi,** Yapı Kredi Yay. Sayı 58, İstanbul, Bahar 2009, ss. 58-72

48. Webster's Third new International Dictionary, 1, 656; Aktaran Sheila Margaret Pelizzon, **Kadının Konumu nasıl Değişti-Feodalizmden Kapitalizme** , Çev. Cem Somel/ İhsan Ercan Sadi, İmge Kitabevi, İstanbul, 2009, s.18

çocuk babasının yanında meslek öğrenir ve zamanla hem işte hem de evde babanın yerine geçerek ailenin geçimini ve soyun devamını sağlar. Günümüzde aynı ataerk yapılanmadan söz edilebilir mi? Kapitalizmle birlikte parçalanmış geniş ailelerin yerini modern toplumlarda çekirdek aileler ve evlilik dışı ilişkiler almıştır. Dolayısıyla günümüzde ataerkiyi tek başına aile ile ilişkilendirmek mümkün görünmemektedir. Buna göre ataerkiyi üreten ve devam ettiren aileden ziyade daha büyük ve güçlü bir yapı olarak gözlemlenmektedir. Pelizzon ataerkiyi günümüzde devam ettiren şeyin aile olmadığını ifade eder:

> "..Ataerki günümüzde aile aracılığıyla sürdürülen bir şey değildir, kaldı ki kabile örgütlenmesi çok az kalmıştır. Eisenstein, ataerki'yi devam ettirenin devletin kendisi olduğunu söyler.....Buna göre kadınlar tarih boyunca tüm dönemlerde, tüm kültürlerde ve yaşamlarının her alanında erkekler tarafından bastırılmış ve sömürülmüştür. Ataerkinin özü budur [49]"

Millet'e göre ataerki içinde bulunulan her dönemde farklı yapılanmalarla karşımıza çıkmaktadır. İlkel toplumlarda efsanelerdeki tabular; Orta çağda kutsanan ve yatak odalarına kapatılan, haz alınması yasaklanan ve sadece üretime indirgenen cinsellik anlayışıyla güçlenen toplumsal kadınlık erkeklik rolleri bu yapılanmalara örnek olarak verilebilir.

Egemen iktidar olarak Ataerki'nin, eril iktidarını kurması ve idame ettirmesi; kadın bedeni üzerindeki iktidarını devam ettirmesi ile mümkün olur. Berktay, bu noktada 'insan bedeninin, cinsiyetlendirilmiş bir biçim alması ve cinsiyet farklılığının kendisinin eşitsizlik içermesinin nasıl mümkün olduğunu" sorar. Berktay'ın verdiği yanıt, "somut iktidar ilişkileri"ne odaklanır. Cinselliğe ilişkin bildiklerimiz, gelenek, inanç ve davranışlarımız kendiliğinden değil, somut iktidar ilişkiler içerisinde oluşur.

> "Tarihsel olarak binlerce yıl geriye giden ataerkil iktidar ilişkileri (kadını erkeğe bağımlı kılan ideoloji ve pratik) yalnızca devlet ve kilise (kurumlaşmış din) tarafından değil, özellikle son iki yüz yıldır tıp, psikoloji, sosyal hizmetler, okullar

49. Sheila Margaret Pelizzon, **Kadının Konumu nasıl Değişti-Feodalizmden Kapitalizme** , Çev. Cem Somel/ İhsan Ercan Sadi, İmge Kitabevi, İstanbul, 2009, s.19

vb. aygıtlar tarafından da doğlaştırılmakta ve pekiştirilmektedir. [50]"

Cinsellik, İktidarın nasıl kurulup işlediğine ilişkin merkezi bir öneme sahiptir. Doğal olarak kabul gören cinsellik, kabul göre inanışın aksine, tarihsel ve kültürel bağlamda bugunki anlamını kazanmıştır. Simon de Beauvoir'in söylediği gibi "Kadın doğulmaz, kadın olunur.[51]" Bu suretle toplumsal cinsiyet edinilir. Cinsellik, Berktay'ın işaret etmiş olduğu gibi:

> "Toplumsal cinsiyetler arasındaki ilişkilerin, düğüm noktası olduğu için, kadınların ezilmesi önemli ölçüde onun içinde biçimlenir, inşa edilir ve onun dolayımıyla gerçekleşir[52].

Ataerkinin, doğal olarak kabul ettirmeye çalıştığı, cinsiyetlendirilmiş ve cinselleştirilmiş toplumsal cinsiyet hiyerarşisi, kadının yaşamına uygulanan bir müdahale, bir şiddettir. Kadını, yaşamın her alanıda savunmasız bir hale getiren bu müdahale ve şiddetten bir tanesi, cinsel hizmete yönelik erkek talebinin karşılandığı fuhuş sektörünün varlığıdır. Erkeklerin talebini karşılamak amacıyla fuhuş sekötürüne, kadınların ticaretinin yapılması suretiyle, kadınların tedarik edilmesi, egemen eril iktidarın, aşağı konumlandırdığı kadın sınıfına uyguladığı eril bir şiddettir.

2.1. Cinselliğin Kurgulanması

Berktay, Batı toplumunun egemen ideolojisine göre, cinselliğin, doğal, içkin ve içgüdüsel olduğunu ve cinselliğin de bir tarihi olduğunu kabul etmek istemediğini söyler. Araştırmalara göre, cinsel davranışlar ve anlamların, cinselliğin ideolojisi ve pratiğinin sürekli değişim içerisinde olduğu ve toplumsal olarak inşa edildiğini gözler önüne serer.

Cinselliğin kurgulanması ve cinsel davranışların düzenlenmesi, her toplumda, belirli siyasi, sosyo-ekonomik, kültürel ve dini koşullara göre değişiklik

50. Berktay, **"Feminist Teorinin Önemli Bir Alanı: Cinsellik",** s. 61
51. Simon de Beauvoir, İkinci Cins, (Çeviri Kitap) Payel Yay., İstanbul, 1993
52. Berktay, **"Feminist Teorinin Önemli Bir Alanı: Cinsellik"** , s.58

göstermektedir. İlkaracan[53], cinsel arzuların, hazzın, yaşantıların biçimlenmesinde; yasal ve dini kurallar, tabular, siyasi ve ekonomik durum, kolonileşme süreçleri, kültürel betimlemeler ve semboller, teknolojik gelişmeler ve başka bir çok faktör rol oynamaktadır. Ancak Ataerkil sistem içerisinde şekillenen kadın ve erkekliğe ait cinsellik kurgusu kadının tabi konumunu pekiştirmekteyken erkeğin gücüne güç katmaktadır. Bu yönüyle erkek cinselliği ataerkinin kendi varlığını devam ettirmede ve güçlendirmede kullandığı unsurlardan birine dönüşmektedir. Bunu da kadın bedenini ve cinselliğini kontrol ederek mümkün kılmaktadır.

> "Ataerki aynı zamanda kadın bedeninin ve cinselliğinin kontrolünü de içerir. Burdaki amacı ise kadınların cinselliğini ve bedenlerini kadınların kendilerine değil, topluma, aileye, erkeklere mal eden bir bakış açısından güç alarak toplumsal yaşamı düzenleme ayrıcalığını egemenliği altına almak suretiyle siyasi gücünü arttırmaktır [54]."

Burada kadın bedeni ve cinselliğinin kontrol altına alınması ve toplumsal cinsiyet rollerinin ortaya çıkışı arasında birbiriyle içiçe geçmiş bir ilişki söz konusudur. Feminist Cinsel Kuram'a göre cinsellik, toplumsal cinsiyet gibi toplumsallaşma sürecinde öğrenilmektedir ve toplumsal cinsiyet rollerinin farklılaşmasının merkezinde durmaktadır. Bastırılan kadın cinselliği ve bekaret karşısında duran kışkırtılan erkek cinselliği bunun en güzel örneğidir. Foucoult'ya [55] kulak verirsek; cinselliğin bastırılması bir egemenlik ve iktidar söylemiyle ilintilidir:

> "Erkek egemen görüş, kadınların cinselliğini bastırıyor, erkeklerinkini ise kışkırtıyor. Genç kızların bekareti aileler, okul müdürleri, mahallenin erkekleri, polis ve yasalar tarafından sıkı sıkıya denetim altında tutulurken erkekler için bekaret bir eksiklik veya utancı ifade ediyor. Cinsellik, günlük pratiklerimizden devletle olan ilişkimize, çocukluğumuzdan yaşlılık günlerimize, isyan ettiğimiz baskılardan içselleştirdiğimiz fikirlere, kadın-erkek ilişkilerinden kadınların birbirleriyle ilişkilerine kadar hayatımızı her alanda belirlemeye devam ediyor [56]."

---

53. Pınar İlkkaracan, **Müslüman Toplumlarda Kadın ve Cinsellik** , İletişim Yay, İstanbul, 2004, s.7
54. **İlkkaracan A.e.,** s.8
55. James W.Bernauer; **Foucoult'un özgürlük Serüveni-Bir Düşünce Etiğine Doğru** , Ayrıntı Yay., İstanbul, 2005, s.86
56. Ayşe Gül Altınay, "Bedenimiz ve Biz: Bekaret ve Cinselliğin Siyaseti", **90'larda Türkiye'de Feminizm** içerisinde, Der. Aksu Bora, Asena Gürel, İletişim Yay., İstanbul, 2002. s. 23

Kadınlık ve erkeklik üzerinden toplumsal olarak nasıl bir cinsellik kurgulanmaktadır? Altınay'a göre Erkeklik her alanda iktidar kavramıyla eş anlamlı olarak kullanılırken kadınlar için kullanılan kavram ise zayıflıktır ve bu anlayış aileden başlayarak toplumun tüm kurumlarına yerleşmiş köklü hiyerarşik bir düzenin de temel taşını oluşturur. Erkekler yönünden kurgulanan cinselliğe baktığımızda ise karşımıza şu tablo çıkar:

> "...Erkekler cinsellikleriyle 'güçlü erkek' olgusu içerisinde tanışır, erken yaşlardan başlayarak birbirlerini erkeklikleriyle karşılaştırırlar. Bu söylem erkeğin yalnız kadın üzerinde kurduğu egemenliği değil, kendi hem cinsleri ile olan ilişkisini de tanımlamaktadır. Cinsellik erkekler için ergenlikle birlikte başlayan bir ihtiyaç, cinsel organı ise iktidarın simgesi ve gurur kaynağıdır; küfürlerde dahil bir çok alanda bahsi geçmektedir[57]."

Kadınların yaşamında cinselliğin toplumsal kurgulanışına bakıldığında utanç duyulan ve hakkında gizli bir şekilde konuşulan bastırılmış bir cinsellik söz konusudur. Altınay, cinselliği, cinselliğin kadınlar için bir ihtiyaçtan ziyade gerdek gecesine kadar yaşanmaması, hissedilmemesi, hakkında konuşulmaması ve korunması gereken bir değer olduğundan söz eder. Buna göre cinsel ilişki erkeğin iktidarını kazandığı bir alandır:

> "...Zaptedilemez penisin 'özne' zar ile mühürlenmiş vajinanın ise nesne olduğu toplumsal bir alışveriştir. Kadının el değmemiş bedenini sunması yoluyla erkek iktidarını kazanmış olur. Ancak bu kurguda cinsel ilişki, duygularla beslenen ve iki cinsin karşılıklı ihtiyaçları doğrultusunda birlikte yarattıkları bir şey değildir [58]."

Altınay'a göre, erkek bakış açısından tanımlanmış bir cinsellik, kadınlar tarafından yeniden tanımlanmadığı sürece, kadın bedeni, hem kurgulanan cinsel ilişki modelinde hem de toplumsal hayatta "nesne" olmaya devam edecek ve hiçbir zaman kadının kendine ait olamayacaktır. Kadınların cinselliklerini bizzat kendilerince tanımlamaları, öncelikle yaşadıkları cinselliğin cinsiyetçi olduğunu görmelerini anlamalarıyla mümkün olabilecektir. Nagl'e göre, Ataerki, bir bakıma

57. Altınay **''Bedenimiz ve Biz: Bekaret ve Cinselliğin Siyaseti' ',** s.24
58. Altınay **A.e. ,** s.26

erkek cinselliğini sakatlayan bir trajedi olarak karşımızda durmaktadır.

> "Ataerkil erkeklik, erkekleri sakatlar. Bizim toplumumuzda bildiğimiz biçimiyle erkeklik, kendini tahrip eden bir kimlik gerektirir: Derinden mazoşist bir kendini inkar, benliğin yoksullaşması, hayatın zenginliklerine sırt çevirmek...Erkekliğin gereklerine uyan bir erkek olsa yarı-insan haline gelir. Erkek olmak için sanıyorum ki en hassas yanımı tahrip etmem gerekir: Duyarlılığımı, kadınsılığımı, yaratıcılığımı. Hissetiğimden daha güçlü ya da güçsüz gibi davranmam beklenir [59].

Ataerkil sistem içerisinde şekilenen erkeklik ve erkek cinselliği feminist yaklaşıma göre sistemli ve bilinçli bir şekilde kendini devam ettirmektedir. Peki bu aterkil bilinçdışının motivasyonları nelerdir? Freud aterkil bilinçdışının motivasyon ve davranışlarını şu şekilde açıklar*:*

> "Ataerki sevgi ile cinsellik arasına kesin bir çizgi koyar: Erkekler saygı duydukaları kadınlarını frijit hale getirirler ve cinsel hazları için "daha düşük seviyelerdeki kadınları" seçerler -dün köleleri bugün fahişeleri olduğu gibi. [60]"

Mernissi, ataerkinin sevgi ve cinsellik arasına koymuş olduğu ayrımın mantıksal sonucunu iktidarsızlık olarak tespit eder. Bununla birlikte ataerkiyi 'kadının bedeninden korkan ve ona zarar vermek ve onu çirkinleştirmek, güzelliğini ve muhteşem gücünü saklamak için bütün çabaları sarf eden bir sistem olarak tanımlanır. Erkek cinselliğini de aterkinin taleplerine uygun şekilde erkek olmaya yetecek kadar kendilerini sakatlayamayan kişilerin, eziyet dolu ve eziyet veren aşklarının bir sonucu olarak yorumlar. Mernissi'ye göre sorunlu erkekler, cinselliği para karşılığında satın alır:

> "Kendi standartlarına göre "ideal" olan ve saygı duyduğu bir partnerle cinsel ilişki kuramayan ve bunu sadece para ödediği bir kadınla başarabilen bir erkek. [61]."

---

59. Horrocks'dan Aktaran Joane Nagl, "Erkeklik ve Milliyetçilik: Ulusun İnşasında Toplumsal Cinsiyet ve Cinsellik", **Vatan Millet Kadınlar** içerisinde, İletişim Yay, İstanbul, 2009, s.58-94
60. Fatıma Mernisi, "Bekaret ve Ataerki", **Müslüman Toplumlarda Kadın ve Cinsellik içerisinde** , der. Pınar İlkaracan, İletişim Yay. İstanbul, 2003 s. 99
61. Mernissi, **''Bekaret ve Ataerki''. ,** s.103

Ataerkil cinsel eylem çocuksudur, hayat veren annesinin karşısındaki önemsizliğinin müthiş korkusundan hiçbir zaman kurtulamamış ve cinsel hazzı, hiyerarşi kurmak iktidar ve tahakküm dayatmak için, hakimiyet kurma amaçlı ve dolayısıyla insanlıktan çıkaran bir mekanizma olarak görmek yerine, eşitler arasında bir ilişki olarak görecek olgunlaşmamış bir adamın eylemidir[62].

17.yüzyıla kadar cinsellik hayatın içerisinde bir yerdedir ve tadına tuzuna varılan hayatın herhangi bir olgusuyken 18.yüzyıla gelindiğinde cinsel olan ahlakla birlikte anılmaya, sınırlanmaya ve yaşanmaya başlanır. Cinsel olan üreme ve çoğalma üzerine oturtulmuş, haz kısmı ise yasak bir alana dönüşmüştür. Cinsellik üzerinde konuşulamayacak kadar bastırılmış ve kendi içine kapatılmıştır. Foucault'a göre burada önemli olan bastırmanın kendisi değil esas bastırıcı öğeyi bulup ortaya çıkarmaktır.

> "Bastırmanın kendisi cinselliği de içine alan genel bir bastırma söylemi/sitemine hizmet etmektedir. Dolayısıyla Foucault, cinselliğin bastırılması tartışmasını bir "egemenlik ve iktidar söylemi" olarak tanımlar[63]."

Yirminci yüzyıla gelindiğinde Nietzche'den başlayarak kurulu düzenle bütünleşmiş bütün kurumlara saldırmaya başlanmıştır. Bunların başında ahlak ve akıl gelmektedir. Ahlak ve akılın belirlediği sınırların dışına çıkıldığında cinsellik de üretim ve çoğalmanın ait olduğu gerçekliğe tekrar kavuşabilecektir. 20.yüzyılda cinsel ahlakın sorgulanmasıyla birlikte cinselliğin iki unsurla sürekli çatışma içerisinde olduğu ortaya çıkmıştır ki bu iki unsur temelinde akla dayanan ahlak ve iktidardır. Daha önceki dönemlerde cinsellik, ahlak, aklın ve iktidarın yüceltilmesinin aracıyken, bu unsurların dışlanması ve sorgulanmasının aracı haline dönüşmüştür[64]. Bununla birlikte akıl ve ahlakın sınırlarından sıyrılmış, özgürleşmiş cinsellik günümüzde çok yaygın bir şekilde yaşamın her alanında karşımıza çıkmakta. Bunun altında ise hiç şüphesiz kapitalizmin her şey gibi cinselliği de bir metaya çevirmesi yatmaktadır.

62. Mernissi, **"Bekaret ve Ataerki" ,** s. 113
63. Hasan Bülent Kahraman, **Cinsellik, Görsellik, Pornografi,** Agora Kitaplığı, İstanbul, 2005 s.104 , s.78
64. Kahraman, **A. e. ,** s.79

"Kapitalizm herşeyden önce insanı mallaştırır ve onu kendisine yabancılaştırmaktadır. Dolayısıyla kapitalizmle birlikte cinsellikte bir meta olarak yaşamın içerisine girmiş ve hatta günümüzde bir 'iptila'ya dönüştürülmüştür. Tıpkı alkol, sigara gibi bir alışkanlık halini almıştır[65]."

Kahraman'a göre giderek dozu artan bir cinsellik yayılımı, cinsellik bombardımanı, herkesi onun tutsağı haline getirmektedir. Çağın yaşadığı yalnızlık bunu büsbütün bir ihtiyaca dönüştürüyor. Tek başına cinselliğin ayrılmaz parçası olan muhayyile, bu görüntülerle harekete geçiriliyor. Öte yandan, internet en akla ziyan cinsellik fantezilerini bile tatmin edecek verilerle, olanaklarla dolu.

"O zaman cinsellik, vazgeçilemeyecek bir metaya dönüştürülüyor, ve hatta daha da kötüsü insanların cinselliğin müptelası yapılıyor. Kapitalizmin son oyunu bu. Cinsellik artık bilinçli olarak kullanılan, üretilen bir şey olmakta ve bu da cinselliğin her yerde gece gündüz karşılaşılan bir şey olmasını da açıklamaktadır [66]."

Kahraman'a göre bu noktada arzu cinsellilke birlikte anılması gerekli bir kavram olarak tüketiciliği bereberinde getirmekte ve dolayısıyla cinsellik tüketim kültürünün bir parçası haline getirilmektedir. Arzunun ayrılmaz bir parçası olarak haz kapitalizmde tüketimle özdeşleşen bir olgudur ve piyasa sürekli olarak arzunun hazla tatmin edileceği izlenimini verecek şekilde insanların karşısına çıkar ve insanları bu şekilde tahrik eder. Bir pazar metası olarak insanlar cinselliğin etrafında kurulmuş bir tahrik tuzağına itilirler. Sürekli tahrik edilen bir cinsellik tuzağı içerisinde tatminin yaşanması pek mümkün görünmemektedir

Fuhuşla ilgili olarak cinsellik nereye kadar sınırlandırmalıdır. Bu durum kadın açısından özgür bir seçim midir yoksa içerdiği bir zorlama var mıdır, kapitalizmin getirip dayadığı kaçınılmaz bir sömürü müdür bedenlerin alınıp satılması; yoksa, eğer özgür bir seçime dayanıyorsa, bu gerçeği kabul etmek mi gerekir? Sorularını soran Kahraman, fuhuş ve cinselliğin sınırları konusunda yaşananların kadınlar açısından ele alınması gerektiği inancındadır:

65. Kahraman, **Cinsellik, Görsellik, Pornografi,** s.80
66. Kahraman, **A.e.** , 81

"Soruların her birisi ayrı ayrı yanıtlanabilir. Fakat bir gerçek değişmiyor. Eğer söz konusu olan fuhuşsa dünyanın en eski işi (mesleği değil). Onu doğuran ekonomik nedenleri ortadan kaldırmak bir zorunluluk. Biliyoruz ki o işi sürdüren ekonomik ve kültürel kısıtlamalardır. O vakit durumun gerçek anlamda sömürü içerdiği açık [67]."

Diğer taraftan daha öncede ifade edildiği gibi fuhuş tartışmalarında fuhuşun bir iş kolu olarak tanınması gerektiğini savunan seks işçileri, her fırsatta mağdur olarak görülmek istemediklerini belirtmektedirler. Buna göre seks işçisi olarak çalışmak kendi özgür iradelerince almış oldukları bir karar olarak görülmektedir. Kimine göre bu karar fuhuş sektöründe çalışanların içinde bulundukları duruma katlanabilmelerini sağlayan bir rasyonelleştirmeyi içermektedir. Kahraman'a göre cinsellik doğası itibariyle doğal bir şiddet içermektedir;

"Bilindiği gibi cinsellik doğal bir şiddet içerir. Bu, şiddetin fiilen uygulanması demek değildir. Bedenlerin açılması, soyulup ortaya çıkartılmasıi size ait olan bir bedenin bu çıplaklıkla başkasına sunulmasıdır. İçerdiği rızaya rağmen cinsel ilişki bedenin kullandırılması, bedenin size ait olan iktidarının bir başkasıyla paylaşılmasıdır. Bu, insanın kendisine ait olanı dışlaması ve ondan vazgeçmesi anlamına gelir ve doğal bir şiddet içerir[68].

Demir'e göre kişinin kendi bedenine yabacılaşma süreci kendisini başkaları için biçimlendirmek ve süslemekle başlar ve aşamalı olarak; işçinin emeğinin ürünün bir meta haline getirilerek kendisine yabancılaştırılması gibi, kadınların vücutları da başkalarının beğenisine sunulan bir meta haline getirilmek suretiyle yabancılaştırılmaktadır. Kadın ne kadar kendi vücudu üzerinde çalışırsa, vücudu o kadar nesne haline gelmektedir. Yine aynen işçilerin ücret için birbirleriyle rekabet etmek zorunda kaldıkları gibi kadınlar da erkeklerin gözlerine girmek ve onlara daha çekici gelmek için birbirleriyle rekabet eder duruma gelmektedir [69].

67. Kahraman, **Cinsellik, Görsellik, Pornografi**, s.104
68. Kahraman **A.e. ,** s.24
69. Zekiye Demir, **Modern ve Postmodern Feminizm**, İz yayınları, İstanbul, 1997, s.6

2.2. Fuhuş ve Kadın Ticaretine Yönelik Erkek Talebi

Bu bölüm, cinsel sömürü amaçlı kadın ticaretinin fuhuşla olan bağlantısından yola çıkarak erkek talebinin ve bu talebin içeriği olan fuhuşa yönelik cinselliğin yapısal analizini içermektedir; fuhuş erkekliğin kurgulanışı içerisinde ne gibi bir role sahiptir?

Fuhuşa olan talebin kurgulanışı üzerine yapılan bir araştırmada [70], erkeklerin cinsel hizmetleri satın alma kararı vermesinde 'kültürel bir baskı olarak medya, arkadaşlar ve aileden etkilendikleri' saptanmıştır. Buna göre erkeklik önceliği olarak cinsel hizmetlerin satın alınması çoğu zaman erkeklik davranışının normatif bir parçasıymış gibi görülmektedir. Araştırmada bir çok görüşmeci fuhuşu doğal ve hatta birey ve topluma faydalı olarak görmektedir. Görüşmecilerden %95'i fuhuşun her zaman varolduğunu, %63 ise erkeklerin çoğunun hayatında bir kez cinsel hizmetleri satın aldığını söylemiştir. Görüşmecilere göre fahişe, bir insandan ziyade bir mal olarak görülmektedir. Bazılarına göre ise bütün kadınlar fahişedir:

> "Fahişeler, bir mal gibidir. Markete gidersin, ne istiyorsan karşılığını öder ve alırsın. Bir alışveriş gibi..Kadınların hepsi aynıdır, hepsi sana para ödetir bir şekilde...Yemeğe veya sinemaya götürmek. Temel olarak aynı şey. Çiçekler, yemek, gösteri, dans – 150-200 $..Bu açıdan kadını fahişe olarak adlandırabiliriz [71]."

Araştırmaya göre cinsel hizmetlerin satın alınmasında erkekleri teşvik eden diğer bir neden; 'erkeklerin fuhuşu bir güç aracı olarak görmeleri' olarak açıklanmıştır. Gerçek yaşamlarında kendilerini güçsüz gören erkekler, cinsel hizmetleri satın aldıklarında kendilerini daha güçlü hissettiklerini belirtmişlerdir:

> "Kulüpteki kızlar gerçek hayatta benden hoşlanmazlar. Bir partide ilgilerini çekmem, ancak onları satın aldığımda, benimle ilgilenmek zorundalar [72]."

---

70. Rachel Durchslag, Samir Goswami; "Deconstructing the Demand for Prostitution: Preliminary Insights from Interviews with Chicago Men who Purchase Sex," R **eport, Chicago Alliance Against Sexual Exploitation**, 2008, p.4
(Çevirimiçi) www.chicagohomeless.org/.../Deconstructing_the_Demand_For_Prostitution.pdf 13.03.2010
71. Durhschlag, Goswami, **A.e.,** s.6
72. Durcschlag, Goswami **A.e.,** s.10

Kadınların neden fuhuş sektörüne girdiği hakkında erkeklerin görüşü şöyledir: görüşmecilerden %66'sı kadınların ekonomik ihtiyaçlardan dolayı fuhuş sektörüne girdiğini söylerken, %27'si seks sektöründeki kadınların evsiz olduğu görüşündedir. %57si fuhuş sektöründe çalışan kadınların çoğunun çocukluklarında cinsel tacize uğradıklarını. %32isi fuhuş sektöründeki kadınların 18yaşından önce bu sektöre girdiklerini söylemişlerdir. Görüşmecilerden %20'si başka ülkelerden ticareti yapılmış kadınlardan cinsel hizmet satın aldıklarını belirtmişlerdir.

Fuhuşun, tecavüz olaylarını engellediğne dair olan inanç da hayli fazladır; katılımcılardan %39'u fuhuş sektörünün varlığının diğer kadınlara olan tecavüz oranını azalttığı görüşündedir. Fiziksel ve psikolojik zararlar konusunda %42si fuhuşun kadın cinselliğini sömürdüğünü; %42si fuhuşun psikolojik ve fizyolojik zarar verdiğini söylemiştir. İyi ve yasal bir iş olursa kadınların fuhuşa ihtiyacı kalmayacağı inancı da paylaşılmıştır.

Raymond'un Kadın ve Kız Çocuklarının Ticareti Karşıtı Koalisyon (CATW) için yapmış olduğu araştırma sonuçlarına göre fuhuşa olan talep kadın ve çocuk ticaretinin, fuhuşun ve seks endüstrisinin esas nedenlerinden biridir. Özellikle seks endüstrisinin dünya geneline yayılması ve cinsel sömürü ticaretini desteklemesinde temel faktörü oluşturmaktadır[73]. BM İnsan Ticaretini önleyici Palermo Protokolüne göre talep ; kadın ve çocuklara yönelik her türlü sömürüyü içermektedir (Art. 9.5). İsveç cinsel hizmetlerin satın alınmasını yasaklayan yasaya göre ise, fuhuşa olan talebin toplumsal bir cinsiyeti vardır ve bu da erildir. Buna göre fuhuş, kadınlara yönelik cinsel bir şiddeti içermektedir. Cinsiyet gözetilmeksizin fahişe olarak çalışmak hiç bir cezai yaptırımı gerektirmemektedir. Bunun yerine cinsel hizmeti satın alma eylemine odaklanılmaktadır. Buna göre yasa, cinsel hizmetlere olan talebin olmaması durumunda, fuhuş için çalışan kadın arzının da çok daha az olacağını savunmaktadır. Julia O'Connell'in IOM için yapmış olduğu 'İnsan ticaretinin temel nedeni talep midir? başlıklı araştırmsından çıkan rapora göre;

73. Janice G. Raymond, "Prostitution on Demand: Legalizing the Buyers as Sexual Consumers" **Violance Against Women**, 2004; 10; pp.156-186

tüketici talebi ve seksüel talebin herhangi bir formu arasında direk veya tek taraflı bir ilişki yoktur. Connell'e göre seks endüstrisinin hızlı büyümesinde temel neden olarak fuhuşa olan talepten çok, zayıf bir şekilde düzenlenmiş, dışlanmış ve kısmen suç olarak tanımlanmış bir piyasanın varlığından sözeder [74].

Bununla birlikte fuhuşa olan eril talep günümüzdeki boyutuyla tek başına fuhuşun varoluş sebebi değildir. Ulusal ve uluslararası ekonomi politikaları, küreselleşme, organize olmuş bir seks endüstrisi, ülkelerin finansal ve politik kriz içerisinde olması, kadınların fakirliği tacirler ve pezevenkler tarafından steryotipler kullanılmaktadır. Dünyanın bir çok yerindeki militarist söylemler, ırkçı mitler ve steryotipler; toplumsal cinsiyet eşitsizliği küresel cinsel bir sömürünün yükselişine katkısı olan temel etkenlerdir. Ve bu faktörler çok yüksek derecede toplumsal bir cinsiyete sahiptirler. Bununla birlikte bir çok araştırmacı ve aktivisit, fuhuşa olan talebi, seks endüstrisinin genişlemesinde ve büyümesinde en direk ve doğrudan faktör olarak görürler. Zira erkek talebini olmaksızın, işverenler, tacirler ve pezevenkler için kadın arzı aramak yüksek oranda karsız bir iş olacaktır; yani erkek talebinin olmadığı bir fuhuş piyasası varlığını devam ettiremeyecektir. Daha önce de belirttildiği gibi cinsel hizmetlerin satın alınmasını yasaklayan yasaya göre fuhuş kadına yönelik bir şiddet olarak tanınmaktadır. Yapılan araştırmalardan edilen verilere göre fahişeler; tecavüz, saldırı gibi fiziksel şiddet, sadist cinsel davranışlar, veya kadını tehdit eden veya zarar veren silahların kullanımı; kaçırılma, filme alınma, hırsızlık gibi çeşitli şiddet türlerine maruz kalmaktadırlar. Beş ülke raporuna göre şiddetin uygulanma sıklığı ve oranı oldukça yüksektir: fiziksel olarak zarar verme % 80, cinsel saldırı %60, duygusal olarak kötüye kullanma %80, sözlü tehdit %70, uyuşturucu/alkol kullanımı yoluyla kontrol %70'dir. [75]

74. Raymond, **"Prostitution on Demand: Legalizing the Buyers as Sexual Consumers'** ', p.156
75. Raymond, **A.e.** , p.158

2.3. Kadın Cinselliğinin Kontrolü ve Sömürüsü olarak Fuhuş ve Kadın Ticareti

Foucault, cinselliğin bastırılmasının egemenlik ve iktidar söylemiyle ilintili olduğunu söyler[76]. Cinselliğin bastırılması, cinselliğin ve bedenin kontrol altına alınmasını, kötüye kullanılmasını ve sömürüsünü de içermektedir. Bu suretle k adın ve kız çocuklarının cinselliğinin kontrolü ve kötüye kullanımı, kadınlar üzerindeki baskıyı yeniden üretilmektedir. Bunun pratiğinin gerçekleşmesi ise şu yolla mümkün olur;

> "Toplumu organize ve kontrol eden bütün bir sosyal, poltik ve dini kurumların önemli karar alma pozisyonlarında erkekler bulunmaktadır. Erkekler, bu kurumsal güç vasıtasıyla kendi ilgilerine hizmet eden bir kültürü yapılandırıp, yasaları ve politikaları oluşturur; kadın ve kız çocuklarını kamu ve özel alanda kontrol edecek gücü kendi kendilerine atamasını yaparlar. Erkeğin tanımlayıp kontrol etmiş olduğu kadın cinselliği, kadın ve kız çocuklarının cinsel aktivitelerini şekillendirmekte ve düzenlemektedir. Gönüllü ve aynı zamanda gönülsüz bir biçimde, toplumun erkek tarafından yapılmış kurallarının ihlali kadınları kirli, ahlaksız ve ailenin onuruna leke olarak damgalar[77].

Cinsel sömürü, kadın ve kız çocuklarının, erkeklerin cinsel hazları veya yararına kullanıldığı, kadınların cinselliğinin kontrol edildiği ve kötüye kullanıldığı bir diğer sömürü biçimidir. Kadın ve kız çocukları ensest, tecavüz, cinsel taciz, kadın ticareti, pornografi ve fuhuş vb cinsel sömürüye maruz kalırlar. Özel alanda cinsel sömürünün bütün formları bütün dünyada mevcuttur ve herkes tarafından bilinmektedir. Kamusal olarak kadın ve kız çocukların cinsel sömürüsü ise farklılıklar göstermektedir; bazı yerlerde etkin bir şekilde bastırılmış, diğer bazı yerlerde ise yasallaştırılmış veya düzenlenmiştir[78]. Kadın ve kız çocuklarının cinsel sömürüsünün doğal bir uzantısı ve yansıması olarak karşımıza fuhuş ve kadın ticareti çıkmaktadır. Fuhuş kimilerine göre dünyanın en eski mesleği olarak tanımlanmaktayken kimileri bu görüşe şiddetle karşı çıkmaktadır. Hughes'e göre

76. Bernauer, **Foucoult'un özgürlük Serüveni-Bir Düşünce Etiğine Doğru ,** s.89
77. Donna M. Hughes, "Men Create the Demand; Women Are the Supply", **Lecture on Sexual Exploitation**, Queen Sofia Center, Valencia, Spain, 2000, s.4
(Çevirimiçi) http://www.uri.edu/artsci/wms/hughes/demand.htm 15.03.2010
78. Hughes, **A.e.,** s.5

yaygın inanışın aksine dünyanın en eski mesleği değil, muhtemelen kadın ve kız çocuklarına yönelik eril şiddetin en eski biçimidir.

> "Fuhuşun eski bir meslek olarak görülmesi ise kadın ve kız çocuklarının erkek tarafından cinsel olarak sömürülmesi oldukça eskiye dayanmakta ve erkeğin -satın alma, zorlama yoluyla veya bir kız çocuğuyla dahi olsa seks yapmak zorunda olduğu – doğasının bir parçası olarak savunulmaktadır. Fuhuş doğal veya kaçınılmaz değil; dünya üzerinde kadın ve erkekler arasındaki yapısal eşitsizliğin bir sonucu olarak kadın ve kız çocuklarının kötüye kullanımı ve sömürüsüdür. Fuhuş, kadın ve kız çocuklarını mala dönüştürüp bedenlerini erkeklerin cinselleştirdiği ve satın almak istediği herhangi bir faaliyet için piyasalaştırır [79]."

Hughes, son on yıl içerisinde fuhuş faaliyetlerine giren kız çocuklarının fuhuş faaliyetlerine dahil olma yaşının - özellikle erkeklerin HIV virüsü taşımadıkları varsayılan kız çocukları talep ettikleri Asya ve Afrika'da - her yıl düşmüş olduğunu söyler. Kızlar akrabaları tarafında fuhuş faaliyetlerinde çalışmaları için satılmakta, pezevenkler kız çocuklarını evden kaçmalarının ardından işe almakta; kız çocukları sürekli ensest, taciz ve tecavüzlerin ardından fuhuş faaliyetlerine girmektedirler. Fakirlik, aile üyelerinin desteğinin olmayışı ve uyuşturucu madde kullanımı, savaşlar, kıtlık, ekonomik krizler sonucu yaşanan çöküş kadınların son bir çare olarak fuhuşa sürüklemektedir.

Fuhuş, Hughes'e göre bir iş olmaktan ziyade, üstün olan sınıfın alt yani ezilen sınıfı istedikleri şekilde kullanabilmek amacıyla içine koydukları bir pozisyondur. Fuhuş, amaçları cinsel olarak erkeklere hizmet etmek isteyen kadınlar altsınıfını yaratır ve heryerde aşağı bir statüye sahiptir. Cinsel sömürünün hiçbir formu özgürlüğe veya kadının güçlenmesine veya haklarının veya kadının statüsünün iyileştirmesini sağlar. Fuhuş ve kadın ticareti cinsiyet ayrımcılığının aşırı bir formudur ve kadının bir sınıf olarak güçten yoksun oluşunun bir sonucu olarak karşımıza çıkar. Cinsel sömürü bir davranış fiilinden çok; kadın ve kız çocuklarını uyup, kendi alt statülerini sahiplenip bu benim kendi seçimimdir diyene kadar sosyalize eden ve zorlayan, kadınları kontrol eden ve kötüye kullanan sistematik bir işleyişe sahiptir. Fuhuş ve kadın ticareti, kadının özgürlüğünü ve vatandaşlık

79. Hughes**, "Men Create the Demand; Women Are the Supply"** , s.6

haklarını sınırlar; kadının eşya gözüyle değerlendirilmesi demek, ikinci sınıf vatandaş yerine konulmakla eş değerdir. Halkının yarısının potensiyel olarak eşya gibi muamele gördüğü hiçbir devlet gerçek demokrasiye sahip olamaz[80].

Mernissi'ye göre politik olan ile cinsel olan arasında sıkı bir bağlantı vardır. İnsanların beden imgeleri ve benlik imgeleri, ne yazık ki bir sömürü tarihi olan insalık tarihi boyunca yönetici sınıflar tarafından kullanılmıştır. Tarihsel bağlamda cinsel ilişkiler, sınıf mücadelesinin kendini ifade ettiği bir alandır. Mernissi'ye göre bu bağlamda; üreme ve üretim ilişkileri, fakir kadınlar, özellikle kırsal kesimdekiler arasında geçerli olan okum-yazma bilmeme sorunu, onların eğitimden ve modern sektörden dışlanmaları, ayrıca bütün bunlar ile işsizliğin yoğun olduğu ülkelerde büyük bir sektör haline gelmekte olan fahişelik arasındaki bağlantıların incelenmesi gerekmektedir. Buna göre alt sınıf kadınlar tarafından verilen cinsel hizmetler uluslararası emperyalist güçlerin ve yerel işbirlikçilerin hakim olduğu ataerkil ekonomik piyasadaki metaları oluşturmaktadır[81].

Ataerkinin özünü kadınların tarih boyunca tüm dönemlerde, tüm kültürlerde ve yaşamlarının her alanında erkekler tarafından bastırılmış ve sömürülmüş olması oluşturur. Günümüzdeki fuhuş sektörünün varlığını da kadınlara yönelik sömürünün tarihsel bir parçası olarak görülebilir. Fuhuş, ataerkil sistem de toplumsal cinsiyet rollerine dayalı olarak belirli bir hiyerarşik düzen içerisinde ortaya çıkan cinsiyetlendirilmiş ve marjinalleştirilmiş iş bölümlerinden bir tanesidir[82].

Campani'nin ifade ettiği gibi 'Doğu Avrupalı kadınlar fuhuş sektöründe çalışmayı Batı Avrupalı kadınlardan daha çok seviyor değiller; tek umutları o.' Doğu Avrupa'dan milyonlarca kadının erkeklerin cinsel hizmetlere olan talebini karşılayan seks sektörüne kadın tedarik eden tacirlerin ellerine düşmelerinin açıklaması kader olamaz. Butler, bunu kültürün kadınların kaderi haline gelmesi olarak açıklar[83]. Ataerki, kadını aşağı konumlandıran toplumsal cinsiyet eşitsizliği üzerinde yükselmektedir. Bunu da kadın bedeni ve cinselliği üzerinde söz söyleme hakkına

80. Hughes, **A.e.** s.7
81. Mernissi, **"Bekaret ve Ataerki",** s.106
82. Pelizzon, **Kadının Konumu nasıl Değişti-Feodalizmden Kapitalizme,** ., s.25
83. Judith Butler, **Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity,** New York, Routledge, 1990, p.13

sahip olarak devam ettirmektedir. Erkeklerin cinsel hizmet taleplerine hizmet eden bir sektör olarak fuhuş sektöründe kadınların sömürülmesi, toplumsal cinsiyetçi bir hiyerarşiden kaynaklanmaktadır. Aynı şekilde ev içi hizmet, çocuk ve yaşlı bakımı gibi cinsiyetlendirilmiş işlerde çalıştırılanların çoğunluğunu kadınların oluşturmasu cinsiyetçi yapılandırmaya işaret etmektedir.

Küreselleşme ile birlikte uluslararası göçte ortaya çıkan yeni eğilimlerden bir tanesi göçün kadınlaşması olgusudur. Kadınların göç kararı almasında çekici faktörlerin başında, hedef ülkelerdeki mevcut enformel ekonominin kadın emeğine olan talebi gelmektedir. Enformel ekonomi içerisinde kadın emeğinin ihtiyaç duyulduğu iş bölümlerinin en belirgin özelliği, cinsiyete dayalı bölümleme ve ucuz niteliğe sahip olmasıdır. Kadınların çalışmış oldukları iş alanlarının başında ev içi hizmetleri, çocuk, hasta, yaşlı vb. bakım hizmetleri, seks/eğlence sektörü gelmektedir. Bu iş alanları geleneksel ailede sorumluluğunu kadınların üstlenmiş oldukları alanlardır. Çekirdek ailelerde çalışan kadın sayısının giderek artması ve parçalanmış ailelerde ev kadınların yerini ücret karşılığında çalışan kadınlar almıştır.

> "Kadınların şimdiki tabi konumu cinsiyete dayalı iş bölümünün hiyerarşileşmesinin dayanağıdır. Bu hiyerarşik iş bölümünde kadın emeği düşük nitelikli addedilip erkeklerden daha az istihkaka değer bulunmaktadır." [84]

Bu durum 'kadınların kurtuluşunun kadınların işgücüne katılmasıyla mümkün olduğunu' söyleyen Marksist anlayış üzerinden okunduğunda cinsiyetlendirilmiş bir iş olarak fuhuş sektöründe çalışmak kadınları ekonomik olarak özgürleştirecek bir mücadele stratejisi olarak kabul edilebilir. Dolayısıyla böyle bir strateji olumlu bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Ancak bu gelişme kadınların tabi ve erkeğin güçlü konumunu yeniden üretip devam ettiren bir sonuç yaratmaktadır.

84. Pelizzon, **Kadının Konumu nasıl Değişti-Feodalizmden Kapitalizme,** s.24

3. Fuhuş Amaçlı Kadın Ticaretine Yönelik Feminist Yaklaşımlar

Feminizmin fuhuş amaçlı kadın ticaretine yönelik nasıl bir yaklaşıma sahip olduğuna bakmadan önce; feminizmin, kadının durumunu nasıl sorunsallaştırdığına değinmek faydalı olacaktır. Davis'e göre kadının durumu ile ilgili feminist literatüre bakıldığında, genel olarak üç temel faktörün sorunsallaştırıldığı gözlemlenir. Birinci sorunsal; Kadınlar neden/nasıl baskı altındadırlar? Kadın ve erkek arasındaki iktidar farklılıklarını düzenleyici ilkeler nelerdir gibi feministlerin temel kaygılarını içermektedir. İkinci sorunsal; kadın erkek arasındaki ontolojik farklılıklara dayanırken; üçüncü sorunsal, kadınlar ile erkekler arasındaki farklılıklar ve bu farklılıkların, toplumsal cinsiyet ilişkilerinin genelleştirilmiş tanımlamaları üzerindeki etkisi ile ilgilidir[85]. Fuhuş amaçlı kadın ticaretine yönelik feminist yaklaşım, fuhuş hakkında yapılan tartışmalar üzerine temellendirilmiştir. 1970'lerden itibaren, üzerinde konuşulmaya ve politikalar üretilmeye başlanan fuhuş, feministlerin kendi aralarında seks işçiliği taraftarı feminizm ve radikal feminizm olmak üzere iki farklı teori ürettikleri bir alanı oluşturmaktadır[86].

Fuhuşu yasaklayan ve ortadan kaldırmaya yönelik teoriler üreten, Radikal feminizm'e göre ataerkil sistemin, yeniden üretiminin ve devamının sağlanmasının, en önemli araçlarından biri, kadın bedenidir. Bu bağlamda fahişelik, bir kurum olarak erkeklere, aynı zamanda kadın bedeni üzerinde söz söyleme ve iktidar kurma hakkı vermektedir[87]. Pateman[88], fahişeliği, kadın üzerindeki eril cinsel hakkın dışavurumu olarak tanımlarken; Connel, fahişeliğin tecavüz gibi ataerkil sistem tarafından üretilmiş, meşrulaştırılmış, piyasallaşmış ve kurumsallaştırılmış bir tecavüz biçimi olduğunu ifade eder[89]. Patriarkanın, yeniden üretildiği bir araç olarak kadın bedeni ve cinselliğin denetimi, erkeklere kadın bedeni üzerinde söz söyleme ve iktidar kurma hakkı vermektedir. Namus adı altında denetlenmeye çalışılan kadın bedeni ve cinselliği, bakire olan kadınları namuslu sayarken -eski Türk filmlerinden

85. Pelizzon, **A.e.,** s.54
86. Barbara Sullivan, "Rethinking Prostitution and Consent" in Barbara Caine and Rosemary Pringle, eds. Transitions. **New Australian Feminisms,** Allen and Unwin, 1995. pp.184
87. Catharine A. Mackinnon, **Feminist Bir Devlet Kuramına Doğru**, Metis Yay. İstanbul, 2003, s.56
88. Carole Pateman, **The Sexual Contrac**t, Standford Universitiy Press, California, 1988, s.87
89. R.W. Connell, **Toplumsal Cinsiyet ve İktidar**, Ayrıntı Yay. Istanbul, 1998, s.43

hatırlanacağı gibi- tecavüz sonucu bekaretini kaybetmiş kadını, evlenmede kriter olan -adeta mal- değerini yitirdiği için, tek çare olarak genelevlerde çalışmaya mahkum etmekteydi. Kadınlar, sistem tarafından cinsellikleri üzerinden iffetli ve iffetsiz olarak ayırırken, erkekler için böyle bir ayrım söz konusu bile değildir.

Seks işçiliği taraftarı feminizm, rızaya dayanarak, kişinin kendi özgür iradesi ile vermiş olduğu karar neticesinde fuhuş sektöründe çalışamanın mümkün olabileceğini savunmaktadır. Fahişe yerine seks işçisi kavramını kulanan seks işçisi taraftarlarına göre, fahişe olarak çalışmak, bir emek türünü oluşturmaktadır. Bir meslek olarak fahişelik, kadının konumun iyileştirilmesine ve özgürleştirilmesine katkıda bulunmaktadır. Dolayısıyla fahişelik, yasal anlamda bir emek türü olarak tanımlanmalı ve sosyal güvence ve haklara tabi tutulmalıdır. Ayrıca fuhuş sektörü içerisinde, gönüllü ve zorla çalıştırılanlar arasında bir ayırım gözetilmelidir. Seks işçiliği taraftarlarından Ericsson, 'iki kişinin cinsel aktiviteler konusunda gönüllü, rızaya dayalı olarak ekonomik bir sözleşme imzalamasına, karşı çıkılamacağını" söyler. Buna göre satılan kişinin bedeni değil, cinsel hizmetlerdir. Dolayısla fahişe ile müşteri arasında geçen aktiviteye mesleki bir alışveriş olarak bakmak gerekmektedir[90].

Radikal feministler ise, fuhuş eyleminde rızanın imkansız olduğunu; çünkü fuhuşun kendisinin "zorlayıcı bir cinsel pratiği" içerdiğini ifade ederler. Buna göre dünya genelindeki erkek üstünlüğü, salgın orandaki erkek şiddeti altında kadın, fuhuşa itilmektedir. Böyle bir durumda rıza söz konusu olamaz. Pateman, fuhuşun, özgür bir seçim sonucunda oluşan bir sözleşme olmasının mümkün olamayacağını ifade eder. Pateman'a göre fahişe, yalnızca cinsel hizmetleri değil aynı zamanda bedenini de satar. Pateman, özgür iradeyi kriter olarak göstererek, fahişeliği meşrulaştırmaya çalışan seks işçiliği taraftarlarını, kadının aşağı konumunu devam ettiren ve eril cinsel gücü maskeleyen liberal bir dil kullandıkları için eleştirir [91].

Fuhuş amaçlı kadın ticareti ile mücadele üzerine feminist tartışmalar, fuhuşun yasaklanması veya yasallaştırılması üzerinde yükselmektedir. Radikal feministler,

---

90. Lars O. Ericsson, 'Charges Against Prostitution; An Attempt at a Philosophical Assessment' **Ethics** (90)**,** by The University of Chicago, 1980, pp. 335-66

91. Pateman'dan aktaran Sullivan, **"Rethinking Prostitution and Consent"** , s.6

fuhuşun kadına yönelik bir şiddet ve bir sömürü olduğunu, fuhuş sektörünün varlığının da, kadın ticaretinin temel nedenlerinden biri olduğunu ifade etmektedirler. Buna göre toplumsal cinsiyet eşitliğinin önünde bir engel olarak görülen fuhuş, yasal değil yasak olmalıdır. Düzenlenmiş ve yasallaştırılmış bir fuhuş sektörünün, cinsel sömürüyü ve fuhuş amaçlı kadın ticaretini azaltmak yerine arttırdığı ifade edilir. Raymond'a göre fuhuşun yasallaştırılması ve bir iş kolu olarak tanımlanmasının, müşterilere tam da istedikleri şeyi fazlasıyla vermek ve üstelik çocukların ve kadınların fuhuş sektöründeki varlıklarına, toplumsal bir izin çıkarmak anlamına gelmektedir. Fuhuşun, yasal olarak onanması, kadınların cinsel olarak sömürülmesine dayanan eril cinselliğin bir modelini teşvik etmektedir. Ekonomik olarak ise, kadınlar için ekonomik bir fırsat olmaktan ziyade devlet destekli ekonomik bir fırsatçılıktır.[92]

Radikal feministlerin aksine, yasağın karşısında duran, seks işçiliği taraftarı feministler, fuhuşa yönelik uygulanan yasaklayıcı politikaların, fuhuşu yer altına ittiğini ve fuhuş amaçlı kadın ticaretine kapı araladığını ifade etmektedirler. Yasaklayıcı politikalar, fuhuşu yer altına iterek, seks işçilerini sağlıksız koşullarda can güvenliğinden yoksun bir biçimde çalışmaya itmektedir. Seks işçiliğini kendi özgür iradeleri ile seçtiklerini ifade eden bir grup seks işçisi, radikal feministlerin, seks çalışanlarının iradelerini görmezden gelerek, kararlar almakla eleştirmektedirler. Buna göre fuhuşa yasak getirmek, seks işçilerinin yaşamını daha da zorlaştıracaktır. Seks işçileri, daha az ücrete ve kondom kullanmaksızın çalışmaya zorlanacaktır. Bu da daha az ücret karşılığında cinsel hizmet vermek durumunda kalan seks işçisinin, daha çok sömürülmesine ve cinsel yolla bulaşan hastalıkların yayılmasını teşvik edecektir[93].

92. Raymond, **"Prostitution on Demand: Legalizing the Buyers as Sexual Consumers'** ', s.8
93. İKGV Yetkilisi Muhtar Çokar ile 12.09.2009 Tarihinde Yapılan Görüşme, Ayrıca, Kadın Kapısı Yetkilisi ile 11.04.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme

İKİNCİ BÖLÜM
TÜRKİYE'YE YÖNELİK DÜZENSİZ GÖÇ VE FUHUŞ AMAÇLI KADIN TİCARETİ

1. Türkiye'ye Yönelik Düzensiz Göç

Uluslararası göçte ortaya çıkan yeni eğilimlerden bir tanesi, yukarıda ifade edildiği gibi göç veren bazı ülkelerin göç almaya başlaması olmuştur. 20. yüz yıl boyunca göç veren bir ülke olarak bilinen Türkiye, göç alan bir ülke haline gelmiştir. İlk olarak Ulus inşa sürecinin bir parçaşı olarak nüfus mübadeleleri dahilinde müslüman olmayan nüfus göçüne, akabinde 1960'lı yıllarda esas olarak Batı Avrupa ve Almanya'ya yönelik başlayan işçi göçü eşlik etmiştir. Aile birleşimi ve sığınmacıların göçleri ile bu süreç devam etmiştir[94].

1980'ler ile birlikte farklı bir göç süreci başlarken; coğrafi konumu itibariyle Türkiye, düzensiz göç konusunda hem hedef hem de transit bir ülke haline gelmiştir**[95].** 1990'ların başından itibaren ise, daha yoğun bir şekilde göçün yeni ve farklı görünümlerine şahit olunmaya başlanmıştır[96]. 1973 petrol krizi, İran devrimi, İran-Irak savaşı, soğuk savaşın sona ermesi, Körfez savaşı, Irak'taki çatışma ortamı gibi komşu ülkelerde ortaya çıkan uluslararası olaylar, Türkiye'nin göç sürecini etkilemiştir. Türkiye, bu ekonomik ve siyasi konjonktürdeki yeni gelişmelere bağlı olarak, transit göç, iltica ve sığınma hareketleri, bavul ticareti ve yabancı kaçak işçilik gibi yeni tür sınır ötesi nüfus hareketlerine sahne olmaya başlamıştır[97].

Uluslararası göçte hedef ve transit bir ülke haline gelen Türkiye'ye yönelik göçün en belirgin ve öne çıkan özelliği düzensiz göç hareketlerini içermesidir. İçduygu'ya göre, Türkiye'nin düzensiz göç hareketlerinde hedef ve transit ülkeye dönüşmesine katkı sağlayan üç ana faktör vardır:

> "İlk olarak Orta Doğu komşu ülkelerinde yaşanan siyasi karışıklıklar ve çatışmalar daha iyi ve güvenli bir yaşam aramak için insanları yerlerinden etmektedir. İkinci olarak Doğu ile Batı, Güney ile Kuzeyin kesişme noktasında yer alan Türkiye'nin coğrafi konumu, Batı ve Doğu Avrupa ülkelerine ulaşmak isteyen insanlar için çekici

94. Ahmet Icduygu-Deniz Sert, Turkey's country profile in **Focus Migration**, Hamburg Institute of International Economics (HWWI) publishing, 2009, s. 3 (Çevirimiçi)http://www.focusmigration.de/uploads/tx_wilpubdb/CP_05_Turkey_2009.pdf 30.02.2010

95. Ahmet İçduygu, 'The Labour Dimensions of Irregular Migration in Turkey', **CARIM Research Reports**, no 05, European University Institute, Florence, 2006, s. 5

96. Joanna Apap, Sergio Carrera, Kemal Kirişci, "Turkey in the European Area of Freedom, Security, and Justice," **EU-Turkey Working Papers**, No. 3, August 2004, s.6

97**.** Sema Erder, 'Uluslararası Göçte Yeni Eğilimler; Türkiye Göç Alan Bir Ülke mi?', **Mübeccel Kıray için yazılar,** der. F.Atacan, F.Ercan, H.Kurtuluş, M.Türkay, Bağlam Yay., İstanbul, 2000, s.78

bir geçiş bölgesi niteliği taşımaktadır. Üçüncü olarak da düzensiz göç ile mücadele ve kontrolde, Batı ülkeler tarafından uygulanan artan derecede katı, giriş politikaları ve sınır kontrolleri Avrupa'ya olan göçü Türkiye gibi kenar ülkelere itmiştir [98].

Tahminlere göre Türkiye'ye yönelik düzensiz göçün büyüklüğü 150,000 ile 1,000,000 arasında değişmektedir[99]. Düzensiz göçün doğasından dolayı yeterli ve güvenilir bilgiye ulaşmak zor olmakla birlikte yasa uygulayıcıların tutuklamış oldukları göçmen sayısı üzerinden bazı tahminlerde bulunulmaktadır. Buna göre 1996- 2008 arasında 800,000 düzensiz göçmen tutuklanmış ve sınır dışı edilmiştir.

İçduygu'nun ifade etmiş olduğu gibi (Tablo 2), tutuklananların sayısına bakıldığında 1990-2000'li yıllar arasında önemli bir artış yaşandığı gözlemlenmektedir. 1995 ve 1996'da 11,000 ila 19,000 göçmen tutuklanırken, bu sayı artarak 1999'da 47,000'e, 2000 yılında ise 94,000'e yükselmiştir. 2001'de göz altına alınanların sayısında görülen düşüşle birlikte rakamlar 2002'de 83,000 iken 2005'de 50,000 olmuştur. 2007'de 64,000 kişi tutuklanırken 2008'de 66,000 tutuklanmıştır[100].

98. Ahmet Içduygu and S. Toktas , "How Do Smuggling and Traffi cking Operate via Irregular Border- Crossings in the Middle East Evidence from Fieldwork in Turkey," **International Migration** 40, no. 6, 2002, s. 25

99. İçduygu, **The Labour Dimensions of Irregular Migration in Turkey ve Turkey's country profile**

100. Ahmet İcduygu.-Deniz Sert, Irregular Migration at Two Borders: The Turkish-EU and Mexican-U.S. Cases, **Immigration Paper Series,** The German Marshall Fund of the United States, 2010, s.9

Tablo 2 : 1995 – 2008 Yılları Arasında Kolluk Güçleri Tarafından Tutuklanan Düzensiz Göçmen Sayısı

2008	66,000
2007	64,000
2005	50,000
2002	83,000
2000	**94,000**
1999	47,000
1996	19,000
1995	11,000
1995-2008	800,000

Kaynak: Dışişleri Bakanlığı [101]

İçduygu'ya göre, Türkiye'ye yönelik düzensiz göç üç ana kategoriye ayrılmaktadır[102]. Birinci kategorinin çoğunluğunu Moldova, Romanya, Ukrayna ve Rusya Federasyonu gibi Eski Doğu Bloğu veya Doğu Avrupa ülkelerin oluşturduğu; Türkiye'ye iş aramak için gelen göçmenlerdir. Kendi ülkesi ve Türkiye arasında düzenli olarak gidip gelen bu göçmen işçiler daha çok '**döngüsel göç'** hareketine eğilimlidirler. Kadınlar ev içi hizmette, eğlence ve seks, tekstil endüstrisinde; İran,

101. Ahmet Icduygu, Deniz Sert, **Turkey's country profile,** s.6
102.Icduygu,Toktas **"How Do Smuggling and Trafficking Operate via Irregular Border-Crossings in the Middle East? Evidence from Fieldwork in Turkey,** s. 26

Irak, Moldovya ve Romanya'lı erkek göçmenler ise inşaat sektöründe iş bulmaktadırlar. Farklı ülkelerden erkek ve kadınlar restaront veya yiyecekle ilgili diğer sektörlerde çalışmaktadır. Ülkeye girişleri yasal yollardan olmakla birlikte kalış sürelerini aşarlar veya uzatamazlar.

İkincisi **'transit göç'** olarak çoğunluğu Ortadoğu (çoğunluğu İran ve Iraklı), Asya (Afganistan, Pakistan, Bangladeş ve Hindistan..e.g.) ve Afrikalı (Fas, Nijerya, Cezayir, Mısır ve Somali.) olan ve Türkiye'yi Batı Avrupa'ya ulaşmada transit bölge olarak kullanma amacını taşıyan göçmenlerden oluşmaktadır. Üçüncü kategori ise sığınma talepleri geri çevrilen, üçüncü bir ülkeye illegal yollardan ulaşma imkanlarını arayan '**sığınmacı göç'**menlerden oluşmaktadır[103].

İçduygu[104], Türkiye'ye yönelik düzensiz göçün gelişimini üç aşamaya ayırır. Birinci aşamada, 1980 ve 90'larda komşu ülkelerdeki siyasi ve ekonomik gelişmelere bağlı olarak binlerce insan, Avrupa'ya ulaşmak için evlerini terketmiş ve kendilerini Türkiye gibi Avrupa'nın kıyısındaki ülkelerde bulmuşlardır. Ortaya çıkan göç krizinde Batı Avrupa ülkelerinin düzensiz göçe olan yaklaşımı artan derecede kısıtlayıcı göç politikaları üretmekten öteye gidememiştir. Bu yaklaşım ise, göç etmek isteyen insanların, farklı göç stratejilerine başvurmasına ve gelişmiş ülkelere ulaşmada Türkiye'yi transit ülke olarak kullanmalarına yol açmıştır. Örneğin Asya, Afrika ve Orta Doğu'dan bir çok göçmen, yasal olmayan yollardan Batı'daki üçüncü bir ülkeye ulaşabilmek için Türkiye'ye giriş yapmıştır.

İkinci aşamada; Doğu Avrupa'da Komünist rejimin çöküşü, yurtdışında iş arayanlara bir hareketlilik olanağı sağlamıştır. Moldovya, Romanya, Ukrayna ve Rus Federasyonu'ndan bir çok kadın ve erkek, çoğunlukla turist vizesi ile Türkiye'ye giriş yapmış ve enformel sektörde çalışmaya başlamıştır.

Üçüncü aşama; sığınmacı ve mültecilerin gelişi, doğrudan Orta Doğu ve komşu ülkelerde yaşanan baskıcı rejim politikaları ve bu bölgede yaşanan yabancı askeri işgallerle bağlantılıdır. Örneğin Afganistan, İran, Irak'tan gelen insanlar, bu kategoriye girer.

Türkiye'ye yönelik iki ana düzensiz göç dalgası bulunmaktadır: Doğu Avrupa

103. İçduygu **'The Labour Dimensions of Irregular Migration in Turkey',** s.7
104. İçduygu **A.e.**

ve eski Sovyet Birliğinden (Kuzey-Güney yönlü) gelen işçiler ve Ortadoğu, Asya ve Afrika'dan (Doğu-Batı yönlü) transit göç dalgası. Birinci grup, Moldovya, Romanya, Ukrayna ve Rusya Federasyonu'ndan Türkiye'ye iş arama amacıyla gelen göçmen işçilerden oluşmaktadır. Bu göçmenler kendi ülkeleri ile Türkiye arasında gidip gelen döngüsel göç hareketine eğilimlidirler. İkinci Grup, Türkiye'ye esas olarak Ortadoğu (İran Irak) ve Asya, Afrika'dan gelen transit göçmenleri içemektedir. Transit göçmenler bu çalışmanın belirleyici konusu olmadığı için üzerinde daha fazla durulmayacaktır.

1.1. Döngüsel Göçün Ortaya Çıkması ve Bavul Ticareti

Döngüsel göç hareketleri, enformel tüccarları ve düzensiz göçmenleri içeren kısa dönemli ve gönüllü göç hareketleridir[105]. Türkiye'ye yönelik düzensiz döngüsel göçmenlerin çoğunluğunu, Moldovya veya eski Sovyetler Birliği vatandaşı kadınlarından oluşmaktadır[106]. Türk ekonomisinin bazı sektörleri, özellikle ev içi hizmetleri, seks ve eğlence, tekstil, yapı ve diğer bazı hizmet sektörleri içerisinde geçici işçi olarak absorbe edilmektedir. Göçmenlerin birçoğu, yasal olarak ülkeye giriş yaparken, vize kalış sürelerini aşarak kayıt dışı konumuna düşmekte, kayıt dışı olarak kalmakta ve çalışmaktadırlar.

Türkiye'ye yönelik gerçekleşen *Döngüsel Göçün,* ortaya çıkışı 1980'lerin başında, Doğu Avrupa ve eski Sovyet Ülkerinden Türkiye'ye yönelik düzensiz işçi göçü, 1980'lerin başında bavul ticareti ile başlamıştır. Bavul ticareti 1980'lerin başlarında Polonyalı tacirlerin küçük ticari faaliyetleri ile kendini göstermiş olup Romanyalılar ve eski Sovyetler Birliği vatandaşları tarafından devam ettirilmiştir. 1990'ların ortalarında yükselişe geçmiş ve ardından gerilemeye başlamıştır.

Bavul ticareti yapan göçmenler sözde turist görünümü altında yasal yollardan ülkeye giriş yapıp yine yasal yollardan ülkeyi terketmekle birlikte, bir anlamda düzensiz göçün öncüleri haline gelmişlerdir. Doğrudan düzensiz göçün parçası olmasalar dahi, düzensiz göçmenler bu tacirlerin arasından çıkmışlardır[107]. Bavul

105. Erder-Kaşka **Düzensiz Göç ve Kadın Ticareti: Türkiye Örneği,** s.12
106. Erder-Kaşka **A.e.** s. 13 – İçduygu **''Circular Migration and Turkey: An Overview of the Past and Present – Some Demo-economic Implications** ., v.d. Kirişçi 2001; 2005
107. İçduygu 2006, s.12

ticareti ile başlayan göçmen kadınların ekonomik aktiviteleri, diğer enformel sektörlerde yayılmış ve genişlemiştir. Zira komünist rejimin yıkılışının ardından 1990 da Türkiye'ye giriş yapan Doğu Avrupa ve Eski Sovyet Ülkeleri vatandaşları sayısında artış yaşandığı gözlemlenmiştir. 1990'da yarım milyon olan bu rakam 1996 da 1.6 milyona ulaşmıştır.

1990'ların ortalarından itibaren Eski Doğu Bloğu ülkelerinden gelen bavul ticareti önemini yitirmesine karşın, enformel ekonominin diğer sektörlerinde kayıtsız olarak çalışan göçmenler belirmeye başlamıştır. Fuhuş sektörü kadınların ağırlıklı olarak çalıştıkları sektörden bir tanesidir[108]. Türkiye'de fuhuş sektöründe enformel olarak çalışan kadınlar içerisinde çoğunluğunu eski Sovyet ve Doğu Bloğu ülkelerinden gelen kadınlar oluşturmaktadır. Rusya, Ukrayna, Ermenistan, Romanya ve Moldovalı genç kadınlar Türkiye'de seks sektöründe baskın bir hale gelmiş ve büyük şehirlerde ve tatil yerlerinde görünür bir hale gelmişlerdir. Diğer bir grup ev içi hizmet, tekstil ve yiyecek-içecek sektöründe; Türkiye'de orta ve üst sınıf ailelerin ev içi hizmette, çocuk veya yaşlı bakımında çalışmaktadır. Ev içi hizmet, çocuk ve yaşlı bakımında daha çok Moldovyalılar baskın durumdadır. Diğer bir grup; tarım ve yapı sektöründe ucuz işçi gücü olarak çalıştırılan Romanyalı veya Moldovyalı erkeklerdir[109].

Ankara Ticaret Odasın'nın 2003 yılında yaptığı araştırmaya göre Türkiye'de enformel ekonomi yaklaşık olarak % 46 oranında iş gücüne sahiptir. Türkiye'de enformel sektör ile düzensiz göçmen arasında nasıl bir arz talep ilişkisi olduğu %46 oranıyla gözler önüne serilmektedir. İçudygu, araştırmasında düzensiz yabancı işçiler üzerine güvenli bilgilerin olmayışından yola çıkarak medya raporlarını incelemiş ve göçmen işçileri ana sektörlerine göre farklı kategorilere ayırmıştır. Buna göre;

Moldovyalı kadınlar ev işlerinde çalışmakta; Doğu Avrupa, Rusya Federasyonu ve Ukraynalı kadınlar eğlence ve seks sektöründe; Doğu Avrupa ve bazı Asya ve Afrikalı erkekler yapı sektöründe; Doğu Avrupa, Rusya Federasyonu ve Uktaynalı kadınlar tekstil endüstrisinde; farklı ülkelerden kadın ve erkek restorant ve yiyecek içecek sektöründe; Rusya Federasyonu, Ukrayna ve Azerbaycanlı

108. Donna M. Hughes'dan Aktaran İcduygu 2006, s.13

109. İçduygu 2006**,** s.15

erkekler tarım sektöründe çalışmaktadır[110].

1.2. Türkiye'ye Yönelik Düzensiz Göçün Kadınlaşması

Türkiye'ye yönelik göçün kadınlaşması, bavul ticareti ile başlamış olup seks/eğlence sektöründe, diğer yandan ev içi hizmet işlerinde, göçmen kadın emeğindeki artışla kendini göstermiştir[111]**.** Türk kökenli olmayan yabancıların Türkiye'ye göçü, 90'lı yıllardan sonra ortaya çıkmış yeni bir olgudur[112]. Özellikle Komünist rejimin yıkılışı ve Sovyetlerin dağılmasının ardından ortaya çıkan ekonomik şiddet, esnekleşen seyahat olanakları bu ülkelerden Türkiye'ye yönelik düzensiz göçü ortaya çıkarmıştır[113]**.**

Daha önce ifade edildiği üzere iki göç dalgası içerisinde Türkiye'ye akan düzensiz göç hareketinin ikinci dalgasını oluşturan ve özellikle bavul ticareti, çocuk ve yaşlı bakımı veya seks endüstrisinde çalışmak için giriş yapan Sovyet uyruklu kadınların sayısındaki artışa paralel olarak gelişme göstermiştir[114]. Bugün döngüsel göç içerisinde Türkiye'ye gelen düzensiz göçmenlerin büyük çoğunluğunu kadınlar oluşturmaktadır[115]. Düzensiz göçmenlerin ülkeye girişleri, yasal yollarla olmakla birlikte daha çok turizm görüntüsü altında gerçekleşmektedir[116]. Türkiye'nin esnek vize politikaları, döngüsel göçe olanak kılan yasal bir hareketlilik alanı sağlamaktadır**[117].**

Sovyetler Birliği'nin yıkılışının ardından, ilk defa düzensiz döngüsel göç ile tanışmış olan Türkiye'nin göç veren ülkeler ve Avrupa arasındaki coğrafi konumu, Türkiye'nin görece geniş enformel ekonomisi düzensiz göçmenler için çekici

110. İçduygu 2006, s.15

111. Selmin Kaşka, "The New International Migration and Migrant Women in Turkey: The Case of The Moldovan Domestic Workers." (2005-2006), **Land of Diverse Migration: Challenges of Migration and Emmigration in Turkey,** by Ahmet İçduygu and Kemal Kirişçi, Mirekoc, İstanbul, 2010, s.43

112. Ahmet İçduygu, "Rethinking irregular migration in Turkey: Some Demo-Economic Reflections", **CARIM Analytic and Synthetic Notes,** Irregular Migration Series, European University Institute, Florence, 2008, s. 13

113. Erder, **Uluslararası Göçte Yeni Eğilimler; Türkiye Göç Alan Bir Ülke mi?,** s. 67

114. Erder 2007'den aktaran Üstübinici 2009

115. İçduygu, **The Labour Dimensions of Irregular Migration in Turkey,** Erder-Kaşka 2002**,** s.15

116. Erder ve Kaşka, **Düzensiz Göç ve İnsan Ticareti: Türkiye Örneği** , s.12

117. Üstübici**, A.e.** s. 9

faktörleri oluşturmaktadır. Son 20 yılda Türkiye, göçmenler için hem transit hem de hedef ülke haline gelmiştir[118]. Erder ve Kaşka'nın, 'Düzensiz göç ve İnsan ticareti[119]' araştırmasına göre, göç alan ülke olarak Türkiye'nin nitelikleri, şu şekilde sıralanmatadır: Görece liberal sınır politikaları, coğrafi yakınlık, geniş ve güçlü enformel ekonomi, yaygın cemaat dayanışma ağları, formel sosyal hizmet kurumlarının eksikliğidir. Göçmenlerin çalıştıkları işler, ev içi hizmet, eğlence ve seks endüstrisi, tekstil, yapı ve yiyecek-içecek sektörleridir. Çoğu sektörde kadınlar ideal işçi grubunu oluşturmaktadır.

1.2.1. Kadınların Çalıştıkları İş Alanları ve Enformel Sektör

Göçmen kadınların işgücüne ihtiyaç duyulan sektörler, genellikle enformel ekonomi piyasasındaki iş alanlarıdır ve çoğunluğu 3D denilen kirli, tehlikeli ve uzun saatler çalışmayı gerektiren niteliktedir. Seks ve Eğlence sektörü, çocuk ve yaşlı bakımı, ev içi hizmetleri bu sektörlerin başında gelmektedir.

Türkiye'ye yönelik düzensiz kadın göçü, daha önce ifade edildiği gibi Eski Sovyet ve doğu Avrupa ülke vatandaşı kadınlarının yapmış oldukları bavul ticareti ile başlamış, akabinde ise diğer enformel sektörlere yayılmıştır. Kirişçi'ye göre, göçmen kadınlar için bavul ticareti aslında önemli bir gelişmeydi. Çünkü, bu dönemde bavul ticareti ile uğraşanların bir çoğu kendi ülkelerinde veya Türkiye'de Türk ortaklığı dahilinde küçük dükkan veya fabrika gibi iş kurma imkanına sahip oldular. Bugün bir çok kadın göçmen, İstanbul'da bu dükkan ve fabrikalarda çalışmaktadır. Türk tekstil firmaları, Eski Sovyet ülkelerinden ve özellikle de Rusya'dan kadın model çalıştırmaya başlamıştır. Benzer bir şekilde turizm ve eğlence sektörü de dansçı, garson, animatör, ve spor eğitmenlerini çekmeye başlamıştır[120].

"Doğu Avrupa ve eski Sovyet Ülkeleri'nden gelen kadınların, genel sayısı cok fazla.

118. Kemal Kirişçi, "Managing irregular migration: The Turkish experience" **CARIM**, European University Institute, Florence. 2008, s. 12
119. Erder-Kaşka 2002, s.17
120. Kirisci 2008**,** s. 7

> Ama gelenlerın hepsi, zaten fuhuş için gelmiyor. Bir kısmı ticaret için geliyor. Laleli'de bavul ticareti için gelen kadınlar var. Bir kısmı ev hizmetlerinde çalışıyor. Türkiye'de gece yatısına kalıp yaşlı bakımı yapacak kalifiye eleman yok. Üst ve orta sınıflar, tercih ediyor bu kadınları. Hasta, yaşlı ve çocuk bakımı için tercih ediyorlar.[121]"

Campani, seks endüstrisindeki büyümeyi 1980'lerin ortalarından itibaren mevcut neoliberal politikaların yeni bir niteliği olarak orataya çıkan bir gelişme diye tanımlar. "Dünyanın tek bir ekonomiye entegre olması, globalleşmeyle birlikte seks endüstrisi de teşvik edilmektedir[122]". Benzer bir gelişmeyi Türkiye'de izlemek mümkündür. Fuhuş sektörü, komunist rejimin çökmesiyle birlikte Eski Sovyet ve Doğu Avrupa ülkelerinin zorlu geçiş dönemlerinde hayatlarını idame ettirebilmek için iş bulmak amacıyla Türkiye'ye giriş yapan kadınların çalıştıkları sektörlerden bir tanesidir.

> "Komşu ülkelerden Türkiye'ye gelen göçmen kadınların büyük bir çoğunluğu enformel işlerde çalışmaktadır. Bu işlerin en önde geleni, ilk olarak Rus kadınları ve ardından da Eski Sovyet ülke vatandaşları kadınlarının çalıştığı fuhuştur [123].

Çocuk ve yaşlı bakımı ve ev içi hizmetleri kadın emeğinin büyük rakamlarda istihdam edildiği diğer büyük iki sektörü oluşturmaktadır. Aile yapısındaki değişimler, kadının iş yaşamına katılması, aile içerisindeki parçalanmalar, devlet kurumların çocuk, hasta ve yaşlı bakımında sorumluluk almaması ve yetersiz kalması sonucu giderek gelişen ve büyüyen ev içi hizmet ve çocuk, hasta ve yaşlı bakımını içeren hizmet sektöründe kadın emeğine olan talepte artış gözlemlenmektedir.

Moldovya, Ukrayna ve Rusya Federasyonu gibi Eski Sovyet Bloğu veya Doğu Avrupa ülkelerinden iş aramak için gelen kadınların çalıştıkları sektörler; Moldovyalı kadınlar ev içi hizmette çalışırken; Moldovya, Ukrayna, Romanya ve Rus kadınlar eğlence ve seks sektöründe; Moldavya ve Romanyalı kadınlar tekstil

121. Prof.Dr. Sema Erder ile 22 Aralık 2009'da Tarihinde Yapılan Görüşme
122. Campani, **Trafficking for sexual exploitation in southern Europe:realities and policies,** s.47
123. Kirişçi 2008 , s.13

endüstrisinde çalışmaktadır. Bu sektörlerin yanında farklı ülkelerden kadınlar restaron ve yiyecekle ilgili diğer sektörlerde çalışmaktad ır[124].

1.2.2. Kadınların Göç Kararını Almasında Etkili Faktörler

Göç hareketlerinin ortaya çıkmasında temel motivasyonlar; kişiyi, göç etmeye iten ve hedef ülkeyi çekici kılan faktörler olarak gruplanabilir. Yaşanan ekonomik krizler, üçüncü dünya ülkelrinde yaşanan savaşlar, artan fakirlik ve her geçen gün kötüye giden sosyal ve ekonomik farklılık ve eşitsizlikler, kaynak ülkedeki insanların göç kararı almalarında itici faktörleri oluşturmaktadır. Diğer taraftan gelişmiş ülkelerin enformel ekonomileri, çekici faktör olarak insanları düzensiz göçe teşvik emektedir[125].

Yapılan tahminlere göre Türkiye, % 40 ve hatta % 50 oranlarından devasa bir enformel ekonomiye sahiptir. Bugün eski Sovyet ülkelerinden özellikle Rusya'dan ve Doğu Avrupa'dan gelen göçmen kadınlar fuhuş, ev içi hizmet, yaşlı ve çocuk bakımı gibi bakım işlerinde, küçük dükkanlarda asistan, tekstil firmalarında model veya turizm / eğlence sektöründe dansçı, garson ve animatör olarak çalıştırılmaktadırlar [126].

Devletlerin düzensiz göçü, 'güvenlik ve ekonomi'lerine yönelik bir tehdit olarak algılamaları neticeinde, göçle ilgili alınan kararlar, engelleyici ve katı sınır politikalar üretmekten öteye gidememiştir. Bu durum, problemi ortaya çıkaran temel nedenlere inmeyi önleyici tepeden inme yasaklayıcı bir nitelik taşımaktadır. Böylesi yasaklayıcı bir yaklaşım ise, çözüm getirmekten öte sorunu yer altına itmek suretiyle daha da karmaşık bir hale getirmektedir. Göç kararını almada hangi faktörlerin etkili olduğu, motivasyonların neler olduğuna bakılmaksızın somut bir çözüme ulaşmak pek mümkün olmayacaktır.

Türkiye'ye yönelik, 1980'lerden itibaren Merkez ve Doğu Avrupa ve Bağımsız Devletler Topluluğu'ndan gelen düzensiz göçmen kadın sayısındaki artışın temel nedenleri; SSCB'nin dağılması ve eski rejimlerin yıkılmasıyla ortaya çıkan

124. Icduygu, **The Labour Dimensions of Irregular Migration in Turkey,** s.23

125. Giovanna Campani, 'Trafficking for sexual exploitation and the sex business in the new context of international migration: The case of Italy'. **South European Society and Politics,** 1998, Florance, s. 230–262.

126. Kirişçi 2008**,** s.15

şiddetli ekonomik kriz, yüksek enflasyon, düşen yaşam standartları ve akabinde ortaya çıkan kitlesel işsizliktir[127]. Kendi ülkelerinden ayrılış sebepleri ise para kazanmak, borçlarını ödemek, ailelerine destek olmak ve daha iyi yaşam koşullarına kavuşma arzusudur[128]. Hedef ülke olarak Türkiye'yi seçmelerinin nedeni; Türkiye'de kendi ülkelerine göre daha yüksek kazanç ve enformel ekonomide daha büyük iş olanakları bulmaları olmuştur.

Kaşka'nın araştırmasına göre, Doğu Avrupa ve eski Sovyet Ülke'lerinden gelen göçmen kadınlar ev içi hizmet sektörü, bavul ticareti, hizmet sektörü, eğlence ve seks sektörü gibi farklı sektörlerde çalışmak suretiyle heterojen bir özellik taşımaktadırlar. Geldikleri ülkeler açısından da bir çeşitlilik söz konusudur; Moldovya, Ukrayna, Azerbaycan ve Ermenistan, göç veren başlıca ülkelerdir [129].

1.3. Türkiye'ye Yönelik Fuhuş Amaçlı Göç

Türkiye'de yabancı fuhuş, yaygın olmakla birlikte; seks halen bir tabu niteliği taşımaktadır. Türkiye'de seks tabusu ve fuhuş, yabancı fuhuş, yeterli ilgiyi görmemekte ve toplumsal cinsiyet ve göç araştırmalarının dışında bırakılırken; son dönemde bu alandaki araştırmalarda hareketlenmeler gözlemlenmektedir.[130] Bu anlamda, toplum içerisinde bir tabu olan yabancı fuhuşun, en sık görünür olduğu yer; polislerin fuhuş operasyonlarında, sınırdışı edilmek üzere yakaladıkları göçmen kadınların, çok sık ve abartılı bir biçimde yer aldığı medyadır [131].

Yukarıda ifade edildiği gibi, Türkiye'ye yönelik düzensiz göçün kadınlaşması, Doğu Avrupa ve Eski Sovyet ülke vatandaşı kadınların Türkiye'ye döngüsel olarak göç etmesi ilk olarak 1990'ların başlarına rastlar. Kadın göçmenler turist vizesi altında ülkeye girmek suretiyle bavul ticareti ile uğraşmışlar; bavul ticaretini diğer ekonomik aktivitelerin yanı sıra fuhuş sektörü takip etmiştir. Rusya, Ukrayna, Belarus, Moldova, Bulgaristan ve Romanya vatandaşı göçmen kadınların Türkiye'de

127. Erder, Kaşka 2002, s.67
128. İçduygu, **The Labour Dimensions of Irregular Migration in Turkey**, s. 21
129. Kaşka 2010**,** s. 56
130. Türkiye'de feminist grupların, fuhuşa yaklaşımı ile ilgili Ayrıntılı Bilgi için 3.Bölüme bakınız.
131. Fatih'te Fuhuş Baskını
(Çevirimiçi) http://www.ntvmsnbc.com/id/25092536/ 26.05.2010

yasal olmayan yollardan fuhuş sektöründe çalıştıkları bilinmektedir [132].

Kirişçi, Rus kadınları ve eski Sovyet ülke vatandaşı kadınlarının, enformel piyasada, yasal olmayan iş olarak ilk önce fahişe olarak çalışmaya başladıklarını belirtir[133]. Bu ise "Rus kadınlarına -seks işçisiyle eş anlamlı olarak kullanılan Nataşa yakıştırmasına yol açmıştır:"

> "Basına baktığınızda, zannedersiniz ki hepsi fuhuş yapmaya geliyor. Basındaki imaj, polisteki imaj da o; bütün gelenlerin hepsi fuhuş yapıyor. Araştırmaların sonucunda ortaya çıktı ki öyle bir şey yok. Fuhuş yapmaya gelenlerin hepsi de "trafficked" değil; yani zorla kandırılırak buraya gelmiyorlar. Bazıları Türkiye'de fuhuşun serbest olduğunu bilerek geliyor. Burada çok yüksek bir talep olduğunun farkındalar. Ve hatta şunlar da çıktı mesela; bir grup hem ticaret yapıyor. Ve aynı zamanda da fuhuştan da para kazanıyor. Ev içi hizmette çalışanlarda da var aynı şekilde .[134]"

Türkiye'de Türk Vatandaşı olmayan kadınların, fuhuş alanında çalışması yasal olarak yasak olmasına karşın; yabancı göçmen kadınların, emniyet yetkililerinin düzenlemiş oldukları fuhuş operasyonlarında yakalandığına ve sınır dışı edildiklerine şahit olmaktayız. Fuhuş nedeniyle sınır dışı edilen kadınların pasaportlarına damga vurmak suretiyle tekrar ülkeye girişleri belli bir süreliğine kontrol altına alınmaya çalışılmaktadır. Bu tarz bir yaklaşım ise, çözüm üretmekten çok uzaktır.

> "Fuhuş yaparken yakalananlara baktığımızda; mesela arada sırada Lalelide barları, diskoyu basıyor polis, ya da otelleri. Onların da hepsi "trafficked" değil. Bunlar da izinsiz çalışmadan dolayı, çalışma izni olmadan fuhuş yaptıkları için sınır dışı ediliyorlar. Tekrar gelmelerini önlemek için, pasaportlarına bir damga basılıyor. Damgayı karşı taraftaki polis, anlıyor fakat orda da ne yapıyorlar? Ppasaportlarını kaybediyorlar. Yeniden pasaport alıyor ve tekrar geliyorlar Türkiye'ye. Dolayısıyla fuhuş için gelen olduğu açık, ama onların sayısı da, sanıldığı kadar çok fazla değil. [135]"

Fuhuş amaçlı göç, çoğunlukla bireysel girişimlerden oluşmakla birlikte uluslararası seks ticareti ile bağlantılı olarak Rus mafyası kontrolünde gelip seks sektöründe çalışan kadınlar da söz konudur. Bu kadınlar seks sektörünün bir parçası

132. Erder, Kaşka 2002, s.15
133. Kirisci 2008, s.17
134. Erder ile 22.12.2009 Tarihinde Yapılan Görüşme
135. Erder ile 22.12.2009 Tarihinde Yapılan Görüşme

olarak Türkiye'ye getirilmekte ve çalıştırılmaktadır.

> "Bu kadınlar kandırılmış değil, fuhuş sektörünün bir parçası. Bir haftalığına internetten ısmarlanıyorlar. Ondan sonra, bazen Türkçe bilen biri onları getiriyor. Mesela Bodrum'da mavi tur yapıyorlar ve aracı alıyor parayı. Fahişeye de az bir miktar para veriyor ama daha çok bu, seks ticareti yapan mafya, tarafından yapılıyor.[136]"

Türkiye'ye yönelik fuhuş amaçlı kadın göçünde, kadın göçmenlerin Türkiye'ye gelişleri, kurdukları ağlar veya aracılar vasıtası ile gerçekleşmektedir. Ancak bazı kadın göçmenler, fuhuş dışında farklı iş vaadleri ile kandırılarak Türkiye'ye getirilmekte ve zorla fuhuş amaçlı çalıştırılmaktadır. Ayrıca göçmen kadınlardan bazıları, borçlanma yoluyla Türkiye'ye gelmekte, borcunu ödeyebilmek için aracı tarafından zorla fuhuş sektöründe çalıştırılmaktadır.

2.Türkiye'de Fuhuş Amaçlı Kadın Ticareti

Coğrafi konumu nedeniyle Türkiye, insan kaçakçılığında transit ülke konumundayken, insan ticareti konusunda hedef ülke konumundadır. Türkiye'de kadın ticareti mağdurlarını, çoğunlukla cinsel sömürü amaçlı olarak fuhuş sektöründe çalıştırılmak üzere getirilen, eski Sovyet ülke vatandaşı kadınlar oluşturmaktadır. Erder ve Kaşka'nın yapmış olduğu araştırmaya göre, Türkiye'de fuhuş amaçlı kadin ticareti, yoğun düzensiz göç hareketleri ile iç içe girmiş; ve turizm, düzensiz işler, düzenli ve düzensiz ticaret ve yerleşme amacıyla göç faaliyetleri içerisine gizlenmiş durumdadır. [137]

> "Kadın ticareti mağdurlarının Türkiye'ye gelişi daha çok komşuları, arkadaşları ya da tanıdıkları aracılığıyla oluyor. Çocuk, yaşlı, hasta bakımı, garsonluk, tazgahtarlık gibi işlerde ya da seks sektöründe yüksek ücretli çalışabilecekleri söylenerek getirilen kadınların Türkiye'ye geldiklerinde pasaportları ellerinden alınıyor. Türkiye'ye geliş için yapılan harcamaların karşılığını ödemesi gerektiği söylenerek çoğunlukla seks işçiliğine kimi zaman da ev işlerinde çalışmaya zorlanıyor. Günde 20 saate kadar çalıştırılan kadınlara, çalışmak istemediklerini söylediklerinde fiziksel şiddet

136. Erder İle 22.12.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme
137. Erder, Kaşka 2003, s. 53

uygulanıyor; annesine, çocuğuna, kardeşine tecavüz etmekle, yakınlarını öldürmekle tehdit ediliyor.[138]"

Turist vizesi ile ülkeye giriş yapan göçmen kadınlar kayıtsız çalışırken, fuhuşla iştigal edenlerin bir kısmı tacirlerin ellerinde zorla çalışmaya mahkum edilmektedirler.[139] Bir kısmı ise, yüksek ücretli işlerde çalıştırılma vaatleriyle kandırılarak Türkiye'ye getirilmekte ve pasaportlarına el konularak zorla fuhuş sektöründe çalıştırılmaktadır. Yasal olmayan konumları, göçmen kadınları savunmasızlıklarını arttırmakta ve kolaylıkla aracıların tuzaklarına düşebilmelerine neden olmaktadır. Göçmen kadınların bir kısmı, aracı vasıtası ile fuhuş sektöründe çalışacaklarından haberdar olarak borçlanma şeklinde gelmekte olup, ülkeye girişleriyle birlikte, tacirlerin ellerinde köle şartlarında yaşamaya mahkum edilebilmektedirler. Aynı şekilde paralarına el konulmakta ve borçlarını ödeyene kadar rehin tutulmaktadırlar. Ancak çalışanların harcamalarına biçilen yüksek fiyatlar, borçlanmalarını devam ettirmekte ve tacirlerin ellerinden kurtulmaları pek mümkün olmamaktadır.

"Ama orda da fahişelik için gelenlere zorla çalıştrma var. Geliyor pasaportuna el koyuyorlar ya da mesela parasını vermiyorlar. Yani "trafficking" olayı geldikten sonra oluyor. Zorla çalıştırılma, kalanın istismarı biçiminde oluyor. [140]"

Döngüsel olarak Türkiye'ye göç eden kadınların, Türkiye'yi seçme nedenlerinin başında esnek vize düzenlemeleri ve coğrafi yakınlık gelmektedir [141]. İkinci etken olarak ise, kadın göçmenleri besleyen Türkiye'nin enformel ekonomisi gösterilmektedir. Kaynak ülkelerdeki artan ekonomik gerileme, devam eden savaşlar, iç çatışmalar, insan hakları ihlalleri, iletişim ve ulaşım ağlarındaki gelişmeler; son yirmi yılda düzensiz göçmen ve sığınmacı sayısındaki önemli artışa neden olmuştur[142].

138. Zehra Tosun, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelenin Ötekisi, **Amargi Feminist Dergi,** no.12, İstanbul, Bahar 2009, s. 29
139. Tosun, **A.e.,** s.29
140. Erder ile 22.12.2009 Tarihinde Yapılan Görüşme
141. Erder, Kaşka 2003, s.27
142. İçduygu, Toktaş, 2002**,** s.19

"Türkiye'ye geçici olarak giren bu kadınlar Rusya ve diğer post-komunist ülkelerin, komunizmin çöküşünden kademeli olarak istikrarlı bir ekonomiye geçiş döneminde hayatta kalabilmek için bir gelir elde eden kadınlardır. Bu dönem aynı zamanda kadın ticaretinin de yükselişe geçtiği bir dönem olmuştur. [143]"

Bununla birlikte İçduygunun ifade ettiği gibi, göçmen işçilerin yasal olmayan konumları, emek sömürüsü amaçlı insan ticaretini teşvik edip çalışma şartlarının daha da kötüleşmesine yol açabilmektedir. Buna göre bir çok yabancı işçi, esnek vize uygulamalarından dolayı, insan kaçakçılarına ihtiyaç duymazken kendi ülkelerindeki aracı ve acenteleri kullanmaktadırlar.

"Araştırmaya katılanların bir çoğu, hem kendi ülkelerinde hem de Türkiye'deki aracı veya acenteleri kullanmışlardır. Tacirlerin ağları ile bağlantılı olduklarını söyleyen herhangi bir kanıt mevcut değildir. Ancak bir kaç kadının fuhuş yapmaya zorlandıkları rapor edilmiştir. Göçmenlere hedef ülkelerde daha iyi ücretli işlerde çalışabilecekleri söz verilmiş; fakat gerçekte bir çoğu bu işlere sahip olamamıştır [144]."

Erder-Kaşka'nın IOM insan ticareti raporuna göre [145], Türkiye'de formel sektörde iş bulmadaki zorluklar, kadın ticaretini teşvik edici bir ortamın oluşmasına katkı sağlamaktadır. Bir tarafta devasa enformel ekonominin yasal olmayan işyerlerine imkan sağlanması, diğer tarafta ise, formel sektörde iş bulmadaki sınırlamaların bir arada olması bir paradoks oluşturmaktadır. Kadın göçmenler, sahte iş sözleşmeleriyle kandırılarak, kendilerini seks sektöründe bulabilmektedirler. Ayrıca kadınlara iş vaadeden aracılar da, iş arama sürecinde kadınları sömürebilmektedirler.

Yabancı uyruklu kadın ticareti mağdurlarının çizmiş oldukları profil, IOM raporunda verilerine göre, kadınların çoğu eski Sovyet bloğundan, Moldova gibi yoksul ülkelerden gelmektedirler. Kadınların içinde bulundukları yoksulluk ve; Türkiye'nin, insan tacirleri tarafından zenginlik ve fırsat dolu bir ülke olarak gösterilmesi, göç alma kararının alınmasında en belirleyici etken olarak karşımıza

143. Kirisci 2008, s.16
144. Ahmet İçduygu, 'Transit Migration in Turkey: Trends, Patterns, and Issues', **CARIM Research Reports,** no 04, European University Institute, Florence, 2005, s. 6
145. Erder, Kaşka 2003, s.45

çıkmaktadır. Moldova, Ukrayna, Rusya ve diğer Doğu Avrupa Ülkelerden kadın ve kız çocukları, Türkiye'de daha güzel bir yaşam vaat eden insan tacirleri tarafından kandırılmaktadır[146].

2.1. Türkiye'de Fuhuş Amaçlı Kadın Ticaretinde Mevcut Durum

Türkiye'de kadın ticaretinin ne kadar büyük olduğu ile ilgili net bir rakam söyleyebilmek, kadın ticaretinin doğası nedeniyle mümkün olmamakla birlikte, mevcut rakamlar, emniyet güçleri tarafından ulaşılan kadın ticareti mağdur sayısından oluşmaktadır. Erder-Kaşka araştırmasından çıkan sonuç, Türkiye'de kadın ticaretinin, iddia edildiği gibi yüksek oranlarda olmadığı yönünde olmuştur; "Trafficked" dediğimiz yani kandırılma yoluyla gelenlerin sayısının çok olmadığı çıktı bizim araştırmamızda.[147]"

2004-2010 yılları arasında tespit edilen yabancı uyruklu kadın ticareti mağdur sayısını gösteren tabloda, geldikleri ülkelere göre kadın ticareti mağdur rakamlarında değişen bir eğilim olduğunu gözlemlenmektedir. 2004 ve 2006 yılları arasındaki kadın ticareti mağdurlarının geldikleri ülkelere göre dağılımları; Moldova 154, Ukrayna 106, Rusya 67, Türkmenistan 7, Özbekistan 27, Kırgızistan 42 şeklindedir. 2007-2009 arasında Moldova, Ukrayna ve Rusya vatandaşı kadın ticareti mağdur sayısı düşerken Türkmenistan, Özbekistan ve Kırgızistan vatandaşı kadın ticareti mağdur sayısında artış yaşanmıştır. 2009 yılında ülkelere göre kadın ticareti mağdur sayısı; Moldova 5, Ukrayna 2, Rusya 5, Özbekistan 23, Türkmenistan 17, Kırgızistan 14 olarak belirlenmiştir. Rakamlar kadın ticareti ile ilgili uygulanan politikaların Moldova, Ukrayna, Rusya gibi ülkelerde olumlu sonuçlar verdiği şeklinde yorumlanabileceği gibi tacirlerin tanınmamak için, yeni stratejiler geliştirdiği şeklinde de yorumlanabilir.

146. (Çevirimiçi) http://www.countertrafficking.org/tr/faq.html 10.05.2010
147. Erder, Kaska 2003, s.56

Tablo 3: 2004 – 2010 Yılları Arasında Ulaşılan Yabancı Uyruklu İnsan Ticareti Mağdurları

Yıllar	İnsan Ticareti Mağduru Sayısı
2010*	13
2009	102
2008	120
2007	148
2006	246
2005	256
2004	239

* 1 Ocak - 1 Nisan 2010 arasını kapsamaktadır.

Kaynak : Uluslararası Göç Örgütü (IOM) Türkiye İnsan Ticareti Raporu[148]

148. İstatistiki Bilgiler için, (Çevirimiçi) www.countertrafficking.org (15.05.2010)

Tablo 4: 2004 – 2010 Yılları Arasında IOM Türkiye Tarafından Yardım Edilen Yabancı Uyruklu İnsan Ticareti Mağdurlarının Geldikleri Ülkere Göre Dağılımı

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Toplam
Azerbaycan	3	2	9	3	4	5		**26**
Belarus	1	5	1	-	2	-		**9**
Bulgaristan	-	-	2	6	1	-		**9**
Ermenistan	-	-	1	-	-	-		**1**
Gürcistan	-	3	2	3	-	-		**8**
Endonezya	-	-	-	-	-	1		**1**
Kazakistan	1	6	1	1	-	-		**9**
Kırgizistan	-	19	24	13	4	14		**76**
Kolombiya	1	-	-	-	-	-		**1**
Moldova	34	64	59	42	17	5	2	**224**
Mongolya	-	-	-	-	-	2	-	**2**
Nijerya	-	-	-	-	-	1	-	**1**
Özbekistan	1	11	16	11	20	23	1	**83**
Romanya	6	11	-	-	4	-	-	**21**
Rusya	2	29	39	18	6	5	1	**100**
Sri Lanka	-	-	-	1	-	-	-	**1**
Türkmenistan	1	2	4	12	15	17	1	**52**
Uganda	-	1	-	-	-	-	-	**1**
Tunus	-	-	-	1	-	-	-	**1**
Ukrayna	12	66	33	6	3	2	1	**123**
Fas	-	-	-	-	1	-		**1**
	62	**220**	**191**	**118**	**78**	**75**	**6**	**750**

Kaynak[149]: Uluslararası Göç Örgütü (IOM) İnsan Türkiye İnsan Ticareti Raporu

149. (Çeivirimiçi) http://www.countertrafficking.org/tr/2010.html 28.05.2010

Ayrıca göçmen kadınlar uluslararası networkler içerisinde diğer kadınlarla dayanışma içerisinde hareket etmekte ve buradan edinmiş oldukları deneyimler, tacirlerin kıskacına düşmelerini engellemektedir.

> "Moldovya ile ilgili örneğin; ilk başlarda oradan gelenlerde "trafficked" kadın sayısı çok yüksekti. Çünkü ilk defa gelenlerdi onlar. Ve buraları ve koşulları bilmiyorlardı. Bir süre sonra "network" kuruluyor. "Transnational network"ler kuruluyor ve yolu yordamı öğreniyorlar. Nereye gidecekler, nerde kalacaklar, nasıl davranacaklar(ını) öğreniyorlar. Ama ilk gelenler arasında çok daha fazla" trafficked" edilen var. Ve de zorla fuhuş yaptırılanlar var. Ülkeyi tanıdıkça giden gelenlerin sayıları arttıkça, buraları tanıdıkça ve bu ilişki arttıkça "trafficked" olma ihtimali azalıyor. Ancak hiç tecrübe yoksa "trafficked edilme" ihtimali yüksek... [150]"

Diğer taraftan kadın ticaretinin Kırgızistan, Türkmenistan ve Özbekistan'da kadın ticareti mağduru sayısındaki artış, kadın ticaretinin kırsal kesimlere yayıldığına işaret etmektedir. Kadın ticaretinin bu ülkelere yayılımı kırsal kesimlerdeki insanların konuyla ilgili çok fazla bilgi sahibi olmadığı ve kandırılmaya daha açık olduklarını göstermektedir.

> "...Son zamanlarda, Türki Cumhuriyetlerinden kadınlar, az bildikleri için Türkiye'yi kadın ticaretine daha çok muhattap oluyorlar. Bir süre sonra da onlar burayı tanıyıp kendi ilişki ağlarını kuracaklar. Son zamanlarda Kırgızistan'dan, Türkmenistan'dan gelenlerin daha çok istismar edildiği duyuluyor.. [151]"

IOM verilerine göre, – ulaşılan kadın ticareti mağdurları üzerinden - Türkiye'ye yönelik kadın ticaretinde, Tablo 5'te görüldüğü gibi, en çok sömürü türünü, seks endüstrisindeki göçmen kadınlara yönelik artan talebin bir sonucu olarak, % 59 oranla cinsel sömürü oluşturmaktadır. Tabo 7'de Kadın ticareti mağdurlarının Türkiye'deki şehirlere göre dağılımına bakıldığında, Istanbul ve Antalya gibi turistik şehirlerin yüksek orana sahip olduğunu göstermektedir. Örneğin eğlence sektörü, göçmen kadınların sıklıkla işe alındığı ve tacirler tarafından kandırıldıkları iş alanıdır. Türkiye'de seks ve eğlence sektöründe gerçek anlamda bir kontrol söz konusu değildir.

150. Erder ile 22.12.2009 Tariihinde Yapılan Görüşme
151. Erder ile 22.12.2009 Tarihinde Yapılan Görüşme

Tablo 5: 2009 Yılı IOM Tarafından Yardım Edilen Kadın Ticareti Mağdurları İstismar Şekli

Cinsel istismar	45
Zorla çalıştırma	5
Zorla çalıştırma ve cinsel istismar	3
İstismar edilmeye teşebbüs	3
Toplam	56

Kaynak : Uluslararası Göç Örgütü (IOM) 2009 Türkiye İnsan Ticareti Raporu

Tablo 6: 2009 Yılı IOM Tarafından Yardım Edilen Kadın Ticareti Mağdurları Yaş Profili

14 – 17	4
18 – 24	22
25 – 30	17
30 – üstü	13
Toplam	56

Kaynak : Uluslararası Göç Örgütü (IOM) 2009 Türkiye Kadın Ticareti Raporu

IOM tarafından 2009 yılında yardım edilen toplam 56 kadın ticareti mağdurunun, uğradığı cinsel istismar türüne bakıldığında (Tablo 5); 45'inin cinsel istismar, 5'inin zorla çalıştırma, 3'ünün zorla çalıştırma ve cinsel istismar, diğer 3 mağdurun ise istismar edilmeye teşebbüse uğradığı gözlemlenmektedir. Mağdurların yaşlarına bakıldığında (Tablo 6), 14-17 yaş aralığından olan mağdur sayısı 4, 18-24 yaş aralığında 22, 25-30 yaş aralığında 17, 30 yaş üstü 13 mağdur olduğu tespit edilmiştir. Tablo 7'de görüldüğü gibi, mağdurların tespit edildiği şehirlerin başında

27 mağdurla İstanbul gelmekte; diğer şehirlerde ise Aydın 8, Trabzon 6, Ankara 5, Antalya'da 5 mağdur tespit edilmiştir.

Tablo 7: 2009 Yılı IOM Tarafından Yardım Edilen Kadın Ticareti Mağdurları Tespit Edildiği Şehirler

İstanbul	27
Aydın	8
Trabzon	6
Ankara	5
Antalya	5
İzmir	2
Adana	1
Muğla	1
Diyarbakır	1
Toplam	**56**

Kaynak: Kaynak : Uluslararası Göç Örgütü (IOM) 2009 Türkiye Kadın Ticareti Raporu

2.2. Türkiye'de Fuhuş Amaçlı Kadın Ticareti ile Mücadele

Ağustos 2002 yılına kadar Türk ceza kanununda insan ticareti ile ilgili herhangi bir yasal tanımlama mevcut değildi. Türkiye'nin insan ticareti ile ilgili yasal düzenlemeler yapması ve önlemler alması Amerika Birleşik Devletleri'nin 2000 yılı İnsan Ticareti Raporu'nda Türkiye'yi eleştirmesi ve insan ticareti ile mücadelede önlem almayan ülkeler listesine yerleştirmesi sonucunda gelişmiştir. ABD insan ticareti raporunda, Türkiye, insan ticareti ile mücadele etmediği, insan ticaretini önleyici, tacirleri cezalandırıcı ve kurbanları koruyucu çalışmalar yürütmediği yönünde eleştirilmiştir. Bu eleştiriler üzerine Türkiye, 2000 yılında BM Sınıraşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesini ve ek iki Protokol olan "Sınıraşan Örgütlü

Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İnsan, Kara, Deniz ve Havayoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokolü" ile "Sınıraşan Örgütlü Suçlara karşı Birleşmiş Sözleşmesine Ek İnsan Kaçakçılığının, Özellikle Kadınların ve Çocukların Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokolü" nü (Palermo) imzalamıştır.

2.2.1. Yasal Düzenlemeler ve Uygulamadaki Sorunlar

Ağustos 2002 senesine kadar, Türkiye'de insan kaçakçılığı ve insan ticareti ile ilgili herhangi bir yasal düzenleme yok iken, 3 Ağustos 2002'de konuyla ilgili ceza yasasında değişiklikler yapılmış olup, ilgili yasa 9 Ağustos 2002'de yürürlüğe girmiştir[152]. Buna göre İç hukukumuzda yapılan yeni düzenlemeler ile **"İnsan Ticareti"** suçu tanımına yer verilerek Türk Ceza Kanunu'nun 80. inci maddesinde düzenlenmiştir.

> "(1) Zorla çalıştırmak veya hizmet ettirmek, esarete veya benzeri uygulamalara tabi kılmak, vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri tedarik eden, kaçıran, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden, barındıran kimseye sekiz yıldan oniki yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası verilir.
>
> (2) Birinci fıkrada belirtilen amaçlarla girişilen ve suçu oluşturan fiiller var olduğu takdirde, mağdurun rızası geçersizdir.
>
> (3) Onsekiz yaşını doldurmamış olanların birinci fıkrada belirtilen maksatlarla tedarik edilmeleri, kaçırılmaları, bir yerden diğer bir yere götürülmeleri veya sevk edilmeleri veya barındırılmaları hallerinde suça ait araç fiillerden hiçbirine başvurulmuş olmasa da faile birinci fıkrada belirtilen cezalar verilir.
>
> (4) Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.' şeklinde tanımlanmıştır[153]."

27 Şubat 2003 yılında düzenlenen **"4817 sayısı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkındaki Kanun"** çerçevesinde yabancılara, ev içi hizmetlerinde

152. Erder, Kaşka 2003**,** s.48
153. (Çevirimiçi) www.mfa.gov.tr/turkiye_nin- **insan-ticareti**yle-mucadelesi-.tr.mfa (23-01-2010)

çalışma hakkı verilmiştir. 4 Haziran 2003'te **'4866 sayılı Türk Vatandaşlık Yasası'**nda yapılan düzenlemeye göre, yabancıların evlilik yoluyla vatandaşlığa kabul süresi 3 yıl şeklinde değiştirilmiş ve çiftlerin beraber yaşaması koşulu getirilmiştir. 1 Haziran 2005'te Türk Ceza Kanunu'nun insan ticaretiyle ilgili 80. maddesinde, suç için öngörülen ceza 8 yıldan 12 yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası şeklinde değiştirilmiştir. 19 Aralık 2006 tarihinde Türk Ceza Kanunu'nun 80. maddesinde yapılan değişiklikle insan ticareti tanımına "fuhuş yaptırmak" da eklenmiştir. Böylece insan ticaretinin en önemli boyutu olan zorla fuhuşun 80. maddeden cezalandırılması sağlanmıştır.

Türkiye'de kadın ticaretiyle mücadelede, yasal, idari ve uluslararası işbirliği alanında getirilen çeşitli yasal düzenlemelerle önemli adımlar atılmıştır. Ancak bu adımlar, uluslararası alanda, düzensiz göçü, ülke güvenliği ve ekonomisine bir tehdit olarak gören anlayışın uyguladığı, katı sınır ve göç politikalarının bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. Devletin güvenliğinin, bireyin güvenliğinden önce geldiği, göç ve güvenlik politikaları çerçevesinde oluşturulan insan ticaretiyle mücadele planı, uzun vadede çözüm üretmekten uzak, mağduru kurtarıcı ve ülkesine geri gönderici bir anlayışa sahiptir[154].

Çalışma İzinleri Hakkındaki Kanun çerçevesinde, yabancılara, ev içi hizmetlerinde çalışma izni hakkı verilmiş olmakla birlikte, kadınların, özel alanda çalışıyor olmaları, kişisel güvenliklerini daha az görünür kılmaktadır. Üstübici'nin aktardığı gibi, göçün, devlet merkezli bir güvenlik sorunu olarak görülmesi, Türkiye'deki düzensiz göçmen grupları, yasal alanın dışına itmektedir. Düzensiz göçmen kadınlar, yasal olmayan konumları itibariyle, istismara daha açık bir hale gelmektedirler.

> "Düzensiz göçmenlerin karşı karşıya olduğu güvenlik sorunları, çoğu zaman hukuk devletinin yarattığı veya göz yumduğu hukuki veya uygulamayla ilgili boşluklardan kaynaklanan sorunlardır[155]."

154. Zehra Tosun, **''Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele'nin Ötekisi, Kadın Ticaretiyle Mücadele''**, s.35
155. Ayşen Üstübici, **A.e.,** s.5

Kadın ticareti de, devletin yaratmış olduğu veya göz yumduğu hukuki veya uygulamadaki boşlukların kötüye kullanılması ve fuhuş alanında çalışan kadının sömürülmesi ile kendini göstermektedir.

Üstübici'nin ifade ettiği gibi, Türkiye'de yabancıların oturma ve çalışma izinleri ile ilgili sürecin zahmetli ve pahalı olduğu bilinmektedir. Turist olarak ükleye giriş yapan göçmen kadınlar, kalış sürelerini aşarak, ülkede kaçak olarak kalmaya devam etmektedirler. 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun, bu süreci kolaylaştırmak amacıyla, çalışma izni yetkisi Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına verilmiştir. Tüm bu değişikliklere karşın, çalışma ve oturma izninin alınması halen pahalı ve bürokratik bir süreçtir. 2006 sonrası çalışma izni alanlara bakıldığında, yalnızca 0.56'lık bir oranın vasıfsız işçilerden oluştuğu görülmektedir. Diğer taraftan, yabancı seks işçileri, Çalışma İzni Mevzuatı dışında bırakılmıştır [156]. Yabancı seks işçileri, Pasaport Kanunu'na göre, TC vatandaşı olmayan Türkiye sınırları içinde seks işçisi olarak çalışamaz; yakalanması halinde sınır dışı edilir.

Yasal düzenlemelerin oluşturulmasında, düzensiz göçmenlerin, belgesiz oldukları için her türlü yasal güvenceden yoksun olması; insan kaçakçılığı veya insan ticareti gibi yasal olmayan çeşitli olguları ortaya çıkarmaktadır. Bu anlamda insan hakları temelinde oluşturulmayan düzenlemeler, kadın ticaretinin ortadan kaldırılmasında yetersiz kalacaktır.

İnsan Ticareti ile mücadelede Çokar'ın da ifade etmiş olduğu gibi, yasalar yetersiz kalmaktadır. Özellikle uygulamada, yasalardaki 'mağdura destek olunması ve altı aylık insani vizenin verilmesi gibi' genel ifadeler yetersiz kalmaktadır. Bu idari düzenlemelerin yasalarca net bir biçimde tanımlanması gerekmektedir.

> "Yasaların biraz daha revize edilmesi lazım. Özellikle yasalarda, mağdura nasıl destek olunacak. Bu, yok. Tazminat yok. Altı aylık, insani vize veriliyor. Ama prosedürü belirlenmemiş bir vaziyette. Mağdura burda yaşama şansı da vermemiz lazım. Devlet olarak bunu sağlamamız lazım. Çalışma vizesini, sağlıyor olmamız lazım. Bir takım proğramlarla, desteklenmesi lazım. Bir meslek edindirmek, dil öğretmek, iş bulmak gibi. Bunlar da yasayla olacak şeyler. Bunların hiç birini yapmadan, yasada bunlar desteklenir, yapılabilir, edilebilir denildiğinde hiçbir şey yapılmamış oluyor. . [157]"

156. Lordoğlu'ndan aktaran Ayşe Üstübici, **A.e.,** s.6
157. IKGV Yetkilisi Muhtar Çokar ile 12.09.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme

Mağdur tespitinin ve gerekli hukuki işlemlerin yapılmasının ardından, mevcut uygulama, mağurun ülkesine geri gönderilmesinin sağlanması yönündedir. Geri gönderilme uygulamasının aksine, mağdura, ülkede kalma şansı ve kalışını gerçekleştirebilecek şartların yerine getirilmesini mümkün kılacak imkanların sağlanması gerekmektedir. Aksi takdirde, '6 aylık insani vize verilir' deyip; mağduru, kendi haline bırakmak yeterli ve doğru bir uygulama değildir.

2.2.2. İdari Düzenlemeler

İnsan ticareti konusunda Ulusal Koordinatör konumunda olan Dışişleri Bakanlığının başkanlığında "İnsan Ticareti ile Mücadele Ulusal Görev Gücü" oluşturulmuş; İnsan Ticareti ile Mücadele Rehberi hazırlanmıştır. Buna göre:

- İnsan ticareti mağdurlarının güvenli ve gönüllü dönüş işlemleri sırasında harç ve cezalardan muaf tutulmaları uygulaması başlatılmıştır.
- Mağdurlara refakat edecek kişilerin sivil giyimli, bayan personelin görevlendirilmesi, soruşturmalarda mağdurların, tacirlerin etkisi altında kalmamaları için gerekli tüm imkanların kullanılması, çocuk mağdurların işlemleri sırasında çocuğun yararının, gözetilmesi ve işlemlerinin İl Emniyet Müdürlükleri Çocuk Şubeleri ile işbirliği halinde, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu görevlilerinin de faydalanılması uygulaması başlatılmıştır.
- Mağdurların tedavi ve rehabilitelerinin gerçekleştirilmesi ve suçun sanıklarına ilişkin yargılama sürecinde; gerektiğinde ve talep etmeleri durumunda 6 aya kadar geçici ikamet izni verilmesi uygulaması başlatılmıştır.
- Mağdurların tespit edilmelerinin ardından, soruşturma ve adli süreçte tanıklık yapmak üzere Türkiye'de kalmak isteyenlerin dışında, ülkelerine dönmek isteyenlerin güvenli ve gönüllü dönüş işlemlerinin gerçekleştirilmesi, mağdurların tespit ve teşhis edilmelerini önleyici tedbirlerin alınması, hudut kapılarındaki çıkış işlemlerde belgeler üzerinden tamamlanması uygulaması başlatılmıştır.

- İnsan ticareti mağdurları için 157 numaralı, ücretsiz bir acil yardım ve ihbar telefon hattı tahsis edilmiştir. 2005 Mayıs ayı içerisinde hizmete girmiş olan bu hat farklı dillerde kullanıma açılmış olup uluslararası alanda da hizmet vermektedir. Uluslararası Göç Örgütü (IOM)'nün desteğiyle gerçekleştirilen proje kapsamında, Türkiye'ye giriş yapan göçmen kadınların 157 Acil Yardım Hattı hakkında bilgilendirilmesi amacıyla başta İstanbul, Antalya, Trabzon Hava ve Deniz Limanları olmak üzere sınır kapılarında bilgi broşürleri dağıtılmaktadır. Proje kapsamında, görsel medyada insan ticareti hakkında kamuoyunu bilgilendirici kısa yayınlar yapılmakta, ayrıca kolluk kuvvetlerine çeşitli düzeylerde eğitim verilmektedir [158].

'Yasal düzenlemelere ve uygulamadaki sorunlar' bölümünde açıklandığı gibi, kadın ticareti ile mücadelede mevcut yasalar yetersiz kalmaktadır. İdari düzenlemelerde bir iyileşme ise, yasal düzenlemelerin netlik kazanması ile mümkün olacaktır. İdari düzenlemelere bakıldığında, bunların aslında, insan hakları merkezli değil de, göç politikaları çerçevesinde, mağduru ülkesine geri göndermeye yönelik düzenlenmiş olduğu görülmektedir. Dolayısıyla mağdurlar, tekrar aynı koşullara bırakılmaktadır.

> "Bütün ülkelerde zaten, kalıp da başıma dert olmasın, gönderelim deyip tekrar aynı koşullara bırakılıyorlar. Bir kısmı ben tekrar gelicem diyor. Çünkü öğrenmiş oluyorlar, mağdur olmadan da gelebilmeyi. Bir kesim, hem tramvaya uğramış, hem polisle karşılaşmış, korkmuş; bir an önce gideyim de kafamı toplayayım, kendime geleyim demekte.[159]"

Ülkelerine gönderilen kadınların bir kısmı, ülkelerinde iş konusunda bir alternatif olmadığı için Türkiye'ye geri dönmeyi seçebilmekte. Bu kadınlar, edindikleri tecrübeler sayesinde, kendi başlarına ülkeye giriş yapıp, enformel sektörde iş bulabilmekte.

158. (Çevirimiçi)http://mali.iem.gov.tr/index.phpoption=com_content&task=view&id=37&Itemid=46 (23.04.2010)
159. Muhtar Çokar ile 12.09.2009 Tarihinde Yapılan Görüşme

2.2.3. Sivil Toplum Kuruluşlarının Çalışmaları

Fuhuş amaçlı kadın ticareti ile mücadelede, önleyici çalışmalar, mağdurun tespiti ve korunması, rehabilite edilmesi gibi çeşitli safhalarda sivil toplum kuruluşlarının bire bir yer alması büyük önem taşımaktadır. Türkiye'de konuyla ilgili faaliyetlerde bulunan STK'lara bakıldığında; devlet kurumları ile işbirliği içerisinde faaliyet gösteren İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı (İKGV) ve Kadın Dayanışma Vakfı (KDV) dışında, fuhuşla mücadele kapsamında Şefkat-Der ve EHP'li kadınların basın açıklamaları dikkati çekmektedir.

Şefkat-Der'in, seks sektöründe çalışan ancak daha fazla bu işi yapmak istemeyen kadınlarla göstermiş oldukları dayanışması, kadın ticareti ile mücadelede önleyici çalışmalara örnek gösterilebilir. Bu dayanışmanın nasıl yürütüldüğü elbetteki eleştirilere açıktır. "Evsizlere Güçsüzlere, Açlara, Cinsel Kurbanlara, Şiddet Mağdurlarına Şefkat Kapısı, Yoksullukla Mücadele ve Ötekilere de İnsan Hakları Derneği, Şefkat-Der, 3 Mart 2010 Dünya Seks işçileri gününde, "Seks Köleliği ile Mücadele" başlığı altında bir basın açıklaması yapmıştır[160]. Bu açıklamada talep edilen şey: "Dünya ve Türkiye'nin, seks köleliği ile yüzleşmesi, seks köleliğinin tamamen ortadan kaldırması" gerektiğidir.

> "Türkiye, Dünya Seks Köleliği ticaretinde, eski doğu bloğu ülkelerinden ve Asya'dan Avrupa'ya götürülen seks kölelerine, **köprü ve bekleme istasyonu vazifesi görmektedir**. Avrupa birliği ülkelerine vize sorunundan dolayı Türkiye'ye vize almak kolay olduğu için, Türkiye'deki seks köleliği ticaretinde dönen rant 5 milyar doları bulmaktadır[161]."

Şefkat-Der, çözüm önerisi olarak ise, İsveç Modeli'nin örnek alınmasını; tüm genelevlerin kapatılmasını ve kadın bedeninin sömürülmesine göz yumulmaması gerekliliğini sunar.

> "Türkiye seks köleliğinin ortadan kaldırılmasında, İsveç Modelini örnek almalıdır.

160. 3 Mart Dünya Seks Köleliği İle Mücadele Günü Açıklamamız (Çevirimiçi) http://sefkat-der.tr.gg/3-MART-D-Ue-NYA-SEKS-K-Oe-LEL%26%23304%3B%26%23286%3B%26%23304%3B-%26%23304%3BLE-M-Ue-CADELE-G-Ue-N-Ue--A%C7IKLAMAMIZ.htm (25.05.2010)

161. **A.e.,** 3 Mart Dünya Seks Köleliği ile Mücadele Günü Açıklaması

> İsveç'te resmi gayri resmi tüm genelevler yasaktır, para karşılığı cinsellik İsveç vatandaşları için hem İsveç'te hem de yurtdışında yasaktır. Kadın bedeninin sömürülmesine, satılmasına göz yumulmaz. [162]"

İsveç Modeli'nin uygulanmasında izlenilmesi gereken yol ise, devletin, seks kölelerinden özür dilemesi, seks kölelerini özgürleştirmek için, kadınlara, tazminat verilmesi, ev ve maaş temin edilmesi şeklinde izah edilmiştir.

> "Devlet'in, Seks köleleri gerçeği ile yüzleşilmesini, devletin seks kölelerinden özür dilemesini, seks kölelerinin özgürleştirilmesi için, tüm resmi ve gayri resmi genelevlerin, batakhanelerinin kapatılıp, buralardaki kölelerin özgürleştirilmesini ve özgürlükleri ile birlikte, yeni hayat hakkı verilmesini, vesikalarının iptal edilmesini, sicillerinin temizlenmesini, Tazminat ödenmesini, Ailelerine kavuşturulmasını, TOKİ'nin konut yapmasını, maaşa bağlanmasını vb. talep edİyoruz [163]."

Basın açıklamasının dışında, Şefkat-Der, 15 Mart 2010 tarihinde, idaresi altında genelevler açıp, kadınları bu evlerde çalıştırmak suretiyle, CEDAW'a ve Anayasaya aykırı hareket edilmek suretiyle; kadının insan haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle yargıya gideceğini açıklamıştır. Bu dilekçeye göre:

> "Devlet kontrolünde, kadın satışı ve kadına tecavüz merkezleri konumunda olan genelevlere cinsel kurbanlar yerleştirip, köle gibi çalıştırılıp, kadın ticaretine göz yummak, kadın satmak, kadın satışı için yer temin etmek, kadın satışından vizite, vergi adı altında maddi menfaat elde etmek gibi yüz kzartıcı suçlardan dolayı yargılanmaları için... [164]"

Şefkat-Der, yargıya gitmesinde, Devlet'in, fuhuş piyasasının varlığını sürdürmesinde gerekli olan şartların oluşturulmasına ve devamının sağlanmasına göz yumarak, kadının insan haklarının ihlal edildiğini gerekçe göstermiştir. Bu gerekçede, genelevlerin ve kayıtlı olarak çalışan kadınların, devlet kontrolü altında çalıştırılması ve devletin bundan gelir elde etmesi' konusunda düzenlemeye gidilmesi gerekliliği vurgulanmıştır.

Şefkat-Der'in yanı sıra, Emekçi Hareket Partisi (EHP) kadınları [165], fuhuşla

162. **A.e.** Basın Açıklaması
163. **A.e.** Basın Açıklaması
164. Detaylı Bilgi için bkz: www.sefkat-der.com.tr
165. Detaylı Bilgi için bkz: www.emekcihareket.org

ilgili çalışmalar yürütmeyi parti politikaları arasında almış; fuhuşla mücadele konusunda, eski fuhuş işçisi Ayşe Tükrükçü başkanlığında bir komisyon kurmuşlardır. Bu bağlamda, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde, "Vesikalı Kadınların Hesabını Soracağız" ve "Burdaki kız kardeşimizi unutmadık" sloganlarıyla geneleve gidip, kadınlarla dayanışma göstermişlerdir[166]. Kadın Kapısı yetkilisi Kılıç'a göre, EHP'nin, genelevde çalışan seks işçileri ile dayanışma gösterme çabası oldukça önemli olmakla birlikte; seks işçilerinin iradesini tanımadığı için yarım kalmış bir adım niteliği taşımaktadır.

> "EHP'li kadınlar, dünya kadınlar gününde geneleve yürürüp, "Buradaki kız kardeşlerimizi unutmadık" eylemi yaptılar. Bu çok güzel bir adımdı. Ama yarım kalmış bir adımdı. Tam oldu olacaktı, ama olamadı. Çünkü onlar gene bildikleri sloganları attılar. Gene 'bu vesikaların hesabı sorulacak' dediler genelevin kapısında. Halbuki bilmiyorlar ki; o geneleve girebilmek için insanlar, ne taklalar atıyorlar. Sen, kendi ideolojini savunurken, başka ideolojilerin, adına slogan attığın kadınların üstünü, bir kalemde çizemezsin. O kadınların iradesini, görmezden gelemezsin [167]."

Özellikle, mağdur tespiti konusunda sivil toplum örgütlerine büyük işler düşmektedir. Zira, toplum içerisinde fuhuşa karşı var olan önyargılar, toplumun bir parçası olan emniyet yetkililerinde de mevcut. Mağdur tespitinde, fuhuş operasyonlarında yakalanan kadınlar, 'bunlar zaten fahişedir.' denilerek sınır dışı edilmektedir.

> "Türkiye'de mağdurları, emniyet saptıyor. Eksiklerimizden biri bu. Ne yazık ki kapasitemiz yetmiyor. Aslında sivil toplum örgütlerinin, mağdur saptama çalışmalarında yer alması lazım. Biz, bazen yabancılar şubesinde gidip görüşmeler yaparak, bir takım saptamalar yapmaya çalışıyoruz. Ama asıl kısmı sivil toplum örgütleri, başka ülkelerde barlarda restoranlarda, bu tip kadınların çalıştığı yerlerde, çalışma yaparak, mağdur saptıyorlar. [168]"

Türkiye'de resmi olarak İnsan Ticareti ile Mücadele içerisinde yer alan, İstanbul'da faaliyet gösteren İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı (IKGV), 2004 yılında; Ankara'da faaliyet gösteren Kadın Dayanışma Vakfı ise, 2005 yılında, insan

166.(Çevirimiçi) http://ehp.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=425:vesikal-kadnlarn-hesabn-soracaz&catid=39:haberler&Itemid=64 (25.04.2010)
167. Kadın Kapısı Yetkilisi Şevval Kılıç İle 11.04.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme
168. Muhtar Çokar ile 12.09.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme

ticareti mağdurları için sığınma evi açmıştır.

Doktorlar tarafından, halk sağlığı alanında faaliyet göstermek amacıyla kurulan İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, göç, üreme sağlığı, aile planlaması üzerine çalışmalarına devam etmekte. Türkiye'de seks işçilerine, üreme sağlığı, psikolojik ve hukuksal anlamda destek veren İKGV, vakıf bünyesinde seks işçilerinin bir araya geldiği Kadın Kapısı, adlı birimin oluşturulmasına da öncülük etmişlerdir. Yabancı seks işçileri ile de karşılaşan Vakıf, yabancı seks işçilerini de faaliyet alanları içerisine nasıl katabiliriz diye düşündükleri bir dönemde, sivil toplum kuruluşu arayan Devlet yetkilileri ile karşılaşır. Bu şekilde mücadelenin içerisine girmiş olurlar.

İKGV, İstanbul'da 2004 yılında kadın sığınma evini açmış olup, mağdurlara sağlık, psikolojik ve hukuksal anlamda destekler vermekte. Bu, bir anlamda mağdurun tespitinden, mağdurun ülkesine geri dönüşüne kadar olan süreyi kapsamaktadır. İKGV'nin insan ticareti ile mücadele kapsamında yürütmüş olduğu diğer çalışmalar; bu alanda çalışan emniyet yetkilileri, savcı ve hakimlerin, insan ticareti konusunda bilgilendirilmesini içeren eğitim çalışmalarıdır.

Feminist bir grup olarak Ankara'da faaliyet gösteren Kadın Dayanışma Vakfı ise, kadın ticareti mağdurları için 2005 yılında sığınma evi açmıştır ve halen bu sığınma evini işletmeye devam etmektedir. Kadın Daynışma Vakfı'ndan Zehra Tosun[169], ve İKGV'den Muhtar Çokar[170]'ın ifade etmiş olduğu gibi, sivil toplum kuruluşları, yabancı fuhuş ve kadın ticaretiyle mücadele konusunda çekingen bir tutum içerisindedir. Bu alanın, STK'ların pek sıcak bakmadığı bir alan olduğunu ifade eden Çokar, bu durumu şu şekilde açıklar:

> "Bir çok ulusal, yerel STK, 'benim sorunum mu?' diyor. Yabancı kadın gelmiş buraya fuhuş yapıyor. Bana ne, diyor. Benim bir sürü açım var, yoksulum var. Ben onlarla, önce bir ilgilenim de, kendi kadınlarımızla ilgilenelim de onlar kalsın. STK'ların sıcak baktığı bir alan değil[171].

169. Zehra Tosun, **Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele'nin Ötekisi, Kadın Ticaretiyle Mücadele**
170. Muhtar Çokar ile 12.09.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme
171. **A.e.** Çokar ile Yapılan Görüşme

Tosun'a göre, bu tutumun temelinde, birincisi, kadın ticaretine konu olan mağdurların, 'zaten fuhuş amaçlı geldikleri' ve ikinci olarak da; milliyetçi bir anlayışla, önceliğin aslında ülke vatandaşı kadınlara verilmesi gerektiğine olan inanç yatmaktadır.

Çokar'a göre, kaynak aktarımı halinde, STK'ların bu konuyla ilgilenmeye başlamaları sağlanabilir. Bu noktada, kaynak sağlanması ve STK'ların güçlendirilmesi önem taşımaktadır. Bunun yanında alanın, can güvenliği açısından risk oluşturması da diğer STK'ların alana sıcak bakmamasının nedenleri arasında gösterilebilir.

> "STK'ların sıcak baktığı bir alan değil. Belki para sağlanarak, STK, Avrupa Birliği ya da devlet destekli bir takım fonlar çıkartılırsa; bu görevleri üstlenebilecek STK'lar çıkabilir. Öbür türlü çıkmaz gibi geliyor. Bir de riskli bir alan. Niye uğraşalım. Başımız derde girecek [172]."

Sivil toplum kuruluşları ve kadın örgütlerinin çekingen kaldıkları insan ticareti ile mücadele, Tosun'un vurguladığı gibi, devlet teşvikli STK işbirliğinde; devletin öncelikleri çerçevesinde tepeden inme bir şekilde yürütülebilmektedir. Böylesi bir uygulama ise, kadının insan hakları çerçevesinde mağdura odaklanmak yerine, 'gönüllü geri dönüş' kapsamı içerisinde, mağdurun ülkesine geri gönderilmesini içermektedir.

> "Sivil toplum örgütlerinin ve özellikle kadın örgütlerinin soruna yeterince ilgi göstermemesi, bu sorunla mücadelenin tam da devletlerin öncelikleri çerçevesinde sürdürülmesine zemin yaratıyor. Bu durum aynı zamanda son yıllarda moda olan görünürde devlet-STK işbirliğini besliyor, çalışmalar tepeden inme yürütülüyor [173].

STK'lara düşen önemli görevlerden bir tanesi; mağdurun geri gönderilmesi uygulamalarından ziyade, "mağdura, bundan sonraki yaşamında nasıl destek olunabilir?" noktasında çalışmalar yürtümek olmalıdır. Uygulanan poltikalar, mağdurun ülkesine, geri gönderilmesi yönünde. Yasada, altı aylık insani vizenin

172. Muhtar Çokar ile 12.09.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme
173. Zehra tosun, **Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele'nin Ötekisi, Kadın Ticaretiyle Mücadele**

verilebileceği geçmekte. Ancak mağduru, destekten yoksun bir biçimde kendi haline bırakmak, aynı olumsuz koşullara itmek anlamına gelmektedir. Geri dönüş uygulamalarını eleştiren Çokar, mağdura kalma şansının verilmesi, ancak bunun yanında da bazı olanakların sağlanması gerektiğini vurgulamakta:

> "Mağdura, burda yaşama şansı da vermemiz lazım. Devlet olarak bunu sağlamamız lazım. Çalışma vizesini, hemen sağlıyor olmamız lazım. Bir takım proğramlarla desteklenmesi lazım. Bir meslek edindirmek, dil öğretmek, iş bulmak gibi. Bunlar da yasayla olacak şeyler. Bunların hiçbirini yapmadan yasada bunlar desteklenir, yapılabilir, edilebilir denildiğinde hiçbir şey yapılmış olmuyor. Bütün ülkelerde zaten, kalıp da başıma dert olmasın, gönderelim deyip tekrar aynı koşullara bırakılıyorlar [174]."

Mağdura, ülkede kalma gibi bir olanağın sağlanmasının yanında, yaşamını idame ettirebilmesini sağlayıcı ve eski konumuna geri dönmesini engelleyici bazı destek proğramlarının uygulanması gerekmektedir. Bu destek proğramlarının uygulanması da ancak, STK'ların insan hakları anlayışı merkezinde bu görevi devralmaları ile mümkün olacaktır. Bu konuda STKların teşvik edilmesi ve kaynak sorunun çözülmesi amacıyla, STK'ların, ulusal ve uluslarlarası işbiriliği yapılması önemlidir.

2.2.4. Uluslararası Düzeyde İşbirliği Anlaşmaları

Türkiye, insan ticareti ile mücadele alanında BM, AGİT, NATO, Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi, Karadeniz Ekonomik İşbirliği ve İstikrar Paktı tarafından düzenlenen uluslararası faaliyetleri desteklemektedir [175]. Bunun yanında Türkiye, Belarus, Gürcistan, Kırgızistan, Moldova ve Ukrayna ile insan ticaretiyle mücadele alanında işbirliği Protokolleri imzalamış olup kaynak konumda olan ülkeler ile işbirliği içerisinde ortak operasyonlar düzenlemektedir. Ayrıca Türkiye, Uluslararası Göç Politikası Geliştirme Merkezi (ICMPD) ile işbirliği protokolü imzalamış olup 30 Kasım 2004 tarihinde Uluslararası Göç Örgütü'ne (IOM) üye olmuştur. Türk Hükümeti, Norveç ve İsveç Uluslararası Kalkınma Ajansı (SIDA) tarafından finanse

174. Çokar ile 12.09.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme
175. Ahmet İçduygu, Demographic Mobility and Turkey: Migration Experiences and Government Responses", **Mediterranean Quarterly** - Volume 15, Number 4, Fall 2004, pp. 88-99

edilen ve IOM tarafından yürütülen "İnsan Ticareti ile Mücadele: Türkiye, Yerel Eylem ve Doğrudan Yardım" isimli proje gerçekleştirilmiştir.

Avrupa Komisyonu'nun finanse ettiği ve Uluslararası Göç Örgütü'nün yürüttüğü "Avrupa Birliği'ne üye, Aday ve Komşu Ülkelerde, İnsan Ticaretiyle Mücadelede Operasyon Ağı ve İşbirliği Mekanizmasının Disiplinlerarası Eğitim Süreciyle Güçlendirilmesi" AGİS Projesi' tamamlanmıştır. "Türkiye'nin İnsan Ticaretiyle Mücadele ve İnsan Ticaretine Maruz Kalanların Adalete Erişimlerini Sağlama Çabalarına Destek" başlıklı AB Hibe Projesi IOM tarafından hazırlanmış ve AB Komisyonu'nca kabul edilmiştir.[176]

Kadın ticareti ile mücadelede işbirliği çalışmalarının, kaynak ülkelerdeki kadınların, tacirlerin tuzaklarına düşmesine neden olan temel unsurların belirlenmesi üzerine odaklanması halinde çözüm üretme noktasında önemli bir adım atılmış olacaktır. Özellikle fakirliğin azaltılması, kadınlar için - sömürüye yer vermeyecek biçimde - yerel istihdam imkanlarının oluşturulması elzemdir. Diğer taraftan, hedef ülkelerdeki mevcut enformel sektörün, düşük vergilerle kayıt altına alınması, ve düzensiz göçün, resmi kanallardan yürütülmesi konusunda, işbirliği çalışmaları yapılması gerekmektedir. Zira, göç politikaları ve sınır uygulamalarını katılaştırmak hepimizin bildiği gibi düzensiz göçe engel olmada yetersiz kalmaktadır.

2.3. Türkiye'de Kadın Ticareti Mağdur Tespitindeki Sorunlar

IOM Kadın Ticareti raporuna göre, 2004 yılında Türkiye'de tespit edilen yabancı uyruklu kadın sayısı 239 iken 2009 yılında bu rakam, 102'ye düşmüştür. Ancak bu düşüşün, ne oranda gerçeği yansıttığı soru işaretlerini beraberinde getirmektedir. Türkiye'nin, tespit edilen mağdur sayısının çok düşük olmasından dolayı eleştiriler aldığını ifade eden Çokar'a göre, Emniyet yetkilileri, mağdur sayısıyla ilgili yanlış bir algılamaya sahiptir:

> "Kadın ticareti ile mücadele etmeye ve daha fazla mağdur bulmaya başladım' dediğinizde; buna kimse itiraz etmez. Bizim resmi kurumlar, bunu yanlış anlıyorlar.

176. (Çevirimiçi)http://mali.iem.gov.tr/index.phpoption=com_content&task=view&id=37&Itemid=46 (23.04.2010)

> Bir senede 200 mağdur tespit edildilip, ikinci sene 300- 400'e çıktıysa bu rakam, eleştirileceklermiş gibi algılıyorlar [177]."

Kadın ticaretinin doğası, mağdurların tespit edilmesini zorlaştırılmakla birlikte, yetkililerin mağdur tespiti konusunda yeterli bilgi ve donanıma sahip olmaması, potansiyel mağdurların tespit edilmesini mümkün kılmamaktadır. Sorunlardan bir tanesi, Palermo Protokolü sonrasında ceza yasasına giren kadın ticareti konusunda ilgili emniyet güçleri ve yasa uygulayıcılarının halen bu şuçun varlığından tam anlamıyla haberdar olmaması gösterilebilir. Zira Palermo öncesinde fuhuşa aracılık etmek ceza yasasında suç olarak tanımlandığı için insan ticareti mağduru olup olmadığına bakılıp bakılmaksızın, o suçun faili -tacir olarak değil de- kadın temin edip, gelirinden yararlanmak suçuyla yargılanmaktaydı. Halen, yargılanıp da cezalandırılan tacir sayısı, çok az. Çokar'a göre bu durum, yasaların yetersizliğinden kaynaklanmaktadır. [178]

> "Palermo sonrası 201 a ve b maddeleri onları tacir yapmaya başladı. Ama bu suçun varlığından Emniyet, hala çok haberdar değil. Tabi çok pratik zorlukları da var işin. Çünkü hala, yasal olarak insan ticareti mağduru ile yabancı seks işçisi çalıştıran bir aracı arasında hem kolluk güçleri açısından hem de hakimler savcılar açısından ayrım yapabilmek çok kolay değil. Bu hem insan ticaretinin doğasından hem de eğitimsizlikten kaynaklanmakta. [179]"

Türkiye'de yabancı fuhuşun yasak olması nedeniyle, emniyet güçleri düzenli olarak fuhuş operasyonları düzenlemektedir. Bu operasyonlarda sınırdışı edilmek üzere yakalanan göçmen kadınlar, pasaportlarına mühür vurularak sınır dışı edilmektedir. Çokar'ın aktardığına göre, emniyet güçleri, baskınlarda yakaladıkları kadınları, kadın ticareti mağduru olup olmadığına bakmaksızın sınır dışı edebilmekte:

> "Kadınlarla, ilk polis karşılaşıyor. Çünkü yabancı fuhuşu koğuşturan grubun başında birim olarak emniyet güçleri var. Bunlar, yabancı fuhuşta yakalanan kadınlara, insan

177. Çokar ile 12.09.2009 Tarihinde Yapılan Görüşme
178. **A.e.** Çokar ile Yapılan Görüşme
179. **A.e.** Çokar ile Yapılan Görüşme

> ticareti mağduru mu değil mi diye çok ayrım gözetmeden baskınlar düzenliyorlar. Hem fuhuş yaptıranları, hem de fuhuş yapanları bir araya topluyorlar. Bunların içerisinde hepsi tırnak içerisinde olmak üzere, kendi isteğiyle, şiddet görmeden bir miktar para alarak çalışabilenler olduğu gibi; kandırılarak hiç para verilmeden şiddet görerek çalışanlar da var. Ama emniyet güçleri, bu durumun farkında olmazsa, işin içinde başka bir suçun olabileceğinin farkına varmazlarsa, kadınları, buraya fuhuş için gelmiş olarak değerlendirip, deport etmeye çalışıyor [180]."

Emniyet güçlerinin kadın ticareti mağdurlarını tespit etmedeki yetersizliğinin yanısıra hakim savcı gibi yasa uygulayıcıları da, suçun tanımlanması konusunda zorluklar yaşamaktadır. Çokar'ın ifade ettiği gibi, emniyet güçlerinin karşısına çıkan mağdurlar, kandırıldıkları veya tehdit edildikleri için polisin beklediği mağdur profiline uymayabiliyor:

> "Savcılar, hakimler de aynı şekilde. Çünkü onlar, kanıta bakıyorlar. Kanıt ne var. Fuhuş yapan bir kadın. Kadınlar da korkutulmuş oldukları için, hiçirşey söylemiyorlar. Yani kandırıldık demiyorlar. Çünkü aileleri tehdit edilebiliyor. Mağdurluğun verdiği o tramvayla, çok ilgisiz gibi görünüyorlar. Polisin beklentisi farklı. Feryad eden, yüzü gözü dağılmış bir kadın bekliyor karşısında. Haksızlığa uğramış, isyan eden birini belkiyor. Yine de işin altında kandırılmış, tehdit edilmiş sömürülen baskıya uğrayan travmaya uğrayan insanlar var. [181]"

Çokar'a göre, mağdur tespitindeki sorunlardan bir tanesi de, emniyet yetkililerin kadın ticareti suçunu tespit etmedeki yaklaşımları. Mağdur tespitinde mağdurdan suça değil de, suçtan mağdura giden bir yaklaşım söz konusu. Bu bir anlamda tacirden, mağdura giden bir yaklaşım; tacir varsa, mağdurun varlığı sorgulanmakta. Tacirin varlığı kanıtlanamaz ise, mağdurun varlığı şüphe oluşturmakta.

> "Biz de suçtan, mağdura gidiş var. Yani suçlu, insan taciri olarak yakalandıysa, mağdur gündeme geliyor. Ama sadece fuhuşta yakalanan kadın varsa, bunlar mağdur olabilir mi olmaz mı? diye bakıldığından şüpheliyim. Yani emniyette, taciri olmayan mağdur olmaz gibi bir anlayış var. Halbuki biz de, öyle bir şey yok. [182]"

180. **A.e.**
181. **A.e.** Çokar ile Yapılan Görüşme
182. **A.e.** Çokar ile Yapılan Görüşme

Çokar'a göre, mağdur tespitinde suçtan, mağdura giden bir yaklaşımdan ziyade, mağdurdan suça giden bir yaklaşıma sahip olmak gerekmekte. Bu noktada somut delillerin kanıtlanmasından ziyade, kadının ifadesinde ne dediğine odaklanılması gerekmekte.

> "Kadın, kendisini mağdur hissediyorsa, o süreç içerisinde kadına, hakikaten mağdur gibi davranmak lazım. Bir mağdurun, mağdur olabilmesi için mutlaka taciri olması lazım. Yani mantıkı olarak pozitif birşeymiş gibi görünüyor. Mutlaka bir tacir ve mağdur varmış gibi geliyor. Ama bazen tacir, yasal tanımlamaların içerisine girmediği zaman, mağdurdan da feragat ediyorlar. Halbuki yasal tanımlamalara uymadığı halde bir kadın, eğer kendini mağdur hissediyorsa ve ortada ispatlanamaz bir durum varsa, kişiyi, mağdur kabul etmemiz lazım. [183]"

Bu noktada öncelikli olan, fuhuş operasyonlarında yakalanan kadının vermiş olduğu ifade; herhangi bir sömürüye uğrayıp uğramadığı yönünde yapılacak olan soruşturma. Bu ise, Emniyet yetkililerin tahayyülü olan, pasaportu elinden alınmış, aç susuz bırakılmış, kolu bacağı kırılmış bir mağdur resmine uymamakta.

> "Kadına sorulması lazım, memnunmuydun sen burdan, sömürüldün mü şiddete uğradın mı? Gitmek istediğinde gidebildin mi gidemedin mi? Yani bunlardan bir kaç tanesine hayır cevabı verdiğinde, gel kardeşim sen mağdursun. Oysa ki emniyete göre, İlla pasaportu elinden alınmış olacak, o ispatlanacak. İlla tehdit edilmiş olacak. Yani en fazla istenen zaten kolu bacağı kırılmış olması. Öyle olsa herkes, rahatlayacak. Tamam, fiziksel travmaya uğramış mağdur. [184]"

Mağdur tespitinde ilgili kolluk kuvvetlerinin bilgi ve donanım eksikliğinin yanısıra yetkili ağızların yapmış olduğu açıklamalar; insan tacirleri ve mağdurlarının profil yapılarının değiştiğini ve bu nedenle tespit edilemediğine işaret etmektedir. Antalya Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şube Müdürü Saylav, öncekinden farklı olarak mağdrulara daha az şiddet uygulandığı ve bir miktar da para verildiğini belirtmiştir:

> "Eskiden mağdurlar şiddete maruz kalıyor, zorla alıkonuluyor, pasaportları ellerinden

183. **A.e.**
184. **A.e.** Çokar ile Yapılan Görüşme

alınıyordu. Tespit ettiğimiz insan ticareti olaylarında genellikle mağdur kişilerin ihbarı sonrası, sonuç elde ediliyordu. Artık insan tacirleri, bizce, mağdur kimselere para yardımı ve buradaki yaşam koşullarını kolaylaştırıcı olanaklar sunuyor [185]."

Uluslararası Göç Örgütü İstanbul Ofisi Proje Sorumlusu Eline Siderova'nın "kadın ticaretinde tacir ve mağdurun değişen profili" ile ilgili beyanına göre [186]; daha önceleri mağdura, ciddi anlamda şiddet uygulanıp, pasaportları ellerinden alınırken; değişen profilde evraklarının ellerinden alınmadığı ve hatta küçük miktarda para yardımı yapıldığı gözlemlenmiştir. Tacirlerin uyguladığı diğer bir yöntem ise, tacirlerin, bir veya birden fazla avukata sahip olmaları ve avukatları aracılığıyla mağdurları ikna etme yoluna gittikleri ve baskı uyguladıkları şeklindedir. Mağdur profillerinde gözlemlenen diğer değişikliklerden; mağdurların çok daha yüksek riskli işlerde çalışmayı kabul etmeleri ve kendilerini mağdur olarak görmemeleri mağdurların tespit edilmesini zorlaştırmaktadır:

"Eskiden çok sayıda Moldova'dan mağdur geliyordu. Ama şu an neredeyse hiç tespit edilmiyor. Kişilerin yüksek riskli işleri kabul ettikleri için tespit edilmesi daha zor olduğu kanısındayız. Bir kişiyi gece kulübünde dans etmek üzere işe kabul ediyorsak, fuhuşta sömürülmesi önemli değilmiş gibi görüyoruz. İnsan ticareti mağdurları ve tacirlerinin tespitindeki en büyük zorluk ise, artık kişiler kendini insan ticareti mağduru olarak görmüyor [187]"

Türkiye'de insan ticaretinin değişen boyutu hakkında Çokar'ın açıklamaları da Siderova'nın görüşlerini destekler nitelikte: Mağdur olma şartlarının görece yumuşaması ve esnemesi olarak da yorumlanabilecek olan bu durum, emniyet yetkililerinin, mağdur olan ile olmayan arasında ayrım yapmasını zorlaştırmaktadır.

"Bize gelen kadınların içerisinde, bir kısmının cep telefonu var. Polis, bunları gördüğü zaman, cep telefonu olan mağdur olur mu diyor. Yanında 2000-3000 $ para olabiliyor. Öbür taraftan kadının ailesi tehdit ediliyor mesela. Ya da her hafta çalışmak istemiyorum dediği zaman tehdit ediliyor. Kadınlar da çaresiz; en ufak bir tehditte fikir değiştirebiliyorlar. Bu tehdit çok ciddi olmasa da en azından burdaki

185. İnsan Ticareti AGC'ye Anlatıldı
(Çevirimiçi) http://www.yenialanya.com/haber_detay.asp?haberID=4745 23.04.2010
186. **A.e.**, İnsan Ticareri AGC'ye Anlatıldı
187. **A.e.** İnsan Ticareti AGC'ye Anlatıldı

yaşantısını bu şekilde sürdürmek için bir neden olabiliyor. Yani gittikleri zaman iş yok, para yok. Ne yapacaklar? Onun için polis açısından, bunları tespit etmek, aslında çok kolay değil.[188]"

Çokar'a göre, Türkiye'de insan ticaretinin boyutlarının farklı nitelik ve tezahüre sahip olmasında, Türkiye'nin sınır uygulamaları ve yabancı fuhuş kontrollerindeki esnekliğin önemli bir etkisi bulunmaktadır.

"Türkiye'de insan ticaretinin boyutu değişti. Belki yasalar, çok kısıtlayıcı olsaydı, sınırdan geçişler, çok katı olsaydı. Yabancı fuhuş, çok sıkı bir şekilde izlenseydi. Her yere baskınlar, düzenlenseydi. Belki böyle olmayacaktı. Belki karşımızda, daha kötü koşullarda tutulan mağdurlar, görecektik. Mağdur tanımına, kategorisine girebilecek, ağzı burnu dağılmış, bacağı kırık, cebinde beş kuruş olmayan, tramvaya uğramış kadınlar görecektik. Ama giriş, çok kolay. Yabancı fuhuşun sürmesi, çok kolay. Çok fazla baskı yok, yabancı fuhuşun üzerinde. Böyle olduğu zaman da nerdeyse, arz talep dengesine uygun olarak; arz çok fazla, çok fazla yabancı seks işçisi olduğu zaman, kadınların zorla çalıştırılmalarına gerek kalmıyor. [189]"

Mağdurların tespitinde yaşanan zorluklardan bir tanesi ve en çetrefillisi; devlet kuruluşlarında bazı kişilerin, tacirlerle işbirliğie giderek, kadın ticareti organizasyonuna karışmaları olarak gösterilebilir. Resmi işleyiş kisvesinin altında kadın ticareti, gizli bir şekilde yürütülmektedir. Bu vakalarda hem denetim yapanın hem de suç fiilini işleyen aktörlerin, aynı kişiler olması olayın mahiyetinin ciddiyetini, gözler önüne sermektedir.

"Üç savcı, bir hakim, iki adliye personeli, 1'i emniyet amiri, 1 komiser 5 polis, Çalışma Bakanlığı'nda çalışan bir müdür , Turizm Bakanlığı'nda bir çalışan ve lüks klüplerin sahiplerinin de üye olduğu fuhuş çetesinin kirli ilişkileri savcının düzenlediği fezlekeye yansıdı [190]."

Bazı vakalarda hakimler, savcılar, çalışma bakanlığı çalışanları, polisin ve hatta kadın ticareti biriminde çalışan memurlar bile, bu işe karışabilmekte ve bu sürecin bir parçası olabilmektedir. İnsan ticareti ile mücadele eden bazı devlet kurumu çalışanlarının, aynı zamanda insan ticaretini yürüten aktörler olması

188. Çokar ile 12.09.2008 Tarihinde Yapılan Görüşme
189. **A.e.** Çokar ile Yapılan Görüşme
190. Rusya Türkiye Hattında Film Gibi Fuhuş Operasyonu (Çevirimiçi)
http://mali.iem.gov.tr/index.php?Itemid=33&id=31&option=com_content&task=view 25.04.2010

problemi çözüm noktasından uzaklaştırmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
FUHUŞ AMAÇLI KADIN TİCARETİ İLE MÜCADELEDE İSVEÇ MODELİ VE TARTIŞMALAR

1. İsveçte Fuhuş Amaçlı Kadın Ticareti

İsveç, fuhuş amaçlı kadın ticareti konusunda hem hedef hem de Almanya ve Norveç gibi diğer Avrupa ülkelerine ulaşmada transit ülke konumundadır. İsveç Polisi, her yıl 400-600 arasında kadının, fuhuş amaçlı kadın ticaretine konu olduğunu tahmin etmektedir. 2009 yılında tepit edilen mağdurlar, Doğu Avrupa, Afrika ve Asya ülkelerinden gelmekte olup; 16'ısı çocuklardan oluşmaktadır [191]. Mağdurlar, apartmanlarda, evlerde ve otelde fuhuş amaçlı çalıştırılmaktadır. Mağdurlar, daha çok akraba veya arkadaş vasıtasıyla tacirler tarafından iş vaadiyle kandırılmakta veya çoğu organize olmuş tacirler tarafından genelevlerden veya acentalardan internet vasıtasıyla işe alınmaktadırlar [192]. Tacirler genelde yabancı uyruklu olup İsveç'te yaşayan veya İsveç vatandaşı olan ve kendi orijin ülkelerinde organize suç örgütleri ile bağlantıları olan kimselerdir [193].

İsveç Ulusal Suç Araştırma Departmanı (NCID), düzenli olarak insan ticareti ile ilgili rapor tutmaktadır. Kaynak olarak emniyet güçleri, STK'lar, kamu ve İsveç Göç Merkezi gibi çeşitli kaynaklardan bilgi toplamaktadır. 2009 İnsan ticareti raporu verilerine göre, fuhuş amaçlı kadın ticareti mağdurları ağırlıklı olarak Estonya, Rusya, Romanya ve Polonya'dan gelmekte ve yaşları 13-36 arasında değişmektedir. Kimi bireysel vakalarda mağdurların Arnavutluk, Bulgaristan, Nijerya, Tayland, Litvanya, Çek Cumhuriyeti ve Ukrayna'dan geldikleri rapor edilmiştir. Rapora göre cinsel hizmetlerin satışı internet üzerinden yapılmaktadır. Ulusal Suç Araştırma Departmanı Bilişim Suç Bölümü, İsveç içerisinde cinsel hizmetlerin sunulduğu 6 farklı web sitesinde yapmış olduğu araştırmada 417 reklama ulaşmıştır [194].

İsveç Ulusal Suç Soruşturma Departmanı 2004 raporunda, Europol ve Avrupa'daki diğer polis kuvvetlerinden alınan bilgiye göre İsveç, cinsel hizmet satın alımı yasak olduğu için insan tacirlerinin diğer ülkelere göre daha fazla risk almak

191. USA Trafficking in Persons Report 2010,
(Çevirimiçi) http://www.state.gov/g/tip/rls/tiprpt/2010/ (14.06.2010)
192. Cemal Özkan, "Combating Human Trafficking: The Swedish Experience",I **SDP POLICY BRIEF,** No. 25, Sweden, April 16 2010
193. Kajsa Wahlberg's speech, Detective Inspector of the Department for Police Affairs, National Police Board in Sweden, 2004 (Çevrimiçi)
http://www.aretusa.net/download/centro%20documentazione/03contributi/c15Speech%20EN.doc
23.03.2010
194. Cemal Özkan, **Combating Human Trafficking: The Swedish Experience**

zorunda oldukları bir ülkedir. Dolayısıyla tacirler için çekici bir piyasa niteliğinde değildir. Buna göre tacirler İsveç yerine, Danimarka, Almanya ve Hollanda gibi fuhuşun yasal olduğu veya tolere edildiği ülkeleri tercih etmektedir. Dedektif Kajsa Wahlberg, Fuhuş Amaçlı İnsan Ticareti 2004 raporunda cinsel hizmetleri yasaklayan yasanın tacirlerin İsveç'e girmelerine ve iş yürütmelerine karşı bir engel teşkil etmeye devam ettiğini bildirmiştir. Tacirler işlerini daha kolay yürütebilecekleri ve benzer yasalardan zarar görmeyecekleri ülkeleri seçmektedirler [195].

2. Fuhuş Amaçlı Kadın Ticareti ile Mücadelede İsveç Modeli

Fuhuşa yönelik erkek talebine odaklanarak cinsel hizmetlerin satın alınmasının yasaklanmasını içeren İsveç Modeline göre, kadın ticareti ile fuhuş arasında doğrudan bir bağlantı bulunmaktadır. Buna göre kadın ticaretinin ortaya çıkış dinamiklerinden biri fuhuş ve fuhuşa olan erkek talebidir. Diğer taraftan f uhuş, kadına yönelik şiddetin diğer bir formu olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla kadının toplumsal eşitlik, toplumsal cinsiyet eşitiliği ve insan haklarının sağlanmasının önünde bir engel oluşturmaktadır:

> "Fuhuşa olan talep tarafından desteklenen ve teşvik edilen fuhuş ve cinsel sömürü amaçlı kadın ticareti, toplumsal eşitlik ve toplumsal cinsiyet ve insan haklarının önünde ciddi bir engeldir. İnsan ticareti tamamiyle insan özgürlüğünü ve bireylerin kendi yaşamları ve bedenleri üzerinde karar verme hakkını ihlal etmektedir. .....Fuhuş ile cinsel sömürü amaçlı kadın ticareti arasında açık bir bağlantı var, ancak fuhuş gerisinde başka nedenleri de barındırıyor olabilir ve her zaman insan ticareti ile bir arada ortaya çıkmayabilir; fuhuş tek başına homojen bir fenomen olmamakla birlikte-ortaya çıkış nedenleri çeşitlilik gösterebilir. [196]"

İsveç Modei'ne göre fuhuşun en temel ve direk nedenlerinden biri, kadın ve kız çocuklarının cinsel amaçlı sömürülmesi anlamına gelen fuhuşa olan erkek talebidir. Fuhuşa yönelik erkek talebi, kadın ve kız çocuklarının cinsel amaçlı sömürüsünü içeren kadın ticaretinin ortaya çıkışını teşvik etmekte ve

195. Ekberg, **The Swedish Law That Prohibits the Purchase of Sexual Services,** s. 15
196.Against Prostitution and Human Trafficking for sexual purposes, **Information material** Ministry of Integration and Gender Equality, 15 October 2009
(Çevirimiçi) http://www.sweden.gov.se/sb/d/11503/a/133671 15.02.2010

desteklemektedir. İsveç Modeli, fuhuş amaçlı kadın ticareti ile mücadelede temel faktör olarak erkek talebine odaklanmakta ve bu talebin bitirilmesi noktasında önleyici ve koruyucu çalışmalar yürütmektedir.

> "Fuhuş ve kadın ticaretine karşı İsveç modelinin en can alıcı noktası temel nedene odaklanmasıdır; buna göre kadın ve kız çocuklarının cinsel olarak sömürülmelerine yani fuhuşa yönelik erkek talebi olmaksızın küresel seks endüstrinin böylesi bir yayılmayı gerçekleştiremeyeceği kabul edilmektedir [197]."

Fuhuş ve insan ticaretiyle mücadele hem ulusal hem de uluslararası alanda uzun zamandır İsveç'in politik önceliklerinden biri olmuştur. Bu mücadele toplumsal cinsiyetin bütünüyle norm olarak kabul edildiği, kadın ve erkeklerin toplumun bütün bir alanına eşit katılım haklarının tanındığı modern ve demokratik bir toplum yaratma çalışmalarının bir parçasıdır. Bu politikaya göre kadın ve kız çocukları için yasal, politik, ekonomik ve sosyal eşitlik prensiplerini savunduğunu iddia eden her toplum, kadın ve çocukların çoğunlukla kız çocuklarının bir eşya gibi alınıp satılmasına ve erkekler tarafından cinsel olarak sömürülmesi fikrine karşı gelmelidir[198]:

> "İsveç Modeline göre 'Fuhuş ve kadın ticareti birbirinden ayrılmayan ve ayrılmaması gereken zararlı bir pratik olarak görülmektedir; dolayısıyla kadın ticaretini bitirmek için fuhuşa yönelik somut önlemler alınmalıdır [199]"

Buna göre fuhuş sektöründe çalışan kadın ve çocuklar, eril şiddetin kurbanı olarak görüldükleri için cezai yaptırıma tabi tutulmazlar. Fuhuş sektörü, tacirler ve fuhuş hizmetlerini satın alanlar, fakirliğin, işsizliğin, ayrımcılığın, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin ve kadın ve kız çocuklarına yönelik eril şiddetin neden olduğu

197.Gunilla Ekberg, "The Swedish Law That Prohibits the Purchase of Sexual Services," **Violence Against Women**, Vol. 10. No. 10, October 2004, s. 187
198. Ekberg 2004**,** s.189
199. Gunilla Ekberg, "Best Practices for Prevention of Prostitution and Trafficking in Women: The Swedish Law that Prohibits the Purchase of Sexual Services", Division for Gender Equality- Ministry of Industry, Employment and Communications, Sweden, 2003
(Çevirimiçi) www.aretusa.net/download/.../c-14GunillaBestPractices%20.doc 23.02.2010

savunmasızlıklarını bilerek sömürmeye devam etmektedirler. Bu sömürüye karşı kadının güçlenmesinin sağlanması; örneğin fakirliğin iyileştirilmesi, sürdürülebilir gelişim, özellikle kadınlar üzerine odaklanan sosyal proğramlar uygulanmalıdır. Fuhuşun yasal olarak düzenlenmesi demek cinsel ayrımcılığı ve şiddetin aşırı bir formunu kaçınılmaz olarak normalleştirmek ve kadınların üzerindeki erkek hakimiyetinin güçlenmesi anlamına gelmektedir[200].

Fuhuş ve cinsel amaçlı kadın ticareti ile mücadelede İsveç Hükümeti'nin uygulamaya koymuş olduğu planın öncelikleri şöyledir[201]:

"- Risk altında olan kadınlar için önemli derecede koruma ve destek
- Önleyici çalışmalar üzerine daha fazla yoğunlaşılması
- Daha yüksek standartlara sahip ve daha fazla etkili hukuk sistemi
- Ulusal ve uluslararası işbirliğinin arttırılması
- Bilgi ve farkındalığın yükseltilmesi "

Mücadele programında fuhuş veya cinsel amaçlı kadın ticaretine maruz kalan kadınları hedefleyen çalışmaların sınırlı kaldığı ifade edilmektedir. Buna göre risk altındaki kadınlara yönelik sosyal yardım ve destekler arttırılmalı ve sığınma evleri, rehabilitasyon merkezleri ve destek ve korumanın farklı formlarına öncelik verilmelidir. Madde kullanmı veya madde kullanımı sonucunda zihinsel hastalıklara sahip kimselere olan mevcut koruma, yardım ve destekler sınırlı kaldığı ve bu alana ağırlık verilmesi gerektiği vurgusu yapılmaktadır.

2.1. Cinsel Hizmetlerin Satın Alınmasını Yasaklayan Yasanın Çıkışı

İsveç'te cinsel hizmetlerin satın alınmasını yasaklayan yasa 1998 yılında kabul edilmiş olup 1 Ocak 1999 yılında yürürlüğe girmiştir. Kimi sosyal bilimcilere göre 1993 senesinde çıkartılan uyuşturucu kullanımıyla ilgili yasa ile cinsel hizmetleri satınalmayı yasaklayan yasa arasında birbirini tetikleyen yakın bir ilişki vardır. Buna göre her iki yasanın ortaya çıkışı köklerini 'banal ulusçuluk

200. Ekberg 2003, **s.7**
201. Action Plan Against Prostitution and Human Trafficking for Sexual Purposes, **Info Sheet,** Ministry of Integration and Gender Equality Sweden, 2008
(Çevirimiçi) www.sweden.gov.se/content/1/c6/11/06/29/fcd261a4.pdf 16.03.2010

konsepti'nden almış olan 'İsveç Modeli'ne dayanmaktadır. Gould'in açıklamalarına göre, bu konsept İsveç Devleti'nin en demokratik ülke olarak yeryüzü üzerinde bütün diğer ülkelere örnek bir model oluşturma hedefini taşımaktadır. Bu bağlamda sokakların uyuşturucu kullananlar, alkolikler ve fahişelerden arındırılması bu hedefin bir parçasını oluşturmaktadır[202].

Yasanın çıkarılmasından önceki mevcut durumun göstergeleri; 1991 de yapılan bir araştırmaya göre 1981'de fuhuş % 40 oranında azalmışken bir yıl sonra yükselişe geçmiştir[203]. 1993 senesinde ise fuhuşun diğer Batı Avrupa ülkelerine görece daha düşük kaldığı bildirilmiştir. Aynı sene konuyu araştırıp yasal değişikliklerin yapılması adına öneriler sunması için bir komisyon kurulmuştur. Eşit sayıda kadın ve erkeğin yer aldığı komisyon sivil hizmet, sosyal çalışanlar, akademisyenler, yönetim kademesi, polis ve fahişe ve uyuşturucu kullanıcıların rehabilite edildikleri merkez çalışanlarından oluşmaktaydı. Komisyon'un 1995 yılı raporunda "cinsel hizmetlerin satış ve alışının cezai bir fiil olarak tanımlanması gerektiği" önerilmekteydi[204]. Bu öneri komisyon içerisinde herkesin onayını almamış ve "cinsel hizmetlerin alış ve satışını cezai fiil olarak tanımlamanın problemi yer altına iteceği ve daha da büyüteceği yönünde eleştiriler almıştır. Gelen önerilerden bir diğeri, satışı gerçekleştiren aracının cezalandırılmasıdır. Muhafazakar ve liberal partiler cinsel hizmetin iki yönlü olarak satış ve alışının cezai fiil olarak tanımlanmasının problemi yer altına iteceğini savunurken diğer bütün siyasi partiler ve kadın organizasyonların büyük bir çoğunluğu cinsel hizmetlerin tek taraflı olarak yalnızca satın alınmasının suç olarak tanımlanması taraftarı olmuşlardır.

1998 yılında Sosyal Demokrat Partili İsveç Hükümet'i cinsel hizmetlerin satın alınmasına yasaklayan yasa taslağını (Riksdagens 1997/8), Sosyal Demokrat, Sol, Çevre ve Merkez partilerin ezici desteğini alarak meclisten geçirmiştir. İki yılın geçmesinin ardından çıkartılan yeni yasa, etkisiz kaldığı ve hatta ters etki yapmış olduğu yönünde eleştiriler almıştır. Polis, suçun kanıtlanmasıyla ilgili olarak yeterli

202. Arthur Gould, "Sweden's Law on Prostitution: Feminism, Drugs and the Foreign Threat" in Susanne Thorbeck & Bandana Pattanaik (eds.). **Transnational Prostitution: Changing Global Patterns**. London: Zed Books, 2002, s. 88
203. Dagens Nyheter 1991-1992'den Aktaran Arthur Gould **A.e.**, s. 89
204. Gould **A.e.,** s.90

delil toplanması konusunda problemler yaşadığını; yasanın geçmesinden itibaren fuhuşun azalmadığını bildirmiş ve yasayı daha etkili bir şekilde uygulayabilmek için daha fazla yetki istemiştir[205]. Araştırma sonuçlarına göre yeni yasa ile birlikte fahişelerin durumu daha da kötüleşmiş; şiddete daha açık duruma gelmişler ve daha az para için seks yapmak zorunda kalmışlardır. Ayrıca cinsel suçlarla ilgili komisyon yasanın çok net olmadığı ve yeterince iyi bir şekilde tasarlanmadığı yönünde eleştirilerde bulunmuştur. Diğer taraftan yasa halk tarafından güçlü bir şekilde desteklenmeye devam etmiştir. %70 üzerinde kadın ve erkek cinsel hizmetlerin suç olarak tanımlanmasına destek verirken, % 21 oranında erkek, % 7 oranında kadın ise yasanın kaldırılmasını; %50'si ise yasanın güçlendirilmesini talep etmişlerdir[206].

Gould'a göre, İsveç'in fuhuşla ilgili olarak böylesi yasaklayıcı bir yol izlemiş olmasının temelinde; kısmen İsveç'te kadın hareketinin gücü ve fuhuşu reddedici yaklaşımı ve kısmen de göçmen fahişeler hakkında duyulan endişe yatmaktadır[207]. İsveç kendini dünyada toplumsal cinsiyet eşitliğinin uygulandığı bir ülke olarak görmekteydi. Pratikte karşılaşılan tablo; 1980 lerde radikal feminist organizasyonu ROKS[208]'un iddialarına göre kadın hala ev içi şiddet, cinsel suçlar, pornografi, ensest ve fuhuş ile birlikte patriyark sistemde ezilmeye devam etmekteydi. 1990lerde ROKS'un fikirlerinin geniş kitlelere yayılması ve ses bulması ile birlikte muhafazakar parti dışında diğer bütün siyasi partilerdeki kadın kolları "cinsel hizmetlerin satın alınmasının" suç olarak tanımlanmasını ve cezalandırılmasını desteklediler. "Fuhuş, toplumsal cinsiyet eşitliğinin önde geldiği bir toplumda kabul edilemeyecek bir şey olarak görülmekteydi:

> "1990'lı yılların başlarında İsveç'te fuhuşun arttışıyla ilgili çıkan raporda seks endüstrüsünün genel olarak bütün dünyada büyüdüğü ve organize suç ile internetin bu büyümede etkisinin olduğundan bahsedilmiştir. Bu rapora göre pornografi, kadın ticareti ve çocukların cinsel sömürüsünde artış yaşanmaktaydı. Temel nedenlerden biri komşu Avrupa ülkelerindeki gelişmelerdi[209]"

205. Svenska Dagbladet 2001, Aktaran Gould**, A.e.,** s.88
206. Dagens Nyheter 2000- 2001a, Aktaran Gould, **Sweden's Law on Prostitution: Feminism, Drugs and the Foreign Threat**
207. Gould **A.e.,** s.76
208. Ayrıntılı bilgi için bkz: http://www.roks.se/roks-hakkinda
209. Gould **A.e.,** s.76

Komisyon üyelerinin cinsel suçlarla ilgili olarak Oslo, Kopenhag, Helsinki, St.Petersburg, Tallinn, Brüksel ve Amsterdam'a yapmış oldukları gezi raporuna göre; İsveç'in Doğu Avrupa'daki gelişmelere bağlı olarak yurt dışından gelen fahişeler için bir pazara dönüşebileceği ve bunun potansiyel bir tehdit oluşturduğu ifade edilmiştir. Aracıların cezalandırılması yönünde savunuculuk yapan Cecilia Bodström, bir gazeteye Doğu Avrupa ülkelerindeki fuhuş sektöründeki gelişmelerlerle ilgili şunları aktarmıştır:

> "Abartısız denilebilir ki yabancı kızların istilası, söz konusudur. Kızlar pezevenkler tarafından sömürülmekte, müşteriler tarafından kötü muameleye maruz kalmakta ve ölümcül hastalıklara yakalanmakta ve bu hastalıkları da yaymaktadırlar. Doğu Avrupa'dan gelen bu kızların korunma gibi bir geleneği yok. Korunma yöntemleri kendi ülkelerinde çok pahalı. Korunmasız seks yapmaktalar ve bu geleneği İsveç'e getiriyorlar[210].

İsveç'te fuhuşun yasaklanması tartışmaları ve yasağın dayandırıldığı gerekçelere bakıldığında; İsveç'in yabancı fuhuş pazarına dönüşmesi, HIV/AIDS gibi cinsel yolla bulaşan hastalıkların ülke içerisinde yayılması ve fuhuşun özgür irade ile yapılan bir iş olarak tanımlanması anlayışını taşıyan liberal görüşün ülkede yayılmasına duyulan korkuları içerdiği görülmektedir. Cinsel suçlar komisyonu'nun raporuna göre fahişe olarak çalışanlar; çocukken cinsel tacize, saldırı veya tecavüze uğramış, kötü bir çocukluk geçirmiş ve erken yaşlarda öz saygıdan mahrum bırakılmış olmalarının neticesinde olumsuz bir benlik-imajı geliştirmiş, mental bozuklukları olan kimselerdir. Gould, İsveç'teki uyuşturucu kullanımı ve fuhuşla ilgili yasalar arasındaki paralelliğe dikkat çekmiştir. Buna göre fahişelik yapanlar esasında uyuşturucu bağımlısı oldukları ve uyuşturucu harcamalarını finanse edebilmek için fuhuşa başvurdukları ifade edilmektedir[211]":

210. Expressen 1998'den Aktaran Gould, **Sweden's Law on Prostitution: Feminism, Drugs and the Foreign Threat**, s.88
211. Gould **A.e.,** s.90

"Sokaktaki fahişelerin yarısının bu işi uyuşturu harcamalarını finanse edebilmek için yaptıklarını biliyoruz. Yapılan derin görüşmeler sayesinde çoğunun risk altında olduğunu da."

Diğer taraftan seks işçisi hakları savunucuları fuhuşun, çocukluklarında cinsel tacize maruz kalmış kadınların veya uyuşturucu kullananların harcamalarını karşılamak için başvurdukları bir alternatifmiş gibi gösterilmesine itiraz ederek feminist hareketi fuhuş sektöründe çalışanları dinlemediği yönünde eleştirmiştir. Buna göre cinsel hizmetlerin satışını bir zorlama olarak nitelendirmek doğru olmamakla birlikte zorlamayı içeren vakalarda zaten şiddet ve tecavüzle ilgili mevcut yasa üzerinden cezai yaptırım uygulanacağı için cinsel hizmetlerin satın alınmasını yasaklayan bir yasaya gerek yoktur.

2.2. Yasal Düzenlemeler ve İlerleyici Politikalar

İsveç, 1 Temmuz 2002'de cinsel sömürü amaçlı İnsan ticaretini yasal anlamda suç olarak tanımlamıştır. Ocak 1999 da yürürlüğe giren cinsel hizmetlerin satın alınmasını yasaklayan yasa, İsveç'in fuhuş ve insan ticareti ile mücadele stratejisinin temelini oluşturmaktadır. Bu yasaya göre asıl hedef cinsel hizmetlere olan taleptir, bu talebin cinsiyeti ise en yaygın şekliyle erkektir. Cinsel hizmeti satan fahişe ise, eril şiddetin kurbanı olarak kabul edilir ve herhangi bir yasal yaptırıma tabi tutulmaz.

"Herhangi bir ödeme karşılığında cinsel ilişkiye giren kişi – fiil İsveç Ceza Kanunu'nda cezaya tabi olmadıkça – cinsel hizmetlerin satın alınması fiili nedeniyle para cezası veya en fazla 6 ay hapis cezasında çarptırılır. Cinsel hizmetlerin satın alınmasına teşebbüs etmek İsveç Ceza Kanunu 23.maddeye göre cezaya tabidir [212]."

1 Temmuz 2004'te insan ticaretiyle ilgili yasa insan ticaretinin diğer bütün biçimlerini kapsayacak -zorla çalıştırma, organ ticareti gibi- şeklinde genişletilerek yeniden düzenlenmiştir. İlgili yasa BM Uluslararası Organize Suçlara karşı Palermo Protokolüne uyumlu şekilde hazırlanmıştır. Yasaya göre insan ticareti ceza fiili iki yıldan on yıla kadar hapis cezasını öngörmektedir [213]. İsveç Ceza Kanunu'na göre

212. Ekberg, **The Swedish Law That Prohibits the Purchase of Sexual Services"**
213. "The Organisation of Human Trafficking; A Study of Criminal Involvement in Sexual Exploitation in Sweden, Finland and Estonia", by **The Swedish National Council for Crime**

insan ticareti, kişinin savunmasızlığını suistimal ederek zorlama veya aldatma yoluyla ya da benzer yollarla işe alma, bir yerden bir yere götürülmesi ve diğer benzer fiilerin uygulanmasını içermektedir.

> "1. Cinsel Suçlara tabi; Ceza Kanunu bölüm 6, kısım 1,2,3,4,5 veya 6 da ifade edildiği gibi kazanç karşılığı cinsel ilişkiye girmekveya cinsel amaçlı suistimalın diğer formları
> 2. Aktif hizmet veya zorla çalıştırılma veya zorlama şartların diğer formları
> 3. Organların çıkartılması yoluyla kötüye kullanma,
> 4. Diğer bütün şekilleriyle kişiyi tehlikeye sokan kötüye kullanılma "

İnsan ticareti suç fiili diğer kişiler üzerinde kontrol kurma amacı taşıyan ve aynı zamanda birinci kısımda bahsi geçen ceza fili henüz 18 yaşını doldurmamış olanlara karşı işleyenleri de - uygunsuz yollar söz konusu olmasa bile - kapsar. Yasa insan ticareti suçunu işleyenlere iki yıldan 10 yıla kadar hapis cezası öngörmektedir.

Kadın ticareti ile mücadelede İsveç Modelini uluslararası alandaki diğer programlardan ayıran en önemli temel özellik, yasaklayıcı özelliğinin yanında kadının toplum içerisindeki konumunun iyileştirilmesine odaklanması ve toplumsal eşitlik, toplumsal cinsiyet eşitliği gibi insan hakları temel sorgulamasına sahip olmasıdır. Modele göre fuhuşa olan erkek talebi kadın erkek eşitliği önünde bir engel olmasının yanında fuhuş amaçlı kadın ticaretinin temel nedenlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Fuhuşa yönelik erkek talebi olmaksızın kadın ticareti ve kadın ve çocukların cinsel sömürüsü kendiliğinden ortadan kalkacaktır.

Yasaklamacı yaklaşımından dolayı eleştiriler alan İsveç modeline göre cinsel hizmetlerin satın alınmasının suç olarak tanımlanması fuhuşun yer altına itmek suretile fuhuşun kontrol edilmesini daha da zorlaştıracaktır. Bununla birlikte İsveç Ulusal Suç Soruşturma Departmanı (NCID), fuhuş karşıtı gruplar ve yerel polisin görüşlerine göre; yasaklayıcı düzenlemeler İsveç'i tacirler için daha az karlı ve riskli ve diğer ülkelere göre daha kompleks ve daha pahalı bir organize olmayı gerektiren bir ülke haline getirmektedir. Bu nedenle tacirler için fuhuşun yasallaştırıldığı veya

---

Prevention (Brottsförebyggande rådet – Brå), Report 2008:21, Sweden, 2008

tolere edildiği diğer ülkeler daha çekici bir piyasa oluşturmaktadır [214].

Model bağlamında kadın ticareti ile mücadelede cinsel hizmetlerin satın alınmasının yasaklanmasının yanında kadın ticareti ile mücadelede kadının konumun iyileştirilmesi ile ilgili ilerlerleyici poltikalar uygulanmaktadır. Bu politikalar fakirliğin azaltılması, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması gibi kadının konumunu güçlendirici ve özgürleştirici proğramlar uygulamayı içermektedir. Kadın **fakirliğin** azaltılması; 'Fakirin hakları – Ortak Sorumluluğumuzdur' (SKR 1996/97: 169) söylemi altında İsveç'e göre fakirlik çok katmanlı bir fenomendir; fakirlik sadece ekonomik gelirin miktarı değil aynı zamanda politik, güvenlik veya sosyal katılım ve sağlık bakım fırsatlarından yoksun bir yaşamı da kapsamaktadır. Fakirliğin bu farklı katmanları insan ticaretinin ortaya çıkmasında etkili olan fakirliğin farklı yansımalardır. Fakirliğin azaltılması ile ilgili olarak 2002'de İsveç'e bağlı İsveç Uluslararası Kalkınma Birliği Acentesi Sida fakirliğin azaltılması ile ilgili bir strateji planı yürütmeye başlamıştır. Kadın Ticareti ile mücadelede ilerleyici politikaldan bir diğeri **Demokrasi ve demokratik sosyal gelişim** işbirliği hedefidir. 1990'lı yıllarda demokrasi ve insan hakları alanında güçlendirici çalışmalar yapmaya başlamış olan İsveç'e göre fakirlik, demokrasiyi ve insan haklarına saygı ve korumayı geliştirecek önlemler alınmasıyla azaltılabilir. **Toplumsal cinsiyet eşitliği** İsveç'in kadın ticaretini önleyici politika hedeflerinden bir tanesidir. Buna göre kadın ve kız çocuklarının toplum içerisindeki statü ve rollerinin güçlendirilmesi ve kadının aşağı konumunun iyileştirilmesi noktasında çalışmalar yürütülmektedir [215].

İnsan Ticaretiyle mücadele strateji raporuna [216] göre kadın ticareti ile mücadele İsveç'in fuhuş, cinsel sömürü, çocuk hakları ve insan ticareti ile ilgili politikaları ve kollektif normatif köşe taşlarına dayandırılır. İsveç ilerleme işbirliği hedeflerinden biri olarak fakirliği azaltmakla; fakirliğin politik, ekonomik ve sosyal tezahürlerini içeren çok boyutlu konseptini ortadan kaldırmak hedeflenmektedir. Daha geniş bir açıdan bakıldığında insan ticareti fakirliğin bir tezahürü olarak

214. "Trafficking in Women: Status Report 5", (1 Jan–31 Dec 2002), **National Criminal Investigation Department, Criminal Intelligence Service** , Report 1, Sweden, 2003, p.5
215. "Poverty and Trafficking in Human Beings; A Strategy for Combating Trafficking in Human Beings through Swedish International Development Cooperation", **Department for Global Development,** Report, Sweden, 2003, p. 11
216. **A.e.,** p.12

görülebilir; özellikle gençler ve kadınlar arasındaki fakirlik. Bu aynı zamada kadın ve çocukların çeşitli biçimlerde sömürülmesinin ve kötüye kullanılması demek olan talebi karşılmaktadır. Bu nedenle insan ticareti aynı zamanda fakirliğin nedenleri olan yetersiz ekonomik büyüme, kaynakların eşitsiz dağılım, toplumsal cinsiyet eşitlitsizliği, sosyal güvenlik, demokrasi ve insan haklarından yoksun olma gibi temel nedenleri içermektedir. İnsan ticaretinin ardındaki bu etken ve güçler neden özellikle Merkez ve Doğu Avrupa'dan kadınların fuhuş sektöründe çalıştıklarının ip uçlarını vermektedir.

İsveç'in uygulamış olduğu kadın ticareti ile mücadele strateji programı insan hakları perspektifi temellidir ve herkes için eşit haklar prensibine ve devletin bu haklara saygı duyulması, korunması, uygulanmasında sorumlu olduğu görüşüne dayandırılmaktadır. Buna göre k**adın ticareti, devletin koruma ve desteğinde olan bireyin haklarının ihlali anlamına gelir.** Her vatandaş devlet önünde eşit koruma ve desteğe tabidir ve hiçkimse cinsiyeti, ırkı veya herhangi bir başka farklılıktan dolayı ayrımcılığa uğratılamaz. Kadın ticaretine maruz kalmış veya risk altında olanlar içinde bulundukları durumun çözüme kavuşturulması hakkına sahiptir. Sonuç olarak mevcut strateji toplumsal cinsiyet eşitliği, demokrasi, insan hakları, eşit katılım, kadın ve çocukların korunması ve durumlarının iyileştirilmelerinin sağlanması, işsizlik proğramları ve hukuki sistemin güçlendirilmesi alanlarındaki öncelikli ilerleme işbirliği deneyimine dayanmaktadır [217].

2.3. Uygulamadaki Sorunlar

İsveç kadın ticareti ile mücedelede Ulusal Suç Soruşturma Departmanı (NCID) direktörü Kajsa Wahlberg, İnsan Ticareti raporu 2003 ve 2004 yılı raporları sonuçlarına göre, İsveç Model'inin fuhuş amaçlı kadın ticaretinin sınırlanması ve önlenmesi konusunda doğrudan ve pozitif etkisi olduğunu ifade etmiştir.

Ekberg, İsveç'te fuhuş amaçlı ticareti yapılan kadınların toplam rakamının, sabit kalmış olduğunu ifade etmektedir. Yasanın en nihai hedefi fuhuş sektöründe

217. 'Poverty and Trafficking in Human Beings; A Strategy for Combating Trafficking in Human Beings through Swedish International Development Cooperation", **Department for Global Development**, Report, Sweden, 2003, p. 13

çalışan kadınları korumak, önleyici tedbirler almak; fuhuş ve kadın ticaretinin temel nedenini – yani kadın bedenini satın alma ve cinsel amaçlı olarak kullanma hakkına sahip olduğunu varsayan erkekleri- ifşa etmektir. İsveç deneyimi göstermiştir ki seksüel hizmetleri satın almak cezai yaptırımı gerektirdiği için, cinsel hizmetleri satın alan erkek sayısı azalmakta ve yerel fuhuş piyasası, daha az karlı bir hale dönüşmektedir. Dolayısıyla tacirler, daha karlı hedef ülkeleri seçmektedir. Cinsel hizmetlerin satın alınmasını yasaklayan yasa, fuhuşun kadın ve kız çocukları üzerinde zararlı etkisi olduğunu savunurken; yasa, fuhuş ve kadın ticaretini ortadan kaldırmada temel bir adım olarak kabul edilmektedir. Buna göre, eğer daha fazla sayıda ülke, tacir, aracı ve cinsel hizmetleri satın alanları, cezai yaptırıma tabi tutması halinde, küresel fuhuş endüstrisinin geniş alanlara yayılması ciddi anlamda tehdit altına girecektir[218].

Fuhuş amaçlı kadın ticareti ile ilgili her yıl rapor hazırlayan İsveç Ulusal Suç Departmanı (NCID) direktörü dedektif Kajsa Wahlberg, insan ticareti ile mücadelede cinsel hizmetlerin satın alınmasını yasaklayan yasanın, sokak fuhuşunu sona erdirdiğini söylemektedir[219]:

> "Bu yasanın sonuçlarından bir tanesi sokak fuhuşunun hemen hemen tamamen sona gelmiş olduğudur. Artık daha fazla sokak fuhuşunda sömürülen yabancı kadın görmüyoruz. Sokak fuhuşunun gerçekleştiği alanlar daha önceleri aynı zamanda her türlü şiddet, uyuşturucu kullanımı ve karışıklıkları yaşandığı yerlerdi. Bu alanlardaki bu problemler bugün en az seviyeye indirilmiştir."

Stockholm'de polis görevlilerinin yapmış olduğu alan araştırmasına göre [220], ilgili yasa etkili bir şekilde işlemekte ve sokaklarda cinsel hizmetlerin satın alanlarının sayısında sürekli bir düşüş yaşanmaktadır. Araştırmaya göre, Stockholm'deki fuhuş merkezleri, daha az sayıda genç kadının, fuhuş faaliyetlerine

218. Ekberg, **Best Practices for Prevention of Prostitution and Trafficking in Women,** s.98
219. Kajsa Wahlberg's speech, Detective Inspector of the Department for Police Affairs, National Police Board in Sweden, 2004 (Çevrimiçi) http://www.aretusa.net/download/centro%20documentazione/03contributi/c15Speech%20EN.doc 23.03.2010
220. Prostitution and Trafficking in Human Beings, Fact sheet, **Ministry of Industry, Employment and Communications**, Sweden, April 2005

katıldığını rapor etmiştir. Sokaklarda yaşanan bu düşüş, teknolojik gelişmeyle birlikte fuhuşun, internet ve telefon üzerinden yapılan pazarlıklara taşındığı yönünde bir yoruma da açıktır. Wahlberg'in ifadesine göre, yasanın uygulanmasında yaşanan zorluk ve karışıklıklardan en belirgini, polis görevlilerinin, cezai fiilin ispatlanmasında gerekli olan delillerin toplanması konusunda yaşadıkları problemlerdir:

> "Tarafların kabul etmediği bir anlaşmayı ispatlamada zorluklar yaşanmakta; Her zaman geçerli olmamakla birlikte bazı zamanlarda kadınlar böyle bir fuhuş anlaşmasının yapıldığını kabul etmektedirler. Kadınlar bu vakalarda şahit olarak görülmektedir[221]."

Suçun ortaya çıkartılıp cezalandırması, delillerin toplanması üzerinden değil, itiraflar üzerinden işlemektedir. Yasanın önceliği cezalandırmak değil, kişilerin belli filleri işlenmesinden kaçınmasını sağlamaktır. Buna göre bu yasanın önceliği, şiddet filine karşı kadının korunması ve cinsel hizmetlerin alınıp satılmasının bir insan için değersiz bir şey olduğu bilincini yerleştirmektir. Buna göre yasanın erkeklerin cinsel hizmetleri satın almasından kaçınmasını ve daha az kadının fuhuş faaliyetlerine girişmesini sağlaması bir başarı olarak görülmektedir. Wahlberg'e göre bu yasanın kadın ticaretine üzerinden doğrudan olumlu bir etkisi vardır[222].

Ekberg, Fuhuş sektöründe çalışan yabancı kadın sayısının, 1999-2001 yıllarında hemen hemen sona geldiğini; cinsel hizmetleri satın alanların sayısında ise, 1999-2001 arasında %75 - %80 azalma yaşandığını ifade etmiştir[223]. Gothenburg İnsan Ticareti ile Mücadele Grup Direktörü Ekman'ın açıklamalarına göre, 1999 -2004 yılları arasında sokak fahişelerinin sayısında en az %30-%50 arasında azalma olmuş ve yeni katılımlar hemen hemen tamamiyle durmuştur. Tahminlere göre, fahişe olarak çalışan kadın sayısı 1999'da 2,500 den 2004'te 1,500'e düşmüştür. Fuhuşun sokaklardan ve görünür yerlerden uzaklaşıp internet yoluyla devam ettiği yönündeki söylentilere karşın, Gothenburg ünivesitesinin yapmış olduğu (The Net

221. Wahlberg's speech 2004, **A.e,** s.7
222. **A.e.**, s.8
223. Ekberg, **The Swedish Law That Prohibits the Purchase of Sexual Services,** s.15

Sex Project) 'İnternetin Cinsel Amaçlı Kulanımı Araştırmasına göre, internet yoluyla fuhuş faaliyetini sürdüren fahişe sayısı sabit kalmakla birlikte 80-100 civarında değişmektedir.

Tablo 8: İsveç'te Fahişe olarak Çalışan Kadın Sayısı Tahmini Rakamları

1999	2,500	
2004	1,000	
2007	Stockholm	200
	Malmö	70
	Gothenburg	30
	Toplam	300

Kaynak: Info Sheet, Ministry of Integration and Gender Equality Sweden, 2008 [224]

2007 yılı verilerine göre fuhuş en fazla Stockholm, Göteburg ve Malmö'y'de yaygın olmakla birikte rakamlar net değildir. Stockholm'de 200, Malmö'yde 70'den az, Göteburg'da 30 civarinda kadının fahişe olarak çalıştığı söylenmektedir

Tablo 9: Cinsel Hizmetleri Satın Alma Suçunu İşleyenlerin Sayısı

2006	162
2007	189
2008	167
Toplam	478

Kaynak: Situation Report 10 [225]

224. Action Plan Against Prostitution and Human Trafficking for Sexual Purposes, Info Sheet, **Ministry of Integration and Gender Equality,** Sweden, 2008
(Çevirimiçi) www.sweden.gov.se/content/1/c6/11/06/29/fcd261a4.pdf 16.03.2010

225. Trafficking in Human Beings for Sexual Purposes and Other Purposes, Situation Report 10, Report 2009: 2, **National Police Board, Departman for Police Affairs** , Sweden, 2009

Tablo 9'a göre cinsel hizmetleri satın alan erkeklerin oranı 1996'da % 13,6 iken; on yıl sonra 2008'de % 7,6 oranına düşmüştür. Cinsel hizmetleri satın alma suçunu işleyenlerin sayısı, 2006'da 162, 2007'de 189, 2008'de 167 olarak kaydedilmiştir.

3. İsveç Modelinin Türkiye'ye Uygulanabilirliği Tartışmaları

İsveç Hükümeti, ulusal alanda olduğu kadar uluslararası alanda da 'insan ticareti ile mücadele modellerini' tanıtmak ve uygulanmasını sağlamada lobicilik faaliyetleri yürütmektedir. 2008 yılı insan ticareti ile mücadele eylem planı, bu konuda ulusal ve uluslararası işbirliği yapılmasını da içermektedir. İsveç Modeli, cinsel hizmetlerin satın alınmasının yasaklanmasını ve fuhuşa olan talebin bitirilmesini hedeflemektedir. Dolayısıyla bütün odağı, öncelikli olarak fuhuş sektörüne çevirmektedir.

3.1.Türkiye'de Fuhuş Sektörü

Fuhuşun düzenlenmesi ile ilgili mevcut politikalar; yasaklayıcı ve yasalaştırıcı olmak üzere iki farklı yaklaşımı içermektedir. Almanya ve Hollanda gibi ülkeler, fuhuşu bir iş kolu olarak tanımlarken İsveç, kısmen Finlandiya ve Norveç gibi İskandinav ülkeleri, fuhuşa yönelik yasaklayıcı politikalar uygulamaktadır. Türkiye'de fuhuş, kısmen yasallaştırılmış olup, çok problemli bir alanı oluşturmaktadır. Fuhuşla ilgili yasal çerçeve, 1961 yılında yayınlanmış olan "Genel Kadınlar ve Genelevlerin Tabi Olacakları Hükümler ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü"ne dayandırılmaktadır.

Buna göre, fuhuşla ilgili yasal tanımlamalara bakıldığında; fuhuş yapanlar 'genel kadın' ve çalışılan alanlar ise, 'genel ev, birleşme evleri ve tek başına fuhuş evleri' isimleri altında tanımlanmıştır:

> GENEL KADINLAR : Madde 15 - (Değişik madde: 31/01/1973 - 7/5786 K.)
> Başkalarının cinsi zevkini menfaat karşılığı tatmin etmeyi sanat edinen ve bunun için değişik erkeklerle münasebette bulunan kadınlara (Genel kadın) denilir.

GENEL EVLER: Madde 16 - Genel kadınların bir arada oturarak fuhuş yaptıkları veya bu maksat için toplandıkları yerlere (Genel ev) ismi verilir.

BİRLEŞME YERLERİ: Madde 17 - Fuhuş maksadiyle muhtelif kimselere kısa müddetler için açık bulundurulan kapalı yerlere (Birleşme yerleri) denilir.

TEK BAŞINA FUHUŞ YAPILAN EVLER: Madde 18 - Fuhuşu tek başına yapan kadınların ikametgah edinip içinde fuhuş yapmayı itiyat ettikleri yerlere (Tek başına fuhuş yapılan ev) denir.

FUHUŞ YERLERİ: Madde 19 - Bu Tüzükte geçen (Fuhuş yerleri) tabiri; genel ev, birleşme yerleri ve tek başına yapılan evleri kapsar [226].

Yasal olarak yukarıdaki gibi tanımlanan fuhuş ve genel kadınların, pratikteki durumu, bürokrasinin keyfi uygulamalarını yansıtır hüviyettedir. Mevzutta genel kadınların çalıştıkları yer olarak genelev, birleşme evleri ve tek başına fuhuş evleri kavramları yer almaktayken, uygulamada yalnızca geneleve izin verilmektedir. Diğer birleşme yerleri veya tek başına fuhuş yapılan evler, fuhuş operasyonlarında basılmakta ve farklı yasal yorumlara tabi tutularak önüne geçilmeye çalışılmakatadır. Türkiye'de fuhuş sektörü kayıtlı seks işçilerinin çalıştığı 'genelevler' ve kayıtsız seks işçilerinin çalıştığı 'sokak' olmak üzere iki alandan oluşmaktadır. Buna göre seks işçlileri kayıtlı ve kayıtsız olmak üzere iki farklı kategoriye ayrılmaktadır. Ancak ne genelevde kayıtlı çalışan genel kadınların, ne de sokakta çalışan kayıtsız kadınların çalışma koşulları sağlıklı olmaktan uzaktır. Her iki kategorideki seks işçileri sosyal güvenceden ve can güvenliğinden yoksun bir biçimde çalıştırılmaktadır. Konuyla ilgili yasal çerçeve, seks sektöründe çalışan kadınların insan haklarını tanımaktan ve korumaktan yoksun durumdadır. Seks işçilerini marjinalleştiren ve dışlayan iki yüzlü toplum anlayışı, bu sorunların temel kaynağı olarak gösterilebilinir. B u ikiyüzlü ahlak anlayışı, seks işçisi kadınları marjinalleştirmekte; daha savunmasız, şiddete daha açık hale getirmektedir. Seks işçileri derneği Kadın Kapısı, seks işçilerinin insan hakları ihlalleri konusuna şöyle açıklık getirmektedir:

226. Genel Kadınlar ve Genelevlerin Tabi Olacakları Hükümler ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü
(Çevirimiçi) http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/5189.html , 31.05.2010

"Kanunlarımızda tek başına fuhuş yapmak yasak değil. Fakat kabahatler kanunu kapsamına sokulup, sokakta çalışan ve hatta Emniyet tarafından, evlerinde çalıştığı bilinen seks işçilerine inanılmaz baskılar oluşmaya başladı. Daha sonraları polis, bunu kabahatler kanununa sokup, trafik kanunlarını ihlalden ya da 'sen erkeksin ama kadın kıyafeti giymişsin', etrafı rahatsız ediyorsun gibi gerekçelerle, para cezası kesmeye başladı.[227]"

Türkiye'de mevcut 60 genelevde 3.000 genel kadın – seks işçisi çalışmaktadır. Kayıtlı kadın sayısı 15.000, genelevlere girmek üzere vesika bekleyen kadın sayısı 40.000 civarındayken kayıtsız çalışan seks işçisi sayısının 100.000 olduğu söylenmektedir. Türkiye'de fuhuşla ilgili yasal uygulama 1961 yılında oluşturulan 'Genel Kadınlar ve Genelevlerin Tabi Olacakları Hükümler ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü'ne dayandırılmaktadır. Mevzuatın güncelliğini yitirmiş olmasının yanında fuhuş sektörüne karşı olan iki yüzlü tutum ve tavır, seks işçilerinin yaşamlarını izole edecek şekilde dışlayıcı bir nitelik sergilemektedir. Adeta kendi hallerine bırakılmış olan seks işçilerinin mevcut konumlarını, düzeltmeye yönelik politikalar üretilmemektedir. Yakın 2010 yılı başlarında, AKP Hükümeti Başbakanlık İnsan Hakları Komisyonu tarafından 'Genel Ev Projesi' başlığı altında bir çalışma yürütülmeye başlanılmıştır. Bu projeye göre, genel evlerde çalışan kayıtlı kadınlarla görüşmeler yapılarak zorla çalıştırılan veya daha fazla bu işi yapmak istemeyenlere farklı bir yaşam alternatifi sunulacağı bildirilmiştir[228]. Dışarıda kalan kayıtsız 100.000 seks işçisinin durumu ile ilgili olarak yasaklayıcı polis operasyonlarının dışında herhangi bir çalışmaya rastlanılmış değildir. Türkiye'de cinsel hizmetlerin satın alınması, çok yaygın olmakla birlikte fuhuş konusunda bir suskunluk hakimdir. Fuhuş sektörü feminist grupların dahi az söz söylediği ve akademik çalışmaların -son zamanlardaki hareketlenmelerin haricinde- az olduğu bir alandır. Türkiye'de; Türk vatandaşı seks işçilerinin kayıtlı ve kayıtsız olarak çalıştığı kısmen düzenlenmiş yerel bir alanın dışında, göçmen kadınların kayıtsız çalıştıkları ikinci bir alan mevcuttur. Fuhuş sektöründe çalışmaları yasak olmasına karşın, Doğu Avrupa ve eski Sovyet Ülke vatandaşı

227. Kadın Kapısı Yetkilisi Şevval Kılıç ile 14.04.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme
228. Başbakanlıktan Genelev Projesi (Çevirimiçi) http://www.cnnturk.com/2010/turkiye/03/22/basbakanliktan.genelev.projesi/568888.0/index.html 15.03.2010

kadınları, yaygın bir biçimde Türkiye'de seks işçisi olarak çalıştıkları herkesin bildiği bir sır niteliği taşımaktadır.

2.2. Türkiye'de Fuhuş Amaçlı Kadın Ticaretine Yönelik Feminist Bakışlar

> "Seks işçiliği, Türkiye'de feministler olarak, biraz dışında kaldığımız, belki de dokunmaktan çekindiğimiz, kavramlar üzerinde bile yeni yeni tartışmaya başladığımız, ancak sessizliğimizi bir an önce bozmamız gereken bir konu [229]."

Türkiye'de Femist Hareket'in, fuhuşla ilgili eylemsiz bir tutuma sahip olduğunu daha önce de eleştirel bir dilde ifade edilmişti. Türkiye'de bu alanda çalışmalarla ilgili yeni hareketlenmeler gözlemlenmekle birlikte; bu hareketlenmeler, daha çok trans bireylerin oluşturduğu örgütlenmelerden gelmektedir. Kalfa'nın işaret etmiş olduğu gibi, Türkiye'de Feministler, daha çok teorik düzeyde kalmakta ve örgütlenme içinde yer almamaktadırlar.

> "Aslında şu an Türkiye'de de fuhuşla ilgili, yeni yeni hareketlenmeler var. Feministlerin örgütlenme içinde yer almaları gibi bir şey çok söz konusu değil henüz. Evet, kafa yormuşlar ama biraz teori düzeyinde kalmış geliyor. Ben, çok bir ortaklaşma yakalayamadım; yaptığım araştırmalar bağlamında [230]."

Demirler, fuhuşun, kadın hareketi içerisinde yer bulamayışını açıklarken, öncelikle feminist hareketin tarihsel gelişim sürecine bakar. Buna göre, 1980 sonrası feminist kuram, kadınlık ve erkeklik rollerinin modernleşme projesi dahilinde hangi mekanizmalarla sürekli olarak yeniden üretildiğinin, uluş inşa sürecinde kadınlara ve kadınlığa atfedilen anlamları sorgulamıştır. Ahlaklı ve ahlaksız kadın karşıtlığı eksenine sıkıştırılan kadın varoluşu, ahlaklı kadınlar açısından sorgulanmakla yetinilmiştir:

---

229. Aslıcan Kalfa, "Seks İşçiliğine Yönelik Feminist Yaklaşımlar", Hayatın Kadınları Özel Dosyası, **Amargi**, İstanbul, Bahar 2009, ss. 25-27

230. Aslıcan Kalfa, 'Kurumsal ve Hukuksal Boyutlarıyla Seks İşçiliği', Temmuz 2009, **Kaosgl Haber** (Çevirimiçi) http://www.kaosgl.org/content/kurumsal-ve-hukuksal-boyutlariyla-seks-isciligi (25.05.2010)

> "Ahlaksız kadınların miliyetçi projelerin sürdürülebilirliğinin sağlanmasında nasıl bir rol üstlendikleri, bu kadınların kimler oldukları, ne iş yaptıkları vs. gündeme getirilmemiştir. Cinselliğin ve cinsellikle kurduğumuz ilişkinin toplumsal olarak üretildiğinin öne sürüldüğü çoğu çalışmadan ise pornografi ve fuhuş derinlikli biçimde incelenmemiştir[231]."

"Dışarıdaki alan" olarak tanımladığı fahişelik, Demirler'e göre, "görünmezliği görünür olan başka bir şeye gönderme yapmakta"dır. Bu görünmezliği görünür olan şey ise "Kadın ve erkekliğin inşasında merkezi bir role sahip olan ahlaki kodların, kadını iffetli iffetsiz olmak üzere nasıl sınıflandırdığıdır." Feminist hareketin, fuhuş hakkında konuşmamış olması ya da teorik düzeyde kalması ne ile açıklanabilir? Türkiye'de kadın hareketinin öncüsü Mor Çatı Vakfı'ndan Gülsün Kanat'ın söyledikleri, feminist hareketin, fuhuşla ilgili eylemsizliğini açıklar durumdadır:

> "Fuhuşu, bu kadar da büyütmek doğru mu anlamıyorum. Yatmak kalkmak. Niye bu kadar büyüttünüz bu olayı. Günde on beş yirmi kez yapıyorsan, belki büyütürsün de. Hani bir kez yapıyor da iyi para kazanıyorsundur[232]."

Kadının güçlenmesinin, öncelikli olduğunu vurgulayan Kanat'a göre, karar mekanizmasındaki kişilerin yarısının feministlerden oluşması halinde dahi; fuhuş öncelikli konulardan biri olmayacaktır:

> "Feminist kadınlar olsaydı. Zaten böyle bir yasayla uğraşmazlardı herhalde. Başka şeylerle uğraşırlardı. Türkiye için, ihtiyaç değil ki bu yasa. Bu yasaya gelene kadar çok şeyler var. Öncelikle bir kere, fuhuş sektöründeki kadınların sosyal ekonomik ve sağlık güvencesine almak gerekmekte, eğer bu alana dönüp bakacaksak ve ardından da cinsellikle ilgili bilgilendirme gerekmekte. Cinselliğin doğal şekliyle yaşanabilmesinin sağlanabilmesi lazım[233]."

Türkiye'de feminist hareketin, fuhuşla ilgili duruşu; doğrudan fuhuş alanına müdahale etme veya bu alanı dönüştürme anlamında bir suskunluk ve eylemsizliğe

231. Derya Demirler, "İyi Kızlar Cennete, Peki ya Kötü Kızlar?", **Feminisite Dergisi,** (Çevirimiçi) http://www.feminisite.net/news.php?act=details&nid=474 (25.03.2010)
232. Mor Çatı Vakfı Yetkilisi Gülsün Kanat ile 17.04.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme
233. Kanat ile 17.04.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme

işaret etmektedir. Öncelikli olan, kadının güçlendirilmesidir. Böyle bir durumda kadının zaten, fuhuş gibi bir işten para kazanmaya ihtiyacı kalmayacaktır. Erkek talebi üzerinde çalışmak veya fuhuşu yasaklayıcı politikalar üretmek, feminist hareketin, öncelikli faaliyetleri arasında yer almamaktadır. Bu bağlamda temel kaygı, genel anlamda kadın sorunlarına odaklanmaktır.

Feminist hareketin, fuhuş amaçlı kadın ticareti karşısındaki duruşuna bakıldığında, Mor Çatı Kadın Sığınma Vakfı'ndan farklı olarak, Ankara'da kadın ticareti mağdurlarına yönelik kadın sığınma evinin, feminist STK'lardan Kadın Dayanışma Vakfı tarafından işletildiği görülür. İstanbul'daki feminist hareketten farklı olarak Ankara'da Kadın Dayanışma Vakfı'nın, konuyla ilgili olarak çalışma kararı almasında ne gibi süreçler etkili olmuştur? Sorusunu sormak, burada anlamlı olacaktır. Kadın Dayanışma Vakfı yetkilisi, Zehra Tosun'un ifadeleri, Türkiye'de kadın ticaretiyle mücadelede Feminist grupların konuyla ilgili duruşunu, gözler önüne sermektedir:

> "Türkiye'de kadın ticaretiyle mücadelenin önündeki ciddi engellerden biri, sorunun algılanışındaki yanlışlıklar. Bunun en yaygın biçimi, "ülkemizde zor durumda olan bir dolu bayanımız varken, şimdi bu yabancı bayanlarla ne diye uğraşıyoruz?" ifadesiyle somutlaşan "kadın ticareti, ötekilerin sorunudur" algısıdır [234]."

Tosun'un ifade ettiği gibi[235], sivil toplum örgütleri ve özellikle kadın örgütlerinin soruna yeterince ilgi göstermemesi, mücadelenin, devletin öncelikleri çerçevesinde ilerlemesine yol açmaktadır. Devlet- STK işbirliğini destekleyen çalışmalar ise tepeden inme yürütülmektedir. Bu anlamda kadın örgütlerinin, kadının insan hakları ihlali noktasında, fuhuş amaçlı kadın ticareti ile yapılan mücadelenin içerisinde yer alması önemlidir.

234. Zehra Tosun, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelenin Ötekisi; Kadın Ticaretiyle Mücadele, Hayatın Kadınları Özel Dosyası, **Amargi**, İstanbul, Bahar 2009, ss.34-35
235. Tosun, **A.e.,** s.35

3.3. Türkiye'de Fuhuşun Yasaklanması Konusunda Tartışmalar

Kadın Ticareti ile Mücadelede İsveç Modeli çerçevesinde Türkiye'de fuhuş yasaklanabilir mi? İstanbul Emniyet Müdürlüğü Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti Birimi'nde yapılan görüşmede bu soruya verilen cevap, 'insanlık biter tükenir ama fuhuş asla' şeklinde olmuştur. Küreselleşmeyle birlikte fuhuş sektörü, insan haklarını ihlal edecek derecede dehşet verici, devasa boyutlara ulaşmıştır. Çocukların, çok küçük yaşlardan itibaren, seks sektörü içerisinde ticaretlerinin yapılması bunun en belirgin örneğidir.

Türkiye'de seks işçileri ve kadın ticareti mağdurları üzerine çalışmalar yürüten İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı yetkilisi Çokar'a göre, Türkiye'de fuhuş amaçlı kadın ticareti ile mücadelede fuhuşun yasaklanması sorunu çözmek yerine, yer altına itecek ve daha da karmaşık bir hale getirecektir. Türkiye'de mevcut yasal düzenlemelere göre kayıtsız çalışmak yasaktır. Buna rağmen kayıtlı çalışan sayısı 15.000 iken kayıtsız çalışan seks işçisi sayısı 100.000 civarında olduğu söylenmektedir. Dolayısıyla, fuhuşu tamamen yasaklamaya gitmek mevcut şartlar üzerine farklı bir düzenleme getirmiş olmayacaktır. Amaç fuhuşu bitirmekse, öncelikle insanların kadına yönelik algılayışlarını dönüştürmek gerekmektedir ki bu da, ancak köklü değişimlerle mümkün olacak bir süreçtir:

> "Köklü dönüşümler yapmadan nasıl biticek bu sorun. Bu defa Tayland'a gidiyorlar. İnsanların zihinlerini değiştirmedikten sonra, talebi yasaklamak. Herkesin başına bir tane polis dikmek lazım. Seks işçileri, yasaktan dolayı çok sıkı denetim olduğu için, yer altına inmek zorunda kalıyorlar. Bu ise, seks işçilerini çok daha kötü etkiliyor gibi şikayetler var. Yani şiddet görme eğilimi, daha fazla oluyor. Ya da seks işçisinin müşteri bulma kapasitesi, düşüyor. Kondom için pazarlık edemiyorlar artık. İşçiliğini yasaklıyorum, fuhuşu yasaklıyorum diye çıkınca fuhuş yasaklanmış olmuyor. Yani bizde kontrol edilemediği için, yasak denildiği halde otuz bin kişi gayet güzel çalışıyor. Çok kötü koşullarda çalışmasına neden oluyorsa hangisi daha iyidir. Çok kolay verilebilecek bir karar değil. [236]"

Fuhuşun yasaklayıcı politikalarla ortadan kaldırılması, çözüm üretmekten çok seks işçilerini yer altında çalışmaya iteceğini ve çalışma şartlarını daha problemli bir hale getireceğini ifade eden Çokar'a göre yasaklayıcı politikalar yerine fuhuşun

236. İKGV Yetkilisi Muhtar Çokar ile 12.09.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme

temel sebebi olan toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ve kadının toplum içerisindeki konumunun iyileştirilmesi ve kadını özgürleştirici politikalar üretilmesi gerekmektedir. Kadının statüsünü iyileştirilmeksizin uygulanacak yasaklayıcı politikalar, bu anlamda eksik kalacaktır. Çünkü fuhuş, kadın için bir kurtuluş yoludur. Erkeğe bağlı kalmadan para kazanabileceği bir çalışma biçimidir. Toplumun bunu ayıplamak yerine bu şekilde kabul etmesi gerekmekte:

> "Fuhuş, ortadan kaldırılması gereken bir şiddet biçimidir. Ama bu yasalarla yapılabilecek bir şey değil. Yani bu toplumsal cinsiyet eşitsizliğini önlemeye yönelik ya da ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalar yapılır. Gelir eşitsizliği, eğitim, toplumsal kalkınma, kadın statü olarak hem akıllarda tahayyül edilişi olarak, hem ekonomik olarak bu konumdaysa; ister yasaklayın ister yasaklamayın. Kadın için bir kurtuluş yoludur fuhuş. Şu ortamda bir erkeğe bağlı olmadan para kazanabileceği, rahat edebileceği bir çalışma biçimidir denildiği zaman kimsenin ayıplamaması lazım bir kadını.[237]"

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı içerisinde faaliyetlerine başlamış ve aynı vakıf altında çalışmalarını sürdürmekte olan; seks işçilerinin bir araya geldiği tek sivil toplum kuruluşu Kadın Kapısı, fuhuşu, kadına yönelik bir şiddet olarak kabul etmekle birlikte fuhuşun yasaklanmasından ziyade yasallaştırılmasını ve bir meslek olarak tanınmasını talep etmektedir. Burada dikkati çeken, Avrupa'daki seks içilerinin, fuhuşun bir meslek olarak tanınması mücadelesinden farklı olarak IKGV ve Kadın Kapısı'nın temel dayanağının farklı olmasıdır. Her iki STK'da fuhuşu kadına yönelik bir şiddet olarak görmektedir. Buna göre fuhuş Çokar'ın ifade ettiği gibi, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadını konumlandırmış olduğu aşağı statatüsünün bir sonucudur. Bununla birlikte böyle bir iş var olduğu sürece, seks işçilerinin mağduriyetlerini azaltmak için, her türlü yasal haklarının tanınması gerekmektedir.

> "Yani insanın çok şiddet altında olmasa da istemediği bir şekikde cinsel ilişki kurması ve riskli bir işte çalışması insani bir şey değil. Böyle bir şey keşke olmasa. Geçim vasıtası olmamalı seks işçiliği. Böyle bir şey olmasın ama bu koşullarda, bu ekonomik yapılanmada, kadınlara bir alternatif olarak seks işçiliği sunuluyorsa, bunun koşullarını da zorlaştırmamamız lazım. Çünkü kadınları korumak adına biz, yasal

237. Çokar ile 12.09.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme

düzenlemeler yapıyoruz, yasaklıyoruz. Genel evlere sokuyoruz ama yaptığımız namuslarını koruyacağız diye hayatlarını daha da zorlaştırmak oluyor. [238]"

Avrupa'da yaygın uygulamanın göçmen kadınların, fuhuş sektöründe çalışmasının engellenmesi olduğunu; engellmenin gerekçesi olarak ise, kadınların, göçmen olmalarından dolayı, daha çok sömürüldüklerinin' gösterildiğini ifade eden Çokar'a göre bu tarz uygulamalar, göçmen kadınların, sektöre girişini engelemek yerine, ayrı bir yer altı yabancı fuhuş sektörünü, oluşturmaktadır. Sonuç olarak fuhuş sektöründe çalışan göçmen kadın sayısını, azaltmamaktadır. Aksine fuhuş sektöründe çalışan kadınların görünürlülükleri azalmakta ve daha ağır şartlarda savunmasız bir şekilde çalışmaya mahkum edilmektedir.

"Çünkü bu yabancılar, dil bilmiyor, korkuyorlar; insanlar tarafından sömürülüyorlar. Bizim kendi insanlarımız, fuhuşta çalışırsa, sömürülmüyor diyorlar. Çünkü vatandaşlar. Ama bunlar sömürülüyorlar gerekçesiyle, yabancıların fuhuş sektörüde çalışmasını yasaklıyorlar. 2002 yılında Avrupa'da yabancı fuhuş yapanların oranlarına bakıyorlar. Her ülkede artmış. Yani fuhuşun yabancılara yasaklanması, yabancı fuhuş yapanların sayısını azaltmıyor. Yabancıların fuhuş sektöründen çekilmesi ve fuhuş yapmalarının yasaklanması, bir yer altı yabancı fuhuş sektörünü oluşturuyor. Bunun ise, mağdurlaştırıcı bir özelliği var. Ülkede fuhuş piyasasını da, çok fazla etkilemiyor..[239]"

Türkiye'de yabancı fuhuşa yönelik yasaklayıcı bir yaklaşım mevcuttur. Bununla birlikte yasak olmasına karşın, çok yaygın bir şekilde var olan yabancı fuhuş sektörünün, kadın tacirlerine olan gereksinimi azaltmakta olduğu ifade edilmektedir. Buna göre, esnek vize uygulamalarından dolayı, rahat bir şekilde Türkiye'ye giriş çıkış yapabilen ve uluslararası networkler içerisinde bireysel olarak hareket edebilen göçmen kadınların, iş bulmak veya sınırları aşabilmek için kadın tacirlerin ellerine düşme olasılığı azalmaktadır.

"Bizde yasak ama kontrol edilmiyor. Yasak ama bir şekilde çalışıyorlar ve yasak olmasına rağmen serbest koşullarda çalışıyorlar diyelim. Yani ülkeye giriş underground değil. Böyle olduğu zaman, yabancı seks işçisi müşterisi, yer altına gidip

238. Çokar ile 12.09.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme
239. Çokar ile 12.09.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme

seks işçisi, aramak zorunda kalmıyor. Daha legal ortamlarda vuku bulan kadın çalıştırmak da, mağdurluğu azalatıyor. Bireysel çalışan kadın sayısının da artmış olması, kadın ticareti mağdruruna gereksinimi ortadan kaldırıyor. Yani tacir iş bulamıyor öyle bir durumda. Yani pek çoğu kendi başına fuhuş yapmaya karar vermiş kadınlar, başka ülkelerden göçüp, diğer bir ülkede çok serbest çalışma koşullarına ulaştıkları zaman, tacire gerek kalmaz. [240]"

Seks işçileri derneği Kadın Kapısı yetkilisi Kılıç, polisin fuhuşla ilgili yasal mevzuatı görmezden gelerek, seks işçilerine uygulanan devlet şiddetine dikkat çekerek, yasaklama yerine acilen seks işçlilerinin, sağlıklı koşullarda çalışabilmeleri için, yasal düzenleme yapılmasına dikkat çekmektedir. Kadın kapısı, fuhuşu bir şiddet biçimi olarak kabul ederken, 100.000 seks işçisinin varlığı gerçeğinin, görmezden gelinemeyeceğini dolayısiyla, yasaklama yerine şartların iyileştirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Buna göre genelev dışındaki birleşme evleri ve tek başına birleşme yeri gibi yerlere imkan verilmesi halinde sokak fuhuşu, kendiliğinden bitme noktasına gelebilir.

"Fuhuşla ilgili yapılması gereken şey; bu konuyla ilgili bizim kayıtsız seks işçilerinin bağlı olduğu fuhuş ve fuhuşla bulaşan hastalıklar mevzuatının, acilen reforma ihtiyacı olduğudur. Bu yasal düzenlemeler kesinlikle yapılmalı. Şey, demeye dilim varmıyor. Bütün seks işçilerine vesika verilsin ve genelevlere kapatılsın ve ülkenin her tarafına genelevler açılsın. Türkiye'de genelev dışındakilerin uygulaması yok. Bunlar serbest bırakılmalı. Buradaki kanunlarda ne yazıyorsa uygulamaya geçilmeli. Belki de sokak fuhuşunun bitirilmesinden o zaman bahsedeceğiz. [241]"

Kadın Kapısı, kadın ticareti ile mücadelede İsveç Modeli'ne sıcak bakmakla birlikte, kısa vadede toplumsal cinsiyet eşitsizliğini oratadan kaldırılmaksızın ve toplum içerisindeki cinsellikle ilgili algıları dönüştürmeksizin, cinsel hizmetlerin satın alınmasının yasaklanmasını **'çok fantastik bir çözüm'** olarak nitelendirmeketdir. Buna göre, uzun vadede böylesi bir model, gelecek kuşaklar için mümkün olabilir. Ancak günümüz Türkiye'si şartlarında bu gerçekçi değildir.

"Tabi toplumsal süreç bir günde olmaz. Gelecek kuşaklar için bu çok doğru olabilir.

240. Çokar ile 12.09.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme
241. Kadın Kapısı Yetkilisi Şevval Kılıç ile 14.04.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme

> Ama dediğim gibi İsveç'in nüfusu nedir. Yani seks işçilerinin genel nüfusa oranı nedir? Kaç seks işçisi vardır. İsveç Devleti çok zengin bir devlet. Türkiye için bunlar, çok fantastik çözümler getiriyor benim aklıma. İsveç, her şeyi yapıp tartışabilir. Yani biz, bir Avrupa ülkesi değiliz[242].

Kadın Kapısı'na göre, İsveç Modeli Türkiye'ye uygulanamaz. Çünkü her iki ülke demografik, sosyal, ekonomik ve kültürel açıdan farklı yapılardadır. Özellikle cinsellik ve fuhuş kültürü, demokrasi, insan hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği anlayış ve uygulamaları biribirinden farklıdır. Nüfusu 9.000.000, seks işçisi çalışanın 1.000 olduğu bir ülke olarak İsveç'te bu tarz politikalar uygulamaya konulabilir, denetimi sağlanaabilir ve değişim elde edilebilinir. Ancak Türkiye gibi, nüfusu 80.000.000 civarında olan bir ülkede böyle bir yasanın gelmesi durumunda, denetleme mümkün olmayacaktır:

> "Ancak bizim ülkemizde cinsellik hala bir tabu. Biz İsveç'ten bahsedemeyiz. Biz cinsel devrimini yaşamamış bir toplumuz. Hala abazan bir toplumuz ve hala parayla seks satın almamak bizim için, bir lüks. Nüfusun 9.000.000 ve seks işçisi sayısının 1.000 olduğu bir ülkede fuhuşu denetleyebilirsiniz. Ama Türkiye'de hele hele Türk erkeklerinin olduğu bir yerde bunu denetlemek mümkün değil. 1.000 seks işçisinin olduğu bir ülkede ve eğer bu ülkenin medeni standartları, tavana vurmuşsa eğer. her türlü gelişmeyi uygulayabilir ve bunun sonuçlarını görebilirsiniz. Bizim ülkemizdeki nüfus, biraz farklı. Bizim, seks ile olan ilişkimiz de farklı.. [243]"

Kadın Kapısı yetkilisi Kılıç'a göre, seks işçilerini daha fazla ayrımcılığa uğratıp marjinalleştirmek yerine pozitif ayrımcılık uygulanmalı ki seks işçilerine yönelik cinayetler durabilsin. İlk öğretimden başlayarak fuhuşu ve talebi bitirmeye yönelik eğitimleri vermek suretiyle; 'çocuklara, bütün seks işçisi kadın ve adamları suçlu gibi göstermek 'suçlu nüfusu patlayacak' anlamına gelebilir. Fuhuş çalışanlarıyla mücadele ederek, fuhuşla mücadele etmek bu insanların, mağduriyetlerini arttırmak anlamına gelecektir.

> "Fuhuşla mücadele, fuhuşu yapanlarla mücadele ederek olmuyor. Bu insanların kafasına vurarak, hapse atarak, döverek, eziyet ederek, sadece bu insanların, mağduriyetlerini arttırmış oluyorsunuz. Mağduriyetlerinin altını daha da kalın

242. Kılıç ile 14.04.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme
243. Kılıç ile 14.04.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme

çizgilerle çizmiş oluyorsunuz. Ne fuhuşu bitirmiş ne de seks işçiliğine bir son vermiş olmuyorsunuz[244]."

Mor Çatı'nın, İsveç Modelinin Türkiye'ye uygulanabilmesi hakkındaki görüşleri İKGV ve Kadın Kapısı gibi fuhuşa yönelik yasaklayıcı bir tavrın, fuhuşun bitirilmesi noktasında çözüm getirmeyeceği şeklinde olmuştur. Bu bağlamda esas olarak yapılması gereken; kadınlar için, 'fuhuşu alternatif bir kazanç kapısı olarak görmeyi bitirmek' olmalıdır. Bu da, kadının insan haklarının korunması, toplumsal cinsiyet eşitiliği, fırsat eşitliği gibi kadını özgürleştirici ve güçlendirici demokratik hakların sağlanması ile mümkün olacaktır.

"Böyle bir ceza yerine, fuhuşu alternatif olarak görmeyi bitirmek gerekir. Kimi kadın, ekonomik olarak çok zorda kaldığı için yapıyor. Kimi kadın da, daha iyi para kazanmak için yapıyor. Şimdi bu durumu, bu gerçeği ortadan kaldırdığında ihtiyaç kalmaz böyle bir şeye zaten. Yani ceza olmadan bunları yapsınlar. Fuhuşun, ceza ile ortadan kaldırılabilecek bir şey olduğunu düşünmüyorum. Erkeğe de ceza vermenin, burada bir çözüm olacağını, o anlamda pek düşünmüyorum açıkçası. [245]"

Türkiye'de fuhuşla mücadele diye tek bir bakış açıcının olmasını, yanlış bulduğunu belirten Mor Çatı yetkilisi Kılıç'a göre, ekonomik özgürlüğe sahip olmaları durumunda kadınlar, fuhuş gibi bir alternatife başvurmak zorunda kalmayacaklardır. Buna göre kadının bu konumu, Türkiye'nin kadına bakış açısıyla, cinsiyet ayrımcılığıyla çok yakından ilişkilidir. Dolayısıyla fuhuşla mücadele gibi, bir komisyonun olması bu anlamda toplumun iki yüzlü ahlak anlayışını göstermektedir:

"Burası biraz daha ekonomik refahı olan bir ülke olsaydı. Yine hala cinsiyet ayrımcılığı devam ediyor olsaydı. Yine bunu tek başına fuhuşla mücadele noktasında görmek istemezdim. Fuhuşla mücadele komisyonunu, tek başına kurmanın bir anlamı yok. O sadece, kendi iki yüzlü ahlaksal bakışlarını gösterir. Yine oraya gidip de talep eden erkekler sonuçta. [246]"

244. Kılıç ile 14.04.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme
245. Mor Çatı Vakfı Yetkilisi Gülsün Kanat ile 17.04.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme
246. Kanat ile 17.04.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme

Kanat'a göre İsveç modelinde cinsel hizmetler satın alan taraf olarak erkeklerin ceza alması önemli ve anlamlı bir uygulamadır. Erkek egemen anlayış içerisinde ekonomiyi oluşturan aktörlerin erkek olduğu göz önüne alındığında, erkek egemen anlayışı sorgulamak gerekmektedir. Türkiye'deki fuhuşla mücadele, bir anlamda kayıtsız çalışan seks işçileri üzerindeki polis baskısı yoluyla uygulanan devlet şiddetini içermektedir. Polisin, sokakta çalışan seks işçilerine, fiziksel şiddeti de içerecek şekilde şiddet uyguladığı bilinmektedir. Bunun yanında sokakta çalışan seks işçilerine, toplum düzenini bozma gerekçesiyle kabahatler kanununa göre veya trafik düzenini bozması nedeniyle para cezası verilmektedir. Diğer taraftan genelevlerin sayısı sınırlandırılmakta ve dışarıda vesika bekleyen 40.000 kişi ve kayıtsız çalışan 100.000 kişi hakkında bir çözüm üretmeyerek seks işçileri göz ardı edilmektedir. Burada önemli olan genelevlerin açılıp açılmaması sorunu değil, kayıtsız çalışan kadınlarla ilgili çözüm üretmeye yönelik, acil politikalar üretilmesi gerekliliğidir:

> "İsveç Modeli, o anlamda düşündüğünde anlamlı. Talep eden erkek. Bu ekonomiyi oluşturan da erkek. Sonuçta erkek anlayışını, erkek egemen anlayışı, burada sorgulamak bize düşüyor. Onunla mücadele etmek gerektiğini düşünüyorum. Hani tek başına fuhuşla mücadele veriyorsan, hiç bir işe yaramaz. Kadınları deşifre et, kadınları cezalandır. Bu, fuhuşun sadece yüzeysel olarak önlendiğini gösterir. [247]"

Kanat'a göre devletin fuhuşa yönelik tutumu, fuhuşu bitirici politikalar uygulamaktan ziyade, 'Devletin fuhuşu görmesini' içermelidir. Devletin, bu sektörde çalışan kadınları ve bu kadınların can güvenliğinin sağlanması gerektiğini görmesi gerekmektedir. Genelevler ıslah edilmeli ve çalışanların can güvenliği sağlanmalıdır. Temelde ise, erkek egemen sistem sorgulanmak zorundadır. Erkek egemen sistem sorgulanmaksızın gerçekleştirecek yasaklayıcı uygulamalar, olumlu sonçlar vermekten uzak kalacaktır.

> "Şu an fuhuş sektörü var. Erkekleri cezalandırarak çözülmeyeceğini biliyoruz. Deneyim, bunu gösteriyor. Ama fuhuş sektöründe var olan sorunları da görmemiz gerekir. Bu bir akut durum. Yani sektör var. Bu sektörde çalışan kadınlar var. Bu kadınların da güvenliğini sağlamak zorundayız. Bu bir kere ilk başta yapılması

247. Kanat ile 17.04.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme

gereken şeylerden biri. Her ne kadar seks işçiliğine karşı olsam da, genelevleri ıslah etmek, bu alanda çalışmak zorunda olanların güvenliğini, düşünmek zorundayız. Bu birincisi. İkinci noktada erkek egemen sistem sorgulanırsa; bu konuda bir şey yapılabileceğini düşünüyorum. Fuhuş sektörünü bitirelim diye yola çıkıldığında bir şey çıkmaz ortaya. Başka şeyler, göz ardı etmiş olur. [248]"

Sonuç olarak Mor Çatı'ya göre, fuhuşa yönelik çözüm, kadının güçlendirilmesi ve özgürleştirilmesi ile mümkün olacaktır. Ekonomik ve sosyal anlamda güçlenmiş olan kadın, şiddet karşısında güçlü bir duruş sergileyecektir. Dolayısıyla devlet, kadın vatandaşlarını güçlendiricek ve özgürleştiricek bir sistem oluşturmalıdır. Bu sayede kadın için, fuhuş bir alternatif olmaktan çıkacaktır.

"Kadını güçlendirdiğinizde tercihlerini kendi istediği gibi yapmaya daha yakınlaşacak. Bir de böyle bir devlet sistemi kurduğunuzu düşünün. Kadının gerçekten ekonomik ve sosyal anlamda daha da güçlenecektir. Şiddete karşı dur deme anlamında da güçlendiğini düşün. O noktada artık seçen kadınlar özgür kadınlar olur. Arz da duracak, talep de duracak mecbur. Kadın güçlenmedikçe, kadının kendisi ben durduruyorum, bunu istemiyorum demedikçe biraz zor bu iş. Kadının güçlenmesini gerçekten başardığında bunu tercih eden insanlar daha azalacaktır. [249]"

STK'ların İsveç Modeli'nin Türkiye'ye uygulanabilirliği hakkındaki görüşleri, bu yasanın Türkiye gibi İsveç'ten çok farklı motiflere sahip olan bir ülkede uygulanamayacağı ve hatta Türkiye için böylesi yasaklayıcı bir yasanın gereksiz olduğu yönünde olmuştur. Mor Çatı bu yasanın Türkiye için gereksiz olduğunu IKGV ve Kadın Kapısı, cinsel hizmetlerin satın alınmasına getirilecek yasanın sıkı bir denetime sahip olması durumunda, fuhuşu yer altına iteceğini ifade etmiştir.

248. Kanat ile 17.04.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme
249. Kanat ile 17.04.2010 Tarihinde Yapılan Görüşme

SONUÇ VE ÖNERİLER

Fuhuş amaçlı kadın ticareti yeni bir olgu değildir. Günümüzde yeni gelişmelere bağlı olarak farklı biçimlerde tezahür eden kadın ticareti, kapitalist küresel ekonominin bir sonucu olarak devasa boyutlara ulaşmıştır. Avrupa Birliği tarafından uygulamaya konulan sınırlayıcı göç politikaları ve Doğu Avrupa ülkelerinde yaşanan ekonomik geçiş süreci, kadınları daha iyi bir yaşama erişebilmek için sınırları aşmada, yeni stratejiler bulmaya itmektedir. Daha iyi bir yaşama kavuşma arzusu taşıyan ve kendi ülkelerindeki fakirlik ve şiddetten kaçan göçmen kadınlar, fuhuş sektörüne kadın tedarik eden insan tacirlerinin tuzaklarına düşebilmektedir. Köle şartlarında yaşamaya mahkum edilen mağdurlar, fuhuş sektöründe çalışmaya zorlanmaktadır.

Kadının fuhuş amaçlı sömürüsünü içeren kadın ticaretine konu olan mağdur sayısının, artan derecede yüksek olması; tek başına kapitalist, küresel ekonomi ile açıklanamaz. Fuhuş, kadına yönelik bir şiddet olarak tanımlanmasına karşın, fuhuşa yönelik erkek talebinin bu kadar yaygın olması ve fuhuş sektörü gibi devasa boyutlarda bir sömürü sektörünün varlığı, erkekler sınıfı tarafından daha aşağı konumlandırılan kadınlar sınıfının, sömürüsünün bir göstergesidir. Cinselliğin özgürce yaşanmamasının, fuhuş sektörünün varlığına bir gerekçe olarak gösterilmesi de bu noktada yetersiz kalmaktadır. Zira fuhuş, cinsel özgürlüğün yaşandığı medeni ülkelerde de mevcuttur. Almanya ve Hollanda gibi ülkeler, fuhuşu yasal olarak tanımış ve seks işçiliğini bir meslek olarak tanımlamıştır. Öte yandan, Tayland'a, çocuk seks turizmi için gidenler, Avrupa ve Amerika gibi cinsel özgürlüğün yaşandığı söylenen refah ülke vatandaşlarıdır. Ayrıca fuhuş sektörünün, erkeklerin taleplerine yönelik oluşturulmuş bir sektör olduğu göz önüne alındığında, akla, cinsel özgürlüğü yaşamayanların yalnızca erkekler mi olduğu sorusu gelmektedir. Fuhuş sekötörünün varlığının diğer bir gerekçesi, tecavüz oranlarının azaltılması; sektörün yasallaştırılması ve kontrol edilmesi yoluyla cinsel yolla bulaşan hastalıkların önlenmesidir. Tecavüz oranlarının azaltılması için, fuhuş sektörü gibi kadınların sömürüldüğü bir sektörün oluşturulması bir anlamda sektör içerisindeki kadınlara yapılan tecavüzlerin sistematik bir biçimde sürdürülmesi anlamına gelir.

Bu sistematik tecavüz üzerinden de devletler, vergi yoluyla kazanımlar elde etmektedir.

Fuhuş sektörüne kadın tedarik eden fuhuş amaçlı kadın ticaretinin varoluş dinamiklerinden en önemlisi, ataerkil sistemin kadın dünyası ve kadın bedeni üzerindeki sakat algılama biçimidir. Kadın bedeninin sömürüsü olarak fuhuş, ataerkil sistemin bir parçası olarak erkeğin, kadın bedeni ve cinselliği üzerinde hakimiyet kurmak suretiyle erkekliğini-eril gücünü gerçekleştirebildiği bir alanı oluşturmaktadır. Oğlan çocuğunun, erkekliğe adım atması ile kız çocuğunun kadınlığa adım atmasının, topluma ait pratikleri, cinsellikle ilgili iki yüzlü anlayışı, gözler önüne sermektedir. İffetli-iffetsiz ayrımına tabi tutularak, ataerkil sistemin iki yüzlü cinsellik normlarına uymayan kadınlar, adeta aforoz edilmekte ve fahişe, orospu damgası yemektedir. Kadınlara yönelik hakaretlerin ve küfürülerin cinsel içerikli olması, yine cinsellik üzerinden kurulan bir güç ilişkisine işaret etmektedir. Günümüzde modernleşme ile birlikte ataerkil sistemin, zayıflamış olduğu söylenmektedir. Ancak modern toplumlarda kadının sömürüldüğü fuhuş sektörünün halen varlığını sürdürüyor olması, ataerkil sistemin, bazı alanlarda güçlenerek devam ettiğinin bir göstergesidir. Diğer taraftan kadının cinsel özgürleşmesinin bir ifadesi olarak da okunmakla birlikte fuhuş sektörü, kadının cinsel olarak özgürleştirilmesinden ziyade, erkek sınıfının elindeki tutsaklığına işaret etmektedir. Bu anlamda fuhuş, eril iktidarın kadına uygulamış olduğu eril şiddetin bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır.

Eril şiddetle kastedilen toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri neticesinde kadının, hayatın her alanında ezilmesi suretiyle, bir alt sınıfa konumlandırılmasıdır. Devletin bir vatandaşı olarak kadının hayatın her alanında, erkek vatandaş ile eşit haklardan yararlanma imkanına sahip olmaması, eril iktidarın kadına uygulamış olduğu eril bir şiddettir. 'Ekonomik ve sosyal anlamda hayatın her alanında fırsat eşitliğinden, eğitim ve iş olanaklarından yoksun bırakılmak, ucuz iş gücü olarak nitelendirilmek, kriz dönemlerinde erkeklerden önce işten çıkarılmak' kadınlara yönelik sistemli bir işleyişe işaret etmektedir. Fuhuş sektöründe çalışan kadınların çoğunluğunun, düşük eğitim seviyesinde veya okuma yazma bilmeyen, evdeki şiddetten kaçıp sokağa

sığınan, enseste, taciz ve tecavüze uğramış kadın ve kız çocuklarından oluşması bir tesadüf olamaz.

Fuhuş sektörünü, kadına yönelik bir şiddet olarak kabul ederken, diğer taraftan kadının güçlenmesi ve özgürleşmesi yolunda önemli bir adım olarak görmek; bir anlamda kadın vatandaşın haklarını gözetmeyen devletin ekmeğine yağ sürmek olacaktır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir sonucu ve kadının insan haklarının ihlali demek olan fuhuşun varlığını, kadının güçlenmesinde bir alternatif olarak gören ve fuhuşun yasallaştırılmasını talep eden anlayış; yerini toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadının insan haklarının gözetilmesi için mücadele eden bir anlayışa bırakmak zorundadır. Doğrudan yasaklayıcı veya yasallaştırıcı uygulamalar tek başına, merkezdeki temel problemi görmek ve çözüm üretmekten uzak kalacaktır. Her iki yasaklayıcı ve yasallaştırıcı anlayış, karşı uygulamanın, fuhuşu yer altına ittiğini ve kadın ticareti riskini, arttırdığını ifade etmektedir.

Türkiye'de sivil toplum örgütleri, fuhuşa yönelik yasaklayıcı yaklaşımların fuhuşu yer altına ittiğini, İsveç'teki sivil toplum örgütleri fuhuşu yasallaştırmanın ülkeyi, kadın ticaretinde hedef ülke konumuna getirerek kadın ticareti oranını arttırdığını ve göçmen kadınlardan oluşan kayıt dışı bir piyasa oluşturdunu söylemektedir. Fuhuşla ilgili politikalar, yasaklaştırma veya yasallaştırma tartışmalarına odaklanmakta; kadını, bir birey olarak özgürleştiricek ve güçlendirecek politikaları ise görmezden gelmektedir. Tek başına 'fuhuşu yasaklamaya' odaklanan politikalar kadar 'fuhuşu yasallaştırma'ya odaklanan politikalar da eksik kalmaktadır.

İsveç Modeli, toplumsal eşitliğin sağlanması, kadın fakirliğinin azaltılması, kadının insan haklarının gözetilmesi ve demokratik hakların sağlanması gibi ilerleyici politikaları ile önemli bir modeldir. İsveç modelin'de bütün bir odağın, cinsel hizmetlerin satın alınmasını yasaklayan yasa üzerinde olduğu şeklinde, yanlış bir algı mevcuttur. İsveç Modeli, cinsel hizmetlerin satın alınmasını yasaklayan yasanın, insanlar üzerinde caydırıcı etkisinin yanında, kadının konumunu iyileştirici, ilerleyici politikaları da içermektedir. Bu modelin Türkiye'ye uygulanabilirliği sorgulandığında; İsveç, 9.000.000 nüfusu ile insan hakları, toplumsal cinsiyet

eşitliği, toplumsal eşitlik, fırsat eşitliği gibi konularda hayli ileri bir ülkedir. İki ülke arasındaki toplumsal cinsiyet eşitsizliği farkı çok büyüktür. İsveç Modeli'ni Türkiye'de uygulanabilmesi için öncelikle karar mekanizmasında çalışanların, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin giderilmesine yönelik politikalar üretebilmesi gerekmektedir. Bunun için ise, bilinçsel dönüşüm şarttır. Daha önce ifade edildiği gibi, kadın ticareti ile ilgili uygulamalarda emniyet görevlileri ve yasa uygulayıcıları, kadınları mağdur olarak konumlandırmada dahi, toplumsal algıdan kaynaklanan sorunlar yaşamaktadır. Özellikle eski Sovyet ve Doğu Avrupa Ülkelerinden gelen bütün kadınların, Türkiye'ye fuhuş yapmak için gelmiş oldukları ve bu yüzden 'nataşa' olarak adlandırılmaları mevcut algılama biçimini gözler önüne sermektedir. Yakın zamanda yaşanan bir vakada; yabancı uyruklu bir seks çalışanının tecavüz iddiası, 'yabancı uyruklu kadınların Türkiye'ye ne amaçla geldikleri, herkes tarafından bilinmektedir' gerekçesi ile reddedilmiştir. Dolayısıyla fuhuşla ilgili kalıp yargıları kırmakta yaşanan zorluklar, buradaki zihniyet ve anlayışın değişmesi ile aşılabilecektir. Özellikle kadın ticaretini organize eden tacirlerle, bazı emniyet yetkililerin, yasa uygulayıcıların ve ilgili bakanlıkta çalışanların işbirliği yaptığı; polisin, yabancı fuhuştan kazanç sağladığı gibi basında çıkan haberler kadın ticaretinin boyutlarının ortaya çıkarılması ve bitirilmesi konusunda umutsuzluk yaratmaktadır. Bu noktada sivil toplum kuruluşlarının, fuhuş ve kadın ticareti üzerinde işleyen denetim mekanizmaları içerisinde yer alması önem arz etmektedir. Örneğin mağdur tespiti konusunda sivil toplum kuruluşlarına önemli görevler düşmektedir. Fuhuş ve fuhuş amaçlı kadın ticaretini, öncelikli çalışma alanı olarak yürüten STK'ların olmayışı, çok büyük bir kayıptır. Düzensiz göçmen kadınlar için danışma ve savunuculuk görevleri yapan STK'ların varlığı, hem yerli hem de yabancı fuhuşun bu kadar yaygın olduğu Türkiye gibi bir ülkede oldukça elzemdir.

Türkiye'de fuhuşla ilgili yasal mevzuat, uygulamada herhangi bir geçerliliğe sahip değildir. Emniyet yetkilileri, mevzuattan farklı uygulamalara giderek, seks çalışanlarına keyfi para cezaları kesmekte ve farklı biçimlerde şiddet uygulamaktadır. Devlet içerisinde özellikle emniyet yetkililerinin, seks çalışanlarına yönelik keyfi uygulamalarının önüne geçilmesi gerekmektedir. Seks çalışanları,

sokakta can güvenliğinden yoksun bir biçimde çalışmaya terkedilmiştir. Toplumun gece gördüğü ve gündüz tanımadığı, seks işçileri, ayrımcılığa uğratılarak izole bir yaşama itilmektedirler. Daha öncede belirttildiği gibi Türkiye'de cinsellik ve fuhuş, bir tabu niteliğinde adeta bütün köyün bildiği bir sırdır. Bu tabu yıkılmalı, sorunlar konuşulmalı ve iyileştirici politikalar oluşturulmalıdır. Son zamanlardaki hareketlenmelere karşın, maalesef konuyla ilgili araştırma çok az sayıdadır. Fuhuşla ilgili yapılacak araştırmaların, teşvik edilmesi bu noktada önemlidir.

Düzensiz göç ve kadın ticareti, özellikle Avrupa Birliği'nin, üzerinde patolojik derecede önemle durduğu bir konudur. Avrupa Birliği'nin göç politikalarına bakıldığında, devlet merkezli-ulusçu bir anlayışa sahip olduğu görülmektedir. Buna göre milyonlarca insanın, yasal sınırlamaları aşıp, yasal olmayan yollardan göç edebildiği gerçeği görmezden gelinmektedir. Avrupa Birliği'nin bu gerçekle yüzleşip daha gerçekçi ve insan merkezli politikalar oluşturması gerekmektedir. Dünyadaki küresel eşitsizlik, gelir dağılımı ve ülkelerin refah seviyelerindeki dengesizlikler görmezden gelinerek oluşturulan göçü önleyici ve sınırlayıcı politikalar, insanları göç etmede yeni stratejiler bulmaya itmektedir. Daha iyi bir iş ve yaşam arayışında olan insanların, insan kaçakçılarının ellerinde; gemilerde veya kamyonlarda, tırlarda havasızlıktan öldüklerine şahit olmaktayız. Sınırları aşıp Avrupa'ya ulaşabilenlerin ise, yasal olmayan konumlarından dolayı, enformel sektörde sömürüldüklerine şahit oluyoruz. Doğu Avrupa kadınlarının, AB içerisinde seks/eğlence, ev içi hizmet, çocuk ve yaşlı bakımı gibi bakım hizmetlerinde, sosyal güvenceden yoksun bir biçimde çalıştığı, herkes tarafından bilinmektedir. Tüm bunlara rağmen enformel sektörde çalışan göçmen işçilerin sayısı ve varlığı, görmezden gelinmektedir. Enformel sektör, ülkeye yasal olmayan yollardan giren göçmeler için, oldukça çekici bir faktördür. Kaçak olarak çalışan göçmenlerin 'af yoluyla kayıt altına alınmaları', daha fazla sömürüye maruz kalmalarını önleyecektir.

Fuhuş amaçlı kadın ticaretinin, ortaya çıkış nedenlerinden en önemlisi, göçü önleyici ve sınırlayıcı politikalardır. Daha iyi bir iş ve yaşama sahip olabilmek amacıyla, sınırları aşmak isteyen kadınlar, tacirlerin tuzaklarına düşebilmektedirler. Göçü önleyici politikalar yerine, enformel sektördeki açığı göz önünde bulundurmak

suretiyle yasal kanallarla göçü mümkün kılacak politikalar oluşturmak, çözüm olarak sunulabilir. Ayrıca dünyada gelir eşitsizliğini iyileştirici, kaynak ülkelere yapılacak yatırımlarla fakirliği azaltıcı, kalkınmayı ve gelişimi sağlayıcı çalışmalar, uygulanmaya konulmalıdır. Kaynak ülkelerde göçe iten, temel faktörler ve hedef ülkedeki çekici faktör olarak enformel sektörün varlığı görmezden gelinerek uygulanan, göçü önleyici politikalar, gerçek çözüm üretmekten yoksundur.

Sonuç olarak evdeki fakirlikten ve şiddetten kaçmak ve daha iyi bir yaşam şartlarına kavuşabilmek için sınırları aşan göçmen kadınlar, büyük riskler almaktadır. Çoğunluğunun göç yolculuğu; seks/eğlence sektörü, ev içi hizmet ve bakım hizmeti gibi en düşük seviyedeki enformel sektörlerde son bulmaktadır. Sosyal haklar ve yasal korumadan yoksun, düşük ücretle uzun saatler, kötü şartlarda çalıştırılarak sömürülmektedirler. Sömürünün en kötüsü de, göçmen kadınların sahte vaatlerle kandırılarak, geldikleri ülkelerde fuhuş sektöründe çalışmaya zorlanmalarıdır. Fuhuş amaçlı kadın ticaretini önlemede, toplumsal cinsiyet ve toplumsal eşitsizliğin, insan hakları ihlallerinin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Kadını, erkekten bağımsız bir birey olarak yaşamını idame edebilmesini sağlayacak, güçlendirici ve özgürleştirici politikalar üretilmelidir.

Türkiye, kadın ticaretiyle ilgili olarak uluslararası alanda kadın ve Kız çocuklarının ticaretini önleyici BM Palermo protokolünü imzalamış, insan ticareti kavramını suç fiili olarak TCK'da tanımlamıştır. İnsan ticaretiyle mücadelede, enformel sektörde gizli olan seks çalışanları, ev içi hizmet ve bakım hizmetinde çalışan diğer göçmen kadınları ortaya çıkarabilmek ve sömürülmelerini en aza indirmek amacıyla, yabancılara oturma izni ve çalışma izni başvurularının kolaylaştırılması önemlidir. Ayrıca mağdur tespitinde ve mağdurlarla olan işlemlerde STK'ların, işleyişin içerisinde yer alması, çökmüş bürokrasinin önüne geçmede elzemdir. STK'ların, fuhuş operasyonlarında yakalanıp, sınır dışı edilen göçmen kadınların mağdur olup olmadıkları konusunda tespitlerde yer alması gerekmektedir. Türkiye'ye yönelik fuhuş amaçlı kadın ticaretinin boyutları hakkında -yer altından işleyen doğası nedeniyle- net sonuçlara ulaşmak mümkün olmamaktadır. Bu konuda temel dinamikleri oratya çıkartacak bir haritalama çalışması bir an önce

yapılmalıdır.

Sonuç olarak, Türkiye'de fuhuş amaçlı kadın ticaretinin önlenmesi için, fuhuşa olan erkek talebi ve bu talebi kurgulayan cinsellik anlayışının sorgulanması gerekmektedir. Fuhuşla olan mücadelede yeni politikaların ve çözüm önerilerinin üeretilmesi elzemdir.

KAYNAKÇA

Abadan-Unat, N.; **Bitmeyen Göç: Konuk İşçilikten Ulus-ötesi Yurttaşlığa**, İstanbul Bilgi Universitesi Yay. İstanbul, 2002

Action Plan Against Prostitution and Human Trafficking for Sexual Purposes, Info Sheet, Ministry of Integration and Gender Equality Sweden, 2008
(Çevirimiçi) www.sweden.gov.se/content/1/c6/11/06/29/fcd261a4.pdf 16.03.2010

Altman, Dennis; **Küresel Seks,** çev. S.Çağlayan, Kitap Yayınevi, İstanbul, 2003

Agustín, Laura; "Migrants in the Mistress's House: Other Voices in the "Trafficking" Debate" in **Social Politics**; 12, 2005, p. 96-117

Altınay, Ayşegül; "Bedenimiz ve Biz: Bekaret ve Cinselliğin Siyaseti", **90'larda Türkiye'de Feminizm içerisinde**, Der. Aksu Bora, Asena Gürel, İletişim Yay. 2002.

Apap, J., Carrera, S., Kirişci, K.; "Turkey in the European Area of Freedom, Security, and Justice," EU-Turkey Working Papers, No. 3, August 2004 (Çevirimiçi) 12.04.2010
www.se1.isn.ch/serviceengine/Files/ISN/.../en/Turkey_European_Area.pdf

Apap, J., Cullen,P., Medved, F., "Counteracting Human Trafficking: Protecting the Victims of Trafficking." (Brussels: Centre for European Policy Studies, n.d.): 6. ; aktaran Kearney-Fischer, Keneddy A.; Economics of Human Trafficking in the EuropeanUnion, (Çevirimiçi) 25.02.2010

http//www.ase.tufts.edu/.../Kennedy%20KearneyFischer%20Journal %20Submission.pdf

Bales, Kevin: "Understanding Global Slavery: A Reader. (Berkeley, CA: University of California Press, 2005).p.158; aktaran Kearney-Fischer, Keneddy A.; Economics of Human Trafficking in the European Union,

Berktay, Fatmagül; "Feminist Teorinin Önemli Bir Alanı: Cinsellik", Feminizm Özel Sayısı İçersinde, **Cogito Dergisi,** Yapı Kredi Yay. Sayı 58, İstanbul, Bahar 2009,

Bernauer, James W.;Foucoult'un özgürlük Serüveni-Bir Düşünce Etiğine Doğru, Ayrıntı Yay., 2005

Beauvoir, Simon; İkinci Cins, (Çeviri Kitap) Payel Yay., İstanbul, 1993

Bindman, J., Doezema, J.; Redefining prostitution as sex work on the international agenda. London, UK: **Anti Slavery International and Network of Sex Work Projects**.1997 (Çevirimiçi) 28.04.2010 http://www.walnet.org/csis/papers/redefining.htm

Butler, Judith; Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity, New York, Routledge, 1990

BM Palermo Protokolü
(Çevirimiçi)http://www.undp.ro/governance/.../docs/Turkey_UN_Protocol_THB.doc (10.01.2010)

Campani, Giovanni; "Irregular Migration and trafficking: Controversial Concepts

and Changing Contexts in Southern Europe", in Berggren, Erik, Branka Likic-Brboric, Gulay Toksöz and Nicos Trimikliniotis (eds), **Irregular Migration, Informal Labour and Community: A Challenge for Europe,** Maastricht: Shaker Publishing, pp. 66–84.,2007

Campani, G.; Trafficking for sexual exploitation in southern Europe: realities and policies, in Zavratnik Zimic, **Women and trafficking**, Peace Institute, Edition, Politike, Ljubljana, 2004

Campani, G.; Genere, etnia e classe. **Migrazioni al femminile tra esclusione e identità**, ETS, Pise, 2000

Campani, G.; "Trafficking for sexual exploitation and the sex business in the new context of international migration: The case of Italy". **South European Society and Politics**: 230–262., 1998

Castles,S.,Miller M.; Göçler çağı : modern dünyada uluslararası göç hareketleri. çev. B.Bal, İ.Akbulut, İstanbul Bilgi ÜniversitesiYay., 2008.

Connell, R.W.; **Toplumsal Cinsiyet ve İktidar,** Ayrıntı Yay. Istanbul, 1998

Demir, Zekiye; **Modern ve Postmodern Feminizm**, İz yayınları, İstanbul, 1997

Demirler, Derya; **"İyi Kızlar Cennete, Peki ya Kötü Kızlar?"**, Feminisite Dergisi,
(Çevirimiçi) http://www.feminisite.net/news.php?act=details&nid=474 (25.03.2010

Durchschlag, R., Goswami, S.; "Deconstructing the Demand for Prostitution: Preliminary Insights from Interviews with Chicago Men who

Purchase Sex," (report, **Chicago Alliance Against Sexual Exploitation**), 2008, (Çevirimiçi) 13.03.2010
www.chicagohomeless.org/.../Deconstructing_the_Demand_For_Prostitution.pdf

Ekberg, G.; "Best Practices for Prevention of Prostitution and Trafficking in Women: The Swedish Law that Prohibits the Purchase of Sexual Services" (1998:408)", Division for Gender Equality-Ministry of Industry, Employment and Communications, Sweden, 2003 (Çevirimiçi)
www.aretusa.net/download/.../c-14GunillaBestPractices%20.doc 23.02.2010

Erder, Sema; 'Global Flows of Huddles: The Case of Turkey', **Migration and labour in Europe : views from Turkey and Sweden. /** ed. Emrehan Zeybekoğlu, Bo Johansson. -- İstanbul : Marmara University Research Center for International Relations (MURCIR) ; Swedish National Institute for Working Life, 2003

Erder, S., Kaşka, S.; Düzensiz Göç ve Kadın Ticareti: Türkiye Örneği, IOM, İstanbul,2003

Erder, Sema; Uluslararası Göçte Ortaya Çıkan Yeni eğilimler; Türkiye Göç Alan Bir Ülke mi?, **Mübeccel Kıray için yazılar** içinde**,** der. F. Atacan, F. Ercan, H. Kurtuluş, M. Türkay, Bağlam Yay., İstanbul, 2000

Ericsson, Lars O.; **'Charges Against Prostitution; An Attempt at a Philosophical Assessment'** Ethics (90), by The University of Chicago, 1980

Faist Thomas; Uluslararası göç ve ulusaşırı toplumsal alanlar, çev. Azat Z.Gündoğan, C.Nacar, Bağlam Yayıncılık, İstanbul, 2003.

Genel Kadınlar ve Genelevlerin Tabi Olacakları Hükümler ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü, . (Çevirimiçi) http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/5189.html 31.05.2010

Hughes, Donna M.; "Men Create the Demand; Women Are the Supply", **Lecture on Sexual Exploitation,** Queen Sofia Center, Valencia, Spain, 2000, (Çevirimiçi) 15.03.2010 http://www.uri.edu/artsci/wms/hughes/demand.htm

Hughes, Donna M.; "The"Natasha" Trade: The Transnational Shadow Market of Trafficking in Women", **Journal of International Affairs**, Vol. 53, No.2, Spring 2000 pp.625-651 (Çevirimiçi) http://www.uri.edu/artsci/wms/hughes/natasha_trade.pdf 12.012010

Human Trafficking for Sexual Purposes, Situation Report 6, National Criminal Investigation Department National Criminal Intelligence Service- Illegal Immigration Unit, Sweden, 2004

IOM Report; Forced Labour Statistics Factsheet 2007, (Çevirimiçi) http://www.unglobalcompact.org/docs/news.../HumanTraffic_Info.pdf 20.01.2010.

Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Türkiye'de İnsan Ticareti ile Mücadele Proğramı (Çevirimiçi) www.countertrafficking.org 15.05.2010

İcduygu,A., Sert,D.; "Irregular Migration at Two Borders: The Turkish-EU and Mexican-U.S. Cases", **Immigration Paper Series,** The German Marshall Fund of the United States, 2010

İçduygu, A.,Sert, D; **"Turkey's country profile in Focus Migration",** Institute of International Economics publishing, 2009, (Çevirimiçi) 30.02.2010 (http://www.focusmigration.de/uploads/tx_wilpubdb/CP_05_Turkey_2009.pdf)

İçduygu A.; "Rethinking irregular migration in Turkey: Some Demo-Economic Reflections", **CARIM Analytic and Synthetic Notes,** Irregular Migration Series, European University Institute, Florence, 2008

İçduygu A.; **'**'Circular Migration and Turkey: An Overview of the Past and Present – Some Demo-economic Implications'', **CARIM Research Reports,** no 10, European University Institute, Florence, 2008.

İçduygu A.; 'The Labour Dimensions of Irregular Migration in Turkey', **CARIM Research Reports**, no 05, European University Institute, Florence, 2006

İçduygu A.; 'Transit Migration in Turkey: Trends, Patterns, and Issues', **CARIM Research Reports,** no 04, European University Institute, Florence, 2005

İçduygu A.; 'Irregular Migration in Turkey', I**nternational Organization for Migration Report**, Geneva, 2003

İçduygu, A.; Demographic Mobility and Turkey: Migration Experiences and Government Responses", **Mediterranean Quarterly** - Volume 15, Number 4, Fall 2004, pp. 88-99

İçduygu A., Toktaş Ş.;"How Do Smuggling and Trafficking Operate via Irregular Border-Crossings in the Middle East? Evidence from Fieldwork in Turkey," **International Migration, Vol. 40,-**6, pp: 25-54., 2002

İlkkaracan, Pınar; **Müslüman Toplumlarda Kadın ve Cinsellik**, İletişim Yay, 2004

Kahraman, H. B.; **Cinsellik, Görsellik, Pornografi**, Agora Kitaplığı, İstanbul, 2005

Kajsa Wahlberg's Speech, Detective Inspector of the Department for Police Affairs, National Police Board in Sweden (Çevirimiçi) http://www.aretusa.net/download/centro%20documentazione/03contributi/c15Speech%20EN.doc 23.03.2010

Kalfa, Aslıcan; **"Seks İşçiliğine Yönelik Feminist Yaklaşımlar", H**ayatın Kadınları Özel Dosyası, Amargi, İstanbul, Bahar 2009

Kalfa, Aslıcan; **"Kurumsal ve Hukuksal Boyutlarıyla Seks İşçiliği'**, Temmuz 2009, Kaosgl Haber, (Çevirimiçi) http://www.kaosgl.org/content/kurumsal-ve-hukuksal-boyutlariyla-seks-isciligi (25.05.2010)

Kaşka, Selmin; "The New International Migration and Migrant Women in Turkey: The Case of The Moldovan Domestic Workers." **MiReKoc Research Projects** 2005-2006

Kearney, F., Keneddy, A.; "Economics of Human Trafficking in the European Union", , (Çevirimiçi) http//www.ase.tufts.edu/.../Kennedy%20KearneyFischer%20Journal %20Submission.pdf 25.02.2010

Kirisci, Kemal; "Managing irregular migration: The Turkish experience" **CARIM**, European University Institute, Florence, 2008

Koç, Handan 2005, Fuhuş İsveç'te Yasak, Türkiye'de Serbest (Çevirimiçi) http://bianet.org/bianet/bianet/70371-fuhus-isvecte-yasak-turkiyede-serbest (14.14.2010)

Koser, K., Lutz, H.; **"The New Migration in Europe. Social Constructions and Social Realities".** Basingstoke und London: MacMillan, 1998

Kümbetoğlu, B.; **Uluslararası ilişkilerde sınır tanımayan sorunlar,** der. A.Kaya, G.Özdoğan, Bağlam Yay.,İstanbul, 2003

Mackinnon,C.A.; **Feminist Bir Devlet Kuramına Doğru**, Metis Yay. İstanbul, 2003

Mernisi, Fatıma; "Bekaret ve Ataerki", **Müslüman Toplumlarda Kadın ve Cinsellik** içerisinde, der. Pınar İlkaracan, İletişim Yay. İstanbul, 2003 s. 99-113

Miriam, Kathy; "Stopping the Traffic in Women: Power, Agency and Abolition in Feminist Debates over Sex-Trafficking" **Journal of Social Philosophy**, Vol. 36, No. 1, Spring 2005 (Çevirimiçi)

http://www.blackwell-synergy.com/doi/abs/10.1111/j.1467-9833.2005.00254.x
21.03.2010

Musacchio, Vicenzo; "Migration, Prostitution and Traffic in Women: An Overview" en **German Law Journal**, Vol. 05, no 09.

Narlı, Nilüfer; **"Trafficking in Persons in South East Europe - a Threat to Human Security"**, Publishers: National Defence Academy and Bureau for Security Policy at the Austrian Ministry of Defence in cooperation with Center for Strategic Research, Ministry of Foreign Affairs Turkey; Bahçeşehir University Istanbul and PfP Consortium of Defence Academies and Security Studies. Vienna and Istanbul, 2006

Nagl, Joane; "Erkeklik ve Milliyetçilik: Ulusun İnşasında Toplumsal Cinsiyet ve Cinsellik", **Vatan Millet Kadınlar** içerisinde, İletişim Yay, İstanbul, 2009, s.58-94

Organisation of Human Trafficking; A Study of Criminal Involvement in Sexual Exploitation in Sweden, Finland and Estonia, by The Swedish National Council for Crime Prevention (Brottsförebyggande rådet – Brå), Report 2008:21

Özkan, Cemal; "Combating Human Trafficking: The Swedish Experience" I**SDP POLICY BRIEF,** No. 25, Sweden, April 16 2010

Pateman, Carole; **The Sexual Contract**, Standford Universitiy Press, California, 1988

Pelizzon, S.M.; **Kadının Konumu nasıl Değişti-Feodalizmden Kapitalizme,**

Çev. Cem Somel/ İhsan Ercan Sadi, İmge Kitabevi, İstanbul, 2009

Poulin, Richard, "Globalization and the Sex Trade: Trafficking and the Commodification of Women and Children"**,** (Çevirimiçi) **http://sisyphe.org/imprimer.php3?id_article=965** 12.02.2010

Poverty and Trafficking in Human Beings; A strategy for combating trafficking in human beings through Swedish international development cooperation", Department for Global Development, Report 2003

Prostitution and Trafficking in Human Beings, Fact sheet, Ministry of Industry, Employment and Communications, Sweden, April 2005

Sargun, Ayşe; 'Pornografiye ve Seks Endüstrisine Hayır', Bianet, 2006 (Çevirimiçi) http://eski.bianet.org/2006/10/13/86376.htm 25.05.2010

Sullivan, B.; "Rethinking Prostitution and Consent" in Barbara Caine and Rosemary Pringle**,** eds. Transitions. **New Australian Feminisms,** Allen and Unwin, 1995. pp.184-197.

Toksöz, Gülay; **Uluslararası emek göçü,** İstanbul : İstanbul Bilgi Üniversitesi yay. 2006.

Tosun, Zehra; **"**Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelenin Ötekisi", **Amargi Feminist Dergi**, no.12, İstanbul, Bahar 2009

Trafficking in Human Beings for Sexual Purposes and Other Purposes, Situation Report 10, Report 2009: 2, National Police Board, Departmanı for Police Affairs, Sweden, 2009

Trafficking in Women: Status Report 5", 1 Jan–31 Dec 2002. National Criminal Investigation Department, Criminal Intelligence Service, Report 2003:1.

Uluslararası Göç Sempozyumu Bildirileri; çev. Mustafa Ersin Özben, Zeytinburnu Belediye Başkanlığı, 2006, İstanbul

USA Trafficking in Persons Report 2010
(Çevirimiçi) http://www.state.gov/g/tip/rls/tiprpt/2010/ (14.06.2010)

Üstibici, Ayşegül; "Türkiye'ye yönelik Kadın Göçü: Seks işçileri ve Ev İçi Hizmetlilerinde Kişisel Güvenlik Sorunlarını İlişkilendirmek", 2009 (Çevirimiçi)
http://www.umut.org.tr/HukukunGencleri/.../AysenUstubici.pdf

Yükseker, H.D.; **Laleli-Moskova mekiği : kayıtdışı ticaret ve cinsiyet ilişkileri.** İletişim Yay, İstanbul, 2003

Gazete Haberleri

Başbakanlıktan Genelev Projesi

(Çevirimiçi)http://www.cnnturk.com/2010/turkiye/03/22/basbakanliktan.genelev.projesi/568888.0/index.html 15.03.2010

Fatih'te Fuhuş Baskını

(Çevirimiçi) http://www.ntvmsnbc.com/id/25092536/ 26.05.2010

İnsan Ticareti AGC'ye Anlatıldı

(Çevirimiçi) http://www.yenialanya.com/haber_detay.asp?haberID=4745 23.04.2010

Rusya Türkiye Hattında Film Gibi Fuhuş Operasyonu

(Çevirimiçi)http://mali.iem.gov.tr/index.phpItemid=33&id=31&option=com_content&task=view 25.04.2010

İlk Yasal Kazanım

(Çevirimiçi) http://bianet.org/kadin/siyaset/66-ilk-yasal-kazanim (13.04.2010)

Mahkemenin Tecavüz Kararı, Kadın Haklarını 17 Yıl Geriye Götürdü

(Çevirimiçi) http://bianet.org/bianet/toplumsal-cinsiyet/103583-mahkemenin-tecavuz-karari-kadin-haklarini-17-yil-geriye-goturuyor (12.05.2010)

3 Mart Dünya Seks Köleliği İle Mücadele Günü Açıklamamız

(Çevirimiçi)
http://sefkat-der.tr.gg/3-MART-D-Ue-NYA-SEKS-K-Oe-LEL%26%23304%3B%26%23286%3B%26%23304%3B-%26%23304%3BLE-M-Ue-CADELE-G-Ue-N-Ue--A%C7IKLAMAMIZ.htm (25.05.2010)

Vesikalı Kadınların Hesabını Soracağız

http://ehp.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=425:vesikal-kadnlarn-hesabn-soracaz&catid=39:haberler&Itemid=64 (25.04.2010)

Filmler

Moodysson, Lucas; Lilja 4-ever, İsveç-Danimarka, 2002
http://en.wikipedia.org/wiki/Lilya_4-ever

Evaluation of the Ban on Purchase of Sexual Services

http://www.youtube.com/watch?v=llDrh5Ju2uk

Human Trafficking EU Ministerial Conference Sweden

http://www.youtube.com/watch?v=fCYXIsSPkFc

Sweden Takes Action Against Human Trafficking

http://www.youtube.com/watch?v=xWVh8ouf1eU

Sex Slaves in Turkey

http://video.google.com/videoplay?docid=456480507747515257 #

The SI information films regarding Sweden's view on Human Trafficking

http://www.si.se/English/Navigation/Current-projects2/Human-trafficking/Human-trafficking/The-Swedish-Institute-launches-a-second-international-film-regarding-Swedens-view-on-Human-Trafficking/

Linkler

www.sefkat-der.com.tr

www.emekcihareket.org

http://www.roks.se/roks-hakkinda

http://www.balticfem.com/

Gerçekleştirilen Görüşmeler

Back, Lars; Baltic Fem (STK) Yetkilisi ile yapılan Görüşme, Stockholm, İsveç, 15 Şubat 2010'da gerçekleştirilmiştir.
http://www.balticfem.com/

Bredström, Anna; Toplumsal Cinsiyet Profesörü, ile yapılan görüşme Norköping, İsveç, 17 Ocak 2010'da gerçekleştirilmiştir.
http://www.isv.liu.se/remeso?l=en

Campani, Giovanni; Etnoloji Profesörü ile yapılan görüşme, İsveç'te, 9 Şubat 2010'da gerçekleştirilmiştir.
www.unifi.it

Çokar, Muhtar; İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı (İKGV) yetkilisi ile yapılan görüşme İstanbul'da, 12 Kasım 2009'da gerçekleştirilmiştir.
http://www.ikgv.org/

Englund, Cecillia; Araştırmacı, görüşme Stockholm, İsveç'te, Şubat 2010'da gerçekleştirilmiştir.
http://www.bra.se/

Erder, Sema; Sosyoloji Profesörü ile yapılan görüşme İstanbul'da, 22 Aralık 2009'da gerçekleştirilmiştir
www.bahcesehir.edu.tr/

İçduygu, Ahmet; Uluslararası İlişkiler Profesörü, MİREKOÇ Göç Araştırmaları Merkezi Direktörü ile yapılan görüşme İstanbul'da, 21 Ekim 2009'da gerçekleştirilmiştir.

http://www.mirekoc.com/

Kanat, Gülsün; Mor Çatı Vakfı Yetkilisi ile yapılan görüşme İstanbul'da, 17 Nisan 2010'da gerçekleştirilmiştir.
http://www.morcati.org.tr/

Kılıç, Şevval; Kadın Kapısı Yetkilisi ile yapılan görüşme İstanbul'da, 11 Nisan 2010'da gerçekleştirilmiştir.
http://www.kadinkapisi.org/

Nilsson, Helen; Uluslararası Göç Organizasyonu (IOM) İstanbul Sorumlusu ile yapılan görüşme İstanbul'da, 24 Ekim 2009'da gerçekleştirilmiştir.
www.countertrafficking.org/tr/about.html

Wallin, Örjan; Helamanniskan (STK) Yetkilisi ile yapılan görüşme Stockholm, İsveç'te, 7 Şubat 2010'da gerçekleştirilmiştir.
http://www.helamanniskan.se/

EKLER

EK I
STK'lar İle Yapılan Görüşmeler

1. İKGV Yetkilisi Muhta Çokar ile Yapılan Görüşme

İKGV'NİN FAALİYET ALANI

IKGV 1988'de kurulmuş bir vakıf; çalışma alanımız nüfus ve kalkınma. 1950-60'larda başlayan göçler nedeniyle nüfus konusu ön plana çıkmaya başlamış; göç konusu. Kuruluş yılımızda yani 88-89 yıllarında, Bulgaristan'dan bir göç dalgası vardı. Bulgaristan'dan gelenlerin uyumunu sağlamak, hem toplumsal destek sağlamak, hem de üreme sağlığı alanında destek sağlamak için çalışmalar yürüttük. Daha sonra üreme sağlığı ile göçü birleştirerek, sığınmacılar ve mültecilerle üreme alanında çalışmalar yaptık. Özellikle İstanbulda bulunan sığınmacılara, yasal destek amaçlı proğramlar yürüttük. Bu süreçte bir taraftan da seks işçileri alanında da çalıştık. Çünkü vakıf kurucularının çoğunluğu üreme sağlığı, aile planlaması, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar alanında çalışan hekimler Ve bizim için HIV/AIDS'in önlenmesi, cinsel yolla bulaşan hastalıkların önlenmesi önemli bir konu. Bu nedenle biz, seks işçileri ile çalışan bir vakıfız. Bu alanda da çok fazla çalışan sivil toplum kuruluş örgütü yok. Seks işçilerine yönelik hem güvenli cinsel ilişki bilgisini kazandırmak hem de bir taraftan da onları yasal ve sosyal yönden desteklemek amacıyla proğram uyguluyoruz.

İKGV VE SEKS İŞÇİLERİ ÜZERİNE FAALİYETLERİ

1996'tan beri de seks işçileri ile çalışıyoruz. İlk başta daha çok sağlık merkezli çalışmalarımız vardı. Akran eğiticiler kullanarak, seks işçilerini eğiterek, onların hem meslektaşlarını hem müşterilerini eğitmeye çalıştık. Daha sonra baktık ki. Sağlık, seks işçilerinin gündeminde ilk sırayı yer alan bir konu değil. Onun için yavaş yavaş biz, seks işçiliğini değil; ama seks işçilerini destekleme konusunda

çalışmalar yapmaya başladık. Bunlarla çalışırken bir taraftan göçle, diğer taraftan seks işçiliği ile uğraşıyorduk. İster istemez yabancı seks işçileri, gündeme gelmeye başladı. Ve bu konular, bizim için çalışmak istediğimiz ama; özel koşullarından dolayı bir türlü çalışamadığımız bir alandı seks işçileri.

BİR ŞİDDET BİÇİMİ OLARAK SEKS İŞÇİLİĞİ

Biz, seks işçilerine çok mağdur olarak bakan bir kurululuş değiliz. Yani, seks işçilerinin insan haklarının desteklenmesi lazım. Çalışma koşullarının desteklenmesi lazım. Seks işçiliği bir şiddet biçimi. Yani bana göre de, benim kuruluşuma göre de, bir şiddet biçimi. Seks işçiliği olmamalı dünyada. Ama bugünden sabaha sonlandırabilceğimiz bir konu değil. Seks işçilerini ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalar yapmaya çalıştığımızda; aslında seks işçilerinin yaşamlarının, güçleştiğinin farkındayız. O nedenle, seks işçilerinin çalışma koşullarının desteklenmesi, hastalıklarında destek olunması, sosyal sorunlarında destek olunması gerektiğine inanıyoruz. Bunun için seks işçlilerini, yasal yönden desteklemesi lazım. Çünkü pek çok sosyal sorunları var.

KADIN KAPISI; SEKS İŞÇİLERİNİ DESTEKLEME DERNEĞİ

Seks işçilerini desteklemek için bir merkezimiz var: kadın kapısı. Zaman içerisinde bu, dernekleşti. Yani seks işçilerine yönelik bir sivil toplum kuruluşu, haline geldi. Onu da destekliyoruz hala. Ama brincil önceliğimiz, cinsel yolla bulaşan hastalıkların önlenmesiydi. Seks işçileri, çok partner değiştirdiklerinden dolayı cinsel yolla bulaşan hastalıklar açısından önemli bir grup. Özellikle HIV/AIDS"in önlenmesi için. Hala seks işçilerinin güvenli cinsel ilişki kurmasına yönelik çalışmalar yapmaktayız. Hala yasal yönden destekliyoruz. Bu arada, yabancı seks işçileri ile karşılaşmaya başladık.

YABANCI SEKS İŞÇİLERİ VE KADIN TİCARETİ

Yabancı seks işçileri ile karşılaşmaya başladık. Onlara yönelik bir şey yapamıyorduk. Yabancı seks işçileri arasında da buraya kendi istekleri dışında gelen,

kandırılan, sömürülen, şiddete uğrayan pek çok seks işçisinin, artık seks işçiliğinden çıkmış, mağdur tanımına girecek insanların olduğunu farkettik. Bunlara yönelik de çalışmak istedik; onların kurtarılması, desteklenmesi lazım. Bu konuda da bir şeyler yapabilir miyiz deyince, pek çok resmi partnerlerle karşılaşmaya başladık. Bu partnerler, bizim ummadığımız biçimde resmi partnerler olmaya başladı. Dış İşleri, İç İşleri Bakanlığı gibi. Zaten onlar da politik ve pratik nedenlerle, çok uzun süredir, sivil toplum kuruluşu arayışı içerisindeymiş. Palermonun imzalanması ertesine denk geliyor bu gelişmeler. Palermonun gereklerinin, eklerinin yerine getirme döneminde, emniyetin, artık üstlenemeyeceği bir takım görevleri devretme döneminde, resmi kesimden bir talep gördük. Ve bunlar birleşince; bizim sığınmacı mültecilerle deneyimlerimiz, seks işçileri ile deneyimimiz. Bunların hepsi birleşince, böyle bir mecraya götürdü. Önce başka ülkelerde neler yapılıyor diye gözlemledik. O ülkelerdeki eğitim çalışmaları, sığınma evinin işletilmesi gibi konuları burda da yapablir miyiz diye düşünürken, 2004'de bir sığınma evi açtık.

EMNİYET YETKİLİLERİ İLE EĞİTİM ÇALIŞMALARI

Eğitim çalışmaları yaptık. Çünkü alana girdiğinizde görüyorsunuz ki, Türkiye'de pek çok mağdur adayı var. Bir de emniyet tarafından yurt dışına çıkartılmak üzere bekleyenler içerisinde, yine potansiyel mağdurlar var. Çok çeşitli nedenlerle bunlar, tanımlanmadan ükelerine gönderiliyorlar. Burdaki eksiklik emniyet güçlerinin. Yasal açıdan fuhuşa aracı olmak, ayrı bir suç olarak tanımlanmış. Palermo öncesinde veya 201 öncesinde yeni 80. maddesinin öncesinde bunlar, ceza yasasında suç olarak tanımlandığı için, insan ticareti mağduru olup olmadığına bakılmaksızın, o suçun faili, kadın temin edip, onun gelirinden yararlanmak suçuyla yargılanıp, insan taciri olmuyorlardı. Palermo sonrasında 201 a ve b maddelerindeki tanımla birlikte, tacir suçu ile yargılanmaya başlandı. Ama emniyet, bu suçun tanımından, hala çok haberdar değil. Tabi çok pratik zorlukları da var işin. Çünkü hala, yasal olarak, insan ticareti mağduru ile yabancı seks işçisi çalıştıran bir aracı arasında, hem kolluk güçleri hem de hakimler- savcıların, ayrım yapması çok kolay değil. Bu, hem insan ticaretinin doğasından gelen bir takım özelliklerden hem de eğitimsizlikten

kaynaklanmakta. En azından tanımlarla oynayamayacaımıza göre, insanları eğitip, hiç olmazsa mağdur açısından polis veya hakim- savcıların bakması sağlanabilir mi? Yani yeni bir suç var. Bu suç, uluslararası alanda tanımlanmış. Biz de kabul etmişiz. Bu konuda mücadele etmek için taahhüt etmişiz. Ama mağdur ve tacir bulmamız lazım. Ülkemizde mağdur da var biliyoruz tacir de var. Suçta tanımlanmış ama "ortalıkta ne mağdur var ne tacir var". Onun için eğitelim insanları ki.. Çünkü bunlarla ilk polis karşılaşıyor. Çünkü yabancı fuhuşu koğuşturan grubun başında birim olarak emniyet güçleri var.

EMNİYET GÜÇLERİNİN MAĞDUR TESPİTİNDEKİ EKSİKLİKLERİ

Emniyet güçleri, yabancı fuhuşta yakalanan kadınlara, insan ticareti mağduru mu değil mi diye çok ayrım gözetmeden baskınlar düzenliyorlar. Hem fuhuş yaptıranları hem de fuhuş yapanları bir araya topluyorlar. Bunların içerisinde hepsi tırnak içerisinde olmak üzere, kendi isteğiyle, şiddet görmeden bir miktar para alarak çalışabilenler olduğu gibi; kandırılarak hiç para verilmeden şiddet görerek çalışanlar da var. Ama emniyet güçleri, bu durumun farkında olmazlarsa, işin içinde başka bir suçun olabileceğinin farkına varmazlarsa, kadınları, buraya fuhuş için gelmiş olarak değerlendirip, deport etmeye çalışıyor. Savcılar-hakimler de, aynı şekilde. Çünkü onlar kanıta bakıyorlar. Kanıt ne var? Bir kadın, çalışıyor. Kadınlar da, korkutulmuş oldukları için hiçirşey söylemiyorlar. Yani kandırıldık demiyorlar. Çünkü aileleri tehdit edilebiliyor olabiliyor. Mağdurluğun verdiği o tramvayla, çok ilgisiz gibi görünüyorlar. Polis, feryad eden, yüzü gözü dağılmış bir kadın bekliyor karşısında. Haksızlığa uğramış, isyan eden birini belkiyor. Yani sanki korkup utanan; buraya geldik, kusura bakmayın, fahişelik yapıyoruz ama gidicez diyen kadınları görünce, onları, mağdur olarak kabul etmiyor. O noktada, müdahale etmek lazım. Mağdur şudur, şu davranışları gösterir. Yine de işin altında kandırılmış, tehdit edilmiş, sömürülen, baskıya uğrayan, travmaya uğrayan insanları arayıp bulmak için, yetkililerin eğitilmesi lazım. O eğitimleri, yapmaya çalıştık. Çok fazla olmadı belki. Yüz elli kadar polis, altmış kadar hakim-savcı eğittik. O eğitimlerden sonra, IOM'in de yaptığı çalışmalarla, mağdur sayısında bayağı bir artış olmaya başladı.

SIĞINMA EVİNİN İŞLETİLMESİ

2004'te sığınma evini de kurduk. Önce bir on-oniki kişi kapasiteli sığınma eviydi. 5 senedir 400 yakın mağdura, hizmet verdi. İlk önceleri İstanbul Büyükşehir Belediyesi, sığınma evinin kirasını veriyordu. Sonra geçen yıl vazgeçti. Öyle olunca da sığınma evini küçültmek zorunda kaldık. Kapasitesini yarıya indirmek zorunda kaldık. Beş kişilik ama, salonda da birini yatırdığımızda altıya çıkmış oluyor.

TESPİT EDİLEN MAĞDUR SAYISINDA YAŞANAN DÜŞÜŞ

Tespit edilen mağdur sayısında düşüş var. Yalnız bu düşüş, bizim, eskiden de tahminimiz, sayının bu kadar düşük olmaması. Yani bu kadar çok çalışanın, çalıştırılanın olduğu, her yıl binlerce kadının yakalandığı bir yer Türkiye. Pek çoğunun da dışarıya gönderildiği. Şimdi bir taraftan bir iddia var. Diğer ülkelerdeki sivil toplum kuruluşları ile ne zaman bir araya gelsek, sizden deport edilip sınır dışı edilen kadınlar arasında, biz, mağdur tespit ediyoruz diyorlar. Şimdi birinci gösterge, bu. Bunun cevabını, kimse veremiyor. Yani biz, mağdur tespit ettik diyorlar. Bizim iddiamiz şey olabilir. O zaman hep beraber, bakalım; mağdur mu değil mi diye. Ama bunlar da yapılmadığı için o varsayımı kabul etmek durumundayız. Yani burdan, sınırdışı edilen yabancı seks işçlerinin arasında, mağdur var. Şimdi onları biz, ülke olarak saptamamış oluyoruz.

YASAL UYGULAMADAKİ SORUNLAR

İkincisi mesela tacirlerle ilgili. Yargılanıp da cezalandırılan tacir, çok az var. Bunu, belki bir tarafa ayırabiliriz. Yasalar, yeterli olmuyor. Hakikaten de, bir takım tuhaflıklar var yasalarda. Daha evvelki ceza yasasında, ceza maddesinde, insan ticareti terimi, seks lafı geçmiyordu. Ya da 'cinsel' kelimesi geçmiyordu. Yani 'cinsel şiddet' tanımlanmamıştı. Şimdi yine cinsel şiddet, fuhuş yasanın ilk versiyonunda tanımlanmamıştı. Ve ona çok benzer 80.madde ikisi birbiriyle çok örtüşüyordu. Ceza yasasındaki teknik zorunluktan dolayı, aynı suç iki yerde tanımlandıysa, daha az cezayı gerektiren suçlardan insanlar yargılanırmış. Suç iki yerde tanımlanmışsa,

yoruma açık hakkaten. Değer içeren çok fazla unsur olduğu için. Yani şimdi sömürü, şiddet gibi unsurlar, onay unsuru aslında. Buraya gelen yabancı seks işçisi, kendi onayıyla mı çalışıyor, kendi onayı dışında mı çalışıyor. Bu hususları, ceza yasasında belirlemek mümkün değil. Ceza yasaları, olgu, somut delillere göre gitmesi lazım..

SOMUT DELİLLERİN BULUNMASI SORUNU

Eğitimlerde söylenenler; pasaportların alınması, parasının verilmemesi ya da ticareti yapılırken, o kişiyle başka birine para transfer edilmesi falan gibi şeyler. Ya da sınırdan geçerken birinin mağdura eşlik etmesi, sınırdan geçirmesi somut delil olarak kabul edilmekte. Kadınların, % 50-60'ı tek başlarına gelmekte Türkiye'ye. Sınırdan geçerken, yanlarında hiç kimse yokmuş. Sonra bir miktar para alıyorlar. En azından müşterilerin verdiği bahşişleri, tacirler, mağdurların ellerinden almıyor. Şimdi ellerinde bir miktar para var. Mesela ailesiyle irtibatını kopratmıyorlar. Yani telefon edebiliyor. Kölelik koşulları yavaş yavaş kalkmaya başlıyor; elinde bir miktar para var. Yani çok bilinçli olmasa da bu şekilde işlemesi mümkün olabildi.

TÜRKİYEDE İNSAN TİCARETİNİN DEĞİŞEN BOYUTU

Türkiye'de insan ticaretinin boyutu değişti. Yani belki yasalar, çok kısıtlayıcı olsaydı, yani sınırdan geçişler, çok katı olsaydı. Burda yabancı fuhuş, çok sıkı bir şekilde izlenseydi. Yani her yere baskınlar, düzenlenseydi. Belki böyle olmayacaktı. Belki karşımızda, daha kötü koşullarda tutulan mağdurlar, görecektik. Yani mağdur tanımına, kategorisine girebilecek, ağzı burnu dağılmış, bacağı kırık, cebinde beş kuruş olmayan, travmaya uğramış insanlar görecektik. Ama giriş, çok kolay. Burda, yabancı fuhuşun sürmesi çok kolay, çok fazla baskın yok, yabancı fuhuşun üzerinde. Böyle olduğu zaman da nerdeyse, arz talep hikayesine uygun olarak; arz çok fazla yani çok fazla yabancı seks işçisi olduğu zaman, kadınların zorla çalıştırılmalarına gerek kalmıyor. Yani kadınlar, çok kötü koşullarda yaşıyor kendi ülkelerinde. En ufak bir ekonomik umut olduğu zaman, buraya gelip fuhuşta çalışacağını anlayınca da koşullar çok kötü değil. Bir şekilde bu bir tercih falan değil ama bir alternatif oluyor yaşamlarında. Ve çok fazla şiddete maruz kalmadan, çok mağdur olmadan..

Doğru bir tanım değil, çok mağdur az mağdur demek ama. Mağdurumsu bir şekilde burda yaşamlarını sürdürüyorlar. Mesela bize gelen kadınların içerisinde, bir kısmının cep telefonu var. Polis, bunları gördüğü zaman, cep telefonu olan mağdur olur mu diyor. Yanında 2000-3000 dolar para olabiliyor. Ama öbür taraftan baktığınızda kadının ailesi tehdit ediliyor mesela. Ya da her hafta çalışmak istemiyorum dediği zaman tehdit ediliyor. Kadınlar da çaresiz yani en ufak bir tehditde fikir değiştirebiliyorlar. Bu tehdit çok ciddi olmasa da en azından burdaki yaşantısını bu şekilde sürdürmek için bir neden olabiliyor. Yani gittikleri zaman iş yok, para yok. Napacaklar? Onun için polis açısından, bunları tespit etmek, aslında çok kolay değil. Öyle bir boyuta gelmiş vaziyette. Burdaki koşullardan dolayı da mağdurla mağdur olmayan arasında ayrım yapmak çok kolay değil. Çok fazla kadın olduğu için, mağdur sayısındaki düşüklüğü bu etkiliyordur.

KADIN TİCARETİYLE MÜCADELEDE FUHUŞUN YASAKLANMASI

Seks sektöründe çalışan kadınların hepsini, mağdur olarak da görebilirsiniz. Çünkü şöyle bir bakış açısıyla değerlendirebilirsiniz. Para karşılığında biriyle yatmak zorunda olmak, geçim temin etmek vasıtasıyla bile olsa, bu, bir travmadır diye kabul edip insan ticareti kategorisinin içerisinde, tüm fuhuş sekötörü içerisinde çalışan kadınları dahil edebilirsiniz. Batılıların bakış açısı biraz böyle. İkincisi, cinsel yani seks ticareti olarak bakıyorlar. Fuhuşa izin verilen ülkede insan ticareti olasılığın daha yüksek olacağını varsayıyorlar. Yasal olarak fuhuş yasaklanmadıysa, yani engellenmediyse, fuhuş sürüyorsa bir ülkede, yasal olarak insan ticareti mağdurlarının ortaya çıkma olasılığı daha yüksektir diyorlar. Yani bunun bir araştırması falan yok. Bu bir mit. Bunların temelinde, politik bir amaç yattığını görebiliyoruz ilk bakışta. Bir kere yabancı, ülkemize gelmesin politikasıyla bakıyor yasaklayıcı olanlar. Yani hepsinin temel özelliği fuhuş da dahil çalışmak için bize gelmeyin, göç etmeiyin.

YABANCI FUHUŞUN YASAKLANMASI, FUHUŞU YER ALTINA İTMEKTE

Avrupa ülkelerinde, Tampet'in yaptığı bir araştırma var. Mesela, 99 yılından itibaren

bazı Avrupa ülkelerinde, yabancıların fuhuş sektöründe çalışma oranlarını hesaplamışlar. 90'lı yıllardan itibaren, özellikle bazı ülkelerde insan ticareti mağdur sayısı artıyor diye fuhuş sektöründe yabancıların çalışmasını yasaklıyorlar. Çünkü bu yabancılar dil bilmiyor, korkuyorlar, insanlar tarafından sömürülüyorlar. Bizim kendi insanlarımız, fuhuşta çalışırlarsa sömürülmüyorlar. Vatandaş oldukları için haklarını arayabiliyorlar. Ama 'yabancılar, sömrülüyor' gerekçesiyle yabancıların, fuhuş sektörüde çalışmasını yasaklıyorlar. 2002 yılında tekrar yabancı fuhuş yapanların oranlarına bakıyorlar. Her ülkede artmış. Yani fuhuşun yabancılara yasaklanması, yabancı fuhuş yapanların sayısını azaltmıyor. Ama şey olarak görüyorlar. Bu yabancılar yer altına itilmiş. Yani yer altına itildiği zaman hiç para vermek zorunda kalmıyorlar. Polis baskınlarından kurtulması için, ordan oraya kaçırılmak durumundalar. Bu durumda da maliyeti artıyor. Daha fazla şiddet uygulamak zorunda kalıyorlar. Çünkü ruhsal durumu daha çok bozuluyor mağdurun. Yer altında yaşamak zorunda bırakıldığı için. Bu durumun mağdurlaştırıcı bir özelliğinin olduğunu da söylüyorlar. Yabancıların fuhuş sektöründen çekilmesi, fuhuşun yasaklanması, yer altı yabancı fuhuş sektörünü oluşturuyor. Bunun ise mağdurlaştırıcı biz özelliği var. Ülkede fuhuş piyasasını da çok fazla etkilemiyor. Fakat oranlar artmış azalacağına.

TÜRKİYE'DE KADIN TİCARETİNİN BOYUTU

Bizim ülkede şimdi bunu uygularsak; zaten bizde fuhuş, yasak ama kontrol edilmiyor. Yasak ama bir şekilde çalışıyorlar. Ve yasak olmasına rağmen serbest koşullarda çalışıyorlar diyelim. Yani ülkeye giriş, underground değil. Böyle olduğu zaman da insanlar şey yapmıyorlar. Yabancı seks işçisi müşterisi, yer altına gidip seks işçisi aramak zorunda kalmıyor. Fuhuş daha legal ortamlarda gerçekleştiriliyor. Daha legal ortamlarda kadın çalıştırmak da mağdurluğu azaltıyor. B ireysel çalışan kadın sayısının da artmış olması, kadın ticareti mağduruna gereksinimini ortadan kaldırıyor. Yani tacir, iş bulamıyor öyle bir durumda. Yani pek çoğu, kendi başına fuhuş yapmaya karar vermiş kadınlar, başka ülkelerden göçüp diğer bir ülkede çok serbest çalışma koşullarına ulaştığında, tacire veya aracıya gerek kalmaz. Kimse

kadına yatırım yapıp, ordan alıp, sınırdan rüşvetle geçirip, bunu yer altında tutayım demez böyle bir durumda. Herkes nefes alabilirken, kavanoz içinde size hava satayım mı diye dolaşmaya benzer bu.

Öbür taraftan ev içi çalışmalar, çok fazla. Yani insan ticaretini, Türkiye'de önleyen veya azaltan nedenlerden biri de, kadınlar çok çabuk ev işlerinden fuhuşa, fuhuştan ev işlerine geçebiliyorlar. **Ö**ykü olarak bunları, çok fazla anlatmıyorlar. Ama biz, bazılarının böyle olduğunu bilyoruz. Ev işinde çalışırken, o networkler içerisinde, bazı arkadaşlarının serbest fuhuş piyasasında çok iyi para kazandıklarını görüyorlar. Bu da çok cazip bir şey. Ev işlerinde, 500 dolar alıyorsa iki günde 500 dolar kazanıp, burda 5-6 sene kalıp, iyi para kazanıp, artık bir daha gelmemek üzere geri dönme ihtimali, çok cazip gelebiliyor insanlara. Bu da anlaşılabilir bir şey. Bunun için geçişler, çok fazla, ev işinde çalışan, çok fazla olduğu için. Aslında bu da, insan ticareti mağdruluğunu emen, yoğuran bir şey. İnsanlar, oraya kayabildiğinde zaten fuhuş sektöründe sömürülmemiş oluyorlar. Ev işlerinde sömürülüp sömürülmediği ayrı bir soru. Ama en azından pek çoğunun, düzenli para alıp çalıştıklarını biliyoruz..

Türkiye'ye kızıyorlar, insan ticaretiyle mücadele etmiyor diye. Ama bence yabancı fuhuş sektörünü çok fazla sıkıştırmaması, gümrüklerde sınır kapılarında çok zorluk çıkartmaması ve bir de ev işlerinde, kadınlara çalışma olanağı sunması nedeniyle, bence, insan ticareti alanında hiç bir ülkenin yapmadığı şeyleri yapıyor. Yani bunu bilinçli olarak yapmıyorlar. Başka nedenlerle, yani turizm nedeniyle sınırları açıyorlar, kontrol edemediği için informel sektörü serbest bırakmış oluyor. fuhuş sektörünü de kontrol edemediği için bırakmış oluyor. Medyaya yansımadığı sürece çok uğraşmıyor. Niyeti insan ticaretini önleme amacıyla fuhuşu serbest bırakmak değil ama.. Belki ters bir yönden bir takım kontrolleri ve sınırlamaları yapmadığı için insan ticareti alanını biraz olumlu yönde biraz serbestleştirmiş oluyor. Mağdur sayısı, azalıyor bir şekilde. Boyut çok fazla olduğu için, kadınlardan yararlanmak isteyen bir çok insan çıkabiliyor. Yani işsizliğin bu boyutta olduğu bir ülkede, insanların birbirini çok çabuk kandırabildikleri, sömürüldükleri bir ülkede.. Bir zaman kadını çalıştırıp, ondan sonra hiç para vermeden çalıştırmaya niyetlenen

insanlar çıkabiliyor. Çünkü kadınların ilişkileri, çok iyi taciriyle. Yargılama süresince de iyi, hala inanıyor para verecek diye. Yani iki yıldır parasını alamamış ama ilişkileri öyle kurmuş ki, mağdur olduğunun farkında değil. Yani iki yıldır para alamamış ve hala fuhuş yapıyor taciri adına. Adam, el üstünde tutuyor. Fakat para vermiyor vermeyecek de. Ama kadında bir mağdur algısı gelişmemiş. Yani bilmem ne abi verecek bana parayı diyor.

MAĞDUR TESPİTİNDE STK'LARIN ÖNEMİ

Türkiye'de mağdurları, emniyet saptıyor. Eksiklerimizden biri bu. Ne yazık ki kapasitemiz yetmiyor. Aslında sivil toplum örgütlerinin, mağdur saptama çalışmalarında yer alması lazım. Biz, bazen yabancılar şubesinde gidip görüşmeler yaparak, bir takım saptamalar yapmaya çalışıyoruz. Ama asıl kısmı sivil toplum örgütleri, başka ülkelerde barlarda restoranlarda, bu tip kadınların çalıştığı yerlerde, çalışma yaparak, mağdur saptıyorlar. Bizim öyle bir kapasitemiz yok. Hiç öyle bir şeye niyetlenmedik. Birde tek sığınma evini işletmek bayağı güç bir şey. Beş kişilik de olsa pek çok zorluk oluyor. Onlarla uğraşmaktan başka şeylerle uğraşamaz hale geldik. Mağduru tespit etmek, bayağı güç.

MAĞDUR TESPİTİNDEKİ SORUNLAR

Emniyet, bizle bağlantıya geçiyor, mağdur var diye. Bizim görevlilerimiz gidip teslim alıyor ya da emniyet bize getiriyor. Bunlar genelde fuhuş operasyonlarında yakalanmış ve sorgulama sırasında mağdur oldukları belirlenmiş kişiler. Daha doğrusu biz de suçtan, mağdura gidiş var. Yani suçlu, insan taciri olarak yakalandıysa, mağdur gündeme geliyor. Ama sadece fuhuşta yakalanan kadın varsa, bunlar mağdur olabilir mi olmaz mı diye bakıldığından şüpheliyim. Yani emniyette, taciri olmayan mağdur olmaz gibi bir anlayış var. Halbuki biz de öyle bir şey yok. Kadın, kendisini mağdur hissediyorsa, o süreç içerisinde hakkaten mağdur gibi davranmak lazım. Bir mağdurun, mağdur olabilmesi için mutlaka taciri olması lazım. Yani mantıkı olarak pozitif birşeymiş gibi görünüyor. Mutlaka bir tacir ve mağdur varmış gibi geliyor. Ama bazen tacir, yasal tanımlamaların içerisine

girmediği zaman mağdurdan da feragat ediyorlar. Halbuki insan ticareti, yasal tanımlamalara uymadığı halde bir kadın, eğer kendini mağdur hissediyorsa ve ortada ispatlanamaz bir durum varsa, kişiyi, mağdur kabul etmemiz lazım..

Kadın farklı algılamış olabilir, kendine yapılmış tehdidi. Yasalarımız, sözle yapılmış tehditi, tehdit olarak algılamıyor. Yani ben, senin anneni babanı öldürürüm diyor. Böyle bir tehditi, bizimkiler araştırırp zaten babası yokmuş diyorlar. Yani neler dendiği bilinmiyor. Nasıl tehdit edildiği. Kadın, olmayan bir şeyi de tehdit olarak algılamış olabilir. Ama bu, illa somut bir delil şeklinde, hakimler savcılar tarafından ortaya çıkartılması gerekiyor; ses kayıtları gibi. Kadına sorulması lazım, memnunmuydun sen burdan, sömürüldün mü şiddete uğradın mı? Gitmek istediğinde gidebildin mi gidemedin mi? Yani bunlardan bir kaç tanesine hayır cevabı verdiğinde, gel kardeşim sen mağdursun. İlla pasaportu elinden alınmış olacak, o ispatlanacak. İlla tehdit edilmiş olacak. Yani en fazla istenen zaten kolu bacağı kırılmış olması. Öyle olsa herkes, rahatlayacak. Tamam, fiziksel travmaya uğramış mağdur.

Eğitimlerde mağduriyetin, kavramsal bir şey olduğundan bahsediyoruz. Bu, tabi değerlerle çok bağlantılı. Kadın, kendisini mağdur hissedebilir. Siz, onu mağdur olarak görmeyebilirsiniz. Emniyet güçleri, Türkiye'de mağdur sayısının yüksek çıkmasının çok da iyi bir şey olmayacağı yönünde politik bir anlayışa sahip olabilir. Ama ben, bunun yanlış olduğunu düşünüyorum..Türkiye'ye yönelik, zaten tespit edilen mağdur sayısının çok az olduğu yönünde bir eleştiri var. Mağdur sayısının arttırmanın ancak şöyle bir açıklaması olabilir: Ben artık mücadele etmeye ve daha fazla mağdur bulmaya başladım. Buna kimsede itiraz etmez. Bizim resmi kurumlar, bunu yanlış anlıyorlar. Bir senede 200 mağdur tespit edildiyse, ikinci sene 300- 400'e çıktıysa bu rakam, eleştirileceklermiş gibi algılıyorlar.

Bunun yanında, Türkiye'ye ait bilgi yoksunluğundan kaynaklananan pratik zorluklar da çok fazla. Bizler ancak pratikte gördüklerimizden, bu sonuçları çıkartabiliyoruz. Bu mekanizma böyle işliyormuş gibi geliyor bize. Gelecekte sizlerin belirlediğiyle belki, mağdur, daha iyi nasıl tespit edilebilir, nasıl daha iyi hizmet verilir? Sorularına yanıt bulunabilir. Sığınma evinin kontenjanı düştü.

Mağdur, zaten 4 kişi falan oluyor. Sığınma evi, az diyoruz ama bir taraftan da mağdur yok zaten. Bir tane daha açsak, ikisinin kapasitesini dolduramıyoruz. Üçüncüyü açsak ne yapacağız?

KADIN TİCARETİ KONUSUNDA TÜRKİYE'YE DÜŞEN GÖREVLER

Birincisi bir kere çok iyi izleme değerlendirme yapmak lazım. Türkiye'de bu konuda 'insan ticareti nasıl işliyor? sorusunun yanıtının araştırmalarla belirlenmesi ve buna göre bir politika oluşturulması lazım. İzleyip değerlendirdiğimiz zaman yani insan ticareti nereye gidiyor?, nasıl işliyor? Bizim yanıtımız ne? Bunun değerlendirilmesi lazım. Bu çalışmalar yapılıyor gibi gösteriliyor ama yapılan şey; kaç kişiye eğitim verildi? kaç tane mağdura baktık? kaç tanesini geri gönderdik?. Bunların ötesinde mekanizmayı inceleyen ve bize stretejik politikalar oluşturmada ip uçları verecek bir şey sağlanmıyor. mesela bir takım göstergeler var. Türkiye'ye gelen kadınların kaç tanesi mağdur oluyor? Hangi networklerde çalışıyor bunlar? yabancı seks işçiliği nasıl işliyor? Mağdur olma koşulları nasıl gelişiyor? Yani bu tip şeyler belirlenirse, ya da mağdur saptamadaki zorluklar... Polisler nasıl algılıyor mesela mağdur denildiği zaman? Onların kafasında bambaşka şeyler var. Mesela eğitimlerde de bulunuyorum ben. En son bir eğitimde, beş günlük eğitimin son gününde bile hala, kafasında mağdur tanımı oturmamış, "ya kadınlarda geliyor işte" falan diyen insanlar oluyor. Beş günlük bir eğitim yeterli olmuyorsa, o zaman eğitimler konusunda soru işaretleri var demektir. Eğer durum böyleyse eğitimi değiştirmek gerek.

KAYNAK SORUNU

Kaynak çok önemli bir sorun. Sivil toplum örgütlerinin bu alanda çalışmaları önemli. Özellikle mağdur tespitinde çok önemli. Pek çok ülkede emniyet güçlerinin ötesinde STK'lar mağdur saptıyorlar. Çünkü onlar için daha kolay oluyor. Taciri olmayan mağdur, daha çok orda gündeme geliyor. Tacirlerle ilgilenmiyorlar. Mağduru kurtarıp, destek verip, onu o alandan kurtarmak. Türkiye'de ise Emniyet güçlerinin, fuhuş alanında çalışan bir kadını, mağdur olarak kabul edebilmeleri için, mutlaka onu zor koşullarda çalıştıran bir tacirin, varlığına ihtiyaç duyuluyor. Yani böyle bir

eşleşme olduğu zaman bu mağdurdur diyorlar. Ama bazen herhangi bir koşulda hiç tacir, ortalıkta yoksa bile bir kadın, kendisini mağdur olarak ifade edebilir. Ya da görüşme sonrasında o kadının mağdur olduğuna karar verilebilir. Bir yerlerde yakalanmış, bulunmuş olabilir. Bir yerlere atılmış olabilir. Bir barda yakalanmıştır. Ama tacir kaçmıştır. Yani hiç ortalıkta yoktur. Ama böyle bir durumda tacirler, bunlar eşleştirilmediği zaman mağdurun mağdur olarak saptanması biraz zorlaşıyor. Yani suçlu yok ortalıkta. Mağdur olsun gibi bir şey çıkıyor ortaya. Bir de mağdurun kendi mağduriyetinden gelen, yani uysal özelliğinden; zaten herşeye ilgisizmiş gibi, yaşadığı stresten, başlarına gelen büyük bir şey değilmiş gibi gösterebiliyorlar kendilerini. Bu da polisleri çok yanıltan, bir şey oluyor. Zaten fuhuşa karşı pek çok önyargı var. Sadece polis değil, toplumun, nerdeyse hemen hepsi öyle. Polisler de, o toplumdan gelen insanlar. Onlar da zaten önyargılı baktıkları için çok rahatlıkla 'bu, yabancı fahişedir postalıcaz, gidicek' diyebiliyor. Başka bir şey yapmıyorlar. Sivil toplum örgütlerinin buradaki rolü önemli. Ancak kaynakla, oluyor o da tabii. Her yerde dolaşım gönüllü gönülsüz insanlarla, mağduru saptayıp, destek verip, rehabilite edip, kendi ülkelerine gönderebilirler. İlla polisin arada olması, IOM'in arada olması gerekli değil. Daha mağdur yaklaşımlı olabilir işler. Çünkü polis çok mekanik olarak bakıyor işe. Biraz mağdur yaklaşımlı bir STK çalışması olması lazım. Yabancı seks işçileri arasında mağdur tespit edeyim diyen STK yok. STK'ların ilgilenmesi gerekiyor tabi bu konuyla. Bazı STK'lar kaynak olduğu zaman, bu işlerle ilgilenmeye başlıyorlar. Bir çok ulusal yerel STK, benim sorunum mu diyor. Yabancı kadın gelmiş buraya fuhuş yapıyor. Bana ne diyor.. Benim bir sürü açığım var, yoksulum var. Ben onlarla, önce bir ilgilenim de, kendi kadınlarımızla ilgilenelim de onlar kalsın. STK'ların sıcak baktığı bir alan değil. Belki para sağlanarak, STK, Avrupa Birliği falan ya da devlet destekli bir takım fonlar çıkartılırsa bu görevleri üstlenebilecek STK'lar çıkabilir. Öbür türlü çıkmaz gibi geliyor. Bir de riskli bir alan. Niye uğraşalım. Başımız derde girecek..

Kaynak sağlanması lazım, STK'ların güçlendirmesi lazım, yasaların biraz daha revizyonu lazım. Özellikle yasalarda, mağdura nasıl destek olunacak. Bu, yok. Tazminat yok. Altı aylık, insani vize veriliyor. Ama prosedürü belirlenmemiş bir

vaziyette.

MAĞDURLARIN GERİ GÖNDERİLMELERİ

Ülkelerin genel politikası kadınları, ülkelerine göndermek. Kendi yasalarında, bir aylık düşünme süresi olarak vize verilir deniyor. Çalışma ortamı sağlanmaya uğraşılır gibi çok süslü şeyler var. Ama her ülkenin politikası, bir an önce bunları der top edip ülkelerine göndermek. Biz de mağdurların burda kalmasını destekliyecek bir ortam yaratamadığımız için, gitmelerinde hayır görüyoruz. Polis de şöyle bir gerekçeyle; buna kim bakacak deyip, göndermek istiyor. Çözüm olarak, iş izni olabilir. Bir insanı mağdur ettiysek, o insana burda yaşama şansı da vermemiz lazım. Devlet olarak bunu sağlamamız lazım. Artık çalışma vizesi falan hemen sağlıyor olmamız lazım. Bunların bir takım proğramlarla desteklenmesi lazım. Bir meslek edindirmek, dil öğretmek, iş bulmak gibi. Bunlar da yasayla olacak şeyler. Bunların hiçbirini yapmadan yasada bunlar desteklenir, yapılabilir, edilebilir denildiğin de hiçbir şey yapılmış oluyor. Bütün ülkelerde zaten, kalıp da başıma dert olmasın, gönderelim deyip tekrar aynı koşullara bırakılıyorlar. Bir kısmı ben tekrar gelicem diyor. Çünkü öğrenmiş oluyorlar mağdur olmadan da gelebilmeyi. Bir kesim, hem tramvaya uğramış hem polisle karşılaşmış, korkmuş olan; bir an önce gidim de kafamı toplayayım, kendime geleyim demekte. Bir kısmı ise, 'ben işte paramı da alacaktım alamadım' ya da 'burda bir iki yıl daha çalışacaktım, geleceğimi kurtaracaktım. Ben gideyim de ondan sonra tekrar geleyim. Daha serbest çalışabilirim. Buna, gözüm kesiyor düşüncesinde de olabiliyor. Ancak, polisler bu tip şeylere kızıyorlar. Ama bence, çok insani bir tarafı var. İnsan ticareti mağduru olarak çıktıklarında, sınırdan tekrar girişte sorun yaşamıyorlar. Fuhuş nedeniyle, dışarı çıkartılırlarsa beş yıl gelemiyorlar. Bazen de fuhuş nedneiyle çıkartılmış olmak, daha kötü olacak diye, mağdur statüsünü taşımak, daha yararlı olabiliyor onlar için.

FUHUŞUN YASAKLANMASI YERİNE SERBEST OLMASI

Fuhuşun yasaklanması; fuhuş, ortadan kaldırılması gereken bir şiddet biçimidir. Ama bu, yasalarla yapılabilecek bir şey değil. Bu konuda, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini

önlemeye yönelik ya da ortadan kaldırmaya yönelik çalışmalar yapılır. Gelir eşitsizliği, eğitim, toplumsal kalkınma, kadın statü olarak, hem akıllarda tahayyül edilişi hem de ekonomik olarak bu konumdaysa; ister yasaklayın ister yasaklamayın kadın için bir kurtuluş yoludur fuhuş. 'Şu ortamda bir erkeğe bağlı olmadan para kazanabileceği, rahat edebileceği bir çalışma biçimidir' dendiği zaman kimsenin ayıplamaması lazım bir kadını. Seks işçileriyle çok bağlantımız olduğu için bunu biliyoruz. Özellikle kadın seks işçileri, bizi kimse kurtarmasın ne olur diyorlar. Bizi kurtarmaya çalıştıkları zaman işlerimizi zorlaştırıyorlar. Kimse kurtarmasın bizi. Ben, genel müdür olma şansım vardı da fuhuşumu seçtim diyorlar. Yani eğitim sağlamadılar, iş sağlamadılar, her yerde tecavüz, taciz tehdidiyle.. Bunlara toplumun, hiçbir katkısı yok, desteği yok. 'Fuhuş yapmaya kalktığım zaman, benim namusunu korumaya çalışıyorlar. Bırakın beni, namusumu korumayın. Ben karnımı doyuruyorum diyorlar. Bu, tabi insan onuruyla çok bağdaşacak bir şey değil. Yani insanın çok şiddet altında olmasa da istemediği bir şekilde cinsel ilişki kurma olasılığı çok yüksek olan riskli bir işte çalışması insan bir şey değil. Böyle bir şey keşke olmasa. İnsanların cinsel ilişk kurmamalarından yana değiliz. Ama geçim vasıtası olmamalı seks işçiliği. Böyle bir şey olmasın ama.. Bu koşullarda, bu ekonomik yapılanmada kadınlara bir alternatif olarak seks işçiliği varsa, bunun koşullarını da zorlaştırmamamız lazım. Çünkü kadınları korumak adına biz, yasal düzenlemeler yapıyoruz, yasaklıyoruz. Genel evlere sokuyoruz bunları. Ama yaptığımız şeylerle kadınları korucaz, namuslarını korucaZ diye, hayatlarını daha da zorlaştırmak. Fuhuş, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir sonucudur. Erkek fahişelerde var. Hepsi çok memnun hayatından. Hiç namus sorunu edinen erkek fahişe gördünüz mü? Yok. Bu, kadınlara özgü bir namus alanı yapılmış. Travesti ve transeksüeller bile bu konuda daha realistler. 'Hem istediğim erkekle yatıyorum hem de para kazanıyorum. Bu ne güzel işmiş' diyen pek çok travesti, transeksüel seks işçisi var. Kadınların, bunu toplumsal açıdan namus sorunu hale getirilmesi de konunun ilginç tarafı. Muhtemelen bu, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinde kadınların sıyrılabildikleri bir alan seks işçiliği. Yani erkek kadar bedel ödemeden para kazanacakları bir alan. Erkek egemen alanda bu bir tehdit biçimi, bu tehditle ilgili

de, toplum, bir mekanizma bulmuş kendisine. Bir namus alanı, yapmış bunu. Zaten o evlilik ilişkileri, falan da müsait. Bunu da namussuzluk olarak kabul etmiş. Müşteri değil de neden kadın namussuz. Fuhuşun yasaklanmasını değil, serbest bırakılmasını destekliyoruz.

Mor Çatı Vakfı Yetkilisi Gülsün Kanat ile Yapılan Görüşme

İSVEÇ MODELİ VE FUHUŞUN YASAKLANMASI

Böyle yasaklarla olmaz bu iş. Çünkü gerçekten de insanlar, böyle çıkar ortaya. Ben, bu konuda biraz muhafazakarım aslında. Çünkü bedenin meta olarak kullanılması, yani bunun istemle tercih edilmesi, bana hoş gelmiyor açıkçası. Bu şekilde bir yaklaşım, "kadın olmaktan kaynaklanan yaşadığımız sorunsal ilişkiyi devam ettirir gibi geliyor."

FUHUŞU ALTERNATİF OLARAK GÖRMEYİ BİTİRMEK

Böyle bir ceza yerine, 'fuhuşu alternatif olarak görmeyi, bitirmek' gerekir. Kimi kadın ne için yapıyor bunu? Ekonomik olarak, çok zor da kaldığı için yapıyor. Kimi kadın da daha iyi parak kazanmak için yapıyor. Dolayısıyla da şey sıkıntısı yaşamıyor; 'ha mal satmışım ha beden.' Soyutluyor herhalde, nasıl yaşıyorsa. Fabrikada 800 Liraya çalışacağıma...Şimdi bu durumu, bu gerçeği ortadan kaldırdığında, ihtiyaç kalmaz böyle bir şeye zaten. Yani ceza olmasın da bunu yapsınlar, onu demek istiyorum. Fuhuşun, cezayla kaldırılabilecek bir şey olduğunu düşünmüyorum. Erkeğe de ceza vermenin burada bir çözüm olacağını, o anlamda pek düşünmüyorum açıkçası. Ben fuhuşu kendim, direk bir sorun olarak görmüyorum ama 'kadın olarak oraya zorlanmak veya öyle bir alternatifin oluşturulmasından' hoşlanmıyorum. Kötü geliyor bana. Çünkü kadınların bunu yapmak zorunda olduğunu hissetmesi, bedenini satıyor olması...Beden bir mal değildir bana göre. Beden insanın kendi kişiliğine ait bir şeydir. ve bunun bu şekilde sunulması.. bu benim özgür seçimimim denmesi..

ÖZGÜR BİR SEÇİM OLARAK FUHUŞ

Sosyalist feminizme daha yakınım o anlamda. Sosyalist feminizmin fuhuşu değerlendirmesi de, romantik geliyor bana. Hiçbir şekilde paranın, alım satımın olmadığı, tamamen komunist bir dünya düşünsek, bir kadın sadece istediği için seks yapabilse ne kadar güzel olur. Kendisi istediği şekilde, bir şey karşılığında değil. Vücudun ya da beynin bir şey karşılığında satılması, zaten ters bir şey. Ben onu düşünüyorum. Benim idealimdeki; biz bedenimizi ve beynimizi bir şey karşılığında satmamaılıyız. Bir şeyleri ortaklaşa yürütmek üzere, oralarda emek sarfetmeliyiz bölüşmeli, paylaşmalıyız. Onun dışında da her şeyi zevk için yapmalıyız. Keyfimiz için yapmalıyız. Benim bedenimin ve beynimin tasarrufu bana ait olmalı. Asıl özgürce karar vereceğim de o nokta diye düşünüorum. Kapitalist düzende özgürce karar verebileceğini düşünmüyorum. Bir de para da sizi teşvik eden bir şey. Özgürce bir karar değil yani bu. Daha iyi para kazanıyor olabilseniz. Belki tercih edebileceğiniz en son şey ya da çabucak oraya dönmeyeceksiniz. Çok üniversite öğrencisi biliyorum, iyi koşullar altında yaşamak için fuhuş yapmak zorunda kalıp, sonra da mesleğini yapan. Sürdürmüyor hani bir çok kadın. Bunu sürdürmüyor ama üniversite sırasında bunu yapıyor. İngiltere örneğin, çok yoğun yaşanan bir ülke bu anlamda. Türkiye'de de var, artmış. Özellikle özel üniversiteler falan. Buralarda yaşayanların, oradaki alışveriş ilişkisi, kullanılan materyaller, telefonlar... Geçen gün bu konuyla ilgili bir yazı okudum; fuhuş ünivesitede, üniversiteli öğrenciler arasında artıyor diye. Bir gazetede çıkmıştı kısa bir yazı. Ama İngiltereyi biliyorum. Var, bu çok yazıldı çizildi. Türkiyede İstanbul gibi bir şehirde yaşayabilmek, ev tutabimek.. Ailesinin verdiği para yetmiyor sonuçta. Gene ekonomik nedenlerle yapılıyor. Bu özgürce bir karar olmuyor o zaman. Onu iten, oraya ekonomik nedenler oluyor. Ya asgari yaşam standardı sağlayabilmek için yapıyor genç kadınlar bunu. Ya da daha iyi koşullarda yaşayabilmek için. Daha iyi bir telefona sahip olmak. Daha iyi bir evde oturabilmek, daha iyi bir arabada gezebilmek, daha iyi klüplere, şuraya buraya gidebilmek için. Bunlar da çok normal doğrusu. Tüketim dünyası, bizi, oraya doğru itiyor ister istemez. Daha iyi kıyafet giymek, daha iyi markaları seçebilme şansına sahip olmak...

TÜRKİYE'DE FUHUŞLA MÜCADELE

Türkiye'de fuhuşla mücadele diye tek bir bakış açısının varlığını yanlış buluyorum zaten. Gençlere doğru düzgün bir burs verilse, aileler ekonomik anlamda desteklense, çocuklar ailelerinden destek alabiliyor ve burs alabiliyor olsa. Yurt problemleri olmasa, yurtlar daha özgür olsa, gençler buralara çok daha az yönelecektir. Ama sonuçta, bu ülkenin, kadına ilişkin bakışıyla çok ilişkili. Burası biraz daha ekonomik refahı olan bir ülke de olsaydı eğer. Yine halen cinsiyet ayrımcılığı devam ediyor olsaydı. Yine bunu tek başına fuhuşla mücadele gibi bir noktada görmek istemezdim. Fuhuşla mücadele komisyonunu, tek başına kurmanın bir anlamı yok. O sadece kendi iki yüzlü ahlaksal bakış açısını gösterir. Yine oraya gidip de talep eden aslında erkekler. İsveç Modeli, o anlamda düşündüğünde anlamlı, talep eden erkek. Bu ekonomiyi oluşturan da erkek. Sonuçta erkek anlayışını, erkek egemen anlayışı, burada sorgulamak bize düşüyor. Onunla mücadele etmek gerektiğini düşünüyorum. Hani tek başına fuhuşla mücadele veriyorsan hiç bir işe yaramaz. Birilerini hapishaneye atmak.. Kadınlara yönelik yapılan bir uygulama biliyorsun, Türkiye'de bu tür önlemler. Kadınları sen deşifre et, kadınları cezalandır. Bu, 'fuhuşu sadece yüzeyde önlüyorum' anlayışını gösterir. Fuhuş operasyonlarında, erkekleri hiç görmüyorsun. Bir de bunların kastları var biliyorsun, şu sokakta beş liraya, on liraya yaşayanlar var. Bir de bilmem kaç bin lira verip yaşayanlar var. Onları hiç görmüyorsun sonuçta. Beş onliraya çalışanlar, çocuğun karnını doyurabilmek, akşam eve ekmek getirebilmek için, bu sektöre yönelen kadınlar görüyoruz çoğunlukla. Çevremize baktığımızda çok sık görebildiğimiz bir şey bu. Onların da üstelik başka handikapları oluyor bu sefer. Korunma, cinsel hastalıklardan korunma gibi, can güvenlikleri gibi. Tabi o zaman bu bir sektör, sosyal sigortaları da olmuyor. Hiçbir şeyleri olmuyor sonuçta ve daha kötü sosyal problemlere doğru gidiyor bu. Özellikle de çocuklar, çok büyük sıkıntılar yaşıyor. Çünkü bu defa kadınlar, kendi evlerini kullanmak zorunda kalabiliyorar. Öyle olunca da çocuklar bunu gözlemliyebiliyor. Çocuklara başka tehlikeler gelebiliyor o noktada.

KADIN SIĞINMA EVİNDE KALAN KADINLAR

Sığınakta genelde şey mücadelesi görüyorsun kadınlarda. Bu noktaya gelmemek için, fuhuşa başvurmamak için, ellerinden geleni yaptığını görüyorsun zaten. Ama çaresiz kalan da tercih edebilir. Bu bizim direk bilgimizde olan bir şey değil. Bazıları biraz önce dediğimiz gibi, tırnak içerisinde daha iyi yaşayabilmek için, tercih ediyor olabilir. Bizde de bu sektörü seçiyor ve yaşıyor diyebileceğim kadın konusunda sayısal bir şey söyleyemem. Çünkü bunlar daha gizli yaşanmakta. Arada sırada oluyor tabi ama birebir resmi bir şekilde söyleyebileceğim bir durum yok..

SEKS İŞÇİLERİ

Fuhuşu, bu kadar da büyütmek doğru mu anlamıyorum. Yatmak kalkmak, niye bu kadar büyüttünüz bu olayı. Günde on beş yirmi kez yapıyorsan belki büyütürsün de yani hani bir kez yapıyorsun da iyi para kazanıyorsundur. Şimdi düşünmeye çalışıyorum onları. Seks işçisi dediğimizde. Şimdi mesela pornografiye de baktığında bu da tarışılmakta. Orda da bundan zevk alan kadınlar var ve yapıyorlar deniyor mesela. Seks işçileri ise, ahlaksal ağırlığını da yaşıyordur bu durumun. O kadın tiplemesinden bahsettiğimizde, ordaki travma, şiddet, çok daha büyük. Eskort da olsa çok tehlikeli. Sonuçta kime gideceğini bilmiyorsun. Korkunç bir fiziksel şiddet yaşayabilirsin. Çok kötü bir şekilde tecavüz, istemediğin pozisyonlarda tezavüze uğrayabilirsin. Çok az güvencesi olan bir meslek türü bence. Dolayısıyla o anlamda bana acımasız geliyor. Kadınların böyle bir şeye yöneltilmesi ve bu iş zaten daha da küçülüyor, çocuklara dahi iniyor. Dolayısıyla çok sevmediğim, üzerinde çok düşünmek isetemediğim bir konu aslına bakarsan.

Suskunluk. evet herkeste. Tabi kadınların bile bunu, yorumlayışı farklı: 'Tabi fuhuş olacak ki benim de kocam başka bir yere gitmeyecek gibi' ya da 'çocuğa gelmeyecek gibi' zaman zaman böyle şeyler röportajlar da çıkmakta. Tecavüz oranları artmayacak gibi. Böyle aptalca şeyler çıkabiliyor. Ben ama dediğim gibi, fuhuşu, özgür irademle seçtim, seçiyorum sözünü kullanan seks işçilerine soru işaretiyle bakıyorum. Böyle bir dünyada özgür irade nasıl oluyor merak ediyorum diyorum. Bana çok doğru gelmiyor, o özgür irade. Başörtü konusunda da,

etkileşimlerimizi ne kadar azaltırsak o kadar özgür irade olabilir. Ama etkileşimler çoksa, o yüzden özgür iradeden bahsetmek bana biraz zor geliyor. Dolayısyla da, ben özgür irademle seçtim, seçiyorum diyen de az bir kesim. Az kesime bakmaktansa, buna itilen, yapmak zorunda kalan kadınlara bakmaya tercih ediyorum.

YAYGIN CİNSEL DAVRANIŞ

Transların, başka alternatifi yok bunu yapmak zorunda kalıyorlar. Tabi toplum içerisinde kendi kimliklerini ortaya çıkararak, iş bulmak mümkün olmadığı için; o kimliği ortaya çıkarabilecekleri, saklamadan uygulayabilecekleri tek yer, tek alan fuhuş sektörü ve zaten müthiş bir talep var. Ben Türkiye'deki bir çok erkeğin homoseksüel olduğunu düşünüyorum aslında. Bir kere orda da homofobik duygular çok yoğun ve genelde mahkeme anlatılarına baktığımız zaman; kadınları dinlediğinde, anal tercihlerin çok fazla olduğunu görüyorsun. Erkekler tarafından çok tercih edildiğini görüyorsun. Pornografiye bakmak lazım. Köyde hayvanlarla olan ilişkiye bakmak gerekir. Erkeklerin hoşuna gidiyor. Kadınların vajinası genişliyor belli bir süre sonra. Orda bir darlık söz konusu.

FUHUŞ ve CİNSEL ÖZGÜRLÜK

Cinsel özgürlük de fuhuşu, ne derece önlüyor o da bir soru. Avrupa ülkelerine baktığın zaman cinsel özgürlüğü nasıl yaşıyor. Halen fuhuş sektörü orda da var. Cinsel şiddet orda da var. Bugün kadın ticareti diyorsun ya hani. Kadın ticareti burdan oraya gidiyor aslında. Türkiye'de olanlar mesela. Kadın ticareti nedeniyle Türkiye'ye gelenler ara ülke olduğu için burdalar aslında. Ya burda takılıp kalıyor, götürülemiyorlar başka bir yere. Doğu Avrupa'dan gelen kadınların bir kısmı götürülmek üzere gelip, burada takılıp kalıyor ya da işte Avrupa'nın zorlaması ile kadınlar, transit bölge olan Türkiye'de tutuluyor. Fuhuş, her yerde var cinsel özgürlük olsun olmasın. Tayland'a giden Avrupalı, İngilizler, zenginler, Amerikalı zenginler, ne paralar harcıyorlar o çocuklara gidip oralara.

DEVLETİN FUHUŞA YÖNELİK TUTUMU

Devletin fuhuşu görmesi gerekir, bitirmesi değil. Şunu da görmek lazım, sonuçta şu an fuhuş sektörü var. Bunun, erkekleri cezalandırarak çözülmeyeceğini biliyoruz. Deneyim bunu gösteriyor sonuçta. Ama fuhuş sektöründe var olan sorunları da görmek durumunda devlet. Bir akut durum bu, yani sektör var. Bu sektörde çalışan kadınlar var. Bu kadınların da güvenliğini sağlamak zorundayız; hem beden sağlığı hem ruh sağlığı hem de ekonomik güvencesini sağlamak zorundayız. Bu bir kere ilk başta yapılması gereken şeylerden biri. Her ne kadar karşıda olsam seks işçiliğine, genel evleri ıslah etmek ve bu alanda çalışmak zorunda kalanların güvenliğini düşünmek zorundayız. Bu birincisi. İkinci noktada tamamiyle erkek egemen sistem sorgulanırsa bu konuda bir şey yapılabileceğini düşünüyorum. Fuhuş sektörünü bitirelim diye yola çıkıldığında, bir şey çıkmıyacağını düşünüyorum. Başka bir yeri göz ardı etmiş olur.

İSVEÇ MODELİ

İsveç, başka konularda önleyici tedbirler alan bir ülke. Kadınların ekonomik olarak özgürleştirilmesi gibi bir sürü şeyi sağlıyor. Dolayısıyla da onu görüp, özellikle de zaten kadın ticareti üzerinden; fuhuştan ziyade kadın ticaretini engellemek açısından bakmışlar. Dolayısıyla esas problem, İsveç'teki kadınların değil de dışarıdan gelecek kadınların, fuhuşa yönelmesi. Bu problemin oluşmasında erkek talebinin devam ediyor olmasını, önlemeye çalışıyor. Bu da bir yöntemdir belki ama. Bunu çözeceğini düşünmüyorum. Erkek anlayışının, erkek cinsel ihtiyaçlarının değişmesi gerekir.

Daha öncede fuhuşun yasak olduğunu din söylüyordu. Ne oldu ki yani. Dinin daha etkin olduğu dönemlerde, fuhuşu yasaklıyordu. O yasağa rağmen fuhuş, devam ediyordu. Avrupa'da da devam ediyordu. İsveç'i bilemem ama. Sonra ne oldu. Dinin yerine toplum hayatını düzenleyen hukuk, geldi. Aslında hukukun kenndisi de yasak dedi. Ama din kadar baskın bir şey olamadı. Sosyalizasyon sürecinde etkili olamadı. Tecavüz olaylarında da esas şey şiddet, cinsel arzusunu tatmin etmek değil aslında direk şiddet. Fuhuştaki nedir, fuhuştaki her ikisini de birlikte yaşamak; hem cinsel

arzu, hem şiddet. Belki evde yaşayamayacağı şeyleri orda yaşıyor. Cinsel arzuyu tatmin etmek diyebilirsin. O başka türlü elde edemediği, sevgilisi ile elde edemediği ilişkiyi. Türkiye'de bu zor biliyorsun, evlilik ilişkileri, cinsel ilişki vb. Gerçi biraz daha rahatladı ama. Eskisine göre. İstanbul için bir rahatlama söz konusu diyebiliriz bir parça. İstanbul'un bazı semtleri için belki. Onun dışında, Türkiye'nin diğer alanlarına baktığında hala evlilik öncesi ilişkilerde erkek çocukları da aynı problemi yaşıyorlar. Dolayısıyla da cinsellik pek özgürce elde edilebilecekken, fuhuş sektörü çıkıyor. Hatta aileleri ellerinden tutup götürüyor insanları..

İSVEÇ MODELİNİN TÜRKİYE'YE UYGULANABİLİRLİĞİ

Böyle bir yasayı Türkiye için düşünemiyorum açıkçası. Türkiye'deki erkek egemen sistem çok politik olarak correct olmayı bilmediği için. Kadın düşüncesinde kadınlar olsaydı diyelim, erkek düşüncesinde değil de, feminist kadınlar olsaydı. Zaten böyle bir yasayla uğraşmazlardı herhalde. Başka şeylerle uğraşırlardı. Türkiye için, ihtiyaç değil ki bu yasa. Bu yasaya gelene kadar çok şeyler var. Öncelikle bir kere fuhuş sektöründeki kadınları, sosyal ekonomik ve sağlık güvencesine almak eğer bu alana dönüp bakacaksak ve ardından da cinsellikle ilgili bilgilenme; cinselliğin, illa evlendiği zaman değil de doğal şekliyle yaşanabilmesinin sağlanabilmesi önemli. Kadınlar için ekonomik güçlenme gerçekleştiğinde, fuhuş, zaten yarı yarıya azalır diye düşünüyorum böyle bir durumda. Ekonomik ihtiyaçlardan yola çıkıcak kadınlar bir kere zaten fuhuşa yönelmezler o zaman. Özellikle sokaktaki kadına bakarsak eğer. Translara bakarsak onlar iş bulabilirlerse, kendi yapacakları meslekleri olursa. Kendi kimliklerini ifade ederek. Onlar da düşer. Ne kalır burda? Ekonomik refahın biraz daha üstünde bir refaha gitmek isteyen insanların seçimleri kalır. O zaman düşünürüz. Şimdi öncelikle bunu bir görmek lazım. Türkiye'de ne kadar kadın gerçekten çok iyi yaşamak için çok sosyetik yaşamak ya da çok süper yaşamak için bunu seçiyor. Onu görürüz ortada o kalır anlatabiliyor muyum..

TÜRKİYE'DEKİ FEMİNİST HAREKETİN VE AVRUPA

Avrupa'da kadının ekonomik olarak daha özgür olduğunu göz önüne alırsak, fuhuş sektörünün varlığını şöyle açıklarız. Avrupa'da kadın hareketi yok doğru düzgün.. çok lobici, çok sisteme entegre olmuş bir feminist hareket var. Şimdi biz burda bir başka kadından bahsediyoruz. Meclisin yarısının feminist kadınlar olduğunu düşündüğümüz zaman, bu ne demektir? Gerçekten güçlü bir kadın hareketiyle bunu yapmış oluyorsun ve böyle bir iktidar ele geçiriyorsun. Burda farklı bir kadın hareketi var. Oysa Avrupa'da sisteme entegre olmuş kadınlar var. Kadın hareketini doğrusu pek göremiyorsun. O da değişimi dönüşümü sağlamakta yetersiz.. Feminist bakış açısı var. Ama sisteme entegre olmuş, Radikal feminizmden uzaklaşmış, çok liberal, neoliberal feministler söz konusu. Öyle olunca da bunun mücadele tarzı da farklı oluyor. Dönüşüm sağlamayı, bir farklılık sağlamayı, yasalarla gerçekleştirmek bana biraz ters geliyor tam anlamıyla. Radikal feminizmin o noktada, aslında çok fazla yasalarla uğraşmaz. Feministlerin çok tartışması gerekiyor. Avrupayla'da çok tartışması gerekiyor. Çünkü biz Avrupa'dan çok baskı alıyoruz. Halbuki feministler orda tartışmayı bırakmamış olsaydı. Bu baskı, bizim üzerimizde daha az olurdu. Örneğin yöntemsel olarak bizim lobici olmamız üzerine baskı var mesela Avrupa feministleri tarafından; lobicilik yapın diyorlar. Bu bizim seçtiğimiz yöntemlerden bir tanesi olmayacağı gibi tek yöntem de olamaz.

YASAK YERİNE KADININ GÜÇLENDİRİLMESİ VE ÖZGÜRLEŞTİRİLMESİ

Biz Avrupa'da değiliz. Dolayısıyla bizim burdaki yöntemimiz, burdaki, feminist hareket bence daha radikal ve daha dönüştürücü diye düşünüyorum. Yöntemsel olarak da, çözüm olarak da ona yöneliyor zaten kadın dayanışması ve dönüşüm üzerine kuruluyor. Güçlenme ve dönüşüm, temel zemin. Siz zaten kadını güçlendirdiğinizde, tercihlerini kendi istediği gibi yapmaya daha yakın olacak. Bir de böyle bir devlet sistemi kurduğunuzu düşünün. Kadını, gerçekten ekonomik ve sosyal anlamda ve de şiddete karşı durma anlamında daha da güçlendiğinizi düşünün. O noktada artık seçen kadınlar, özgür kadınlar olur ki. Bu durumda erkek talebi karşılıksız kalacak. Arz, olmayacağı için talep de duracak mecburen.

Kadın güçlenmedikçe, kadının kendisi ben durduruyorum, dayanışma gösteriyorum. Bunu istemiyorum demedikçe biraz zor bu iş. Gözünü erkeğe doğru yöneltirsen kayarsın. Sonunda erkeğin değişimini değil, kadının değişimini esas almak burda önemli. Fuhuş konusunda da aynı şey söz konu diyorum. Kadının güçlenmesini gerçekten başardığında; bunu tercih eden insanlar daha da azalacaktır.

GENELEVLERİN OLMASI ÖNEMLİ

Genelev olmazsa da nasıl koruyacaksın kadınları, kadınların güvenli ortamda çalışmaları önemli. Birebir açık ortamda çalışıyor olmaları demek, şiddete açık olmaları demektir. Sağlık anlamında da öyle. Ordaki kadınların sosyal güvencesi olsa, sağlık konusunda problemleri olmasa, orda da bir sürü yasak gelse; şiddete uğradığında gidebileceği bir yer olsa mesela.

Kadın Kapısı Yetkilisi Şevval Kılıç ile Yapılan Görüşme

EN ESKİ MESLEKLERDEN BİRİ OLARAK FAHİŞELİK

'Fahişelik en eski meslektir' demenin, çok öneminin olduğunu sanmıyorum. Fahişelik, bilinen en eski meslektir. Ya da tarihin ilk zamanlarından beri fahişeliğin var olduğunun ne gibi bir önemi olabilir. Bazı yazıtlarda fahişeliğin tapınaklarda da söz konusu olduğu, rahibe hediye amaçlı, sunak sunmak amaçlı fahişelerin olduğu söyleniyor da ben bunun çok da önemli olduğunu zannetmiyorum. Bu bir dayanak değil. Seks işçiliğinin, çok eski zamanlardan beri var olması; seks işçiliğinin şahane birşey olduğu anlamnına gelmez ki. Biz hep ilkel toplumlarda yaşıyoruz. Biz hala ilkel toplumlarda yaşıyoruz. Maalesef bu var. Bence bu şu şekilde okunabilir. Böyle bir meslek, çok eskiden beri vardır şeklinde değil de. Erkek ekonomisine karşı geliştirilen ilk kadın ekonomisi adımlarıdır, şeklinde de okunabilir bu. Vajinanın üreme dışındaki herhangi ilk faaliyeti olarak da değierlendirilebilir. Yoksa dünyanın en eski mesleğinin olması. Çok eskilerden beri bunun yapılıyor olmasının savunulacak ya da herhnagi bir şeye yarayacak bir şeyi olduğunu zannetmiyorum. Tamam çok iyi bir meslek. Çöpçülük de çok iyi bir meslek ama çocuklarımıza öneriyor muyuz çocuklarımıza çöpçü olmalarını. Çöpçüleri aşağılamak için

söylemiyorum zor bir meslek. Ya da maden işçiliği diyelim.

KADIN KAPISI'NIN KURULUŞU

Burası, halk sağlığı alanında çalışmalar yapan bir grup akademisyenin kurduğu bir vakıf. İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, ana çocuk sağlığı, hizmet içi eğitim, hemşirelerin eğitimi, doğum servislerinde çalışanların eğtimi, damar içi madde kulananların eğitimi konusunda hizmet vermekte. Daha çok halk sağlığı alanında, cinsel yolla bulaşan hastalıklar çerçevesinde çalışmaları olmuş bir vakıf. Seks işçileri ve HIV/AIDS üzerine çalışma gündeme geldiğinde seks işçileri ile çalışmak gündeme gelmiş. Çok sık partner değiştiren gruplar oldukları için seks işçileri, hatta önceleri risk altında olan gruplar olarak tanımlanıyordu. Bunun, çok saldırgan bir tavır olduğu anlaşılınca bu sefer seks işçilerİ, eşcinseller, translar falan risk altındaki gruplar olarak adlandırılmaya başlanmış. Bunun nedeni de sosyal ve toplumsal gelişmelerden, çalkantılardan, dalgalanmalardan ilk ve en çok etkilenen grup, bu grup olduğu için, risk altındaki grup, olarak tanımlanıyor.. Seks işçileri ile bereber çalışmak gündeme geldiğinde; ve aktivist arkadaşların sayısı artmaya başladığında, hepimizin söylediği şeyleri benzer olan bir grup oluşmaya başladığında, kadın kapısı gibi, yani vakıf binasının dışında, kurumsal kimliğinden arınmış, buluşma merkezi, danışma merkezi gibi bir yer olması gündeme geldi. Çünkü sonuçta burası, bir kurum. Çok büyük bir kurum. İnsanların daha rahat gelip gitmeleri için. Kurum ve ceket gibi resmi kıyafetlerin dışında daha samimi bir yer olması için, bu binanın dışında bir yer olması gündeme geldi. İstiklal caddesi üzerinde ağa cami üzerinde bir binanın en üst katında bir ofis kuruldu ve adını kadın kapısı koyduk. O zamanlar, bütün çalışmalarımız HIV/AIDS ile ilgiliydi. Kayıtlı çalışan kadınlar da vardı. O zaman çok faal bir şekilde çalışmalara katılıyorlardı. Kayıtlı olarak, yani vesikalı olanlarla olan çalışma zaman içerisinde, motivasyonunu yitirdi. Çünkü genelde böyle yerlere sorun olduğunda başvuruyorar. Genelevde olan kadınlar, nispeten en az sorunları olan kadınlar olduğu için, o nüfusu kaybettik. Gene iletişimde olduğumuz kadınlar var. Ama katılım oranı çok değil. Daha çok sokakta çalışan kadınlar ve trans bireylerin katılımı var. Sonra bir dergiyi çıkarmak gündeme geldi. Hepimizin

söylediği şey 'neden bir dergi çıkarmıyoruz' olmuştu. Bu dergi fikrini bir proje haline getirdik. Ordan burdan tırtıklayarak biz bir dergi bütçesi çıkardık. Bir buçuk yıl boyunca o dergiyi çıkardık: GACI dergisi. 96 yılında çıkmaya başladı. Bence bir infial yarattı. Çünkü direkt olarak trans bireylerin kendi yazdıklarından oluşmaktaydı. Edebi kaygımız, öyle çok içerik kaygımız da yoktu. Ama buna rağmen ceza evlerinden tutun da bütün yayın basın organlarının yazarlarına ya da genel yayın yönetmenlerine kadar abone listemiz vardı. İlk önce Gacı'yı ücretsiz dağıtıyorduk ve yoğun bir ilgi gördü. Daha sonra hem arkadaşların devamsızlığı hem de içerik sürekli kendini tekrar etmeye başlayınca; bir yılın sonunda artık Muhtar Bey, ben ve psikolog bir arkadaşın yazdığı bir dergiye dönüşmüştü. Biz de dergiyi durdurduk bir süreliğine. 2004 yılında tekrar hayata geçti. Bu arada proje bitmişti ama biz gönüllü olarak çalışmalarımızı sürdürüyorduk. Ben yine vakıf bünyesinde kalmaya devam ettim. Kendi alanımla ilgili değil de vakfın idari kadrosundaydım, yani ofis görevlisi olarak çalışıyordum. 2004 yılında tekrar AB destekli projemiz başlayınca -maalesef AB destekli- bu sefer bir kaç trans arkadaş daha işe alındı. Ve gene bu binanın dışında bir ofis kuruldu. İki-üç yıl orayı sürdürdük. Desteklerle projelerle, paramız bittiğinde çok küçük paralarla, hayatımızı devam ettirmek zorunda kaldık. 5.000-10.000 Lira gibi paralarla, dört beş kişinin maaşı çıkıyordu. Fakat bu zamanlarda tekrar gördük ki hani HIV/AIDS her zaman bizim ana çalışma noktamız oldu. HIV/AIDS ile ilgili toplum sağlığı, halk sağlığıyla ilgili arkamızda backroundumuz var. Çünkü vakıf tıpçılardan oluşuyor ve halk sağlığı üzerine yoğunlaşıyorlar.

SEKS İŞÇİLERİNİN İNSAN HAKKI İHLALLERİ

Ama baktık ki, eğer seks işçilerini çalışacaksak önce bu insanların insan hakları ihlallerinin, mağduriyetlerinin ortadan kaldırılmasının birincil önemde olduğunu farkedip; çalışmalarımızı biraz daha bu yöne kaydırdık. O da nedir; kanunlarımızda tek başına fuhuş yapmak suç değil. Fakat polis, kabahatler kanunu kapsamında sokakta çalışan ve hatta evlerinde çalışan, emniyet tarafından bilinen seks işçilerine inanılmaz baskılar oluşmaya başladı. Bu nerden tutturabiliyorlarsa şeklinde bir

baskıydı. Sonra daha da profesyonelleşti polisler ve bu defa kabahatler kanunuu kapsamında trafik kanunlarını ihlalden ya da 'sen erkeksin ama kadın kıyafeti giymiş, etrafı rahatsız ediyorsun' gibi gerekçelerle para cezası kesmeye başladı. Biz de buna bir alternatif olarak, kanunları okuyup avukat arkadaşlarımızdan bilgi alıp bunlara itiraz dilekçeleri yazdık. Önceleri bu itiraz dilekçeleri mahkemelerde düşüyordu. Fakat şimdi hakimlerin, şahit istemeye başladığını öğrendik. Gerçi Beyoğlu'nu durdurduk. Hüseyin Çapkın hakkında, suç duyurusunda bulunduk. Daha çok vaka almaya başladık. Daha çok polis şiddeti, müşteri şiddeti ya da toplumsal şiddetten mağdur olanlar geliyordu. Gene dediğim gibi HIV/AIDS ile ilgili olan çalışmalarımız devam ediyordu. Ücretsiz bir doktor gelip HIV/AIDS için eliza testeleriyle ilgili danışmanlık verip, ücretsiz kan testi servisi vermeye başladı. Bu self kitler, kendi kendine yapabileceğin testler hakkında. Şimdi marketlerde falan da satılıyor hem de çok ucuz. Bu daha pratik bir şey. Bunda da HIV/AIDS olmadığınız halde HIV/AIDS çkabiliyorsunuz bazen. Eğer öyle birşey olursa bu sefer eliza testini yaptırıyoruz biz. Eğer HIV/AIDS çıkmamışsa görünende %100 kanınızda bir şey yok. İlk 3 ayda kanınızda HIV/AIDS virüsüne rastalanamayabiliniyor.

BİR ŞİDDET BİÇİMİ OLARAK FUHUŞ

Para karşılığı girişilen fuhuşu, bir şiddet olarak tanımlıyorum. Diğer taraftan bu bir cinsel şiddet biçimidir. Ama bu mesleği yapan herkesin isminin başına mağdur sıfatını eklemek gerektiğini gündeme getiriyor. Bunun da çok doğru olduğuna inanmıyorum ben. Evet sistem hepimizi bunu yapmaya zorluyor. Ama sistem hepimize bir şeyler yapmaya zorluyor. Ben şeyde çok çakışıyorum; bir kadının beyin gücün satmasıyla kol gücünü satmasıyla vajina performansını satması arasında tabiki ahlaki bazı farklılıklar var. Ama bu ahlak da, neyin ahlakı, kimin ahlakı, neyin bize öğrettiği bir ahlak bu. Bunun da sorgulanması gerektiğine inanıyorum. Bu kadar keşke ilkel toplumlarda olmasak ve insanlar bunu para karşılığı değil de zevk için yapsalar ve yaşasalar ve seks böyle gelişse. Hepimizin gönlünden geçen bu. Ama günümüz koşullarını da anlayıp, buna uygun davranmanın gerektiğine inanıyorum. Böyle feminist söylemler ya da sosyalist söylemler bir yerde havada kalıyor. Hep bu,

benim söylediğim, son zamanlarda aklıma takılan şeyler; bir tarafta değerler diğer tarafata da olgular var. Değerler nedir? Sosyalist ahlak ya da insan ahlakı, ahlakçılık ya da feminist değerler, sosyalist değerler bir tarafta. Diğer tarafta da sokakta çalışmak zorunda kalan yüz bin kadın var. Bu yüz bin kadın az bir rakam değil.

İSVEÇ MODELİ

Şimdi bütün dünyada konuşuluyor bu İsveç Modeli. Fuhuş yapan kadınlara, 'hayır hiçbir şekilde, bunu sen tercih etmiş olamassın, sen ya aklını kaçırmış olmalısın ya çocukluğunda bir travma yaşamış olmalısın, o yüzden bunu tercih etmişsin' diyorlar. Ben buna da çok katılamayacağım. Hayır herkes, çocukluğunda bir travma yaşamış veya psikolojik sorunları olduğu için, bunu tercih ediyor değil. Buna da çok katılamayacağım. Bu sefer de insanlar, siz onu yer altına itiyorsunuz diyor. Bunlar da diyorki bu sefer, fabrikaya girip, tekstil işine girip kazanacakları parayı ve evi ve hayatlarını idame ettirebilecek kadar gelir veriyoruz diyorlar ama bunun ne olduğuna dair biraz soru işaretlerim var benim. Şimdi İsveç'te zaten toplam bin tane seks işçisi varsa İsveç Devleti zengin bir devlet, bin tane seks işçisine bin tane malikane verip birden bire bu seks işçiliğini sonlandırabilir bu da bir çözüm. Tabiki seks işçiliği sonlanmıyacaktır. Değişik fantastik, bizim sapkın olarak nitelendirdiğimiz bir takım zevkleri olanlar vardır. Çok eşli olanlar vardır, vs.. Yüzde yüz seks işçiliğini sonlandırmak diye bir şey yok. Ama toplumda çok az rastlanır bir seviyeye getirebilirsiniz. İsveç'in zaten en güçlü olarak savunduğu şey de şu -tabi bu Türkiye için çok uzak bir fikir ama hani niyetleri bugün değil- : Bugün belki bazı sorunlar yaşanıyor olabilir. Ama atıyorum 20 yıl sonra doğan çocuklar, zaten fuhuşun erkek olan tarafında olsanız bile parayla seks yapımının ceza olduğu bir ülkede doğmuş oluyorsunuz. Dolayısıyşa bu adam 20-25 yaşına geldiğinde, yani bir sonraki nesil için fuhuş zaten hırsızlık yapmak gibi adam öldürmek gibi hani insanların daha iki üç yaşındayken öğrendiği ve öyle bir topluma doğduğu bir sistem olacak. Uzun vadede çok mantıklı olabilir bu. Onlar da sanıyorum zaten bunu savunuyorlar.

TÜRKİYE İÇİN FUHUŞU YASAKLAMAK ÇOK FANTASTİK BİR ÇÖZÜM

Asıl amaç tabi, toplumsal süreç bir günde olmaz. Gelecek kuşaklar için bu, çok doğru olabilir. Ama dediğim gibi İsveç'in nüfusu nedir? Seks işçisinin, genel nüfusa oranı nedir? Kaç seks işçisi vardır? İsveç Devleti çok zengin bir devlet. Türkiye için, bunlar çok fantastik çözümler getiriyor benim aklıma. İsveç, herşeyi yapıp tartışabilir. Bizim model olarak alabileceğimizi sanmıyorum. Bir kere biz, bir Avrupa ülkesi değiliz. Benim tamamen şahsi görüşüm kimseyi bağlamaz. Biz Irak, İran ve Suriye'den hallice bir Ortadoğu Devletiyiz. Biz asla batı ülkesi değiliz. Batılı da değiliz. Ne batılı gibi düşünüyor, ne de batılı gibi yaşıyoruz. Biz Akdeniz coğrafyasında yaşayan Ortadoğululuarız. Bakınız İstanbul'dan oluşmuyor ki Türkiye. Türkiye'nin çoğu, Anadolu ve Doğu taraflarında. Nüfusun büyük bir kısmı, İstanbul'da yoğunlaşmış olabilir. Ama İstanbul'dan ibaret değil Türkiye. Bakınız töre cinayetlerina, gene Siirt'te bir şey olmuş bu sabah söylediler. O yüzden ben de mesela feministlerle ilgili bir şey konuşurken, Amerikalı feministler şöyle diyor, böyle diyor gibi ukalalıklar yapıyorum. Ama biz ne olduğumuzu unutmayalım ya da yapabilirliğimizin ne kadara varabileceğini bilelim.

FUHUŞ YASAĞININ DENETLENMESİ

Nüfusun 9.000.000 ve seks işçisi sayısının bin olduğu bir ülkede bu yasağı denetleyebilirsiniz. Türkiye'de hele hele Türk erkeklerinin olduğu bir yerde bunu denetlemek mümkün değil. Biz daha sigara yasağını, beceremiyoruz. Yani erkeklerin uçkurlarına sahip çıkmaları, bana masal geliyor Türkiye'de. Ne kadar ceza uygulanırsa uygulansın. Uyuşturucuda da var aynı yasak. Bunların hepsi yer altına iten uygulamalar.

Uzun vadede okullarda -İsveç'te olduğu gibi- fuhuşla ilgili eğitimler verilmesi doğru olabilir tabi. Ancak okullarda öncelikle verilmesi gereken; büyük metropollerde kendimiz gibi olmayan hatta kendi ailemiz gibi olmayan başka ailelerin de olabileceği, kendimiz gibi olmayan bireylerin, başka kıyafetler giymekten hoşlanan, başka bir dil konuşan, başka renklerde olan insanlarla da arkadaş olmadan, belirli medeni koşullar seviyesinde, beraber yaşıyabileceğimizin

öğretilmesi lazım. Bu her Türk vatandaşı için elzem bir durum bence. Bu, cinselliğin, cinsel farklılıkların, ırkçılığın da halledilmesinde bir adım olabilir. Bu, sosyal ekonomik dengesizliğin de, belki biraz algılanmasına yardımcı olabilecek bir şey olabilir.

VAJİNA TAKINTISI

Bu cezalarla, yasaklamalarla olacak bir şey değil. Bunlar çok iyi yollar değil bence. Çocuklara bu sefer bütün seks işçisi kadınları ve adamları suçlu gibi göstermek.. Bu defa bir suçlu nüfusu patlayacak. Tabi bunu şimdi küçümsüyoruz. Belki de fuhuş, hakikaten bir insalık suçu olarak algılanmalı. Ama bu, göreceli olarak her iki tarafın da OK olduğu bir alışveriş. Türk feministlerin, bunun üstüne atlamasının sebebi, gene vajina takıntısında. Vajina ile paranın ilişkilendirilmesinden gene ahlakçı bir yerden bakıldığını; bunun bir sürü forma sokulduğunu ama genel ahlak kisvesinden kurtulamadığını düşünüyorum. Bunu tabi İsveç, başka bir yerden söylüyor. Ama biz, eminim ki başka bir yerden söylüyoruz bunu.

FEMİNİSTLER VE FUHUŞ TARTIŞMASI

Feministler arasında bir kaç akım var diyorlar. Liberal feministler, başka şeyler söylüyorlar seks işçiliği ile ilgili. Radikal feministler, başka bir şey söylüyorlar. Beni de materyalist feminist olmakla suçluyorlar. Hepsi bir şey söylüyor ama kimin neyi savunduğu bir kere belli değil. Herkes bak biz, buna karşıyız diyorlar ki mağdur insanın yanında ilk olması gerekenler, sosyalistler bence. Bunu da çok ahlakçı bir yerden yapıyorlar. Kimse, açıkçası elini taşının altına sokmuyor. EHP'li kadınlar, bunu bir adım ileri götürüp dünya kadınlar gününde geneleve yürürüp, "burdaki kız kardeşlerimizi unutmadık" eylemi yaptılar. Bu çok güzel bir adımdı ama yarım kalmış bir adımdı. Tam oldu olacaktı ama olamadı. Çünkü onlar gene bildikleri sloganları attılar. Gene bu vesikaların hesabı sorulacak dediler genelevin kapısında. Halbuki bilmiyorlar ki; o geneleve girebilmek için insanlar ne taklalar atıyorlar. Yani sen kendi ideolojini savunurken, belki başka ideolojilerin yani belki adına slogan attığın kadınların üstünü bir kalemde çizemessin. O kadınların iradesini görmezden

gelemessin. Şeyde de yazıyor; benim okuduğum dokümanlardan bazılarında diyorki her feminist ideoloji kendi gibi düşünen bir seks işçisini kalabalığın içerisinden çekip çıkartıp onu örnek olarak gösteriyor. Emine Şenlikoğlu'da yapıyor bunu. Aynı kendi gibi düşünen 'ay ben çok acılar çektim' diyenleri çıkartıyor. Radikal feministler de, yapıyor bunun aynısını. Bir ikon bulmuşlar satılmış, zorla satılmış, kocası satmış, çocuklarını elinden almışlar. Bütün olabilecek kötü hikayeler, o kadının başına gelmiş. EHP'de Ayşe Tükürükçü'yü bulmuş. O da aynı. Şimdi de EHP'nin çalışma komisyonunda. Fuhuş bile demiyorlar. "Para karşılığı cinsel ilişkiye zorlanan kadınlar", diyorlar. Eminim zorlanan kadınlar da vardır ama seks işçiliğinin geneli için söylenemez bu.

40.000 KADIN VESİKA ALMAYI BEKLİYOR

Bir seks işçisi: Orta sınıf ahlakının kullandığı bir söylem bu; 'kadınlar düşürüldü'. Ama yok ki. O kadar az ki onların sayısı. Yani zorla düşürülen kadınların sayısı, çok az. 40.000 kadın vesika almak için bekliyor. Ama o da, geneli yansıtmıyor. Şimdi diyemeyiz ki sistem bozuk olduğu için kadınlar, bunu tercih etmek zorunda kalıyor. Reklamcılık da, sistemin bozuk olmasından oluşmuş bir sektördür. Üstelik de ağır paralar ve asıl insan hak ihlalleri, o sektörde dönmektedir vs. Şeklinde bu söylemi genişletebilirsiniz. Sistem bozuk olduğu için, tercih etmek zorunda olduğumuz bir sürü şey var. Sistem bozuk olmasaydı. Ben de belki de çalışmayı tercih etmeyecektim. Ben tembellik hakkını savunanlardanım. İnsanın bu hakkı da olmalı, yan gelip yatabilme özgürlüğü de...

BİR TRAVMA OLARAK FUHUŞ TOLERE EDİLEBİLİR

Fuhuşun insan üzerinde yaratmış olduğu travma, tolere edilebilir bir durum. Üstelik de biyolojik kadınlar söz konusu olduğu zaman, müslüman toplumlarda yetişmiş biyolojik kadınlardan söz edeceksek eğer. Belki de Avrupa'daki kadınların yaşadıkları travma, fiiliyattan çok psikolojik bir travmadır. Türkiye'deki kadınlar hem psikolojik hem fiziksel travmaları yaşıyorlar. Genelevde kırk yıldır çalışan bir kadın için bile her müşteri geldiğinde bacaklarını rahatça açabildiğini

zannetmiyorum ben. Yani bu, her seferinde oluşan bir travma. Ama bu tolere edilebilir bir travma. Yani bir kadının atıyorum, 800 Lira maaşla on iki saat konfeksiyon atölyesine gelip de sonra evinde kocasına kölelik etmesi arasındaki travmadan, çok da farklı görmüyorum. Bana göre içinde aşk barındırmayan bir çok evliliğin de yasal fahişelik olduğunu düşünüyorum açıkçası. Bir tür alışveriş sonuçta. Seks işçiliği şöyle tanımlanıyor: "Para veya başka kazanımlar karşılığında verilen cinsel hizmet."

SEKS İŞÇİLERİ ve KAZANÇLARI

Seks işçileri dediğinizde ikiye ayırmak durumundayız. Birinci grup seks işçisi olduğunu sorulduğunda söyleyen, itiraf eden, bunu bir meslek olarak gören; sorulduğunda, bunu üstüne giyebilen bir grup çalışan seks işçisisinden oluşmakta. Bir grup da bunu seks işçisi olarak değil de mankenim ve flörtlerim var şeklinde de söylüyor olabilir. Ama temel de yaptıkları iş seks işçiliğidir. Belki de ayırmak gerekiyor. Burda da Türkiye'de de vardır eminim. Ama onlar, bizim grubumuza girmiyor. Eskortlar falan ya da çok genç ve güzel ve akıllı kadınlar. Seks işçisinin kazancı, güzelliğine göre, performansına göre değişir. Bir fiks fiyatı yok yani ama çok düşebiliyor, on liraya kadar düşebiliyor. On lira en minimum fiyat. Daha üzeri artık ne kadar tutturabilirsen.

Seks işçisi: 'Ama o, 10 Lirayla kalmıyor. Odaya aldığında özel şeyler teklif ediyor. Oral seks falan, şunu yapıcam bunu yapıcam gibi bahşiş koparıyor, 10 Lirayla kalmıyor yani o. İnsanlarda böyle bir yanılgı var. Aaa 10 Liraya yatıyor gibi.

FUHUŞLA İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER

Fuhuşla ilgili günümüzde yapılması gereken şey; kayıtsız seks işçilerinin bağlı olduğu fuhuş ve fuhuşla bulaşan hastalıklar mevzuatının, acilen reforma ihtiyacı var. Bu yasal düzenlemeler, kesinlikle yapılmalı. Şey demeye dilim varmıyor. Bütün seks işçilerine vesika verilsin ve genelevlere kapatılısın ve ülkenin her tarafında genelevler açılsın. Şimdi konuşunca mantıklı geliyor ama bu konuyla ilgili düznlemeler acilen yapılmaı. İnsanları hapse atıyorlar.

GENELEVLER

Seks işçisi olduğunu söyleyen kişi, geneleve girmek istediği zaman, bir sosyal görevli, sizi, bu yoldan geri çevirmeye çalışıyor. Türkiye'de geneleve girmek için belirli prosedürler var. İl Sağlığına gidiyor, valiliğe dilekçe veriyorsunuz. İl Sağlık Müdürlüğü'nde, bir kadın sizinle konuşuyor. Bir sosyal görevli. Bunu neden tercih ettin diye. Trans bireylere olan tavır, çok daha farklı. Trans bireylere biraz ultimas geçiliyor. Çünkü trans bireyler için, seks işçiliği kaçınılmaz. Ama kadınlara çok daha fazla enerji ve vakit harcadıklarını biliyorum. Translara biraz daha ultimas geçiliyor bu anlamda. Çünkü kolay kolay yapabilceği başka bir meslek olmadığı için, 'neden bu mesleği yapıyorsun?' diye komik bir soru sormuyorlar. Açık olan genelevler kapatılmasın, yanlarına cami yapılmasın. Antalya'da mahalle ayaklandı. Sonra da 'ay biz bu genelevi kapatalım, yoksa bunları koruyamayacağız' diye ortaya çıktılar. Kanunda zaten tek başına çalışma ve fuhuş ve birleşme evleri var. Mevzuatta genelevlerin tanımı var. Genel kadının tanımı var. Genelev açma koşulları var. Genel kadın olma koşulları var. birleşme evleri var ve tek başına çalışılan fuhuş evleri var. Genelev dışındakilerin uygulaması yok. Bunlar serbest bırakılmalı. Buradaki kanunlar, ne yazıyorsa uygulamaya geçilmeli. Belki de sokak fuhuşun bitirilmesinden o zaman bahsedicez.

DEVLETİN FUHUŞLA MÜCADELESİ

Çünkü inanların, hem sokaklarını, hem kulüplerini, hem evlerine baskı yaparsanız.. Fuhuşla mücadele, fuhuşu yapanlarla mücadele ederek olmuyor. Bu insanların kafasına vurarak, hapse atarak, döverek, eziyet ederek, sadece bu insanların mağduriyetlerini arttırmış oluyorsunuz. Mağduriyetlerinin, altını kalın çizgilerle çizmiş oluyorsunuz. Ne fuhuşu bitirmeye ne de sek sişçiliğine bir son vermiş olmuyorsunuz. Ağır da bir talep var, diğer taratan.

İsveç modeli uzun erimli vadeler konuşulacaksa, üzerine tartışılabilinir. Ama kısa vadededе acilen bu mağduriyetlerin, ortadan kaldırılması lazım. Acilen anti seks işçisi, anti eşcinsel söylemlerin, bakanlar tarafndan en azından şimdilik söylenmemesi lazım. Biz Aliye Kavaf'ın homofobik açıklamasına çok şaşırmadık ki.

Aliye Kavaf'ta zaten belirli bir düşünceyi temsil eden bir kadındı. Ve temsil ettiği düşüncenin gereklerini konuştu. Hiçbirimiz şaşırmadık buna. Ama büyük hata, çok büyük hata. Türkiye adına da çok büyük hata. Şehirli bir insan olarak benim adıma da çok büyük bir hata. Bir sürü o kadar insan adına da çok büyük hata. Bütün eşcinsel bireyler adına da...

Eğer bir ülkede toplam 1.000 tane seks işçisi varsa. Eğer bu ülkenin medeni standartları, tavana vurmuşsa. Bu ülke 1.000 tane seks işçisi üzerinde, her türlü gelişmeyi uygulatabilir. Ve bunun sonuçlarını görebilir. Bizim ülkemizdeki nüfus biraz farklı. Bizim seks ile olan ilişkimiz de farklı.

CİNSEL HİZMETLERİ SATIN ALANLARIN DEĞİŞEN PROFİLİ

Cinsel hizmetleri satın alanlar bakımından kuşaklar arasında oransal bir fark yok. Çünkü nüfusumuz da arttıyor bizim. Satın almada bir değişiklik yok. Çünkü bu defa İstanbul, göç almaya başladı. Dolayısıyla doğudan çok fazla insan gelmeye başladı. İnternette veya caddelerde, barlarda bile partner bulamayacak derecede olanlar var. Belki de şehre yeni gelmiş olmaktan, başka bir kültürden, feodal bir kültürden gelmiş olmaktan kaynaklanabilir ama hala talebin oranı hiç düşmedi. Profil değişmiştir. Bir kesim tarafından, değişmiş olabilir. İnternet var. İnternette her türlü eğiliminize karşılık gelebilecek cinsel partner, bulmanız çok kolay, iletişim kurmanız çok kolay. Ancak bizim ülkemizde cinsellik hala bir tabu. Biz, İsveç'ten bahsedemeyiz. Biz cinsel devrimini yaşamamış bir toplumuz. Biz hala abazan bir toplumuz. Parayla seks satın almamak bizim için hala lüks. Evet, İstanbul'da bu anlamda yeni jenerasyonun sekse para ödememesi söz konusu olabilir. Bu azalmıştır ama İstanbul'un göç almasıyla beraber, seks işçilerindeki iş kaybına yol açmamıştır. Böyle düşünülmesin yani. Gene talep, eskisi kadar fazla devam ediyor. Profil değişmiştir sadece.

Seks işçisi: daha sınıfsal değil midir sence o. Orta sınıfın kız arkadaşı oluyor, cinselliği yaşıyor ama alt sınıfın öyle bir şeyi yok. Düşük ücretli yerlerdir genelevler. Bu yüzden genelevlere veya seks işçisi kadınlara olan talebin azalacığını düşünmüyorum. Yüzü batıya dönük olan gençler, cinselliği kız arkadaşıyla yaşıyor

olabilir. Diğer taraftan, doğuda hala ilk cinsel deneyimi için geneleve götürülen gençler söz konusu. İstanbul'da ve Ankara'da bu böyle olmayabilir. İnsanlar ilk deneyimlerini kız arkadaşlarıyla yaşıyor olabilirler. Ama doğuda bu böyle değil.

CİNSEL SUÇLAR VE HASTALIKLARIN ÖNLENMESİ

Zaten genelevlerin açılmasının sebebi, cinsel suçların azaltılması ve cinsel yolla bulaşan hastalıkların kontrol altına alınması, çok sık partner değiştiren insanların devlet kontrolünde olması gerektiği miti. Vergi tarafı var bir de. Yıllarca Türkiye'nin vergi şampiyonu Manukyan'dı, birinciydi kadın çalışıtğı sürece.

Seks işçisi: Üst sınıfın zaten bir problemi yok. Parası var. Cinsel hizmetleri satın alma, fantezi amaçlı olabilir. Kız arkadaşı der ki hadi şimdi bir travesti bul da sen seviş ben seyredim. HIV/AIDS için de söylenenler var tabi. Fakat aldığımız son bilgilere göre, HIV/AIDS esasında gelir düzeyi yüksek orta ve üst gelire sahip 30-35 yaş üstü erkekler arasında çok yaygın; çünkü en sık partner değiştirenler onlar. Ve koruma konusunda dikkat etmedikleri için, HIV/AIDS daha çok bu nüfusta yaygın görülmekteymiş son yıllarda. Sokkta çalışan 100.000 seks işçisinin 80.000'i kadın 20.000'i kadın olmayan nüfustur. Genelevlerde çalışan kadın sayısı, 3000 iken cinsel hizmetleri satın alanların sayısını bilemeyiz. Bu her Türk erkeğinin borcudur. hepsi bir defa almıştır muhakkak. Minimum bir kere almıştır. Bu sunulduğunda herkes bunu alır. Çünkü Türk erkeği için cinsellik paralı veya parasız bir gurur meselesi; çok zor reddetmeleri.

FUHUŞ LANETLİ BİR KONU

Feminstlerin bir fikirleri yok esasında, gerçekten yok fikirleri yok esasında. Feministler ile fuhuşla ilgili konuşulduğunda şunlar, şunları söylüyor. Biz daha çok bu söyleme sıcak bakıyoruz diyorlar. Bu femimist bakış açlıları da, bir şeyler söylüyor işte. Şöyle bakılması gerekiyor falan diyorlar da. Bu konuda aktif olarak çalışması gereken sosyalistler ve feministler dahi kimse elini taşın altına sokmak istemiyor. Bu lanetli bir konu. İnsanlar en fazla, bakış açlılarını belirtebiliyor. Kimse "ayol yasaksa yasak olsun. Bir şeyler yapın; gidin genelevin kapısına bir taş atın."

Radikal feministler yapanlar da yaptıranlar da cezalandırılmalı ve devlet tarafından yasaklanmalı diyorlar mesela. Hadi o zaman. Bunu da yapamıyorlar. Çünkü Tayyip Bey'in ekmeğine yağ sürmek istemiyorlar. Onlar da aynı şeyi söylüyorlar.

AKP'NİN GENELEV AÇILIMI

Başbakanlık İnsan Hakları Komisyonu tarafından genelevler dolaşılacakmış; genelevlerde zorla çalışıtırıldığını söyleyen veya artık bu mesleği yapmak istemeyenler için. Acaba kaç kişi bırakmak isteyecek. Bırakmak isteyen bırakır zaten. İsveç gibi, "Seks işçilerine, yaşayabilecekleri ev veriyorum. Gündelik hayatlarını, mesela faturalarını ödeyebilecek ve karınlarını doyurabilecek para da veriyorum. İsteyene de iş veriyorum." denildiği takdirde, Türkiye'de bir tane seks işçisi kalmaz. Ama Türkiye'de seks işçisine verecek ev var mı. Buna niyet var mı? Bunlar havada kalan şeyler. Geneleve gireceğin zaman soruyorlar zaten "500 Lira gibi bir aylık bağlatıyoruz" diye. "Hayır benim annem, kalp hastası, anneme de bakıyorum". "Tamam hem sana, hem anana, sosyal sigortalardan maaş bağlatacağız" diyorlar. İlk söyledikleri şey bu, vazgeçirmek için. Bu rakam daha düşük tabi. 200 Lira mı ne öyle bir şey. Başbakanlık zorla çalıştırılanları ve bırakmak isteyenleri İŞ-KUR üzerinden meslek sahibi yapacağız diyor. Burada çalışanların hepsi ilkokul veya ortaokul meznunu. Lise mezunu çok azdır. Şimdi bu kadınlar, iyi kötü bir şey kazanıyor. Şimdi o kadını ordan kurtarıp bir yere çaycı olarak yerleştirip, eline 600 Lira verip, mutlu olmasını mı bekliyorsun? Doğrusu bu mudur? diyeceksin.

FUHUŞU BİTİRMEK YASAKLARLA OLMAZ

Cinselliğe ket vuramassınız. Cinselliği, baskılayamassınız yani. Farklı cinsel davranış modellerinin olduğunu gençlerimize anlatmalıyız. Yasaklayarak olmaz bu. Bunu al, ya da sakın alma, diyerek değil. Zaten standart gelişim, medeni toplumlarda, medeni gelişimlerini tanımlarken neyin doğru neyin yanlış olduğu kararını kendi iradeleriyle alabilirler. Devlet tarafından yasaklar konulmamalı, bu konuda. Bu çok yanlış bir bakış açısı. Devlet olarak ne yanlış, ne yanlış değil diyerek uygulama yapamazsınız. Yasakların da çekici olduğu bir gerçek. Fuhuş yasak

derseniz, fuhuş patlayacaktır Türkiye'de.

KOŞULLAR İYİLEŞTİRİLMELİ

Koşulları iyileştirmek zorundayız. Pozitif ayrımcılığı, bir defa bu feministler anlamalı. Bunun teoride ne olduğunu anlamak durumundayız. Pozitif ayrımcılık bazı alanlarda, seks işçilerine yapılmalı. Bu insanlara ücretsiz kan testi imkanı vererek, bunu normalleştirmeye çalışıyorsun diyorlar mesela. Evet bunu normalleştirmeye çalışıyorum. Polisler de, biz prezerfatif dağıtıyorduk, elimdeki proje kağıtlarını alıp fırlattı. Üzerinde Sağlık Bakanlığının damgası var. AB'nin damgası var. O şekilde tavrını belirtti. Siz besliyorsunuz bunları, prezervatif dağıtarak dedi. Eğer prezervatif vererek, insanları sekse teşvik ediyorsak, sonumuz harab. Bakış açıları bu yani. Seks işçilerinin işine yarayacak bir iş yapman, bunu normalize etmen demek. Bunun ayrımına varamıyoruz. Pozitif ayrımcılık yapalım, cinayetler dursun.

EK II :

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ SINIRAŞAN ÖRGÜTLÜ SUÇLARA KARŞI BİRLEŞMİŞ MİLLETLER SÖZLEŞMESİNE EK İNSAN TİCARETİNİN, ÖZELLİKLE KADIN VE ÇOCUK TİCARETİNİN ÖNLENMESİNE, DURDURULMASINA VE CEZALANDIRILMASINA İLİŞKİN PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN

Kanun No. 4804 Kabul Tarihi : 30.1.2003

MADDE 1. – Birleşmiş Milletler çerçevesinde 12-13 Aralık 2000 tarihlerinde Palermo'da düzenlenen konferansta kabul edilen "Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur.
MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.
MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

SINIRAŞAN ÖRGÜTLÜ SUÇLARA KARŞI BİRLEŞMİŞ MİLLETLER SÖZLEŞMESİ'NE EK İNSAN TİCARETİNİN, ÖZELLİKLE KADIN VE ÇOCUK TİCARETİNİN ÖNLENMESİNE, DURDURULMASINA VE CEZALANDIRILMASINA İLİŞKİN PROTOKOL

Giriş

Bu Protokole Taraf Devletler,

İnsan ticaretini, özellikle kadın ve çocuk ticaretini önlemek ve bununla mücadele etmek için atılacak etkin adımların kaynak, transit ve hedef ülkelerde insan tacirlerinin cezalandırılması ve bu ticaretin mağdurlarının uluslar arası düzeyde tanınmış insan haklarının korunması dahil, önlemler içeren kapsamlı bir uluslar arası yaklaşım gerektirdiğini *beyan ederek,*

İnsanların, özellikle kadınların ve çocukların istismarıyla mücadele etmek için kuralları ve uygulanabilir önlemleri içeren çeşitli uluslararası belgelerin bulunmasına rağmen, insan ticaretini tüm yönleriyle ele alan evrensel bir düzenlemenin mevcut olmadığı gerçeğini *gözönünde tutarak,*

Bu tür bir düzenlemenin olmaması halinde, insan ticaretine karşı savunmasız durumdaki kişilerin yeterli derecede korunmayacaklarından *endişe duyarak,*

Sınıraşan örgütlü suçlara karşı kapsamlı bir uluslararası sözleşmenin ayrıntılı bir şekilde hazırlanması ve diğerlerinin yanı sıra, kadın ve çocuk ticaretini ele alan uluslararası bir belgenin ayrıntılı olarak hazırlanışını görüşmek amacıyla, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun açık katılımlı hükümetlerarası bir ad-hoc komite kurulmasına karar verdiği, 9 Aralık 1998 tarih ve 53/111 sayılı Genel Kurul kararını *hatırlayarak,*

Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne, insan ticaretinin, özellikle kadın ve çocuk ticaretinin önlenmesi, durdurulması ve cezalandırılması için uluslararası bir belgenin eklenmesinin bu suçu önlemede ve bu suçla mücadelede faydalı olacağına *kanaat getirerek,*

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır.

I. Genel hükümler

Madde 1

Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'yle **i***lişkisi*

1. Bu Protokol, Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne ektir. Bu Protokol Sözleşme'yle birlikte yorumlanacaktır.

2. Bu Protokol'de aksine hüküm bulunmadıkça, Sözleşme'de yer alan hükümler bu Protokol için de geçerli olacaktır.

3. Bu Protokol'un 5. maddesinde belirtilen suçlar, Sözleşme uyarınca belirlenmiş suçlar olarak kabul edilecektir.

Madde 2

Amaç

Bu Protokol'un amaçları şunlardır:

(a) Kadın ve çocuklara özel önem verilerek, insan ticaretini önlemek ve mücadele etmek,

(b) Bu tür ticaretin mağdurlarını, onların insan haklarına bütünüyle saygı göstererek korumak ve onlara yardım etmek,

(c) Bu amaçlara erişebilmek için Taraf Devletler arasındaki işbirliğini geliştirmek.

Madde 3

Tanımlar

Bu Protokol'un amaçları bakımından:

(a) "İnsan ticareti", kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir. İstismar terimi, asgari olarak, başkalarının fuhuşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içerecektir.

(b) İnsan ticaretinin (a) bendinde belirtilen yöntemlerden herhangi biriyle yapılmış olması halinde, mağdurun bu istismara razı olup olmaması durumu değiştirmeyecektir.

(c) Bu maddenin (a) bendinde öngörülen yöntemlerden herhangi birini içermese bile, çocuğun istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması "insan ticareti" olarak kabul edilecektir.

(d) Onsekiz yaşının altındaki herkes "çocuk" kabul edilecektir.

Madde 4

Kapsam

Bu Protokol, metinde başka türlü belirtilmedikçe, mahiyetleri itibariyle sınır aşan nitelikte oldukları ve suça örgütlü bir suç grubu karıştığı takdirde, bu Protokol'un 5. maddesinde belirtilen suçların önlenmesi, soruşturulması ve kovuşturulmasında ve suç mağdurlarının korunmasında uygulanır.

Madde 5

Suç **haline getirme**

1. Her Taraf Devlet bu Protokol'un 3. maddesinde belirtilen eylemlerin kasten gerçekleştirilmesi halinde cezalandırılmalarını teminen gerekli yasal ve diğer önlemleri alacaktır.

2. Her Taraf Devlet, aşağıdaki eylemlerin de suç sayılmaları için gerekli yasal ve diğer önlemleri alacaktır:

(a) Kendi hukuk sisteminin temel kavramlarına bağlı kalmak kaydıyla, bu maddenin 1. fıkrası uyarınca ihdas edilen bir suçun işlenmesine teşebbüs edilmesi,

(b) Bu maddenin 1. Fıkrası uyarınca tesis edilen bir suça, suç ortağı olarak iştirak edilmesi,

(c) Bu maddenin 1. fıkrası uyarınca ihdas edilen bir suçu işlemek için başkalarının örgütlenmesi veya suça teşvik edilmesi.

II. İnsan ***ticareti mağdurlarının korunması***

Madde 6

İnsan **ticareti mağdurlarına yönelik yardım ve koruma**

1. Uygun hallerde ve kendi iç hukukunun elverdiği ölçüde, her Taraf Devlet, diğer önlemlerin yanı sıra, insan ticaretine ilişkin yargılama işlemlerini gizli yürüterek insan ticareti mağdurlarının özel hayatlarını ve kimliklerini koruyacaktır.

2. Her Taraf Devlet, uygun hallerde, kendi iç hukuki veya idari sisteminin insan ticareti mağdurları lehine aşağıdaki olanakları içermesini sağlayacaktır:

a) İlgili yargısal ve idari işlemler hakkında bilgi,

b) Ceza yargılamasının uygun aşamalarında mağdurun görüş ve endişelerinin, sanıkların savunma haklarına engel olmayacak şekilde ileri sürülebilmesine ve bunların göz önüne alınmasına yardım.

3. Her Taraf Devlet, uygun durumlarda, sivil toplum örgütleriyle, diğer ilgili kuruluşlarla ve sivil toplumun diğer unsurlarıyla işbirliği içinde özellikle aşağıdaki hususlara ilişkin hükümler dahil, insan ticareti mağdurlarının fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden iyileşmelerini sağlamak için önlemler alınıp uygulanmasını değerlendirecektir:

(a) Uygun barınma olanağı,

(b) İnsan ticareti mağdurlarının anlayabilecekleri bir dilde özellikle yasal haklarına ilişkin danışmanlık hizmeti ve bilgi verilmesi,

(c) Tıbbi, psikolojik ve maddi yardım,

(d) Çalışma, öğrenim ve eğitim olanakları.

4. Her Taraf Devlet, bu madde hükümlerini uygularken, insan ticareti mağdurlarının yaşını, cinsiyetini ve uygun barınma, eğitim ve bakım dahil, özel ihtiyaçlarını ve özellikle çocukların özel ihtiyaçlarını dikkate alacaktır.

5. Her Taraf Devlet, kendi ülkesi içinde bulunduğu sürece, insan ticareti mağdurlarının fiziksel güvenliğini sağlamak için çaba gösterecektir.

6. Her Taraf Devlet, kendi iç hukuk sisteminin insan ticareti mağdurlarına, gördükleri zararlar için tazminat alma olanağını veren önlemleri içermesini temin edecektir.

Madde 7

İnsan ticareti mağdurlarının **giriş yapılan** *Devletlerdeki statüleri*

1. Her Taraf Devlet, bu Protokol'un 6. maddesi uyarınca alınacak önlemlere ek olarak, uygun hallerde, insan ticareti mağdurlarının kendi ülkesinde geçici veya daimi olarak kalmalarına izin veren yasal veya diğer uygun önlemleri almayı düşünecektir.

2. Her Taraf Devlet, bu maddenin 1. fıkrasının hükmünün yerine getirilmesinde, insancıl ve merhametli yaklaşımlara gereken değeri verecektir.

Madde 8

İnsan ticareti mağdurlarının kendi memleketlerine dönmeleri

1. Her Taraf Devlet, kendi vatandaşı olan veya diğer bir Taraf Devletin ülkesine girişi sırasında kendi ülkesinde daimi ikamet hakkına sahip bulunan bir insan ticareti mağdurunun geri dönüşünü, o kişinin güvenliğini de gözeterek, sebepsiz veya makul olmayan bir gecikme olmaksızın kolaylaştıracak ve kabul edecektir.

2. Bir Taraf Devletin, bir insan ticareti mağdurunu, o Taraf Devletin ülkesine girişi sırasında ülkesinde daimi ikamet hakkına sahip bulunduğu veya vatandaşı olduğu diğer bir Taraf Devlete iade etmesi halinde, bu tür bir geri gönderme o kişinin güvenliğini, kişinin insan ticareti mağduru olmasına yol açan olaylarla ilgili yasal işlemlerin durumunu ve geri dönüşün mümkünse gönüllü olarak yapılması gereğini gözetmek suretiyle gerçekleştirilecektir.

3. Giriş yapılan Taraf Devletin talebi üzerine, talepte bulunulan Taraf Devlet sebepsiz veya makul olmayan bir gecikmeye yol açmadan, insan ticareti mağduru olan kişinin kendi

vatandaşı olup olmadığını veya giriş yapılan Taraf Devletin ülkesine giriş zamanında kendi ülkesinde daimi ikamet hakkına sahip olup olmadığını doğrulayacaktır.

4. Gerekli belgeleri bulunmayan bir insan ticareti mağdurunun dönüşünü kolaylaştırabilmek için, vatandaşı olduğu veya giriş yapılan Taraf Devletin ülkesine girişi sırasında daimi ikamet hakkının bulunduğu Taraf Devlet, giriş yapılan Taraf Devletin talebi üzerine, kişinin seyahat etmesine veya ülkesine yeniden giriş yapmasına imkan sağlayacak gerekli seyahat belgelerini tanzim etmeyi veya müsaadeyi vermeyi kabul edecektir.

5. Bu madde, giriş yapılan Taraf Devletin iç hukukunun insan ticareti mağduruna tanıdığı herhangi bir hakkı ortadan kaldırmayacaktır.

6. Bu madde, insan ticareti mağdurlarının dönüşünü kısmen veya tamamen tanzim eden, yürürlükteki herhangi bir ikili veya çok taraflı anlaşmaya veya düzenlemeye halel getirmeyecektir.

III. Önleme, işbirliği ve diğer önlemler

Madde 9

İnsan ticaretinin önlenmesi

1. Taraf Devletler, aşağıdaki amaçlarla, kapsamlı politikalar, programlar ve diğer önlemleri oluşturacaklardır:

İnsan ticaretini önlemek ve bununla mücadele etmek,

(b) İnsan ticareti mağdurlarını, özellikle kadınları ve çocukları yeni mağduriyetlerden korumak.

2. Taraf Devletler, insan ticaretini önlemek ve bununla mücadele etmek için, araştırma, bilgi ve kitle iletişim kampanyaları ve sosyal ve ekonomik girişimler gibi önlemleri uygulamak için çaba göstereceklerdir.

3. Bu maddede yer alan politikalar, programlar ve diğer önlemler, uygun olduğu ölçüde, sivil toplum örgütleriyle, diğer ilgili kuruluşlarla ve sivil toplumun diğer unsurlarıyla işbirliğini içerecektir.

4. Taraf Devletler, ikili veya çok taraflı işbirliği yolu da dahil, kişileri, özellikle de kadınları ve çocukları insan ticaretine karşı korumasız bir konuma düşüren yoksulluk, az gelişmişlik ve fırsat eşitsizliği gibi olguları gidermek için önlemler alacak veya bu önlemleri güçlendireceklerdir.

5. Taraf Devletler, ikili ve çok taraflı işbirliği yolu da dahil olmak üzere, insan ticaretine yol açan, özellikle kadınlar ve çocuklar olmak üzere, kişilerin her biçimdeki istismarının artmasına sebep olan talebi engellemek için eğitici, sosyal ve kültürel önlemler gibi yasal veya diğer önlemleri alacak veya güçlendireceklerdir.

Madde 10

Bilgi değişimi ve eğitim

1. Taraf Devletlerin kanun uygulayıcı, göçmenlikten sorumlu ve diğer ilgili makamları, gerektiğinde, kendi iç hukuklarına uygun olarak, aşağıdaki hususların belirlenmesinde birbirlerine yardımcı olmak için bilgi değişimi yoluyla, işbirliği yapacaklardır:

(a) Başkalarına ait seyahat belgeleriyle veya seyahat belgeleri olmadan, uluslararası bir sınırı geçen veya geçmeye teşebbüs eden kişilerin insan ticareti faili veya mağduru olup olmadıkları,

(b) İnsan ticareti amacıyla uluslararası bir sınırı geçmek için, kişilerin kullanmış oldukları veya kullanmaya teşebbüs ettikleri seyahat belgelerinin türleri,

(c) Mağdurların toplanması ve bir yerden bir yere taşınması, bu tür bir ticarette yer almış kişiler ve gruplar arasında kullanılan yollar ve bağlantılar dahil, insan ticareti amacıyla örgütlü suç grupları tarafından kullanılan araçlar ve yöntemler ve bunları ortaya çıkarmak için alınabilecek önlemler.

2. Taraf Devletler, insan ticaretinin önlenmesinde kanun uygulayıcı makamlar, göçmenlikten sorumlu görevliler ve ilgili diğer görevlileri eğitecek ve verilen eğitimi güçlendireceklerdir. Eğitim, mağdurların insan tacirlerinden korunması dahil, bu tür ticaretin önlenmesinde, insan tacirleri hakkında kanuni takipte bulunulmasında ve mağdurların haklarının korunmasında kullanılan yöntemler üzerinde odaklanmalıdır. Eğitim, insan hakları ile çocuk ve kadınlara özgü sorunları göz önüne alma gereğini de hesaba katmalı ve sivil toplum örgütleriyle, diğer ilgili kuruluşlarla ve sivil toplumun diğer unsurlarıyla işbirliğini teşvik etmelidir.

3. Bilgi alan bir Taraf Devlet, bilgiyi ileten Taraf Devletin bilginin kullanımına sınırlama getirecek herhangi bir talebine uyacaktır.

Madde 11

Sınır önlemleri

1. Taraf Devletler, kişilerin serbest dolaşımına ilişkin uluslararası taahhütlere bağlı kalmak kaydıyla, insan ticaretinin önlenmesi ve ortaya çıkarılması için gerekli olabilecek sınır kontrollerini, mümkün olduğu ölçüde güçlendireceklerdir.

2. Her Taraf Devlet, ticari nakliyeciler tarafından işletilen ulaşım araçlarının, bu Protokol'un 5. maddesinde belirtilen suçların işlenmesinde kullanılmasını önlemek için yasal ve diğer uygun önlemleri, mümkün olduğu ölçüde alacaktır.

3. Uygun hallerde ve uygulanmakta olan uluslararası sözleşmelere bağlı kalmak kaydıyla, bu tür önlemler, herhangi bir nakliye şirketi veya herhangi bir ulaşım aracının sahibi veya işletmecisi dahil, ticari nakliyecilere, yolcularının giriş yapılan Devlete girişleri için gerekli olan seyahat belgelerine sahip olup olmadıklarını araştırma zorunluluğunu getirmeyi içerecektir.

4. Her Taraf Devlet, bu maddenin 3. fıkrasında öngörülen yükümlülüğün ihlalini yaptırıma bağlamak için gerekli önlemleri, kendi iç hukukuna uygun olarak alacaktır.

5. Her Taraf Devlet, bu Protokol'de yer alan suçların işlenmesine karışan kişilerin ülkeye girişinin engellenmesine veya vizelerinin iptaline olanak veren önlemleri, kendi iç hukukuna uygun olarak, almayı değerlendirecektir.

6. Taraf Devletler, Sözleşme'nin 27. maddesi saklı kalmak kaydıyla, doğrudan iletişim kanalları kurmak ve sürdürmek suretiyle de sınır kontrol makamları arasındaki işbirliğini güçlendirmeyi değerlendireceklerdir.

Madde 12

Belgelerin güvenliği ve kontrolü

Her Taraf Devlet, aşağıdaki amaçlar için gerekli olabilecek önlemleri, mümkün olan yollarla, alacaktır:

(a) Verdiği seyahat veya kimlik belgelerinin kolayca kötüye kullanılamayacak ve güçlük çekmeden tahrif edilemeyecek veya kanuna aykırı şekilde değiştirilemeyecek, kopya edilemeyecek veya düzenlenemeyecek kalitede olmalarını temin etmek,

(b) Taraf Devlet tarafından veya adına verilen seyahat veya kimlik belgelerinin doğruluğunu ve güvenliğini temin etmek ve bunların kanuna aykırı şekilde yapımını, düzenlenmesini ve kullanımını önlemek.

Madde 13

Belgelerin yasallığı ve geçerliliği

Bir Taraf Devlet, başka bir Taraf Devletin talebi üzerine, kendi adına çıkarılmış olan veya çıkarılmış görünen seyahat veya kimlik belgelerinin insan ticareti için kullanıldığından şüphe duyulması halinde bunların yasallığını ve geçerliliğini, kendi iç hukukuna uygun olarak makul bir süre içinde doğrulayacaktır.

IV. Nihai *hükümler*

Madde 14

Saklı tutulan hususlar

1. Bu Protokol'deki hiçbir hüküm, Devletlerin ve kişilerin, uluslararası insancıl hukuk ve uluslararası insan hakları hukuku ve özellikle, uygulandığı durumlarda, 1951 tarihli Mültecilerin Statüsü'ne ilişkin Sözleşme ve 1967 tarihli Protokol ile bu belgelerde yer alan kaçtığı ülkeye iade edilmeme ilkesi dahil, uluslararası hukuk kapsamındaki haklarını, yükümlülüklerini ve sorumluluklarını etkilemeyecektir.

2. Bu Protokol'de öngörülen önlemler kişilere, insan ticareti mağdurları oldukları gerekçesiyle ayrım yapmayacak biçimde yorumlanacak ve uygulanacaktır. Bu önlemlerin yorumu ve uygulanışı uluslararası kabul görmüş ayrımcılık yapmama ilkelerine uygun olacaktır.

Madde 15

Uyuşmazlıkların **çözümü**

1. Taraf Devletler, bu Protokol'un yorumlanmasına veya uygulanmasına ilişkin uyuşmazlıkları müzakere yoluyla çözmek için çaba göstereceklerdir.

2. Makul bir zaman içersinde müzakere yoluyla çözülemeyen bu Protokol'un yorumlanmasına veya uygulanmasına ilişkin iki veya daha fazla devlet arasında herhangi bir uyuşmazlık, bu Taraf Devletlerden birinin talebi üzerine, tahkime götürülecektir. Eğer, tahkim talebinin yapıldığı tarihten altı ay sonra, Taraf Devletler, tahkime dair düzenlemelerde anlaşamazlarsa, bu Taraf Devletlerden herhangi biri, uyuşmazlığı Divan'ın Statüsü'ne uygun bir taleple, Uluslararası Adalet Divanı'na götürebilir.

3. Her Taraf Devlet, bu Protokol'e ilişkin imzalama onaylama, kabul veya uygun bulma veya katılım sırasında kendisini, bu maddenin 2. fıkrasıyla bağlı saymadığını bildirebilir. Diğer Taraf Devletler, bu tür bir çekince koymuş herhangi bir Taraf Devlete karşı bu maddenin 2. fıkrasıyla bağlı olmayacaklardır.

4. Bu maddenin 3. fıkrası uyarınca çekince koymuş herhangi bir Taraf Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne bildirmek suretiyle, bu çekinceyi her zaman kaldırabilir.

Madde 16

İmza, **onay, kabul, uygun bulma ve k***atılım*

1. Bu Protokol, 12-15 Aralık 2000 tarihleri arasında İtalya'nın Palermo kentinde ve ondan sonra da, 12 Aralık 2002 tarihine kadar New York'taki Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nde bütün devletlerin imzasına açık kalacaktır.

2. Bu Protokol, bu maddenin 1. fıkrası uyarınca, üyelerinden en az bir devletin bu Protokol'u imzalaması halinde, bölgesel ekonomik bütünleşme teşkilatlarının imzasına da açık olacaktır.

3. Bu Protokol, onaylamaya, kabule veya uygun bulmaya tabidir. Onaylama, kabul veya uygun bulma belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edilecektir. Bir bölgesel ekonomik bütünleşme teşkilatı, üye devletlerinden en az biri aynı işlemi yaptığı takdirde, onaylama, kabul veya uygun bulma belgesini tevdi edebilir. Onaylama, kabul veya uygun bulma belgesinde bu tür bir teşkilat, bu Protokol ile düzenlenen konulara ilişkin yetkilerinin sınırını beyan edecektir. Bu tür bir teşkilat yetkilerinin kapsamına ilişkin herhangi bir değişikliği de saklayıcıya bildirecektir.

4. Bu Protokol, herhangi bir devletin veya üyesi devletlerden en az birinin bu Protokol'e taraf olduğu herhangi bir bölgesel ekonomik bütünleşme teşkilatının katılımına açıktır. Katılım belgeleri Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Sekreterine tevdi edilecektir. Katılımı sırasında, bölgesel bir ekonomik bütünleşme teşkilatı bu Protokol ile düzenlenen konulara ilişkin yetkilerinin sınırını beyan edecektir. Bu tür bir teşkilat yetkilerinin kapsamında meydana gelecek herhangi bir değişikliği de saklayıcıya bildirecektir.

Madde 17

Yürürlüğe **giriş**

1. Bu Protokol, kırkıncı onaylama, kabul, uygun bulma veya katılım belgesinin tevdi edildiği tarihten sonraki doksanıncı günde yürürlüğe girecek, ancak Sözleşme yürürlüğe girmeden önce yürürlüğe girmeyecektir. Bu fıkranın amaçları bakımından, bölgesel bir ekonomik bütünleşme teşkilatı tarafından tevdi edilmiş herhangi bir belge, bu tür teşkilatlara üye devletler tarafından tevdi edilenlere ilave olarak sayılmayacaktır.

2. Her devlet veya bölgesel bir ekonomik bütünleşme teşkilatı için, bu Protokol'e ilişkin kırkıncı onaylama, kabul, uygun bulma veya katılım belgelerinin tevdiinden sonra, bu Protokol'u onaylayan, kabul eden, uygun bulan ve Protokol'e katılan her Taraf Devlet ve bölgesel ekonomik bütünleşme teşkilatı bakımından, bu Protokol ilgili belgenin tevdiini izleyen 30. gün yürürlüğe girecektir.

Madde 18

Değişiklikler

1. Bu Protokol'un yürürlüğe girmesini takip eden beşinci yılın dolmasından itibaren, bir Taraf Devlet, değişiklik önerisinde bulunabilir ve bunu Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne yazılı olarak sunabilir, Genel Sekreter bunun üzerine, değişiklik önerisini Taraf Devletlere ve Taraflar Konferansı'na, önerilerin görüşülmesi ve karara bağlanması amacıyla iletecektir. Taraflar Konferansı her bir değişiklik üzerinde görüş birliğine varabilmek için her türlü çabayı gösterecektir. Eğer, görüş birliğine yönelik bütün çabalar tükenmiş ve anlaşmaya varılamamışsa, değişikliğin benimsenmesi için son çare olarak, Taraflar Konferansı toplantısında hazır bulunan ve oy kullanan Taraf Devletlerin üçte iki oy çokluğu aranacaktır.

2. Bölgesel ekonomik bütünleşme teşkilatları , kendi yetkileri dahilindeki konularda, bu maddedeki oy haklarını, bu Protokole taraf olan kendi üyesi devletlerin sayısına eşit sayıda oyla kullanacaklardır. Bu tür bir teşkilata üye devletler kendi oy haklarını kullandıkları takdirde teşkilat oy kullanamayacak; teşkilatın oy hakkını kullanması halinde üye devletler ayrıca oy haklarını kullanamayacaklardır.

3. Bu maddenin 1. fıkrası uyarınca benimsenen bir değişiklik, Taraf Devletlerce, onaya, kabule veya uygun bulmaya tabidir.

4. Taraf bir Devlet açısından, bu maddenin 1. fıkrası uyarınca benimsenen bir değişiklik, bu tür bir değişikliğe ilişkin onaylama, kabul veya uygun bulma belgesinin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edildiği tarihten doksan gün sonra yürürlüğe girecektir.

5. Yürürlüğe giren bir değişiklik, bu değişiklikle bağlı olduğunu açıkça bildiren Taraf Devletler açısından bağlayıcı olacaktır. Diğer Taraf Devletler ise bu Protokol'un hükümleriyle ve daha önce onaylamış, kabul etmiş veya uygun bulmuş oldukları herhangi bir değişiklik ile bağlı kalmaya devam edeceklerdir.

Madde 19

Çekilme

1. Taraf bir Devlet, bu Protokol'den, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne yapacağı yazılı bir bildirimle çekilebilir. Çekilme, bildirimin Genel Sekreterce alınmasından bir yıl sonra geçerli olacaktır.

2. Bölgesel bir ekonomik bütünleşme teşkilatının bu Protokole taraf olma durumu, teşkilata üye bütün devletlerin Protokol'den çekilmeleri halinde sona erecektir.

Madde 20

Saklayıcı *ülke ve kullanılacak diller*

1. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, bu Sözleşme'nin saklayıcısı tayin edilmiştir.

2. Bu Protokol'un Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinlerinin eşit derecede geçerli olduğu özgün metni Birleşmiş Milletler Genel Sekreterince saklanır.

EK III:

GENEL KADINLAR VE GENELEVLERİN TABİ OLACAKLARI HÜKÜMLER VE FUHUŞ YÜZÜNDEN BULAŞAN ZÜHREVİ HASTALIKLARLA MÜCADELE TÜZÜĞÜ

Bakanlar Kurulu Karar Tarihi - No: 30/03/1961 - 5/984

Dayandığı Kanun Tarihi - No: 24/04/1930 - 1593

Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi - No: 19/04/1961 - 10786

BİRİNCİ KISIM : TEŞKİLAT

KOMİSYON VE KURULLAR:

Madde 1 - Fuhuşu murakabe etmek, fuhuş sebebiyle bulaşan zührevi hastalıkların yayılmasına ve bu yüzden amme nizamının bozulmasına mani olmak üzere biri "Zührevi Hastalıklar ve Fuhuşla Mücadele Komisyonları" diğeri "Zührevi Hastalıklar ve Fuhuşla Mücadele Komisyonlarına Yardım Kurulları" olmak üzere iki teşekkül kurulmuştur.

ZÜHREVİ HASTALIKLAR VE FUHUŞLA MÜCADELE KOMİSYONLARI

TEŞKİL ŞARTLARI:

Madde 2 - Bir yerde, zührevi hastalıklar ve fuhuşla mücadele komisyonu kurulabilmesi için aşağıdaki şartların bulunması lazımdır:

a) Bu Tüzükteki sağlık kayıt ve şartlarının tamamiyle uygulanmasına elverişli müesseselere malik olmak veya bu müesseselerin teşkiline imkan bulunmak,

b) Polis teşkilatı kurulmuş olmak,

c) Belediye teşkilatı bulunmak.

Madde 3 - Bir belediye sınırı içersinde birden fazla kazanın bulunması halinde, zührevi hastalıklarla mücadele komisyonunun her kazada kurulması mecburi olmayıp vilayet makamının uygun göreceği şekle göre bir veya birkaç komisyon teşkil olunabilir.

KOMİSYONUN VAZİFESİ:

Madde 4 - Komisyonun vazifesi:

a) Fuhuş yüzünden bulaşan zührevi hastalıkların yayılmasını önlemek için gereken tedbirleri almak,

b) Zührevi hastalıkların ve fuhuşun zararlarını ve yayılmasını önlemeğe dair olan kanun ve tüzüklerin gereği gibi uygulanmasını sağlamak,

c) Teşkilatın hesaplarını denetlemek.

KOMİSYONUN KISIMLARI:

Madde 5 - Zührevi hastalıklar ve fuhuşla mücadele komisyonları; idari, sağlık ve icra işleriyle görevli olmak üzere üç kısma ayrılır.

İDARE KISMI:

Madde 6 - (Değişik madde: 31/01/1973 - 7/5786 K.)

Komisyonun idare kısmı:

İllerde; sağlık ve sosyal yardım müdürü veya görevlendireceği bir yardımcısı, en büyük polis amiri veya görevlendireceği bir yetkili, ahlak zabıtasında görevli bir memur, varsa deri ve tenasül hastalıkları dispanseri uzman tabip veya tabiplerinden biri, yoksa il merkez hükümet tabibi, bunlarda yoksa belediye tabibi, varsa il sosyal hizmet merkezinden bir sosyal hizmet uzmanı veya sosyal yardımcıdan.

İlçelerde; hükümet tabibi veya en kıdemli merkez sağlık ocağı tabibi bunlar yoksa belediye tabibi, varsa zührevi hastalıklar muayene tabibi, en büyük polis amiri, varsa ahlak zabıtasından görevli bir memurdan kurulur.

Komisyona, illerde; sağlık ve sosyal yardım müdürü veya görevlendireceği yardımcısı, ilçelerde; hükümet tabibi veya sağlık ocağı tabibi, bunların bulunmaması halinde belediye tabibi başkanlık eder.

SAĞLIK KISMI:

Madde 7 - Komisyonun sağlık kısmı; genel kadınlarla, fuhuşu sanat ve geçim vasıtası yapan 23 üncü maddedeki kadınların sağlık muayenesi ve genel evlerin sağlık teftişi ve hastalıkların tedavisi için yeteri kadar tabip, hastabakıcı, lüzumu halinde katip ve odacıdan ibarettir.

Muayene tabipleri çok olan şehirlerde bir baştabiplik kurularak sağlık kısmının idaresi kendisine verilir.

Muayene işi az olan yerlerde Hükümet veya belediye tabipleri bu işi sıra ile yaparlar.

Sağlık kısmının görevlerinden; muayene, tedavi ve koruma işlerinin yürütülmesinden muayene memuru tabipler, baştabipler, sağlık ve sosyal yardım müdürleri müteselsilen sorumludurlar.

İCRA KISMI :

Madde 8 - Komisyonun icra kısmı; genel kadınlarla, fuhuşu sanat ve geçim vasıtası yapan 23 üncü maddedeki kadınların ve genel evlerin tesbit ve tescili, gizli fahişelerle gizli fuhuş yapılan yerlerin meydana çıkarılması, muayenesine lüzum görülen şahısların getirilmesi, kapanması gereken yerlerin kapatılması ve zührevi hastalıklar ve fuhuşla mücadele

komisyonları tarafından alınan kararların uygulanması ve yürütülmesi için mahallin en yüksek polis amirinin gözetim ve sorumluluğu altında yeteri kadar ahlak zabıtası memuru veya sivil polisle, katip ve dosya memurlarından ibarettir.

KOMİSYON TOPLANTILARI:

Madde 9 - Komisyon en az haftada bir defa başkanın davetiyle toplanır. Kararlar çoğunlukla verilir. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu tarafın oyuna itibar olunur. Kararlar, vilayetlerde valinin, kazalarda kaymakamın onayı ile tamam olur.

Kaymakam tarafından onaylanmayan kararlar üzerinde komisyonca ısrar edildiği takdirde, mesele valiliğe bildirilir ve valiliğin kararına uyulur.

Valiler tarafından onaylanmıyan kararlar üzerinde komisyonca ısrar edildiği takdirde, vali tarafından sebeplerinin beyanı ile keyfiyet Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bildirilir. Bakanlığın kararı yerine getirilir.

KOMİSYON KARARLARI:

Madde 10 - Komisyon kararları hususi bir deftere özet olarak yazılıp her toplantı sonunda üyeler tarafından imzalanır. Kararlara vali veya kaymakam tarafından onaylandıktan sonra komisyon üyeleri, kararların kendilerini ilgilendiren kısımlarını gelecek toplantıya kadar yapmak ve yapamadıklarının sebeplerini bildirmek mecburiyetindedirler.

VALİNİN VAZİFELERİ:

Madde 11 - Valiler, vilayet merkezlerinde ve kazalarda zührevi hastalıklar ve fuhuşla mücadele komisyonunun kurulmasını ve üyelerinden bazılarının ayrılmaları halinde bu Tüzüğe göre tamamlanmasını sağlamak, komisyonun muntazam toplantısını, üyelerin devamını ve işin intizam ile yürütülmesini denetlemekle mükelleftirler.

Kaymakamlar kazalarındaki komisyonların denetlenmesinde valilerin haiz oldukları yetkiye sahiptirler.

ZÜHREVİ HASTALIKLAR VE FUHUŞLA MÜCADELE KOMİSYONLARINA YARDIM KURULLARI

TEŞKİL ŞARTLARI:

Madde 12 - İkinci maddeye göre, zührevi hastalıklar ve fuhuşla mücadele komisyonunun kurulmasına imkan olmayan kaza merkezlerinde, en yakın komisyona bağlı olmak üzere, kaymakamın başkanlığında en büyük zabıta amirleri ve varsa resmi veya hususi tabibten ve belediyece seçilen bir zattan mürekkep (Zührevi hastalıklar ve fuhuşla mücadele komisyonlarına yardım kurulu) teşkil olunur.

Bu kurullar lüzumu halinde kaymakamın daveti üzerinde toplanır.

VAZİFELERİ:

Madde 13 - Zührevi hastalıklar ve fuhuşla mücadele komisyonlarına yardım kurullarının vazifeleri aşağıda gösterilmiştir :

a) Bölgelerinde zührevi hastalıklara yakalanan kimseler olup olmadığını araştırmak veya bu hastalıklara yakalandığı şüphesini verenleri tesbit eylemek,

b) Genel kadın olarak tescili gerekecek veya sağlık tedbirlerine tabi tutulacak kadın, bulunup bulunmadığını soruşturmak,

c) Namuslu kimseleri fuhşa ve ahlaksızlığa tahrik ve teşvik edenleri tesbit etmek,

d) Fuhuş için gizli yer sağlıyanları tesbit etmek,

e) a, b bentlerindeki halleri en yakın zührevi hastalıklarla mücadele komisyonuna bildirmek, c ve d bentlerindeki hallerde de resmi teşebbüsatta bulunmak.

YÖNETMELİK:

Madde 14 - 7 ve 8 inci maddelerde yazılı sağlık ve icra kısımlarının ve 12 nci maddede yazılı zührevi hastalıklar ve fuhuşla mücadele komisyonlarına yardım kurullarının görevlerini ne şekilde yapacakları Sağlık ve Sosyal Yardım ve İçişleri Bakanlıkları tarafından hazırlanacak bir yönetmelikte belirtilir.

İKİNCİ KISIM : TARİFLER

GENEL KADINLAR :

Madde 15 - (Değişik madde: 31/01/1973 - 7/5786 K.)

Başkalarının cinsi zevkini menfaat karşılığı tatmim etmeyi sanat edinen ve bunun için değişik erkeklerle münasebette bulunan kadınlara (Genel kadın) denilir.

GENEL EVLER:

Madde 16 - Genel kadınların bir arada oturarak fuhuş yaptıkları veya bu maksat için toplandıkları yerlere (Genel ev) ismi verilir.

BİRLEŞME YERLERİ:

Madde 17 - Fuhuş maksadiyle muhtelif kimselere kısa müddetler için açık bulundurulan kapalı yerlere (Birleşme yerleri) denilir.

TEK BAŞINA FUHUŞ YAPILAN EVLER:

Madde 18 - Fuhuşu tek başına yapan kadınların ikametgah edinip içinde fuhuş yapmayı itiyat ettikleri yerlere (Tek başına fuhuş yapılan ev) denir.

FUHUŞ YERLERİ:

Madde 19 - Bu Tüzükte geçen (Fuhuş yerleri) tabiri; genel ev, birleşme yerleri ve tek başına yapılan evleri kapsar.

ÜÇÜNCÜ KISIM : GENEL KADINLARIN TESBİT, TESCİL, MUAYENE VE TEDAVİLERİ

TESBİT:

Madde 20 - Mükerreren ve bir çok erkeklerle münasebette bulunması dolayısiyle bir kadının fuhşu sanat edindiğinden şüphe edilir ve hakkında gizli ve etraflıca yapılan inceleme ile elde edilen müspet delillerle kendisinin 15 inci maddede yazılı genel kadınlar vasıflarını haiz olduğu meydana çıkarılırsa, evvela bu kadını fuhşa sürükleyen sebepler komisyonca araştırılır ve kendisinin tekrar namuslu bir hayata dönmesini sağlıyacak tedbirler düşünülür. Bu tedbirlerin faide vermediği hallerde bu kadın hakkında 21 inci maddedeki şartlar varsa Genel Kadınlar hakkındaki hükümler, bu şartlar yoksa 23 üncü maddede yazılı sağlık tedbirlerine dair hükümler uygulanır.

Bir kadın hakkında bu hükümlerin uygulanması Komisyon kararına bağlıdır.

TESCİL ŞARTLARI:

Madde 21 - Komisyonca bir kadının genel kadın olarak tesciline karar verilebilmesi için, aşağıdaki şartların bulunması lazımdır:

a) Fuhşu kendisine sanat edinmek veya 20 nci madde gereğince hakkında komisyonca karar verilmiş olmak,

b) 21 yaşını bitirmiş olmak,

c) Yabancı tabiiyetinde bulunmamak,

d) Tabiiyetsiz olmamak.

TESCİL:

Madde 22 - Genel kadın olarak tescili gerekeceği komisyon tarafından 20 nci maddeye göre yapılan inceleme ile anlaşılan kadınların her biri için ekli örneğe göre (Sicil kartonu) tertip edilip numaralanır ve bu kartona kadınların bir fotoğrafı yapıştırılıp adları, soyadları, yaşları, doğdukları, ikamet ettikleri ve fuhuş yapacakları yerler kaydolunur.

Bu kartonlar, komisyonca uygun görülen bir yerde saklanır.

Kadınların nüfus hüviyet cüzdanları da makbuz karşılığında alınarak kartona eklenir. Bu suretle kaydedilen genel kadınların ellerine sicil kartonunun numarasını gösteren, ekli örneğine uygun bir (Hüviyet muayene cüzdanı) verilir. Bu cüzdanda, sahibinin kim olduğunu gösteren bilgilerden başka, sicil kartonundakinin aynı olan bir fotoğrafı ve yılın her ayına mahsus birer sahife üzerine haftada iki defa yapılacak muayenelerin kaydına mahsus haneleri gösteren bir kısım bulunur. Bu cüzdanlar her yıl değiştirilir.

SAĞLIK TEDBİRLERİ UYGULANACAK KADINLAR:

Madde 23 - Fuhşu sanat ve geçim vasıtası edindikleri 20 nci maddeye göre yapılan inceleme ile anlaşılan fuhuşla melüf 18 yaşını bitirmiş ve 21 yaşını bitirmemiş kadınların her biri için lüzumu halinde komisyonca ekli örneğe göre bir (Gizli sağlık kartonu) tertip edilip numaralanır. Bu kartona kadınların fotoğrafları yapıştırılıp adları, soyadları, yaşları, doğdukları ve ikamet ettikleri yerler kaydolunur.

KORUNACAK KÜÇÜKLER:

Madde 24 - Fuhşa sürüklenen veya bu tehlikeye maruz bırakılan: 18 yaşından küçük kimseler hakkında 6972 sayılı Korunmaya Muhtaç Çocuklar hakkındaki kanun hükümlerine göre gereken tedbirler alınır.

MUAYANE:

Madde 25 - (Değişik madde: 31/01/1973 - 7/5786 K.)

Bütün genel kadınlar, izinli olsalar dahi, haftada iki defa, 23 üncü maddede yazılı kadınlarda, on günde bir defa kendilerini resmi tabibe muayene ettirmeye mecburdurlar.

RESMİ MUAYENE:

Madde 26 - Resmi muayeneyi kabul etmiş olan bütün genel kadınlar zührevi hastalıklar tabibi tarafından bu gibi muayeneler için ayrılan mahalde muayene edilirler. Muayene neticesi protokol defterine kayıt edileceği gibi kadınların hüviyet muayene cüzdanlarına da işaret olunur.

23 üncü maddedeki kadınlar komisyonca verilecek gizli listelere göre muayene edilirler. Bunlardan arzu edenlere, ekli örneğe göre (Sağlık cüzdanı) verilebilir.

HUSUSİ MUAYENE:

Madde 27 - (Mülga madde: 31/01/1973 - 7/5786)

Madde 28 - (Mülga madde: 31/01/1973 - 7/5786)

Madde 29 - (Mülga madde: 31/01/1973 - 7/5786)

Madde 30 - (Mülga madde: 31/01/1973 - 7/5786)

Madde 31 - (Mülga madde: 31/01/1973 - 7/5786)

TEDAVİ:

Madde 32 - (Değişik madde: 31/01/1973 - 7/5786 K.)

Yapılan muayene sonucunda Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 129 uncu maddesinde yazılı hastalıklardan birine tutulmuş olduğu anlaşılan genel kadınlar, Kanunun bu maddesine göre

sanatlarını yapmaktan men edilerek haklarında aşağıda yazılı işlem uygulanır:

a) Cüzzam ve ilerlemiş verem hastaları, gereken işlemin yapılması için mahalli sağlık ve sosyal yardım müdürlüğüne, hükümet veya sağlık ocağı tabipliğine bildirilir.

b) Zührevi hastalıkların her türlü şekilleriyle, uyuz empetigo ve entertrigo hastalıklarına yakalanmış olanlar, revir ve hastanede tedavi altına alınır.

Her iki halde de, bu kadınların sanatlarını yapmaktan men edildikleri zührevi hastalıklarla mücadele teşkilatının icra kısmına yazı ile bildirilir.

Zührevi bir hastalığa tutulduğu anlaşılan ve hastalığı etrafına bulaştıracağından şüphe edilen 23 üncü maddede yazılı kadınlar hakkında da, bu maddenin (a) ve (b) bentleri hükümlerine göre işlem yapılır.

AYAKTA TEDAVİ:

Madde 33 - 32 nci madde gereğince sanatlarını yapmaktan men edilen ve mezkur maddenin (b) bendine göre hastaneye yatırılması gereken kadınlar, hastane yoksa veya yer bulunmazsa resmi tabip tarafından ayakta tedavi edilirler.

Tedavi esnasında, fuhuş yaptığı sabit olanların veya geçmişteki ve tedavi zamanındaki durumuna göre böyle bir şey yapacağından şüphe edilenlerin behemehal uygun bir mahalde tecridi gerekir.

HASTANEYE SEVK:

Madde 34 - Bulaşıcı devrede firengi belirtileri gösteren genel veya 23 üncü maddede yazılı kadınların, behemehal hastanede bulaşıcı devre geçinceye kadar yatırılarak tedavisi gerekir. Bunun için icabında ve zaruret hallerinde zührevi hastalığa yakalanmış olanlardan bulaşma tehlikesi en az olanlar çıkarılarak 33 üncü madde gereğince ayakta tedavi altına alınır ve bu suretle bulaşıcı devre belirtileri gösteren hastaya yer sağlanır. Belsoğukluğu, yumuşak şankr, ve trikomonasıs vajinaliz olanlar bulaşma tehlikesi geçinceye kadar tedavi olunurlar.

SANATIN TEKRAR YAPILMASI:

Madde 35 - 32 nci maddenin (b) bendinde yazılı genel kadınlar iyi olduktan sonra sanatlarını yapabilirler. Firengili olan genel kadınların sanatlarını yapabilmeleri için en az bir tedavi devresi geçirmiş olmaları ve kanlarında serelojik reaksiyonun menfi çıkması ve hiç bir klinik belirti görülmemesi lazımdır.

Laboratuvar bulunmayan mahallerde kadınların serumu alınır ve en yakın resmi laboratuvarlardan birine gönderilerek tahlil ettirilir.

TEDAVİ MÜKELLEFİYETLERİ:

Madde 36 - (Değişik madde: 31/01/1973 - 7/5786 K.)

Genel kadınlardan, kanlarında daima veya her türlü tedaviye rağmen, müspet serolojik reaksiyon bulunanlar veya tedavi devresine nazaran dinlenme süresinin sonunda veya tedavi esnasında tedaviye gelmemekte ısrar edenler ve 32 nci maddenin (a) bendinde gösterilenler, fuhuş yapmaktan kesin olarak men olunurlar. Bunlardan frengili kadınların kayıtları, hükümet veya sağlık ocağı tabipliklerine veya varsa frengi mücadele teşkilatına devrolunarak tedavileri sağlanır.

Ancak, frengi yönetmeliğinde yazılı bütün klasik tedavileri görmüş olmasına ve herhangi klinik bir belirti göstermemesine rağmen Kolmer, V. D. R. L. ve Kan reaksiyonları müspet gelmekte ısrar eden hallerde, reaksiyonun kesin surette frengiye bağlı olup olmadığını anlamak için bu gibilerin kanlarında bir de T. P. İ. reaksiyonu yaptırılır.

Hasta hakkındaki son hüküm ve karar T. P. İ. reaksiyonuna göre verilir.

Madde 37 - 35 inci maddede yazılı frengili kadınlardan klinik belirtileri geçmiş olanların muntazam ve müteakip tedavilerinin yapılması için bunların hastaneye veya dispanserlerden birine devamı behemehal sağlanır.

Madde 38 - Muayene sonucunda hastalıklı çıkıp da kendilerini hususi surette tedavi ettirmek isteyen genel kadınlarla 23 üncü maddedeki kadınlardan tedaviye muntazaman geleceğine ve iyileşinceye kadar fuhuş yapmıyacağına itimat edilenlerin, istekleri yerine getirilir.

Madde 39 - Hususi surette tedavi isteyen kadınlar, arzu ettiği tabibin ismini bildirdikten sonra keyfiyet kadının hüviyet muayene cüzdanına (23 üncü maddede yazılı kadınlar için varsa sağlık cüzdanına) işaret edilir ve resmi yazı ile tabibe gönderilir. Hususi tabip buna yazı ile cevap vererek, gönderilen hastanın Tüzük hükümlerine göre tedavisini üzerine aldığını bildirir. Bu yazı kadının kartonunda saklanır.

Tedaviyi üzerine alan tabibin 27 nci maddede yazılı ihtisas şartlarını haiz olması ve imzasının sağlık makamları tarafından onaylanmış bulunması mecburidir.

Madde 40 - (Değişik madde: 31/01/1973 - 7/5786 K.)

39 uncu madde gereğince tedavilerini yapmayı kabul eden özel tabip, 24 saat içinde bu tedaviyi üzerine aldığını resmi muayene tabibine bildirmekle yükümlüdür. Özel tabibin deri ve zührevi hastalıklar uzmanı olması gereklidir.

Özel tabip, tedaviyi terkeden veya tedaviye düzenli gelmeyenleri resmi muayene tabibine bildirmekle yükümlüdür.

Tedavi altında bulunan kadınların çalışması yasaktır, tedavi sonunda, bunların resmi muayene tabibi tarafından muayeneleri yapılarak iyileştikleri tespit olunduktan sonra çalışmalarına izin verilir.

Madde 41 - Bir şehir veya kasabada bu Tüzüğün 27 ve 38 inci maddeleri hükümlerinin uygulanıp uygulanmıyacağı, zührevi hastalıklar ve fuhuşla mücadele komisyonu tarafından kararlaştırılır.

HUSUSİ TABİBLERİN MÜKELLEFİYETİ:

Madde 42 - Hususi tabip tarafından tedavi edildiği esnada fuhuş yaptığı sabit olan kadınlar hakkında 34 üncü madde gereğince işlem yapılarak bunların behemehal tecridi sağlanır.

Madde 43 - Bu Tüzükte yazılı mecburiyetlere uymayan veya aykırı hareket eden, hususi tabiblerin, bir daha genel kadınlarla 23 üncü maddedeki kadınları muayene ve tedavi etmelerine müsaade edilmez.

GENEL KADINLARLA 23 ÜNCÜ MADDEDEKİ KADINLARIN UYMAĞA MECBUR OLDUĞU HÜKÜMLER:

Madde 44 - (Değişik madde: 31/01/1973 - 7/5786 K.)

Resmi tabip tarafından muayeneye tabi tutulan veya resmi veya özel tabip tedavisi altında bulunan bütün genel kadınlar, 23 üncü madde de yazılı kadınlar, belirtilen gün ve saatlerde kendiliklerinden muayeneye gelmeye mecburdurlar.

Muayeneye ve tedaviye günlerinde gelmeyen veya 38 inci madde hükümlerinden faydalanarak özel tedaviye tabi olup da tedavilerini yaptırmadıkları bu tabip tarafından bildirilen kadınlar, zorla getirilerek resmi tabip muayene ve tedavisine konulurlar. Bu tutumları tekerrür eden kadınlar, mevcut genelevlerden birine bağlanırlar.

Madde 45 - Genel kadınlar, zührevi hastalıklar ve fuhuşla mücadele komisyonunun icra kısmına bağlı memurlarına istek üzerine, hüviyet muayene cüzdanlarını göstermeğe mecburdurlar. Memurlar bu cüzdanları icabında gözden geçirmek ve sahibinin muntazaman muayeneye gidip gitmemiş olduğunu incelemekle mükelleftirler.

Gününde muayenelerini yaptırmamış olan genel kadınlarla hüviyet muayene cüzdanlarını yanlarında taşımayanlar derhal tabibe muayeneye gönderilir ve o zamana kadar tecrit ve sanatını yapmaktan men edilir. Bunlardan hasta çıkanlar hakkında bu Tüzüğün mahsus maddeleri gereğince işlem yapılır.

DÖRDÜNCÜ KISIM : GENEL EVLERİN AÇILMA ŞARTLARI VE MÜKELLEFİYETLER

SAĞLIK ŞARTLARI VE BÖLGE:

Madde 46 - Genel evlerin açılabilmesi için:

a) Polis teşkilatı olmak,

b) Hükümet veya belediye tabibi bulunmak,

c) Bu Tüzüğün sağlık kayıt ve şartlarına ait hükümlerini uygulayacak vasıtalara malik olmak veya bu hükümlerin uygulanmasını mümkün kılacak müesseselerin kurulmasını sağlamak, şarttır.

Madde 47 - Zührevi hastalıklar ve fuhuşla mücadele komisyonu tarafından vilayet veya kaza merkezlerinin hangi mahalle veya sokaklarında genel evler açılabileceği ilgililerin müracaatı üzerine tesbit olunur. Bu mahaller, umumi caddelerden görünecek yerlere veya bu gibi caddelere pek yakın olmayacaklardır. Tesbit edilen bölgenin dışında genel ev açılamaz.

Madde 48 - Genel evler; genel kadınların muayene ve tedavi edildiği müesseseler müstesna olmak üzere, resmi daire ve müesseseler, ibadet ve eğitim yerleri, spor sahaları, genel toplanma, eğlence ve bayram yerleri yakınında ve bu yerlerden görülebilecek bir mesafede ve Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 178 inci maddesinde yazılı yerler dahilinde veya yakınında olamaz.

MÜRACAAT USULÜ VE İNCELEME:

Madde 49 - Genel ev olmayan yerlerde böyle bir ev açmak için müracaat edildiği takdirde, o yerde fuhuşla melüf kadınlar olup olmadığı incelenir. Bu gibi kadınların bulunması halinde, bu Tüzükte yazılı kayıt ve şartlara uyulmak ve açılacak genel evde sanatlarını yapacak olanlar o yerin fuhuşla melüf olan kadınlardan ibaret bulunmak ve kendilerinin böyle bir evde sanatlarını yapmaları için rızaları alınmış olmak şartiyle, müracaat sahibinin isteği bu Tüzük hükümlerine göre muamele yapılmak suretiyle yerine getirilir.

Madde 50 - Genel ev açmak isteyenler evvela bir dilekçe ile mahallin en büyük mülkiye amirine müracaat edecekler ve bu dilekçede Tüzük hükümlerine tamamen uyacaklarını, gerek bu hükümlere, gerekse zührevi hastalıklar ve fuhuşla mücadele komisyonu tarafından alınacak karar ve tedbirlere aykırı hareket etmiyeceklerini kabul ve taahhüt eyleyeceklerdir.

Dilekçe sahibi ve varsa ortakları; adlariyle soyadlarını, doğdukları ve oturdukları yeri ve yaşlarını belirterek dilekçeyi imza edeceklerdir.

Madde 51 - 50 nci maddede yazılı dilekçeye aşağıdaki belgeler eklenir ve dilekçede bu belgelerin nelerden ibaret olduğu belirtilir. Belgeler de ayrıca dilekçeyi verenler tarafından imzalanır.

a) Binanın her katının planını gösteren bir kroki ve binanın bulunduğu mahalle ve sokak ismiyle kapı numarasını ve malsahibinin kimliğini bildiren beyanname,

b) Dilekçeyi verenlerin 9 x 12 boyunda ve arkasında imzaları bulunan ikişer fotoğrafları,

c) Hizmetçi, kapıcı ve benzeri müstahdemlerin adı ve soyadı ile doğdukları ve oturdukları yer ve yaşları hakkında bilgi ve arkalarında adlariyle soyadları yazılı ikişer fotoğrafları.

d) Açılacak evde sanatlarını yapacak genel kadınların adı ve soyadı, doğdukları ve oturdukları yer ve yaşları hakkındaki bilgileri ve ellerindeki hüviyet muayene cüzdanlarının numarasını gösteren bir liste ve her birinin, arkasında ad ve soyadları yazılı birer fotoğrafı,

e) (Mülga: 31/01/1973 - 7/5786 K.)

f) Genel ev açmak isteyen evli kadınların kocalarının rıza ve muvafakatları olduğuna dair noterlikçe onaylı belge.

Madde 52 - (Değişik madde: 31/01/1973 - 7/5786 K.)

Dilekçeyi alan makam, bunları ekleri ile birlikte Zührevi Hastalıklar ve Fuhuşla Mücadele Komisyonuna gönderir. Komisyonca görevlendirilecek sağlık ve icra kısmı memurlarından müteşekkil bir heyet, dilekçede ismi geçen kimseler hakkında gereken incelemeyi süratle yapıp genelev olacak binayı gördükten sonra inceleme ve görgü sonuçlarını komisyona bir raporla bildirir. Genelev olacak yerin ve bu evi açmak isteyenin ve burada sanatını yapacak kadınların durumları Tüzük hükümlerine uygun ise, dilekçe sahibinin isteği komisyonca kabul edildikten ve en büyük mülkiye amirince onaylandıktan sonra bu yerin açılmasına polisçe müsaade olunur.

Bir şahıs, ancak, ikametgahının bulunduğu belediye hududu içerisinde genelev açabilir.

Genelev patronları ve yöneticileri, belediye hududu içindeki ikametgahlarını zabıtaya bildirmekle mükellef olup, işlettikleri genelevlerin bulunduğu belediye hududu dışına çıkmak istediklerinde durumu bir vekil göstermek suretiyle mahallin en büyük polis amirine bildirirler.

Bir şahıs, aynı belediye hududu içerisinde olmak ve her biri için ayrı ayrı sorumlu yönetici göstermek şartıyla birden fazla genelev açabilir. Yöneticiler (patron vekilleri), patronları hesabına işlettikleri genelevlerin bu Tüzük hükümlerine göre çalıştırılmasından patronla birlikte sorumludurlar.

Yöneticilerin (patron vekillerinin), genelev patronları için bu Tüzükte gösterilen vasıf ve şartları haiz olmaları gereklidir.

TELEFON

Madde 53 - Telefon tesisatı bulunan yerlerdeki genel evlerde daima konuşmaya hazır şekilde telefon bulundurulması mecburidir.

GENEL EV AÇAMIYACAK OLANLAR :

Madde 54 - (Değişik madde: 31/01/1973 - 7/5786 K.)

Aşağıda yazılı şahısların genelev açmalarına müsaade edilmez:

a) 40 yaşını bitirmemiş olanlar,

b) Mahcurlar,

c) Ağır hapis veya altı aydan aşağı olmamak üzere hapis cezasına mahkum edilerek cezasının tamamen infazından veya af yahut zaman aşımı ile düştüğü tarihten itibaren beş yıl geçmemiş olanlar,

d) Yabancı tabiiyette ve tabiiyetsiz olanlar.

GENEL EV İŞLETENLERİN MÜKELLEFİYETİ:

Madde 55 - (Değişik madde: 31/01/1973 - 7/5786 K.)

Genelev sahipleri yanlarında çalışanlardan her ne tarzda olursa olsun hasta olanları hemen muayene tabibine bildirmekle yükümlüdürler.

Tabip, muayeneye gelemeyecek derecede hasta olanların yanlarına giderek muayenesini yapar ve cüzzam, uyuz, empetigo, entertrigo, ilerlemiş verem hastalıklarından başka bir hastalığı olup da bulunduğu yerde tedavisi mümkün olmayanların veya etrafı için bulaşma tehlikesi gösterenlerin hastanelerden birine kaldırılması için gereken teşebbüsleri yapar.

Madde 56 - Genel ev sahipleri; yanlarında çalışanlardan her ne tarzda olursa olsun:

a) Genel kadınlardan gününde muayeneye gitmiyenleri göndermeğe,

b) Başka eve çıkan evinden ayrılan veya yeniden alınan genel kadınlarla hizmetçilerin,

c) Hasta olanlarla gününde muayeneye gitmeyen kadınların,

Kimliklerini 24 saat zarfında polise bildirmeğe mecburdurlar.

Madde 57 - Genel ev sahiplerinin, her ne suretle olursa olsun hasta bir kadının ziyaretçi ile cinsi münasebette bulunmasına müsaade etmeleri veya kadını zorlamaları, yanlarında çalışan genel kadınlara fena muamele yapmaları yasaktır.

Madde 58 - Genel ev sahipleri, evin müşterek salonu ile kadınlara tahsis edilen odaların, yatakların ve diğer eşyaların temizliklerini sağlamakla mükelleftirler.

Madde 59 - Genel ev sahipleri, yanlarında çalışan genel kadınların her biri için bir oda ayırırlar. Evlerinde komisyonca, birleşmeye ayrılan ve ruhsat tezkerelerinde yazılı bulunan oda sayısından fazla genel kadın bulundurulması komisyon kararına bağlıdır.

Madde 60 - Genel ev sahiplerinin bizzat veya yanlarında çalışan genel kadınlar veyahut müstahdemler vasıtasiyle müşteri celbine çalışmaları yasaktır.

Madde 61 - Genel evlere kendi rızasiyle giren ve orada fuhuş yapan bir kadının, diğer bir genel eve geçmek veya islahıhal eylemek üzere oturduğu genel evi terketmek istemesi halinde, her hangi bir vaad veya mecburiyet veya borçla bağlı bulunmuş olsa dahi, arzusuna aykırı orada alıkonulduğu anlaşılırsa, kadının kimlik ve sanatına ait belgeleriyle birlikte derhal çıkması sağlanır.

Madde 62 - Genel ev sahiplerinin 21 yaşını bitirmemiş olan kadın veya Kızlarla, komisyonca tescil edilmemiş kadınları her ne suretle olursa olsun evlerine kabul etmeleri yasaktır.

BEŞİNCİ KISIM : BİRLEŞME YERLERİNİN AÇILMA ŞARTLARI VE MÜKELLEFİYETLER:

SAĞLIK ŞARTLARI VE BÖLGE:

Madde 63 - 46, 47 ve 48 inci maddeler hükümleri birleşme yerlerinin açılması hakkında da uygulanır.

MÜRACAAT USULÜ VE İNCELEME :

Madde 64 - 50, 51 (d bendi hariç) ve 52 nci maddelerde yazılı hükümler birleşme yerleri içinde uygulanır.

TELEFON:

Madde 65 - 53 üncü madde hükümleri birleşme yerleri hakkında da uygulanır.

BİRLEŞME YERLERİ AÇAMIYACAK OLANLAR:

Madde 66 - 54 üncü madde hükümleri birleşme yerleri açacaklar hakkında da uygulanır.

BİRLEŞME YERLERİ İŞLETENLERİN MÜKELLEFİYETİ:

Madde 67 - Sanatlarını birleşme yerlerinde yapacaklarına dair komisyonca usulüne göre verilmiş hüviyet muayene cüzdanı olmıyan kadınlar ile genel ev kadınları birleşme yerlerine kabul edilemez.

Madde 68 - Birleşme yerleri ancak kısa müddetlerle görüşmek üzere gelecek çiftlere mahsustur.

Madde 69 - Birleşme yerlerine erkek ve kadının ayrı ayrı gitmesi ve birleşmeye mahsus olan odalar dışında bu yerlerde birlikte oturmaları yasaktır.

ALTINCI KISIM : TEK BAŞINA FUHUŞ YAPILAN EVLERİN AÇILMA ŞARTLARI VE MÜKELLEFİYETLER

SAĞLIK ŞARTLARI VE BÖLGE :

Madde 70 - 46, 47 ve 48 inci maddeler hükümleri tek başına fuhuş yapılan evler hakkında da uygulanır.

MÜRACAAT USULÜ VE İNCELEME:

Madde 71 - 50, 51 (d ve f bentleri hariç) ve 52 nci maddeler hükümleri tek başına fuhuş yapılan evler hakkında da uygulanır.

TEK BAŞINA FUHUŞ YAPANLARIN MÜKELLEFİYETİ:

Madde 72 - 18 inci maddede yazılı kadınlar; ikametgahlarını değiştirmek istedikleri zaman, keyfiyeti ve geçecekleri evi nihayet bir hafta önce mahallin en büyük mülkiye amirine yazı ile bildirmekle mükelleftirler.

Madde 73 - Tek başına fuhuş yapanların bizzat veya yanlarında çalışan müstahdemler

vasıtasiyle müşteri celbine çalışmaları yasaktır.

Madde 74 - Tek başına fuhuş yapılan yerlere, kayıtlı müstahdemlerin dışında her ne suretle olursa olsun başka kadın alınamaz.

YEDİNCİ KISIM : FUHUŞ YERLERİNE AİT MÜŞTEREK HÜKÜMLER

KORUNMA TEDBİRLERİ:

Madde 75 - (Değişik madde: 31/01/1973 - 7/5786 K.)

Fuhuş yerlerinde alınması gerekli genel hijyen şartları yanında bir korunma aracı olarak prezervatif bulundurulur. Bu prezervatifler, ziyaretçilerden arzu edenlere bedeli mukabilinde verilir.

YASAKLAR:

Madde 76 - Fuhuş yerleri oda oda veya kısmen kiraya verilemez. Bu gibi yerlerde her nevi sanat ve ticaretin yapılması yasaktır.

Madde 77 - Fuhuş, yerlerine yaşı 18 den aşağı görülenlerle, resmi elbisesini taşıyan okul öğrencilerinin kabulü yasaktır.

Madde 78 - Fuhuş yerlerine saat 24.00 den sonra hiçbir ziyaretçi kabul edilmez.

İDARİ HÜKÜMLER:

Madde 79 - Fuhuş yerlerine behemahal bir kapıdan girilir ve çıkılır. Diğer sokak, ev, dükkan, kahve, gazino ve otel gibi yerlere ayrı kapı açtırılmaz. 51 inci maddede yazılı krokide, evin giriş kapısından başka mevcut olan kapıları da behemahal gösterilir ve bu kapılar kapattırılır.

Madde 80 - Fuhuş yerlerinin kapısında veya önünde reklam mahiyetini haiz renkli ışıkların yakılması yasaktır. Ancak kapı önünün aydınlatılması için küçük ve renksiz bir elektrik lambası veya diğer bir aydınlatma vasıtası kullanılmasına müsaade olunur.

Madde 81 - Fuhuş yerlerinin kapıları camsız ve daima kapalı olacak ve ancak ziyaretçiler tarafından çalındıktan sonra açılacaktır.

Kapı zili veya tokmağının yanında evin numarasını gösteren okunaklı bir levha bulunacaktır. Evin bütün pencerelerine yolun seviyesinden itibaren iki metre yüksekliğindeki hizaya kadar buzlu veya sair herhangi bir surette gayri şeffaf kılınmış cam geçirilecek ve birinci katın bu yüksekliğe kadar olan pencere kanatları mıhlanarak hiç bir suretle açılmasına müsaade edilmiyecektir. Diğer katların pencereleri açılabilirse de kadınların pencere önünde açık saçık oturarak kendilerini teşhir etmeler ve geçenlere söz atmaları yasaktır.

Madde 82 - Habersiz ev değiştiren ve yeni taşındığı evi haber vermeyen kadınların sanatlarını tek başına yapmalarına müsaade edilmez.

POLİSE HABER VERİLECEK HALLER:

Madde 83 - Fuhuş yerlerinde ispirtolu içkilerle her çeşit uyuşturucu maddelerin kullanılması, kumar oynanması, gürültü, eğlenceler yapılması yasak olup bundan ev sahipleri sorumludur. Dışardan getirdikleri bu gibi maddeleri kullanmak isteyen ziyaretçileri ev sahibi hemen polise haber verecektir.

Madde 84 - Fuhuş yerlerinin sahipleri, yanlarına gelen, Hükümetçe aranmakta olduğunu bildikleri, mahkumları ve şüpheli şahısları derhal polise bildireceklerdir.

TEFTİŞ:

Madde 85 - Fuhuş yerleri, mahallin en büyük polis ve sağlık amirleri veya yardımcıları tarafından ayrı ayrı veya birlikte veyahut bunların görevlendirecekleri, bu Tüzüğün 7 ve 8 inci maddelerinde yazılı, sağlık ve icra kısmı memurları tarafından birlikte teftiş olunurlar. Ancak, bu işle görevlendirilen sağlık ve icra kısmı memurlarının teftiş edecekleri yeri ve zamanını amirlerine bildirmeleri ve teftişe yetkili olduklarına dair bir belgeyi yanlarında bulundurmaları ve teftiş neticesini 86 ncı maddede gösterilen deftere kaydetmeleri ve imzalamaları lazımdır.

Madde 86 - Fuhuş yerleri işletenler, bu yerlerde teftiş ve kontrolların neticesini kayda mahsus, örneği ekli bir defter bulundurmağa mecburdurlar. Bu defter komisyonca onaylanır.

Madde 87 - Fuhuş yerleri 85 inci madde hükümlerine uyulmak şartiyle her zaman teftiş edilebilir. Burada bulunan genel kadınların hüviyet muayene cüzdanları incelenir. Cüzdanları olmıyanlar hakkında 20 nci madde gereğince işlem yapılır.

Madde 88 - Teftiş sırasında kadınlarla beraber rastlanacak olan ve zührevi hastalıklardan birine tutulmuş olduğundan şüphe ve endişe olunan erkeklerin de Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 106 ncı maddesi gereğince bu hastalıkları bulunmadığına dair rapor göstermeleri veya kendilerini muayene ettirip zührevi hastalıkları olmadığını ispat eylemeleri için adresleri alınır.

Belirli ve açık adresleri olmıyanlarla kimliklerini ispat edemiyenler muayeneye sevk olunur. Hasta olduğu anlaşılanlar hakkında adı geçen kanunun 107 ve 108 inci maddelerine göre işlem yapılır.

İCRA KISMI DIŞINDA KALAN MEMURLAR:

Madde 89 - Mahallin zabıta memurları, 8 inci maddede yazılı kısım memurlarının bu Tüzük ile tayin edilen görev ve yetkilerine giren işlerle meşgul olamazlar, fuhuş yerlerine giremezler. Suç işlenmesi, istimdatta bulunulması, huzur ve sükunu bozan hadiselerin çıkması, en büyük polis amirinin lüzum hasıl oldukça sırf icra kısmı memurlarına yardım maksadiyle bazı memurlar görevlendirilmesi gibi haller bundan müstesnadır.

TAŞINMA, İŞLETMENİN BAŞKASINA GEÇMESİ:

Madde 90 - Fuhuş yerlerinin başka yere taşınması ve başkası tarafından işletilmesi ancak

müsaade ile olur. İlgililer bu husus için mahallin en büyük mülkiye amirine müracaat ederler. Taşınma için verilen dilekçelere 51 inci maddenin (a) ve (e) bentlerindeki beyanname ile taahhütname eklenir. Taşınılan yerle, işletilmesini alan şahıs Tüzükte yazılı şartları haiz olmalıdır.

KAPATMA:

Madde 91 - Bu Tüzükte Fuhuş yerleri hakkında konulan kapatma cezasından maksat, Tüzükte yazılı süre içinde bu yerlerin mühür altında kapalı bulundurulması ve evi işletenlerin yine bu sürede her nerede olursa olsun sanatlarını yapmaktan men edilmesidir.

Madde 92 - Fuhuş yerlerinin kapatılması ve genel ev sahipleriyle genel kadınların bu Tüzük hükümlerine aykırı düşen fiil ve hareketlerinden ötürü kovuşturma yapılması veya bu Tüzükte yazılı cezaların uygulanması, zührevi hastalıklar ve fuhuşla mücadele komisyonunun kararı ve mahallin en büyük mülkiye amirinin onayı ile olur.

Bu gibi hallerde düzenlenen tutanak mülkiye amirine sunulur. Mülkiye amiri, Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 8 inci maddesindeki yetkisini kullandığı takdirde komisyona bilgi verir. Kullanmadığı veya hadise, sözü geçen madde hükümlerine temas etmediği takdirde evrakı komisyona havale eder.

Madde 93 - (Değişik madde: 31/01/1973 - 7/5786 K.)

Bir yılda iki defa kapatılan fuhuş yerleri bir daha açtırılmaz ve bu gibi yerleri işletenler için yeniden fuhuş yeri açmak üzere izin verilmez. Yılın hesaplanmasında, kapatma tarihi başlangıç kabul edilir.

MÜSTAHDEMLER:

Madde 94 - Fuhuş yerlerinde çalışan müstahdemlerden erkekler 25, kadınlar 35 yaşından aşağı olamazlar. Yaşı müsait olup da görünüşe göre ziyaretçilerle cinsi münasebette bulunduğundan şüphe edilen ev hizmetçileri haftada bir defa muayene olunur. Şüphenin gerçekleşmesi halinde haklarında derhal genel kadınlara dair hükümler uygulanır.

İZİNSİZ FUHUŞ YAPILAN EVLER:

Madde 95 - İzin alınmadan içinde gizli fuhuş yapıldığı iddia veya ihbar edilen veyahut her ne şekilde olursa olsun muttali olunan evler hakkında ahlak zabıtası memurları tarafından önce gizli inceleme yapılır. Bu gibi evlerde gizli fuhuş yapıldığı delilleriyle tesbit edildiği takdirde, düzenlenecek tutanaklar gizli inceleme raporları ile birlikte en büyük polis amiri tarafından komisyona sunulur. Bu yerler hakkında komisyonca 104 üncü maddeye göre işlem yapılır.

SEKİZİNCİ KISIM : OTEL, PANSİYON, MİSAFİRHANE, BENZERİ YERLER

Madde 96 - (Değişik madde: 31/01/1973 - 7/5786 K.)

Otel, motel, pansiyon, misafirhane, hamam, plaj, bar, pavyon, çalgılı kahve, diskotek, içkili gazino, gece klübü, taverna ve benzeri isimler altında işletme ruhsatı alınan yerlerde, gerçek amaç ve anlamda uzak olarak genel kadınlara sanat icra etmek imkanının verildiği

veya bu gibi yerlerin bir genelev özellik ve mahiyetinde kullanıldığı, 95 inci maddeye göre tespit olunursa, bu tesisler ruhsatsız açılmış birleşme yerleri sayılarak sahipleri veya işletenler hakkında komisyonca 104 üncü madde uyarınca işlem yapılır.

Madde 97 - Otel, pansiyon ve misafirhaneler hariç, 96 ncı maddede yazılı sair yerlerde 21 yaşını bitirmemiş kadın ve kızlar çalıştırılamaz. Genel kadın olarak tescil edilenlerin bu gibi yerlerde bilerek çalıştırılmaları yasaktır.

Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun 12 nci maddesinde yazılı yerlerde kız ve kadınların çalışabilmeleri, o yerin en büyük mülkiye amirinin iznine bağlıdır.

Madde 98 - 96 ncı maddede yazılı yerlerde her ne nam altında olursa olsun çalışan kadın ve kızların isimleri ve ikametgahları polisçe bir deftere kayıt olunur. Ve birer fotoğrafı alınır. Bunların fuhuş yaptıkları soruşturma sonunda anlaşıldığı takdirde haklarında genel ve 23 üncü maddedeki kadınlara dair olan hükümler uygulanır.

Madde 99 - 96 ncı maddede yazılı müesseseleri işletenlerin, çalıştırdıkları kadınları, müşterileri ile cinsi münasebette bulunmaya teşvik eylemleri veya bu hususu sağlıyacak tedbirlere başvurmaları yasaktır.

DOKUZUNCU KISIM : CEZA HÜKÜMLERİ

CEZA HÜKÜMLERİ:

Madde 100 - a) 58, 73, 80, 81, 86 ve 97 nci maddelerle 94 üncü maddenin birinci fıkrası hükümlerine riayet etmeyenlerin genel evleri üç gün, tekerrürü halinde onbeş gün,

b) 55 inci maddenin birinci fıkrası hükmüne aykırı hareket edenlerin genel evleri on gün ve tekerrüründe bir ay,

c) 59, 60, 67, 68, 69, 72, 75, 76, 83 ve 99 uncu maddeler hükümlerine riayet etmiyenlerin genel evleri on beş gün, tekerrüründe iki ay,

d) 56, 57, 61, 62, 77, 78 ve 84 üncü maddeler hükümlerine muhalefet edenlerin genel evleri bir ay, tekerrüründe iki ay, kapatılır.

Madde 101 - 74 üncü madde hükmüne aykırı hareket edenlerin evleri üç gün, tekerrüründe 15 gün kapatılır. Bu yerlerde başka kadınların fuhuş yaptıkları tesbit edildiği takdirde ev üç ayı geçmemek üzere kapatılır, tek başına fuhuş yapan kadın hakkında da 20 nci maddeye göre işlem yapılır.

Madde 102 - 53 ve 65 inci maddelerde yazılı yerlerdeki telefonu her ne sebebeple olursa olsun, konuşmaya hazır bulundurmayanların ve 54 üncü maddenin (b), (c) ve (d) bendlerinde yazılı hallere sonradan düçar olanların genel evi ve birleşme yeri kapatılır.

Madde 103 - Tek başına fuhuş yapılan evler için komisyonca belirtilen bölgenin dışında kalan evlerin sahipleri; evlerini fuhşu sanat ve geçim vasıtası yapmış olduğunu bildiği birisine kiraladığı zaman veya kiraladıktan sonra bu durumu öğrenir ve komisyonu haberdar etmezse haklarında Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesi gereğince kovuşturma yapılır.

Böyle bir yerde fuhuş yapan veya yaptıran malsahibi ise, üç ay süre ile kapatılır.

Madde 104 - Usulü dairesinde izin alınmadan içinde gizli fuhuş yapıldığı delilleriyle tesbit edilen 95 ve 96 ncı maddelerde yazılı mahaller komisyon kararıyle üç ayı geçmemek üzere kapatılır.

Madde 105 - 79 uncu madde hükmüne riayet etmeyenlerle sonradan izinsiz kapı açanların evleri onbeş gün süre ile kapatılır ve kapı kendilerine örttürülür.

FUHUŞA ARACILIK EDENLER :

Madde 106 - Fuhuş yerleri açmak için izin almadığı halde fuhuş maksadıyle bir takım kimselere (tescil edilmiş genel kadınlardan dahi olsa) kadın getirmeğe aracılık eden veya müsaadesi verilen ev dışında fuhuşa aracılık tarzında faaliyette bulunan kimseler hakkında Ceza Kanunu hükümlerine göre kovuşturma yapılır.

Madde 107 - Bu Tüzük hükümlerine aykırı fiil ve hareketler suç teşkil ettiği takdirde müsebbipleri hakkında ayrıca cezai kovuşturma yapılır.

ONUNCU KISIM : SOSYAL YARDIM

KOMİSYONUN HİMAYESİ :

Madde 108 - Fuhuş hayatından vazgeçmek istediğine kanaat getiren genel kadınları zührevi hastalıklar ve fuhuşla mücadele komisyonu himaye edecektir. Bu gibi kadınların ellerinden alınmış olan nüfus hüviyet cüzdanları geri verilir ve durumlarının bir süre gizlice göz altında bulundurulmasına itina edilir.

HAYIR DERNEKLERİNİN HİMAYESİ :

Madde 109 - Zührevi hastalıklar ve fuhuşla mücadele komisyonları, genel kadınları fena hayatlarından vazgeçirebilmek veya yeniden fuhuş hayatına atılmış veya atılmak üzere bulunan kadınları bu fena yoldan kurtarmak için alacakları tedbir ve yapacakları teşebbüslerde, bu maksatlarla veya buna yakın gayelerle teşekkül etmiş olan hayır derneklerinin çalışmalarından faydalanırlar. Komisyon, bu gibi derneklerle temasa geçerek yılda bir defa olağanüstü toplantı yapar ve bu dernekler başkan veya temsilcilerini davet ederek bunlarla beraber fuhuşun zararlarını önliyecek, düşmüş kadınları fena hayatlarından kurtaracak tedbirleri alır.

ONBİRİNCİ KISIM : ZÜHREVİ MUAYENE EVLERİ - HASTANELER

ZÜHREVİ MUAYENE EVLERİ:

Madde 110 - Genel kadınlarla 23 üncü maddede yazılı kadınların, bu Tüzüğün 25 inci maddesine göre yapılacak muayeneleri için genel evlere ayrılan sokakların yakınında veya komisyonca tensip olunacak sair mahallerde ihtiyacı karşılayacak zührevi muayene evleri açılır. Bu evler, kadınların muayeneleri ve icabında ayakta mümkün olan tedavileri için gereken fenni tesisatı havi olacaktır.

HASTANELER:

Madde 111 - Bu Tüzüğün 25 inci maddesi gereğince muayeneye tabi tutulan kadınlardan, Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 129 uncu maddesinde yazılı hastalıklara yakalanmış olanların tedavisi için yeter büyüklükte hastane açılır. Buna imkan olmadığı veyahut bu gibi kadınlar fazla miktarda bulunmadığı takdirde, mevcut hastanelerden bir veya birkaç koğuş ayrılarak zührevi hastalıklara yakalanmış kadınlara tahsis olunur.

İLK YARDIM MERKEZLERİ:

Madde 112 - Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 20 nci maddesinin 12 nci ve Belediye Kanununun 15 inci maddesinin 52 nci fıkraları gereğince kurulacak ilk yardım merkezlerinin bir kısmı veya bir tanesi genel evlere civarca olan mahalde açılır. Gece ve gündüz açık bulundurulacak olan bu merkezlerde; koruyucu tedbirler ve tedaviler parasız yapılır.

MASRAFLARA AİT MÜŞTEREK HÜKÜMLER:

Madde 113 - Zührevi muayene evleri, hastaneler ve ilk yardım merkezlerinin kurulma ve işletme masrafları, Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 131 inci maddesi gereğince belediyelere aittir. Eğer tedavi, 111 inci madddenin son fıkrası gereğince mevcut diğer hastanelerin birinde yapılırsa, bu hastanelere, ayrılan yatak adedi nisbetinde para yardımı yapılır.

Valiler, mali durumları müsait olmayan belediyelerin, bu müesseseleri idareye yetecek masrafları ilgili makamlarlarla ilgili makamlarla bölüşmeleri için gereken teşebbüslerde bulunmakla mükelleftirler.

ONİKİNCİ KISIM : MALİ HÜKÜMLER

ALINACAK ÜCRET:

Madde 114 - Fuhuş sebebiyle bulaşan zührevi hastalıklarla mücadele için yapılacak masraflara karşılık olmak üzere genel ev sahiplerinden her ay muayyen bir ücret alınır.

EVLERİN DERECELENDİRİLMESİ:

Madde 115 - Genel evler; bulundukları semt, haiz oldukları konfor, alınan vizite ücreti ve sanatı yapan kadın sayısı gözönünde tutulmak suretiyle, zührevi hastalıklar ve fuhuşla mücadele komisyonları tarafından derecelendirilir.

114 üncü maddeye göre alınacak ücretin miktarı; birinci derecede 300 - 700, ikinci derecede 200 - 300, üçüncü derecede de 100 - 200 liradır.

AZAMİ VE ASGARİ HADLERİN TAYİNİ :

Madde 116 - Asgari ve azami hadlerin tayini; vilayet ve kaza merkezlerinin nüfusuna, sosyal ve ekonomik durumuna göre komisyon kararıyle yapılır.

ÜCRETİN TAHSİLİ:

Madde 117 - Zührevi hastalıklar ve fuhuşla mücadele komisyonunca tayin edilen derecelere göre alınacak ücretler, belediye tahsildarları tarafından her ay sonunda genel ev sahiplerinden belediye gelirlerinin tahsilindeki usuller dairesinde makbuz karşılığında alınır.

Bu suretle tahsil olunan paralar; zührevi hastalıklarla mücadele için, bütçelerindeki ödeneğe eklenmek üzere belediyeler veznelerine yatırılır.

ALINACAK ÜCRETİN SARF YERİ:

Madde 118 - Genel ev sahiplerinden alınacak ücretler, mücadele komisyonları tarafından tayin edilecek, zührevi hastalıklarla mücadele hizmetleri dışında kullanılamaz.

BÜTÇE TEKLİFİ:

Madde 119 - Belediyelerce; her yıl bütçesine zührevi hastalıklarla mücadele maksadiyle konulacak tahsisat miktarı, bütçelerin hazırlanması sırasında komisyonlar tarafından, o yıl içinde yapılacak hizmet, çalıştırılacak memurların aded ve ücretleri gösterilmek suretiyle tesbit ve teklif olunur.

AYLIK HESAP CETVELLERİ:
Madde 120 - Belediyeler; her ay sonunda, o ay içinde toplanmış olan ücretlerle, yapılan masrafı ve kalan miktarı bir cetvelde komisyonlara bildirirler.

ONÜÇÜNCÜ KISIM : MÜTEFERRİK HÜKÜMLER

Madde 121 - Komisyona gelen veya komisyonda görüşülen veyahut karara bağlanan her şey son derece gizli tutulur. Fena yola düşmeğe mütemayil genç kızların ve kadınların bu yoldan kurtarılmaları bu yoldan kurtulmaları için lüzumuna göre hayır cemiyetlerini, zaruret halinde ana baba, veli veya vasilerine verilecek bilgiler müstesna olmak üzere, hiç bir şahsa hususu surette bilgiler verilmez. Gizli olan bu bilgileri başkalarına duyuranlar hakkında, Devletin gizli kayıtlarını ifşa edenler hakkındaki, ceza uygulanır.

Madde 122 - 7 ve 8 inci maddelerde yazılı sağlık ve icra memurları, bu Tüzük hükümlerinin şümulüne giren her çeşit olay ve işlemlere ve bunların cereyan ettiği mahallere ve bunlarla ilgili şahısların bu olay ve işlemler dolayısiyle öğrenilen hallerine ait bilgileri, komisyon ve kanuni mercilerden başka mahallere bildiremezler. İlgililerin fotoğraflarının çekilmesine müsaade edemezler.

Madde 123 - Bu tüzüğün yürürlüğe girdiği tarihten önce mevcut olan genel evler, birleşme yerleri ve tek başına fuhuş yapan evler, durumlarını üç ay zarfında bu Tüzükte derpiş edilen esaslara uydurmak zorundadırlar.

Madde 124 - 12/11/1933 tarihli ve 15264 sayılı Bakanlar Kurulu kararnamesiyle yürürlüğe konulan (Fuhuşla ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevi Hastalıklarla Mücadele Nizamnamesi) ve tadilleri kaldırılmıştır.

Ek Madde - (Ek madde: 31/01/1973 - 7/5786 K.)

Genelevlerde ve tek başına fuhuş yapılan evlerde, Genel kadın olarak evli kadın çalıştırılamaz.

Ek Geçici Madde - (Ek madde: 31/01/1973 - 7/5786 K.)

Bu Tüzüğün yayımı tarihinden önce genelev işletme müsaadesi almış olan genelev patronlarında, halen işletmekte oldukları genelev için 54 üncü maddenin (a) bendindeki 40 yaş kaydı aranmaz.

Madde 125 - 24/04/1930 tarihli ve 1953 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 128 inci maddesi gereğince hazırlanan bu tüzük, Resmi Gazete ile yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 126 - (Değişik madde: 03/01/1973 - 7/5786 K.)Bu tüzük hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.